

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

**«ΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ.
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ»**

ΜΙΚΕΔΑΚΗ ΑΡΓΥΡΩ
Α.Μ. 1205Μ056

Εποπτεύων Καθηγητής
Αναπληρωτής Καθηγητής κ. ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΤΣΑΛΤΑΣ

ΑΘΗΝΑ
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2006

**«ΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ
ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ.
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ»**

Χάρτης 1 Νησιωτική Καραϊβική

Στη μνήμη της Μητέρας μου

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στο πλαίσιο της ανάλυσης και συγγραφής της διπλωματικής αυτής εργασίας, πολύτιμη ήταν η βοήθεια επιστημονική και ψυχολογική, που μου προσέφερε μια σειρά ανθρώπων τόσο σε ακαδημαϊκό όσο και σε προσωπικό επίπεδο.

Πρώτα από όλους θα ήθελα να ευχαριστήσω βαθύτατα τον εποπτεύοντα μου, Αναπληρωτή Καθηγητή κ. Γρηγόρη Τσάλτα, ο οποίος ξεκινώντας από το προπτυχιακό επίπεδο και συνεχίζοντας κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών μου σπουδών, με έκανε κοινωνό της θεωρίας της ανάπτυξης και μου κατέδειξε την αναγκαιότητα της μελέτης του φαινομένου αυτού ως σφαιρικό και πολυδιάστατο.

Ευχαριστώ επίσης τη λέκτορα κα. Κλάδη-Ευσταθοπούλου Μαριάνθη για τη σημαντική καθοδήγησή της και τις πολύτιμες γνώσεις, που μου μετέδωσε αναφορικά με το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας και το καθεστώς των αρχιπελαγικών κρατών, χωρίς τις οποίες θα ήταν αδύνατη η υλοποίηση αυτής της μελέτης.

Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω τον Δρ. Χαράλαμπο Πλατιά, ο οποίος μέσω του διδακτικού του έργου με βοήθησε στην οικοδόμηση μιας διαφορετικής προσέγγισης για την επιστημονικότητα και την ανάλυση του θέματός μου.

Σημαντική ήταν η βοήθεια που έλαβα από το προσωπικό της Βιβλιοθήκης του Παντείου Πανεπιστημίου, τα μέλη του οποίου με βοήθησαν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στην εκπόνηση της έρευνάς μου.

Τέλος, για την πολύτιμη ηθική συμπαράσταση, την ανοχή και την κριτική τους, ευχαριστώ από τα βάθη της καρδιάς μου την οικογένεια μου, καθώς και τους φίλους μου χωρίς την κατανόηση και την στήριξη των οποίων δεν θα μπορούσα να ολοκληρώσω τη συγγραφή.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
«ΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ.
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

- ❖ Οι ιδιαίτερες γεωγραφικές συνθήκες των αναπτυσσόμενων νησιωτικών χωρών.
- ❖ Οι οικονομικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες των αναπτυσσόμενων νησιωτικών χωρών.
- ❖ Οι ιδιαίτερες συνθήκες της περιοχής της Καραϊβικής, μέσα από τη γεωγραφική, γεωφυσική, γεωπολιτική και ιστορική προσέγγιση των νησιωτικών χωρών της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

- ❖ Παρουσίαση της οικονομικής κατάστασης των δεκατριών κυρίαρχων κρατών της νησιωτικής Καραϊβικής. Η οικονομία των: Αντίγκουα και Μπαρμπούντα, Μπαχάμας, Μπαρμπάντος, Γρενάδα, Τζαμάικα, Σεντ Κιτς και Νέβις, Σάντα Λουσία, Σεντ Βίνσεντ και Γρεναδίνες, Ντομίνικα, Τρίνιτατ και Τομπάγκο, Κούβα, Αϊτή και Δομινικανής Δημοκρατίας.
- ❖ Μελέτη της οικονομίας των έντεκα, από τις δώδεκα, μη-ανεξάρτητων χωρών της νησιωτικής Καραϊβικής: Αγκουίλα, Βρετανικές Παρθένοι Νήσοι, Μοντσεράτ, Νήσοι Καϋμάν, Νήσοι Τερκς και Κάικος, Αρούμπα, Ολλανδικές Αντίλλες, Γουαδελούπη, Μαρτινίκα, Παρθένοι Νήσοι των ΗΠΑ και Πουέρτο Ρίκο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

- ❖ Παρουσίαση του πολιτικού συστήματος των κοινοπολιτειακών βασιλείων, των κοινοπολιτειακών δημοκρατιών και των ανεξάρτητων δημοκρατιών της νησιωτικής Καραϊβικής. Ανάλυση δημογραφικών στοιχείων και δεικτών πολιτικής ανάπτυξης.
- ❖ Σκιαγράφηση του πολιτικού καθεστώτος και της επικρατούσας πολιτικής κατάστασης στις κτήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου, του Ολλανδικού Βασιλείου, της Γαλλικής Δημοκρατίας και των Ηνωμένων Πολιτειών, στην περιοχή της Καραϊβικής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

- ❖ Μελέτη της κοινωνικής κατάστασης στα κυρίαρχα κράτη της Καραϊβικής. Η ανάπτυξη μέσα από την ανάλυση των δεικτών της υγείας, της εκπαίδευσης και της ισότητας ανδρών και γυναικών.
- ❖ Αξιολόγηση της περιβαλλοντικής κατάστασης στις κυρίαρχες νησιωτικές χώρες της Καραϊβικής. Υπογραφή και επικύρωση διεθνών συμβατικών κειμένων, κατανάλωση ενέργειας και εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

«ΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ»

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

σελ.1

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΟΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ

1. Οι Αναπτυσσόμενες Νησιωτικές Χώρες και τα Ιδιαίτερα Προβλήματά τους σελ.4
2. Γεωγραφική, Γεωφυσική και Ιστορική Προσέγγιση των Νησιωτικών Χωρών της Καραϊβικής σελ.5

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ

1. Η Οικονομική Κατάσταση των Κυρίαρχων Κρατών σελ.22
2. Η Οικονομική Κατάσταση των Βρετανικών Κτήσεων σελ.41
3. Η Οικονομική Κατάσταση των Ολλανδικών Κτήσεων σελ.44
4. Η Οικονομική Κατάσταση των Γαλλικών Κτήσεων σελ.45
5. Η Οικονομική Κατάσταση των Κτήσεων των ΗΠΑ σελ.46

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΙΣ ΝΗΣΙΩΤΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ

1. Η Πολιτική Κατάσταση στα Κυρίαρχα Κράτη της Νησιωτικής Καραϊβικής σελ.48
2. Η Πολιτική Κατάσταση στα Εξαρτώμενα Εδάφη της Νησιωτικής Καραϊβικής σελ.66

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ

1. Η Κοινωνική Κατάσταση στα Κυρίαρχα Κράτη της Καραϊβικής σελ.79
2. Η Περιβαλλοντική Κατάσταση στα Κυρίαρχα Κράτη της Καραϊβικής σελ.96

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

σελ.100

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Περιεχόμενα Παραρτημάτων

σελ.108

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 Οικονομικοί Δείκτες

σελ.110

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 Πολιτικοί και Κοινωνικοί Δείκτες

σελ.119

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

σελ.128

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

«Είναι γεγονός ότι η γεωγραφική θέση ορισμένων χωρών του πλανήτη, είτε πρόκειται για ανεξάρτητα κράτη είτε όχι, έχει επιδράσει αρνητικά στην κλίμακα της ανάπτυξης.... αφού η γεωγραφική μοίρα έχει στερήσει ορισμένες από αυτές από τη δυνατότητα πρόσβασης στη θάλασσα, ενώ για μία μεγάλη μερίδα άλλων, φρόντισε να τις περιβάλλει τόσο απλόχερα από το υγρό στοιχείο, ώστε να τους δημιουργεί ανάλογα και ίσως σοβαρότερα με τις πρώτες προβλήματα. Από την πρώτη κατηγορία γεννιέται η ομάδα των περικλειστων κρατών ενώ από τη δεύτερη των αρχιπελαγικών κρατών»¹.

Σε μία διεθνή κοινότητα που ξεπερνά τα 192 κράτη και χώρες, πάνω από το ένα τρίτο αυτών είναι νησιωτικές. Χαρακτηριστικό γνώρισμα των νησιωτικών χωρών είναι τα πολυάριθμα, διάσπαρτα στη μέση των ωκεανών εδάφη τους και η ευαισθησία τους απέναντι στα ακραία καιρικά φαινόμενα.

Τόσο οι προπτυχιακές σπουδές στο Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Παντείου Πανεπιστημίου, όσο και το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών της ειδίκευσης «Περιβάλλον και Βιώσιμη Ανάπτυξη», μου έδωσαν την ευκαιρία να γνωρίσω και να μελετήσω τη σφαιρικότητα του αναπτυξιακού φαινομένου και το πολύπλευρο των όψεών του, η ισόρροπος και ταυτόχρονη προώθηση των οποίων είναι αναγκαία. Οι ιδιαίτερες συνθήκες, που επικρατούν στις νησιωτικές χώρες, προκαλούν μια σειρά προβλημάτων, που εμποδίζουν την εξέλιξη του αναπτυξιακού φαινομένου και τα οποία οι υπόλοιπες αναπτυσσόμενες χώρες δεν αντιμετωπίζουν. Για το λόγο αυτό, κρίνεται απαραίτητη και εξαιρετικά ενδιαφέρουσα η επιμέρους εξέταση των αναπτυξιακών προβλημάτων των νησιωτικών χωρών.

Η έρευνα αυτή χρησιμοποιεί σαν βασικό άξονα αναφοράς τη βιώσιμη ανάπτυξη (αειφορία) και επιχειρεί να καταδείξει τη φύση των προβλημάτων, που αντιμετωπίζουν οι νησιωτικές χώρες, τα αίτια τους και τις προσπάθειες που καταβάλλονται για την επίλυσή τους. Σαν περιπτώσιολογική μελέτη εξετάζεται αυτή των δεκατριών κυρίαρχων αρχιπελαγικών κρατών και των δώδεκα εξαρτημένων νησιωτικών χωρών της Καραϊβικής Θάλασσας. Η Καραϊβική είναι μία περιοχή, που

---

¹ Βλ. Τσάλτας Γ., Χίου Θ., «Το καθεστώς των περικλειστων και αρχιπελαγικών κρατών σύμφωνα με τη Νέα Σύμβαση του Ο.Η.Ε. για το Δίκαιο της Θάλασσας», άρθρο στο *Διεθνές Δίκαιο και Διεθνής Πολιτική*, τεύχος 16, εκδ. Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη, 1989, σελ.101.

προκαλεί έντονο ενδιαφέρον, καθώς αποτελεί τουριστικό παράδεισο για τους «αναπτυγμένους», τη στιγμή που οι περισσότεροι κάτοικοί της μαστίζονται από την φτώχεια και την υπανάπτυξη. Το τροπικό κλίμα, που επικρατεί, εγκλωβίζει τις τοπικές οικονομίες σε μία καθαρά τουριστική λογική, επιτρέποντας ελάχιστες καλλιέργειες, ενώ οι τυφώνες απειλούν καθημερινά το σύνολο των δομών της, αλλά και την ανθρώπινη ζωή.

Στη μελέτη αυτή επιχειρείται να παρουσιαστεί η κατάσταση, στην οποία βρίσκονται οι νησιωτικές χώρες της Καραϊβικής, στη βάση των τεσσάρων πυλώνων της βιώσιμης ανάπτυξης. Παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη των αναπτυξιακών δεικτών και η συγκριτική εξέτασή τους. Επιπλέον, γίνεται μία προσπάθεια να εξηγηθούν τα αίτια του αναπτυξιακού χάσματος, μεταξύ του πρωτοπόρου της περιοχής Μπαρμπάντος και της ουραγού Αϊτής. Στόχος είναι να διαρθρωθεί η μελέτη μέσα από μία ολοκληρωμένη και σφαιρική προσέγγιση.

Για το σκοπό αυτό, αξιοποιείται μια σειρά πρωτογενών πηγών, που αφορούν κυρίως αναφορές του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και των εξειδικευμένων οργανισμών του. Πολύτιμο εργαλείο αποτελούν τόσο οι εκθέσεις του Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για την Ανάπτυξη, όσο και η βάση δεδομένων των Στόχων της Χιλιετίας (Millennium Development Goals).

Ιδιαίτερα χρήσιμες είναι δευτερογενείς πηγές, όπως βιβλιογραφικές παραπομπές και άρθρα, αλλά και οι δικτυακοί ιστότοποι. Η συχνή και διαρκής αναφορά στο διαδίκτυο στάθηκε πολύτιμη για τη συλλογή των πιο πρόσφατων στοιχείων και εξελίξεων, είτε επρόκειτο για επίσημες δικτυακές πύλες διεθνών οργανισμών, είτε για κυβερνητικές ιστοσελίδες και υπηρεσιακούς κόμβους πληροφοριών, με την επιφύλαξη πάντα της όποιας υποκειμενικότητας.

Η μελέτη δομείται σε τέσσερα κεφάλαια. Το Κεφάλαιο 1 ξεκινά με μία συνοπτική περιγραφή των συνθηκών και των προβλημάτων, που αντιμετωπίζουν οι αναπτυσσόμενες νησιωτικές χώρες ως σύνολο. Εν συνεχεία, παρουσιάζεται η ιδιαιτερότητα της Καραϊβικής ως αυτοτελούς περιοχής, μέσα από μία γεωγραφική, γεωφυσική και γεωπολιτική προσέγγιση, καθώς και μέσω μίας σύντομης ιστορικής αναδρομής, στις επιμέρους χώρες της.

Το Κεφάλαιο 2 αφιερώνεται στην εξέταση της οικονομικής κατάστασης τόσο των κυρίαρχων κρατών όσο και των κτήσεων του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ολλανδίας, της Γαλλίας και των ΗΠΑ στην περιοχή. Σκιαγραφείται η διάρθρωση της

οικονομίας των χωρών αυτών, αναλύονται οι διαθέσιμοι δείκτες και παρουσιάζονται τα όποια προβλήματα αντιμετωπίζουν και οι αντίστοιχες προοπτικές ανάπτυξης. Επιπλέον, έμφαση δίνεται στη μελέτη του τουρισμού ως ξεχωριστού κλάδου της οικονομίας.

Το Κεφάλαιο 3 αφορά σε πρώτη φάση την παρουσίαση των πολιτικών συστημάτων των χωρών, που χωρίζονται ανάλογα με το επικρατόν καθεστώς σε κοινοπολιτειακά βασίλεια, κοινοπολιτειακές δημοκρατίες, ανεξάρτητες δημοκρατίες και εξαρτημένα εδάφη και σε δεύτερη φάση τη μελέτη της πολιτικής κατάστασης, που επικρατεί σε αυτές. Προκειμένου να επιτευχθεί αυτό, αναλύονται δημογραφικά στοιχεία των χωρών, όπως η πληθυσμιακή σύνθεση και η μετανάστευση.

Το Κεφάλαιο 4, που είναι και το τελευταίο, δομείται με βάση την εξής ιδιομορφία. Αφορά αποκλειστικά τα δεκατρία κυρίαρχα αρχιπελαγικά κράτη και χωρίζεται σε δύο ενότητες. Η πρώτη εξ αυτών αφορά την επικρατούσα κοινωνική κατάσταση, υπό τις όψεις της υγείας, της εκπαίδευσης και της ισότητας ανδρών και γυναικών. Η δεύτερη παρουσιάζει την περιβαλλοντική κατάσταση, μέσα από τη σκοπιά της ανάληψης συμβατικών υποχρεώσεων και την ανάλυση βασικών περιβαλλοντικών δεικτών. Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται μονάχα τα κυρίαρχα κράτη, καθώς η πρόοδος τους στους παραπάνω τομείς αφορά αποκλειστική αρμοδιότητα των ιδίων και καθώς ο ΟΗΕ εξετάζει αποκλειστικά την περίπτωση αυτών και όχι των εξαρτημένων εδαφών.

Η εργασία στοχεύει να καταφέρει να παρουσιάσει τη συνολική οικονομική, πολιτική, κοινωνική και περιβαλλοντική κατάσταση, που επικρατεί στις αναπτυσσόμενες νησιωτικές χώρες της Καραϊβικής, να καταδείξει τα αναπτυξιακά τους προβλήματα και να προσεγγίσει τις περαιτέρω προοπτικές ανάπτυξής τους.

Προς την κατεύθυνση αυτή, η δομή της μελέτης δε θα μπορούσε παρά να ξεκινήσει με μία σύντομη καταγραφή των προβλημάτων, που αντιμετωπίζει το σύνολο των νησιωτικών χωρών και την σκιαγράφιση της περιοχής της Καραϊβικής Θάλασσας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΟΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ

1. Οι Αναπτυσσόμενες Νησιωτικές Χώρες και τα Ιδιαίτερα Προβλήματά τους

Η Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη (UNCTAD), μετά την Απόφαση 65(III) του 1974 της «Ειδικής Επιτροπής Εμπειρογνομόνων»², κατήρτησε έναν κατάλογο 145 αναπτυσσόμενων χωρών εκ των οποίων οι πενήντα ήταν νησιωτικές. Σήμερα, ο αριθμός αυτών είναι πενήντα οκτώ, από τις οποίες οι τριάντα δύο είναι κυρίαρχα κράτη και οι είκοσι έξι μη ανεξάρτητες χώρες. Η UNCTAD ασχολήθηκε και με την περίπτωση των τελευταίων, καθώς θεώρησε σκόπιμο να προσπαθήσει να αντιμετωπίσει τα προβλήματα των μη κυρίαρχων χωρών, πριν αυτές ανεξαρτητοποιηθούν³.

Το σύνολο των νησιωτικών αυτών χωρών, ανεξάρτητων και μη, έχει να αντιμετωπίσει ιδιαίτερες δυσκολίες, κατά τη διάρκεια της πορείας του προς την ανάπτυξη. Οι δυσκολίες αυτές, έχουν να κάνουν τόσο με τις γεωγραφικές όσο και με τις οικονομικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες, που επικρατούν στις χώρες αυτές.

1.1. Οι γεωγραφικές ιδιαιτερότητες

Το πρώτο και κύριο πρόβλημα, που αντιμετωπίζουν οι νησιωτικές χώρες έχει να κάνει με τη μεγάλη γεωγραφική απόσταση, που τις χωρίζει από τις γειτονικότερες σε αυτές ηπειρωτικές ακτές. Η μεγάλη χιλιομετρική απόσταση έχει ως αποτέλεσμα να δημιουργούνται σοβαρά, οικονομικής φύσης προβλήματα στις χώρες. Το εμπόριο καθίσταται εξαιρετικά δύσκολο, καθώς οι υποδομές των μεταφορών δε βρίσκονται πάντα σε καλή κατάσταση.

Επιπλέον, οι νησιωτικές χώρες συχνά, παρά τη μικρή συνολική έκτασή τους, αποτελούνται από ένα μεγάλο αριθμό μικρών νησιών, που βρίσκονται εγκατεσπαρμένα, πολλές φορές σε μεγάλη απόσταση από την κύρια νησιωτική αλυσίδα. Η μεταξύ τους επικοινωνία καθίσταται έτσι δυσχερής, αφήνοντας τμήματα της ίδιας χώρας ακόμη και σε χαμηλότερο αναπτυξιακό επίπεδο.

Το κλίμα των νησιωτικών χωρών και η ανοχύρωτη θέση τους εν μέσω των ωκεανών, έχουν συχνά ως αποτέλεσμα να γίνονται έρμαιο των φυσικών καταστροφών. Σφοδρές καταιγίδες, ηφαίστεια και τυφώνες είναι ικανά φαινόμενα να

² Για την Απόφαση 65(III) της «Ειδικής Επιτροπής Εμπειρογνομόνων» και τον κατάλογο των αναπτυσσόμενων χωρών του 1974 βλ. Τσάλτας Γρ., *Αναπτυξιακό Φαινόμενο και Τρίτος Κόσμος*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1991, σελ.126-129.

³ Βλ. Τσάλτας Γρ., *Αναπτυξιακό Φαινόμενο...*, σελ.126.

καταστρέψουν ακόμη και το σύνολο των δομών μιας αναπτυσσόμενης χώρας, αποτελώντας παράλληλα κίνδυνο για τη ζωή και την ασφάλεια των ίδιων των κατοίκων της.⁴

Τέλος, σημαντική παράμετρο αποτελεί ο μικρός πληθυσμός των χωρών αυτών, που συρρικνώνεται διαρκώς εξαιτίας των εξαθλιωτικών, πολλές φορές, κοινωνικών συνθηκών και που συντηρεί τις χώρες αυτές σε ένα φαύλο κύκλο υπανάπτυξης.

1.2. Οι Οικονομικές και Κοινωνικές Ιδιαιτερότητες

Οι παραπάνω γεωγραφικές συνθήκες είναι αυτές, που παράγουν μία σειρά κοινωνικών και οικονομικής φύσης προβλημάτων για τις νησιωτικές χώρες. Έτσι, η γεωγραφία και το κλίμα, συχνά εγκλωβίζουν την οικονομία σε μία μόνο διάστασή της, γεγονός που οδηγεί σε αδύναμη οικονομική ανάπτυξη και στην εκμετάλλευσή της από το λεγόμενο πρώτο κόσμο.

Οι μονοκαλλιέργειες και η εξόρυξη ενός και μόνο μεταλλεύματος είναι κάποιες από τις διαστάσεις του προβλήματος. Στις περιπτώσεις αυτές, όχι μόνο δεν λειτουργεί ο νόμος της προσφοράς και της ζήτησης, αλλά οι αναπτυγμένοι συχνά ρυθμίζουν τις τιμές των προϊόντων και βουλιάζουν στην φτώχεια την οικονομία των αναπτυσσόμενων.⁵

2. Γεωγραφική, Γεωφυσική και Ιστορική Προσέγγιση των Νησιωτικών Χωρών της Καραϊβικής

Στον Ατλαντικό Ωκεανό, στα νότια – νοτιοανατολικά της Βορείου Αμερικής, εκτείνεται η Καραϊβική Θάλασσα. Στα νερά της, βρίσκονται διάσπαρτα εκατοντάδες νησιά, που συντίθενται και δημιουργούν είκοσι πέντε νησιωτικές χώρες. Οι δεκατρείς από αυτές είναι κυρίαρχα κράτη, ενώ οι άλλες είκοσι δύο αποτελούν κτήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου, της Γαλλίας, της Ολλανδίας και των Ηνωμένων Πολιτειών. Προκειμένου να κατανοήσουμε τα αναπτυξιακά προβλήματα των νησιωτικών χωρών της Καραϊβικής, κρίνεται αναγκαίο να μελετήσουμε τις ιδιαίτερες συνθήκες, που επικρατούν σε αυτές, προσεγγίζοντάς τις ανά νησιωτικό σύμπλεγμα.

⁴ Η πρωτεύουσα του Μοντσεράτ καταστράφηκε και τα δύο τρίτα του πληθυσμού της χώρας αναγκάστηκαν να διαφύγουν στο εξωτερικό, όταν ξεκίνησε η έκρηξη του Ηφαιστείου Soufriere Hills, τον Ιούλιο του 1995.

⁵ Βλ. Τσάλτας Γρ., *Αναπτυξιακό Φαινόμενο...*, σελ.82-87.

2.1. Μπαχάμες

Εντός του Ατλαντικού Ωκεανού και βόρεια της Καραϊβικής Θάλασσας συναντώνται δύο νησιωτικές χώρες, οι Μπαχάμες και οι Νήσοι Τερκς και Κάικος. Αν και με στενά γεωγραφικά κριτήρια, τα δύο αυτά αρχιπελάγη δεν θα έπρεπε μάλλον να συμπεριληφθούν στην περιοχή της Καραϊβικής, κρίνεται σκόπιμο να παρουσιαστούν στην παρούσα μελέτη, λόγω της εγγύτητας των ιδιαίτερων συνθηκών και των αναπτυξιακών προβλημάτων τους με αυτά των νησιωτικών χωρών της, εντός των στενών γεωγραφικών ορίων, Καραϊβικής.

Χάρτης 2 Μπαχάμες

➤ Οι Μπαχάμες ανήκουν στο νησιωτικό σύμπλεγμα των Δυτικών Ινδιών. Πρόκειται ουσιαστικά για ένα αρχιπέλαγος επτακοσίων νησιών και κοραλλιογενών νήσων στον Ατλαντικό, ανάμεσα στη Φλόριντα και την Ισπανιόλα. Οι Μπαχάμες βρίσκονται στα ανατολικά της Φλόριντα και των Ηνωμένων Πολιτειών, στα βόρεια της Κούβας και της

Καραϊβικής, και στα βορειοδυτικά των Νήσων Τερκς και Κάικος. Η συνολική έκταση των νησιών αγγίζει τα 13.878 χλμ² (160^η χώρα σε έκταση παγκοσμίως), το 28% της οποίας είναι ύδατα. Πρωτεύουσα της χώρας είναι η πόλη Nassau.

Το κλίμα των νησιών είναι υποτροπικό προς τροπικό, ενώ μεταβάλλεται σημαντικά από τα νερά του ρεύματος του κόλπου, ειδικά το χειμώνα. Συχνά, το γεγονός αυτό αποδεικνύεται επικίνδυνο, κατά κύριο λόγο το καλοκαίρι και το φθινόπωρο, όταν περνούν κοντά ή μέσα από τα νησιά δυνατοί τυφώνες.⁶

Οι Μπαχάμες έγιναν αποικία του Βρετανικού στέμματος το 1718, αλλά εποίκιστηκαν ελάχιστα ως την ανεξαρτησία των Ηνωμένων Πολιτειών. Οι Βρετανοί παραχώρησαν στο νησί εσωτερική αυτοκυβέρνηση το 1964, ενώ στις 10 Ιουλίου του 1973, οι Μπαχάμες απέκτησαν πλήρη ανεξαρτησία, αν και παραμένουν μέλος της Κοινοπολιτείας των Εθνών.⁷

➤ Οι Νήσοι Τερκς και Κάικος βρίσκονται στο Βόρειο Ατλαντικό Ωκεανό, νοτιοανατολικά των Μπαχάμες και βόρεια της νήσου Ισπανιόλα. Γεωγραφικά,

⁶ Για περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με το κλίμα στις Μπαχάμες και τις συνέπειες του ρεύματος του κόλπου βλ. <http://www.en.wikipedia.org/wiki/Bahamas>

⁷ Βλ. Albury P., *The Story of The Bahamas*, MacMillan Caribbean, London, 1975, σελ. 138-145.

πρόκειται για δύο ομάδες νησιών τα Κάικος και τα Τερκς, τα οποία είναι τμήμα των Μπαχάμας, πολιτικά όμως αποτελούν ξεχωριστή ενότητα. Η συνολική έκταση της χώρας, που αποτελείται από οκτώ κυρίως νησιά και είκοσι μικρότερα, είναι 417 χλμ²

Χάρτης 4 Τερκς και Κάικος

(199¹ σε έκταση χώρα παγκοσμίως), το 96% της οποίας καταλαμβάνουν τα νησιά Κάικος. Πρωτεύουσα της χώρας είναι το Cockburn Town. Τα νησιά δεν διαθέτουν μεγάλο υψόμετρο, ενώ έχουν μαλακό υπέδαφος με εκτεταμένα έλη και βαλτότοπους. Ο καιρός είναι συνήθως ηλιόλουστος

και σχετικά ξηρός, αλλά πλήττονται συχνά από τυφώνες.

Αν και από την ανακάλυψη τους, πολλά ήταν τα έθνη που πήραν τον έλεγχο των νησιών, ο επίσημος εποίκισμός τους καθυστέρησε. Από το 1764 έως το 1783, τα Τερκς και Κάικος βρίσκονταν υπό γαλλική κατοχή. Το 1799 και οι δύο ομάδες νησιών κατακτήθηκαν από τους Βρετανούς ως τμήμα των Μπαχάμας, οι οποίες πήραν και τον έλεγχό τους ως το 1840. Το 1848, τα Τερκς και Κάικος ανακηρύχθηκαν ξεχωριστή αποικία, ενώ είκοσιπέντε χρόνια αργότερα έγιναν τμήμα της αποικίας της Τζαμάικα.

Στις 4 Ιουλίου 1959, αποτέλεσαν ξανά ξεχωριστή αποικία, αλλά ως το τέλος του Μαΐου του 1962, ήταν ένα από τα συστατικά μέρη της Ομοσπονδίας των Δυτικών Ινδιών. Από το 1976 τα νησιά διαθέτουν δική τους κυβέρνηση και πρωθυπουργό. Αν και το 1979, συμφωνήθηκε τα Τερκς και Κάικος να αποκτήσουν ως το 1982 την ανεξαρτησία τους, μία αλλαγή στην κυβέρνηση ανέστρεψε τις πολιτικές εξελίξεις και έτσι η χώρα αποτελεί μέχρι και σήμερα βρετανική κτήση.⁸

2.2. Μεγάλες Αντίλλες

Το νησιωτικό σύμπλεγμα των Μεγάλων Αντίλλων εκτείνεται από την Κούβα ως και τις Παρθένες Νήσους και περιλαμβάνει μία σειρά νησιωτικών χωρών.

➤ Η Κούβα είναι ένα αρχιπέλαγος νησιών στη Βόρεια Καραϊβική Θάλασσα, ανοιχτά του Κόλπου του Μεξικού, στα νοτιοανατολικά της Φλόριντα. Βρίσκεται νότια από τις Μπαχάμες, βόρεια των Καϋμάν και της Τζαμάικα, δυτικά των Τερκς και Κάικος και της Αϊτής, και ανατολικά του Μεξικού.

Χάρτης 4 Κούβα

⁸ Για την πρόσφατη πολιτική ιστορία βλ. <http://www.turksandcaicosislands.gov.tc/>

Η Κούβα ανήκει στις Μεγάλες Αντίλλες και είναι το μεγαλύτερο νησί τους, με συνολική έκταση 110.860 χλμ² (105^η χώρα σε έκταση παγκοσμίως), το συντριπτικό ποσοστό της οποίας είναι χερσαία. Η Κούβα αποτελεί το κυρίως νησί, το οποίο περικυκλώνεται από 1.600 μικρότερα νησιά, που χωρίζονται σε τέσσερις ομάδες, τα Colorados, τα Camagüey, τα Jardines de la Reina και τα Canarreos. Πρωτεύουσα είναι η Havana, που είναι και η μεγαλύτερη πόλη της χώρας.

Περίπου το ένα τέταρτο της έκτασης είναι ορεινό, ενώ το υπόλοιπο καλύπτεται από πεδιάδες και κοιλάδες. Το κλίμα της χώρας είναι ημιτροπικό, αν και διαφοροποιείται λόγω των ανέμων και χαρακτηρίζεται γενικά από μία ξηρή περίοδο (Νοέμβριος-Απρίλιος) και μία περίοδο καταιγίδων (Μάιος-Οκτώβριος).

Το νησί αποίκησαν πρώτοι οι Ισπανοί, από τον 16^ο έως τον 19^ο αιώνα. Στο διάστημα αυτό, οι Βρετανοί είχαν την κατοχή της Κούβας για ένα χρόνο από το 1762 έως το 1763. Η λήξη του πολέμου με τις ΗΠΑ σήμανε και την αποχώρηση των Ισπανών από το νησί και τη διακήρυξη, το 1899, της ανεξαρτησίας του από τους Ισπανούς. Ακολούθησε μισός αιώνας έντονων εξελίξεων και πολιτικών αναταράξεων, όταν το 1959 ο Κάστρο ανέτρεψε τη δικατορία Μπατίστα και ανακηρύχθηκε Πρόεδρος της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Κούβας.⁹

Χάρτης 5 Νησιά Καϊμάν

➤ Τα Νησιά Καϊμάν είναι μία ομάδα τριών μικρών κοραλλιογενών νησιών στη Δυτική Καραϊβική. Αποτελείται από το Μεγάλο Καϊμάν, το Καϊμάν Μπρακ και το Μικρο Καϊμάν, τα οποία βρίσκονται νότια του Μαϊάμι και της Κούβας και νοτιοδυτικά της Τζαμάικα. Έχουν συνολική έκταση 260 χλμ² (206^η σε έκταση χώρα παγκοσμίως), ενώ πρωτεύουσα της χώρας είναι το George Town.

Τα Καϊμάν, μαζί με τη γειτονική Τζαμάικα, αποδόθηκαν από την Ισπανία στην Αγγλία το 1670, με τη Συνθήκη της Μαδρίτης και κυβερνούνταν σαν μία αποικία ως το 1962, όταν και έγιναν ξεχωριστή Βρετανική υπερπόντια κτήση και η Τζαμάικα έγινε ανεξάρτητο κοινοπολιτειακό βασίλειο.¹⁰

➤ Η Τζαμάικα είναι το τρίτο μεγαλύτερο νησί της Καραϊβικής. Ανήκει στις Μεγάλες Αντίλλες και βρίσκεται νότια της Κούβας και δυτικά της Ισπανιόλα. Έχει συνολική έκταση 10.991 χλμ² και πρωτεύουσά της είναι το Kingstown.

⁹ Για ένα ιστορικό οδοιπορικό της Κούβας βλ. <http://en.wikipedia.org/wiki/Cuba>

¹⁰ Για περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με την πορεία των Νήσων Καϊμάν βλ. Craton M., *Founded Upon The Seas: A History of The Cayman Islands and Their People*, Ian Randel Publishers, London, 2003.

Πρόκειται για ένα μακρόστενο νησί, με επίπεδες, παράκτιες πεδιάδες, που διακόπτονται στα ανατολικά από τα θεαματικά Γαλάζια Όρη και στα δυτικά από το ασβεστολιθικό οροπέδιο Κόκπιτ. Το κλίμα του νησιού είναι τροπικό. Η διαρκής αύρα όμως, που φυσά, διατηρεί ανεκτές τις υψηλές θερμοκρασίες. Επιπλέον, υπάρχουν αρκετές βροχοπτώσεις, που πληθαίνουν στα ορεινά.

Στις αρχές του 16^{ου} αιώνα, η Τζαμάικα αποικήθηκε από τους Ισπανούς και το 1655 έγινε βρετανική κτήση. Τη δεκαετία του 1930 σημειώνεται στο νησί αντίσταση κατά του αποικιακού συστήματος και το 1959, η Τζαμάικα γίνεται αυτοδιοικούμενο κράτος, ενώ το 1962 ανακηρύσσεται ανεξάρτητο κράτος στο πλαίσιο της Βρετανικής Κοινοπολιτείας.¹¹

Χάρτης 6 Τζαμάικα

➤ Το Νησί Ναβάσσα είναι ένα μικρό ακατοίκητο νησί στην Καραϊβική, με έκταση μόλις 5,2 χλμ². Αυτό που το κάνει σημαντικό είναι η στρατηγική τοποθεσία στην οποία βρίσκεται, 160 χλμ. νοτίως από την ναυτική βάση των ΗΠΑ στο Guantanamo της Κούβας. Το βραχώδες αυτό νησί

διεκδικούν τόσο οι ΗΠΑ, που το θεωρούν μη ενσωματωμένο έδαφός τους, όσο και η γειτονική σε αυτό Αϊτή.¹²

➤ Η Νήσος Ισπανιόλα αποτελεί το δεύτερο μεγαλύτερο νησί των Μεγάλων Αντίλλων. Βρίσκεται ανατολικά της Κούβας, δυτικά του Πουέρτο Ρίκο και νότια των Μπαχάμας και των Τερκς και Κάικος. Η Ισπανιόλα διαιρείται πολιτικά στην Αϊτή και τη Δομινικανή Δημοκρατία.

Η Δημοκρατία της Αϊτής καταλαμβάνει το ένα τρίτο της Δυτικής Ισπανιόλα, ενώ περιλαμβάνει και πολλά μικρότερα νησιά. Έχει συνολική έκταση 27.750 χλμ² (147^η χώρα σε έκταση παγκοσμίως), το 0,7% της οποίας είναι ύδατα. Πρωτεύουσα της χώρας είναι το Port-au-Prince. Το μεγαλύτερο μέρος της Αϊτής καλύπτεται από βουνά, με λίγες μόνο περιοχές να καλύπτονται από πεδιάδες και οροπέδια. Το κλίμα είναι τροπικό και πλήττεται από καταιγίδες, ιδιαίτερα μεταξύ Αυγούστου και Νοεμβρίου.

¹¹ Για την ιστορία της Τζαμάικα βλ. <http://en.wikipedia.org/wiki/Jamaica>

¹² Για τη διαμάχη Αϊτής – ΗΠΑ, αναφορικά με το Νησί Ναβάσσα βλ. Spadi F., “Navassa: Legal Nightmares in a Biological Heaven?” διαθέσιμο στο *Boundary And Security Bulletin*, autumn edition διαθέσιμο στο <http://dur.ac.uk/ibru.www/publications/showpubs.php?id=195>

Η Ισπανιόλα αποτελούσε ορμητήριο για την Ισπανική κατάκτηση της Καραϊβικής και της Αμερικανικής ενδοχώρας. Το 1697, η Ισπανία αναγνώρισε τη Γαλλική κυριαρχία στο δυτικό ένα τρίτο του νησιού, το οποίο το 1804 έγινε Αϊτή.

Έτσι, η Αϊτή υπήρξε ιστορικά αποικία της Γαλλίας, ενώ έγινε η δεύτερη ανεξάρτητη χώρα στην Αμερική, μετά τις ΗΠΑ, όταν διακήρυξε την ανεξαρτησία της το 1804. Επίσης, ήταν η πρώτη ανεξάρτητη μαύρη δημοκρατία στον κόσμο.¹³

Η Δομινικανή Δημοκρατία καταλαμβάνει τα ανατολικά δύο τρίτα της Νήσου Ισπανιόλα και συνορεύει δυτικά με την Αϊτή. Έχει συνολική έκταση 48.730 χλμ² (131^η χώρα σε έκταση παγκοσμίως) και πρωτεύουσά της είναι το Santo Domingo. Το μεγαλύτερο τμήμα της χώρας είναι ορεινό. Το κλίμα είναι τροπικό, αν και στα ορεινά είναι ψυχρότερο, ενώ χαρακτηρίζεται από μία περίοδο βροχών και από περιοδικούς κυκλώνες, από το Μάιο ως τον Νοέμβριο.

Η χώρα κυβερνήθηκε από τους Ισπανούς, ως αποικία του Σάντο Ντομίνγκο, από το 1600 έως το 1795. Ακολούθησε μία περίοδος γαλλικής διακυβέρνησης ως το 1808, όποτε και ξαναπέρασε στην Ισπανία. Το 1821, το Σάντο Ντομίνγκο, προσπάθησε να αποκτήσει την ανεξαρτησία του, αλλά κατακτήθηκε και διοικήθηκε από την Αϊτή για είκοσι δύο χρόνια. Τελικά, απέκτησε την ανεξαρτησία του ως Δομινικανή Δημοκρατία το 1844. Το 1861, όμως, οι Δομινικανοί οικειοθελώς επέστρεψαν στην Ισπανική Αυτοκρατορία, αλλά δύο

➤ Το Πουέρτο Ρίκο, το οποίο περιλαμβάνει και τα νησιά Μόνα, Βιέκες και Κολούμπρα, αποτελεί το μικρότερο νησί των Μεγάλων Αντίλλων, με έκταση 9.104 χλμ² (169^η χώρα σε έκταση παγκοσμίως). Βρίσκεται στη Βορειοανατολική Καραϊβική, στα νοτιοανατολικά της Φλόριντα. Πρωτεύουσα της χώρας είναι το San Juan, ενώ το νησί μπορεί να χωριστεί σε τρεις κύριες γεωγραφικές περιοχές: στο ορεινό εσωτερικό, τις παράκτιες περιοχές και στο βόρειο οροπέδιο.

Χάρτης 10 Πουέρτο Ρίκο

Η αποίκηση του νησιού άρχισε το 1508 από τους Ισπανούς. Μετά τον Ισπανοαμερικανικό πόλεμο του 1898, πέρασε στον έλεγχο των Ηνωμένων Πολιτειών και έγινε έδαφος της Κοινοπολιτείας αυτών, το 1952.¹⁵

Χάρτης 11 Παρθένοι Νήσοι

➤ Οι Παρθένοι Νήσοι των ΗΠΑ είναι μία ομάδα νησιών της Καραϊβικής, ανατολικά του Πουέρτο Ρίκο και νότια των Βρετανικών Παρθένων Νήσων. Τα τρία μεγαλύτερα νησιά είναι το Σεν Τόμας, το Σεν Τζον και το Σεν Κρουά, ενώ υπάρχουν άλλα πενήντα μικροσκοπικά νησιά. Τα δύο πρώτα νησιά είναι βραχώδη και λοφώδη, ενώ το Σεν Κρουά είναι πιο επίπεδο. Το κλίμα είναι τροπικό και τα νησιά πλήττονται από τροπικές καταιγίδες και τυφώνες. Η συνολική έκταση της χώρας φτάνει σχεδόν

τα 347 χλμ² (202^η χώρα σε έκταση παγκοσμίως) και πρωτεύουσά της είναι η πόλη Charlotte Amalie.

Οι Βρετανικές Παρθένοι Νήσοι είναι μία ομάδα τριάντα έξι νησιών και κοραλλιογενών νήσων στο ανατολικό άκρο της αλυσίδας των Μεγάλων Αντίλλων, ανατολικά του Πουέρτο Ρίκο και των Παρθένων Νήσων των ΗΠΑ. Μόνο τα δεκαέξι από τα νησιά κατοικούνται, ενώ τα μεγαλύτερα είναι η Τορτόλα, η Ανεγκάντα, η Βέρτζιν Κόρντα και το Τζοστ Βαν Ντάικ. Η συνολική έκταση των Βρετανικών Παρθένων Νήσων φτάνει μόλις τα 153 χλμ² (216^η χώρα σε έκταση παγκοσμίως), το 1,6% των οποίων είναι ύδατα. Πρωτεύουσα της χώρας είναι το Road Town, ενώ το κλίμα είναι υποτροπικό.

¹⁵ Για τη Συνθήκη των Παρισίων του 1898, με την οποία παραχωρήθηκε το Πουέρτο Ρίκο στις ΗΠΑ βλ. <http://www.yale.edu/lawweb/avalon/diplomasy/sp1898.htm>

Οι πρώτοι που κατοίκησαν στις Παρθένες Νήσους ήταν οι Arawak Ινδιάνοι από τη Νότιο Αμερική, περίπου το 100 π.χ.. Αυτοί παρέμειναν εκεί ως τον 15^ο αιώνα, όταν απομακρύνθηκαν βίαια από τους Caribs, μία φυλή από τις Μικρές Αντίλλες.

Η Ισπανική Αυτοκρατορία κατέκτησε τα νησιά στις αρχές του 16^{ου} αιώνα και εξήγαγε χαλκό. Οι Ολλανδοί το 1648 έκαναν μόνιμη αποικία στην Τορτόλα, ως το 1672 που ήρθαν οι Βρετανοί. Οι τελευταίοι, απομάκρυναν τον Ολλανδικό πληθυσμό και κατέκτησαν τα νησιά. Έφεραν το ζαχαροκάλαμο, που έγινε το κύριο εμπορικό προϊόν της περιοχής και η βασική πηγή του εξαγωγικού εμπορίου, ενώ μετέφεραν σκλάβους από την Αφρική για να εργαστούν στις φυτείες. Τα νησιά ευημέρησαν οικονομικά μέχρι την ανάπτυξη της παραγωγής ζαχαρότευτλου στην Ευρώπη και τις Ηνωμένες Πολιτείες, η οποία μείωσε σημαντικά την παραγωγή ζαχαροκάλαμου.

Άγγλοι, Ολλανδοί, Γάλλοι, Ισπανοί και Δανοί μάχονταν για τον έλεγχο επί των Νησιών για τα επόμενα 200 χρόνια, καταλήγοντας σε επικράτηση των Βρετανών και πλήρη απομάκρυνση των Ολλανδών, από την Τορτόλα, τη Βέρτζιν Κόρντα, την Ανεγκάντα και άλλα νησιά, αφήνοντας τους τελευταίους με τα Σεντ Τζον, Σεντ Τόμας και Σεντ Κρουά. Τα Νησιά είχαν πελώρια στρατηγική σημασία για τους Βρετανούς, αλλά αποτέλεσαν και σημαντικό οικονομικό παράδεισο.

Το 1917, η κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής αγόρασε από τους Δανούς το Σεντ Τζον, το Σεντ Τόμας και το Σεντ Κρουά και τα μετονόμασε σε Παρθένες Νήσους των Ηνωμένων Πολιτειών. Έτσι, τα τρία νησιά αποτελούν έδαφος των ΗΠΑ, ενώ από το 1927 οι κάτοικοι τους είναι αμερικανοί πολίτες.

Οι Άγγλοι με τη σειρά τους ονόμασαν τα, υπό τον έλεγχό τους, νησιά Βρετανικές Παρθένες Νήσους, οι οποίες διοικήθηκαν ποικιλοτρόπως, είτε ως μέρος της Αποικίας των Νησιών Leeward, είτε μαζί με το Σεντ Κίτς και Νέβις, με ένα διοικητή να αντιπροσωπεύει τη Βρετανική κυβέρνηση. Το 1960, οι Βρετανικές Παρθένοι Νήσοι απέκτησαν καθεστώς ξεχωριστής αποικίας και το 1967 έγιναν αυτόνομες. Από τη δεκαετία του 1960 έως σήμερα, έχουν διαφοροποιηθεί από την παραδοσιακά αγροτικά βασισμένη οικονομία προς τον τουρισμό και τις οικονομικές υπηρεσίες, και έχουν μετατραπεί σε μία από τις πιο πλούσιες περιοχές της Καραϊβικής.¹⁶

---

¹⁶ Για τη διαχρονική πορεία των Βρετανικών Παρθένων Νήσων βλ. http://en.wikipedia.org/wiki/British_Virgin_Islands

2.3. Μικρές Αντίλλες

Παρατηρώντας τον χάρτη της Καραϊβικής, μπορούμε να χωρίσουμε τις Μικρές Αντίλλες σε τρεις επιμέρους περιοχές. Στα Νησιά Λίγουορντ, στα Νησιά Γούντγιορντ και στα υπόλοιπα νησιά, που βρίσκονται πάνω από τις βόρειες ακτές της Λατινικής Αμερικής.

2.3.α) Υπήνεμοι Νήσοι (Leeward Islands)

➤ Η Αγκουίλα είναι ένα μικρό κοραλλιογενές νησί, το βορειότερο των Υπήνεμων Νήσων, των Μικρών Αντίλλων. Το νησί βρίσκεται ανατολικά του

Χάρτης 12 Αγκουίλα

Πουέρτο Ρίκο, είναι μακρύ και στενό, έχει φτωχό έδαφος και καλύπτεται από θάμνους. Το κλίμα είναι τροπικό. Η χώρα αποτελείται, εκτός από την Αγκουίλα, από άλλα τέσσερα νησιά και έχει συνολική έκταση 102 χλμ² (221^η χώρα σε

έκταση παγκοσμίως). Η πρωτεύουσα Valley, βρίσκεται στο κύριο νησί της Αγκουίλα.

Η Αγκουίλα πρωτοαποικιοποιήθηκε το 1650 από Άγγλους άποικους και ενσωματώθηκε το 1825, και παρά τις αντιδράσεις πολλών κατοίκων της, σε μία Βρετανική κτήση μαζί με τα γειτονικά νησιά του Σεντ Κίτς και Νέβις. Παρ' όλα αυτά, το 1967 αποχώρησε μονομερώς από την ένωση αυτή και δύο χρόνια αργότερα η αποχώρηση αναγνωρίστηκε και από τη Βρετανία. Το 1980, η Αγκουίλα έγινε επίσημα ξεχωριστή Βρετανική κτήση.¹⁷

➤ Ο Άγιος Χριστόφορος (Σεντ Κίτς) και το Νέβις είναι ένα κράτος δύο νησιών, στα βορειοανατολικά της Καραϊβικής. Αποτελεί τμήμα των Υπήνεμων Νήσων και με συνολική έκταση 261 χλμ² (207^η χώρα σε έκταση παγκοσμίως) είναι η μικρότερη χώρα στο δυτικό ημισφαίριο. Πρωτεύουσα του Σεντ Κίτς και Νέβις είναι η πόλη Basseterre. Τα νησιά είναι ορεινά και ηφαιστειογενή, ενώ το κλίμα της χώρας είναι τροπικό.

Χάρτης 13 Σεντ Κίτς και Νέβις

Το Σεντ Κίτς και Νέβις ήταν αποικία του Ηνωμένου Βασιλείου έως το 1983. Τη χρονιά αυτή, απέκτησε την ανεξαρτησία του και έγινε ανεξάρτητο κράτος στο πλαίσιο της Βρετανικής Κοινοπολιτείας.¹⁸

¹⁷ Για την πολιτική πορεία της Αγκουίλα προς την ανεξαρτησία βλ. <http://www.gov.ai/>

¹⁸ Βλ. <http://www.gov.kn/>

➤ Η Αντίγκουα και η Μπαρμπούντα, μαζί με την ακατοίκητη Ρετόντα, αποτελούν ένα νησιωτικό κράτος στην Ανατολική Καραϊβική, στα σύνορα με τον Ατλαντικό Ωκεανό. Βρίσκονται στο μέσο των νησιών Leeward και αποτελούν τμήμα του αρχιπελάγους των Μικρών Αντίλλων, μαζί με το Αρχιπέλαγος της Γουαδελούπης στα νότια, το Μοντσεράτ στα νοτιοδυτικά, το Σεντ Κιτς και Νέβις στα δυτικά και τον Άγιο Βαρθολομαίο και το Σεντ Μάρτιν στα βορειοδυτικά.

Η χώρα αποτελείται από έναν αριθμό επίπεδων νησιών, που είναι οι χαμηλές ασβεστολιθικές κορυφές αδρανών ηφαιστειών, με μεγαλύτερο και πιο πυκνοκατοικημένο την Αντίγκουα. Το κλίμα είναι ζεστό, τροπικό, με γενικά υψηλές θερμοκρασίες όλο το χρόνο. Η συνολική έκτασή της ανέρχεται σε 442 χλμ² (198^η χώρα σε έκταση παγκοσμίως) και πρωτεύουσα είναι η πόλη Saint John στην Αντίγκουα.

Χάρτης 14 Αντίγκουα και Μπαρμπούντα

Τις πρώτες αποικίες των Ισπανών και των Γάλλων στην Αντίγκουα και τη Μπαρμπούντα διαδέχθηκαν οι Βρετανοί, που διαμόρφωσαν αποικία το 1667, μεταφέροντας Ιρλανδούς Καθολικούς σκλάβους στην Αντίγκουα. Από το 1958 έως την διάλυσή της, υπήρξε μέλος της Ομοσπονδίας των Δυτικών Ινδιών, ενώ το 1967 απέκτησε καθεστώς εσωτερικής αυτονομίας ως ένα από τα Συνδεδεμένα Κράτη των Δυτικών Ινδιών. Την 1^η Νοεμβρίου του 1981, τα νησιά έγιναν ανεξάρτητο κράτος της Κοινοπολιτείας των Εθνών.¹⁹

Χάρτης 15 Μοντσεράτ

➤ Το Μοντσεράτ είναι ένα πλούσιο σε βλάστηση, ορεινό νησί της Καραϊβικής, στα νησιά Leeward και αποτελεί μέρος των Μικρών Αντίλλων. Έχει έκταση 102 χλμ² (220^η χώρα σε έκταση παγκοσμίως) και βρίσκεται νοτιοανατολικά του Πουέρτο Ρίκο και νοτιοδυτικά της Αντίγκουα. Η πρωτεύουσα της χώρας Plymouth καταστράφηκε και τα δύο τρίτα του πληθυσμού αναγκάστηκαν να διαφύγουν στο εξωτερικό, όταν ξεκίνησε η έκρηξη του Ηφαιστείου Soufriere Hills τον Ιούλιο του 1995.²⁰ Η ηφαιστειακή δραστηριότητα, αν και περιορισμένη, συνεχίζεται έως και σήμερα.

¹⁹ Βλ. <http://www.ab.gov.ag/>

²⁰ Για την καταστροφή του 1995 βλ. <http://www.geo.mtu.edu/volcanoes/west.indies/soufriere/govt>

Το Μοντσεράτ αποικήθηκε από του Βρετανούς το 1632. Από το 1871 έως το 1956, άνηκε διοικητικά στις Υπήνεμους Νήσους, όταν και έγινε ξεχωριστή αποικία του Ηνωμένου Βασιλείου.²¹

➤ Η Γουαδελούπη είναι μία ομάδα, που αποτελείται από επτά από τα νησιά Λίγουορντ της Καραϊβικής, στις Μικρές Αντίλλες και βρίσκεται ανάμεσα στο Μοντσεράτ και τη Ντομίνικα. Έχει συνολική έκταση 1.780 χλμ² και πρωτεύουσα της χώρας είναι η Basse-Terre. Το κλίμα της είναι ζεστό και υγρό το καλοκαίρι, ψυχρό και ξηρό το χειμώνα.

Το 1635, οι Γάλλοι πήραν την κατοχή του νησιού και εξολόθρευσαν πολλούς από τους Carib Αμερινδιανούς, που κατοικούσαν εκεί. Το 1674, η Γουαδελούπη προσαρτήθηκε στο Βασίλειο της Γαλλίας, ενώ μέσα στον επόμενο αιώνα, το νησί κατακτήθηκε πολλές φορές από τους Βρετανούς. Ένδειξη για την ευημερία της Γουαδελούπης κατά την εποχή αυτή, αποτελεί το γεγονός ότι, στη Συνθήκη των Παρισίων του 1763, η ηττημένη στον πόλεμο Γαλλία δέχτηκε να εγκαταλείψει τις εδαφικές διεκδικήσεις της στον Καναδά με αντάλλαγμα τον έλεγχο της Γουαδελούπης.

Χάρτης 16 Γουαδελούπη

Σε μία προσπάθεια να εκμεταλλευτεί το χάος που προκλήθηκε από τη Γαλλική Επανάσταση, η Βρετανία επιχείρησε να κατακτήσει τη Γουαδελούπη το 1794 και την κράτησε από τις 21 Απριλίου ως τις 2 Ιουνίου. Οι Γάλλοι ξαναπήραν τον έλεγχο του νησιού υπό τη διοίκηση του Victor Hugues, που πέτυχε να ελευθερώσει τους σκλάβους. Αυτοί επαναστάτησαν και εναντιώθηκαν στους ιδοκτήτες τους, που ήλεγχαν τις φυτείες της ζάχαρης, αλλά όταν τα Αμερικανικά συμφέροντα απειλήθηκαν, ο Ναπολέων έστειλε δύναμη για να καταπνίξει την επανάσταση και να επαναφέρει τη δουλεία. Η δύναμη κατοχής σκότωσε περίπου 10.000 Γουαδελουπιανούς κατά την επαναφορά της τάξης στο νησί.

Στις 4 Φεβρουαρίου 1810, οι Βρετανοί ξανακατάκτησαν το νησί και το κράτησαν ως τις 3 Μαρτίου του 1813, όταν και δόθηκε στη Σουηδία ως συνέπεια των Ναπολεόντειων Πολέμων. Η Σουηδία ήδη είχε αποικία στην περιοχή, αλλά σχεδόν ένα χρόνο αργότερα παραχώρησε το νησί στη Γαλλία, με τη Συνθήκη των Παρισίων του 1814. Μία ακόλουθη συμφωνία μεταξύ Σουηδών και Βρετανών δημιούργησε το

²¹ Για την πολιτική ιστορία του Μοντσεράτ βλ. <http://www.gov.ms/>

Guadeloupe Fund. Η Συνθήκη της Βιέννης του 1815 αναγνώρισε τελικά τον γαλλικό έλεγχο της Γουαδελούπης. Σήμερα, η Γουαδελούπη αποτελεί υπερπόντιο έδαφος της Γαλλίας και εσωτερικό τμήμα της Γαλλικής Δημοκρατίας.²²

2.3.β) Νήσοι Windward

➤ Η Ντομίνικα είναι ένα νησιωτικό κράτος στην Καραϊβική, στα νησιά Γουιντγόντ, νότια της Γουαδελούπης και βόρεια της Μαρτινίκας. Αποτελεί ένα από τα νεότερα νησιά των Μικρών Αντίλων, το οποίο ακόμη βρίσκεται υπό διαμόρφωση, εξαιτίας γεωθερμικής ηφαιστειακής δραστηριότητας. Πρόκειται για ένα πλούσιο σε βλάστηση νησί με σπάνια χλωρίδα και πανίδα. Η έκταση της χώρας φτάνει τα 754 χλμ² (185^η χώρα σε έκταση παγκοσμίως) και πρωτεύουσα της ίναι η πόλη Roseau. Το κλίμα της είναι ζεστό, με πολλές βροχοπτώσεις.

Χάρτης 17 Ντομίνικα

Η Ντομίνικα πρωτοανακαλύφθηκε από τους Ευρωπαίους το 1493. Αυτοί αναμετρήθηκαν με τους ιθαγενείς Caribs, αλλά σύντομα ηττήθηκαν από αυτούς και αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν το νησί. Το 1627, οι Άγγλοι επιχειρήσαν να αιχμαλωτίσουν τη Ντομίνικα, αλλά απέτυχαν. Το 1635, οι Γάλλοι διεκδίκησαν το νησί και έστειλαν εκεί ιεραπόστολους, αλλά δεν κατάφεραν να απαλλαγούν από τους Caribs. Εγκατέλειψαν έτσι τη Ντομίνικα, όπως και τον Άγιο Βικέντιο, κατά το 1660.

Για τα επόμενα εκατό χρόνια η Ντομίνικα παρέμεινε απομονωμένη, και ακόμη περισσότεροι Caribs εγκαταστάθηκαν σε αυτή, διωκόμενοι από τα γύρω νησιά καθώς οι Ευρωπαϊκές δυνάμεις έμπαιναν στην περιοχή. Η Γαλλία επισήμως παραχώρησε την κατοχή της Ντομίνικα στο Ηνωμένο Βασίλειο το 1763. Το τελευταίο σχημάτισε μία κυβέρνηση και έκανε το νησί αποικία το 1805. Η χειραφέτηση των Αφρικανών δούλων συνέβη εντός της Βρετανικής Αυτοκρατορίας το 1834, και ως το 1838, η Ντομίνικα έγινε η πρώτη Βρετανική αποικία στην Καραϊβική με νομοθεσία ελεγχόμενη από μαύρους. Το 1896, το Ηνωμένο Βασίλειο ξαναπήρε τον κυβερνητικό έλεγχο της Ντομίνικα και τη μετέτρεψε σε βασιλική αποικία.

Μισό αιώνα αργότερα, από το 1958 ως το 1962, η Ντομίνικα έγινε επαρχία της Ομοσπονδίας των Δυτικών Ινδιών. Το 1978 τελικά, η Ντομίνικα έγινε ανεξάρτητο κράτος. Η τύχη της χώρας βελτιώθηκε το 1980, όταν η διεφθαρμένη και τυραννική

²² Για την πολιτική διαδρομή του νησιού βλ. <http://en.wikipedia.org/wiki/Guadeloupe> και <http://www.guadeloupe.pref.gouv.fr/>

διοίκησή της αντικαταστάθηκε από την κα. Eugenia Charles, την πρώτη γυναίκα πρωθυπουργό στην Καραϊβική, που παρέμεινε στην εξουσία ως το 1995.²³

Χάρτης 18 Μαρτινίκα

➤ Η Μαρτινίκα είναι ένα ηφαιστειογενές νησί στη Ανατολική Καραϊβική, ανάμεσα στη Ντομίניκα και τη Σάντα Λουσία. Διαθέτει εύφορο έδαφος και ευχάριστο κλίμα, ωστόσο, πλήττεται συχνά από τυφώνες. Έχει συνολική έκταση 1.128 χλμ² και πρωτεύουσα της χώρας είναι το Fort-de-France.

Η Μαρτινίκα βρίσκεται υπό γαλλική κατοχή από το 1635. Το 1945, έγινε υπερπόντιο διαμέρισμα της Γαλλικής Δημοκρατίας και από το 1974 αποτελεί διοικητική περιοχή της.²⁴

➤ Η Σάντα Λουσία είναι ένα νησιωτικό κράτος στη Ανατολική Καραϊβική, στα σύνορα με τον Ατλαντικό Ωκεανό. Αποτελεί τμήμα των Μικρών Αντίλλων και βρίσκεται βόρεια του Αγίου Βικεντίου και των Γρεναδίνων και νότια της Μαρτινίκας. Έχει έκταση 620 χλμ² (193^η χώρα σε έκταση παγκοσμίως) και πρωτεύουσα της χώρας είναι η πόλη Castries. Το έδαφος της είναι ορεινό και ηφαιστειογενές και καλύπτεται από δάση και πλούσια βλάστηση.

Χάρτης 19 Σάντα Λουσία

Το 1814, η Σάντα Λουσία έγινε βρετανική αποικία. Το καθεστώς αυτό συντηρήθηκε ως το 1979, όταν η χώρα απέκτησε την ανεξαρτησία της, στα πλαίσια της Βρετανικής Κοινοπολιτείας.²⁵

Χάρτης 20 Σεντ Βίνσεντ και Γρεναδίνες

➤ Ο Άγιος Βικέντιος και οι Γρεναδίνες είναι ένα ανεξάρτητο κυρίαρχο κράτος στην Καραϊβική, στα νησιά Γουίντγροντ, νότια της Σάντα Λουσία και βόρεια της Γρενάδας. Αποτελείται από το νησί του Αγίου Βικεντίου και εκατό περίπου μικροσκοπικά νησιά του συμπλέγματος των Γρεναδίνων. Έχει συνολική έκταση 389 χλμ² (201^η χώρα σε έκταση παγκοσμίως)

και πρωτεύουσα της χώρας είναι το Kingstown. Το κλίμα είναι τροπικό.

²³ Για περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με την ιστορία της Ντομίניκα βλ.

<http://www.lwnnoxhonychurch.com/>

²⁴ Βλ. <http://en.wikipedia.org/wiki/Martinique>

²⁵ Βλ. <http://www.stlucia.gov.lc/>

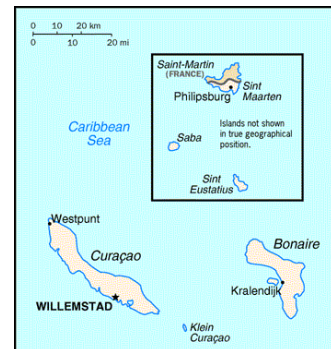

Από το 1797, η Βρετανία είχε την κυριαρχία της χώρας. Το 1962, το Τρίνιντατ και το Τομπάγκο απέκτησαν την ανεξαρτησία τους, ενώ το 1976, παραμένοντας στο πλαίσιο της Κοινοπολιτείας, έγιναν δημοκρατία.²⁸

Οι Ολλανδικές Αντίλλες αποτελούν τμήμα των Μικρών Αντίλλων και συντίθενται από δύο ομάδες νησιών. Από τη μια, το Κουρασάο και το Μποναίρ, που βρίσκονται στα βόρεια της Βενεζουέλας και από την άλλη, το Σεντ Μάρτεν, το Σεντ Γιουστέσιας και το Σάμπα, στα ανατολικά του Πουέρτο Ρίκο. Τα νότια νησιά είναι άγονα και επίπεδα, ενώ τα βόρεια έχουν ηφαιστειακές κορυφές και τροπικά δάση. Το κλίμα είναι τροπικό, με ζεστό καιρό όλο το χρόνο. Η συνολική έκταση της χώρας είναι 960 χλμ² (184^η χώρα σε έκταση παγκοσμίως) και πρωτεύουσα είναι το Willemstad.

Από το 1828 έως το 1845, τα νησιά άνηκαν στην Ολλανδία, με το όνομα Ολλανδικές Δυτικές Ινδίες και κατόπιν ως Ολλανδικές Αντίλλες. Το 1954 έγιναν αυτοδιοικούμενα και αποτελούν, μέχρι και σήμερα, αυτόνομο τμήμα του Βασιλείου της Ολλανδίας.²⁹

Χάρτης 23 Ολλανδικές Αντίλλες

Χάρτης 24 Αρούμπα

➤ Η Αρούμπα είναι ένα λοφώδες, βραχώδες και άγονο νησί της Καραϊβικής, στα βόρεια της Βενεζουέλας. Αντίθετα με μεγάλο μέρος της περιοχής της Καραϊβικής, έχει ξηρό κλίμα και ένα άνυδρο, διάσπαρτο με κάκτους τοπίο.³⁰ Η Αρούμπα έχει επιφάνεια 193 χλμ² (214^η χώρα σε έκταση παγκοσμίως) και πρωτεύουσά της είναι το Oranjestad.

Οι Ολλανδοί απέσπασαν την Αρούμπα από την Ισπανία το 1636. Από το 1845, άνηκε διοικητικά στις Ολλανδικές Αντίλλες, από τις οποίες και χωρίστηκε το 1986, για να γίνει αυτόνομο τμήμα της Ολλανδίας. Η κινητικότητα προς την πλήρη ανεξαρτησία της χώρας ως το 1996, σταμάτησε το 1990 κατόπιν αιτήματος της Αρούμπα.³¹

²⁸ Βλ. Besson G., Brereton B., *The Book of Trinidad*, 2nd ed., Paria Publishing Co., Port of Spain, 1992, σελ. 64-147.

²⁹ Βλ. <http://www.gov.an/>

³⁰ Το κλίμα αυτό έχει βοηθήσει τον τουρισμό, καθώς οι επισκέπτες στο νησί μπορούν να περιμένουν με σιγουριά ένα ζεστό, ηλιόλουστο κλίμα.

³¹ Για περισσότερες πληροφορίες βλ. <http://www.aruba.com>

2.4. Μπαρμπάντος

➤ Το Μπαρμπάντος είναι το ανατολικότερο νησί της Καραϊβικής και βρίσκεται ακριβώς έξω από τις Μικρές Αντίλλες. Αποτελεί ανεξάρτητο νησιωτικό κράτος και καταλαμβάνει συνολική έκταση 431 χλμ² (199^η χώρα σε έκταση παγκοσμίως). Πρωτεύουσα της χώρας είναι το Bridgetown. Το νησί είναι σχετικά επίπεδο, ενώ το κλίμα είναι τροπικό, με συνεχείς ανέμους από τον Ατλαντικό και μία περίοδο βροχών από Ιούνιο έως Οκτώβριο. Το Μπαρμπάντος ωστόσο, δεν υποφέρει κατά την περίοδο αυτή από σοβαρές τροπικές καταιγίδες και τυφώνες, χάρη στη θέση του, πολύ ανατολικά στον Ατλαντικό, έξω από την κύρια ζώνη τυφώνων.³²

Χάρτης 24 Μπαρμπάντος

Από το 1627 και ως την ανεξαρτησία του το 1966, το Μπαρμπάντος βρισκόταν υπό συνεχή Βρετανικό έλεγχο. Παρ' όλα αυτά, το νησί πάντα απολάμβανε μεγάλο βαθμό τοπικής αυτονομίας, με τη Σύγκλητό του να ξεκινά να συνεδριάζει το 1639.³³

Από το 1958 ως το 1962, το Μπαρμπάντος ήταν ένα από τα δέκα μέλη της Ομοσπονδίας των Δυτικών Ινδιών. Όταν η Ομοσπονδία διαλύθηκε, η χώρα επέστρεψε στο προηγούμενο καθεστώς της, ως αυτοκυβερνώμενη αποικία. Ακολούθησαν διάφορες προσπάθειες να σχηματισθεί μια άλλη ομοσπονδία, αποτελούμενη από το Μπαρμπάντος και τα νησιά Leeward και Windward, ενώ τον Ιούνιο του 1966 σε μία θεσμική συνάντηση με το Ηνωμένο Βασίλειο, το Μπαρμπάντος διαπραγματεύθηκε την ανεξαρτησία του. Μετά από χρόνια ειρηνικής και δημοκρατικής προόδου, το Μπαρμπάντος έγινε ανεξάρτητο κράτος, στα πλαίσια της Βρετανικής Κοινοπολιτείας, στις 30 Νοεμβρίου 1966.³⁴

Οι ιδιαίτερες γεωγραφικές συνθήκες, που χαρακτηρίζουν τις νησιωτικές χώρες παράγουν με τη σειρά τους μεγάλο αριθμό προβλημάτων, τόσο οικονομικής όσο κοινωνικής φύσης. Στα 2.512.950 χλμ² του Ατλαντικού Ωκεανού, που αποτελούν την Καραϊβική, βρίσκονται τα νησιωτικά συμπλέγματα των Μπαχάμας, Μεγάλων

³² Βλ. <http://www.hurricanecity.com/city/barbados.htm>

³³ Βλ. Burns A., *History of The British West Indies*, George Allen and Unwin Ltd., London, 1965, σελ.97.

³⁴ Βλ. Hamshire C., *The British in The Caribbean*, Harvard University Press, Massachusetts, 1972, σελ. 188-220.

Αντίλλων και Μικρών Αντίλλων και τα οποία απαρτίζονται από είκοσι πέντε νησιωτικές χώρες.

Οι νησιωτικές χώρες της Καραϊβικής παρουσιάζουν μεταξύ τους διαφορές, ανάλογα με την γεωγραφική θέση, τη μορφολογία και την ιστορική διαδρομή τους, όμως προσομοιάζουν ταυτόχρονα σε μεγάλο βαθμό, ενώ χαρακτηριστικό σημείο είναι το τροπικό τους κλίμα και οι τυφώνες, που πλήττουν καταστροφικά και σε τακτά χρονικά διαστήματα την περιοχή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ

1. Η Οικονομική Κατάσταση των Κυρίαρχων Κρατών

1.1. Κούβα

Η Κουβανική κυβέρνηση, παρά την πτώση του Σοβιετικού προτύπου, εμμένει πιστή στις σοσιαλιστικές αρχές για την οργάνωση της κρατικά ελεγχόμενης οικονομίας της. Τα περισσότερα από τα μέσα παραγωγής ανήκουν στην κυβέρνηση, η οποία και τα διαχειρίζεται, ενώ το μεγαλύτερο μέρος του εργατικού δυναμικού δουλεύει για το κράτος.

Τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται μία τάση αύξησης της ιδιωτικής απασχόλησης. Το 1981, η απασχόληση στο δημόσιο τομέα έφτανε το 91% και στον ιδιωτικό το 8%, σε σύγκριση με το 2000, οπότε και τα ποσοστά έφτασαν στο 76% και στο 23% αντίστοιχα.³⁵ Η επένδυση κεφαλαίου είναι περιορισμένη και απαιτεί έγκριση από την κυβέρνηση, η οποία καθορίζει τις περισσότερες τιμές και τη διανομή αγαθών στους πολίτες.

1.1.α) Η «Ειδική Περίοδος» της Κουβανικής Οικονομίας

Η κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, το 1991, προκάλεσε φοβερό πλήγμα στην οικονομία της Κούβας. Οι επιχορηγήσεις περικόπησαν, η εγγυημένη ως τότε αγορά για τις εξαγωγές ζάχαρης χάθηκε, ενώ απωλέσθει και η πηγή του φθηνού εισαγωγικού πετρελαίου. Όλα αυτά είχαν ως αποτέλεσμα, όχι μόνο να πληγεί η δημοτικότητα του Castro, αλλά και να πέσει η οικονομία της χώρας σε ύφεση, κατά τη λεγόμενη «Ειδική Περίοδο».

Η Κουβανική οικονομία ανακάμπτει ακόμη από την ύφεση αυτή, που κόστισε στο ακαθάριστο εθνικό προϊόν της μείωση ύψους τουλάχιστον 35% από το 1989 ως το 1993, εξαιτίας της απώλειας του 80% των εμπορικών εταίρων και των Σοβιετικών επιχορηγήσεων. Ως αποτέλεσμα, η κυβέρνηση της χώρας εκπόνησε μία σειρά μεταρρυθμίσεων, με σκοπό να ελέγξει τη ρευστότητα, να αυξήσει τα εργασιακά κίνητρα, και να ανακουφίσει τις σοβαρές ελλείψεις τροφίμων, καταναλωτικών αγαθών και υπηρεσιών.³⁶

³⁵ Βλ.

http://www.oxfamamerica.org/newsandpublications/publications/research_reports/art3670.html/pdfs/social_p

³⁶ Βλ. <http://www.cubagob.cu/>

Οι μεταρρυθμίσεις αυτές ήταν κατά βάση προσανατολισμένες στην αγορά, και συμπεριελάμβαναν το άνοιγμα του τουρισμού, την άδεια για ξένες επενδύσεις, τη νομιμοποίηση του αμερικανικού δολαρίου και την έγκριση της αυτοαπασχόλησης για εκατόν πενήντα περίπου επαγγέλματα. Τα μέτρα αυτά συντέλεσαν σε μία μέτρια οικονομική ανάπτυξη. Οι απελευθερωμένες αγροτικές αγορές που εγκαινιάστηκαν τον Οκτώβριο του 1994, στις οποίες κράτος και ιδιώτες αγρότες πουλούν την, πάνω από την ποσόστωση, παραγωγή σε ελεύθερες τιμές αγοράς, έχουν διευρύνει τη νόμιμη κατανάλωση εναλλακτικών αγαθών και έχουν μειώσει τις τιμές της μαύρης αγοράς.

Οι προσπάθειες της κυβέρνησης, να χαμηλώσει τις επιχορηγήσεις σε μη κερδοφόρες επιχειρήσεις και να συρρικνώσει την παροχή χρήματος, προκάλεσαν την μετακίνηση της ημεπίστης τιμής συναλλάγματος για το Κουβανικό πέσο από το ύψος των 120 ανά δολάριο (καλοκαίρι του 1994) σε 21 ανά δολάριο (τέλος του 1999). Οι συνθήκες ζωής του 1999 παρέμειναν κάτω από τα επίπεδα του 1989, ενώ οι νέοι φόροι που εισήχθησαν το 1996 συνέβαλαν στον περιορισμό των αυτοαπασχολούμενων εργαζομένων.

Η πτώση του ΑΕΠ σταμάτησε το 1994, όταν η Κούβα ανέφερε 0,7% ανάπτυξη, που ακολουθήθηκε από αυξήσεις της τάξης του 2,5% το 1995 και του 7,8% το 1996. Η ανάπτυξη επιβραδύνθηκε ξανά το 1997 και το 1998 με ποσοστά 2,5% και 1,2% αντίστοιχα. Μία από τις κύριες αιτίες για αυτό, ήταν η αποτυχία της Κούβας να διαπιστώσει πως η παραγωγή ζάχαρης είχε γίνει δραματικά αντικοινωνική. Αναλογιζόμενος την Ειδική Περίοδο, ο πρόεδρος Castro αργότερα παραδέχθηκε ότι έγιναν πολλά λάθη: «Η χώρα είχε πολλούς οικονομολόγους και δεν είναι πρόθεσή μου να τους επικρίνω, αλλά θα ήθελα να ρωτήσω γιατί δεν είχαμε ανακαλύψει νωρίτερα ότι το να διατηρήσουμε τα επίπεδα παραγωγής ζάχαρης θα ήταν αδύνατο. Η Σοβιετική Ένωση κατέρρευσε, το πετρέλαιο κόστιζε \$40 το βαρέλι, οι τιμές της ζάχαρης βρίσκονταν σε επίπεδα υπογείου, οπότε γιατί δεν ορθολογίσαμε τη βιομηχανία;»³⁷

1.1.β) Η Ανάκαμψη της Οικονομίας

Η οικονομία ανέκαμψε ξανά το 1999 με αύξηση του ΑΕΠ ύψους 6,2%, χάρη στη συνεχιζόμενη ανάπτυξη του τουρισμού. Σύμφωνα με την επίσημη κουβανική πληροφόρηση, η άνθιση της οικονομίας συνεχίζεται, ενώ μόνο για το 2005 το ΑΕΠ ανήλθε κατά 11,8%. Ωστόσο, ο κεντρικός έλεγχος περιπλέκεται από την ύπαρξη της

³⁷ Βλ. http://www.mg.co.za/articlePage.aspx?articleid=270631&area=/insight_international/

παραοικονομίας, ενώ εξαιτίας της εξάρτησης από τις ηλεκτρικές γεννήτριες της φθίνουσας Σοβιετικής εποχής, πολλές περιοχές της Κούβας υποφέρουν από συχνά black out για εκτεταμένες περιόδους, δημιουργώντας επιπλέον κοινωνική πίεση.

Για να αντιμετωπίσει τα προβλήματα αυτά, η Κούβα προσωρινά διανύει μία «Ενεργειακή Επανάσταση», με αυξημένη έμφαση στην επαρκή χρήση της ηλεκτρικής ενέργειας και την καινοτόμο χρήση περισσότερο αποδοτικών, μικρής ισχύος γεννητριών, συνδεδεμένων σε ένα συγχρονισμένο δίκτυο. Επίσης, συζητείται η αύξηση της χρήσης ηλιακών και αιολικής ενέργειας γεννητριών. Παρ' όλα αυτά, οι ευρείας κλίμακας ζημιές που προκάλεσαν οι τυφώνες Dennis και Wilma, μείωσαν στο μισό την ικανότητα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στις περιοχές που επλήγησαν περισσότερο, οπισθοδρομώντας έτσι την ανάπτυξη.

Σε γενικές γραμμές, από τα τέλη της δεκαετίας του 1990, η κατάσταση στην οικονομία της χώρας έχει σταθεροποιηθεί. Η Κούβα έχει περισσότερο ή λιγότερο ομαλές οικονομικές σχέσεις με τις πιο πολλές χώρες της Λατινικής Αμερικής και έχει βελτιώσει τις σχέσεις της με την Ευρωπαϊκή Ένωση, που της παρέχει βοήθεια και δάνεια. Επιπλέον, η Κίνα αναδείχθηκε ως πηγή ενίσχυσης και υποστήριξης της χώρας, όπως και η Βενεζουέλα και η Βολιβία, κύριοι εξαγωγείς πετρελαίου και βενζίνης.

1.1.γ) Ο Τουρισμός στην Οικονομία της Κούβας

Στα μέσα της δεκαετίας του 1990, ο τουρισμός υπερέβη τη ζάχαρη, το παραδοσιακό θεμέλιο της Κουβανικής οικονομίας, ως την κύρια πηγή ξένου συναλλάγματος. Κατά την τελευταία δεκαετία, η Κούβα έχει τριπλασιάσει το μερίδιο αγοράς της στον τουρισμό της Καραϊβικής. Ο ρυθμός αυτός ανάπτυξης αναμένεται να συνεχιστεί, μέσω μεγάλων επενδύσεων στις τουριστικές υποδομές. Έτσι, ο τουρισμός παρουσιάζεται σε εξέχουσα θέση στα κυβερνητικά σχέδια ανάπτυξης της Κούβας και θεωρείται η «καρδιά της οικονομίας».

Η Αβάνα αφιερώνει σημαντικούς πόρους στην οικοδόμηση νέων τουριστικών εγκαταστάσεων και την αναπαλαίωση ιστορικών κατασκευών για χρήση στον τουριστικό τομέα. Οι Κουβανοί αξιωματούχοι υπολογίζουν ότι περίπου 1,6 εκατομμύρια τουρίστες επισκέφθηκαν την Κούβα το 1999 και απέφεραν περίπου 1,9 δισεκατομμύρια δολάρια σε ακαθάριστα έσοδα. Το 2003, οι τουρίστες που επισκέφθηκαν την Κούβα ήταν 1,9 εκατομμύρια, προέρχονταν κυρίως από τον

Καναδά και την Ευρωπαϊκή Ένωση, και δημιούργησαν έσοδα ύψους 2,1 δισεκατομμυρίων δολαρίων.

Η ταχεία ανάπτυξη του τουρισμού κατά την Ειδική Περίοδο έχει επιφέρει κοινωνικές και οικονομικές αντιδράσεις στην Κούβα και δημιούργησε ανησυχία για την εμφάνιση μιας οικονομίας δύο ταχυτήτων και υπόθαλψη μίας κατάστασης τουριστικού apartheid στο νησί. Αυτή η κατάσταση επιδεινώθηκε από την εισροή δολαρίων στην Κούβα κατά τη δεκαετία του 1990, δημιουργώντας μία δυαδική οικονομία βασισμένη στο δολάριο (το νόμισμα των τουριστών) από τη μία πλευρά, και στο πέσο από την άλλη. Τα ελάχιστα εισαγόμενα προϊόντα – ακόμη και κάποια εγχώριας κατασκευής, όπως το ρούμι και ο καφές – διατίθενται στα καταστήματα, που λειτουργούν αποκλειστικά με δολάρια, αλλά είναι δύσκολο να βρεθούν ή δεν είναι διαθέσιμα σε τιμές πέσο. Ως αποτέλεσμα, οι Κουβανοί με εισόδημα μόνο σε πέσο, εκτός τουριστικού τομέα, μειονεκτούν οικονομικά. Αντίθετα, αυτοί που έχουν εισοδήματα σε δολάρια βασισμένα στη βιομηχανία υπηρεσιών, άρχισαν να ζουν πιο άνετα. Η κατάσταση αυτή διεύρυνε το χάσμα μεταξύ των υλικών συνθηκών ζωής των Κουβανών.

1.1.δ) Η Σημερινή Κατάσταση της Κουβανικής Οικονομίας

Η άνοδος στη Βενεζουέλα του δημοκρατικού σοσιαλιστή Προέδρου Hugo Chavez σήμανε ένταση της οικονομικής βοήθειας προς την Κούβα, γεγονός που βοήθησε την τελευταία να βελτιώσει την οικονομική της κατάσταση. Η βοήθεια αυτή, προέρχεται κυρίως μέσω της παροχής πάνω από 80.000 βαρέλια πετρελαίου τη μέρα, με αντάλλαγμα προσωπικές υπηρεσίες και αγροτικά προϊόντα.

Τα τελευταία χρόνια, η Κούβα έχει ανακαλέσει κάποια από τα μέτρα σχεδιασμένης αγοράς που είχε λάβει τη δεκαετία του 1990. Το 2004, Κουβανοί αξιωματούχοι στήριξαν δημόσια το ευρώ σαν ένα «παγκόσμιο αντίβαρο στο αμερικανικό δολάριο» και εξάλειψαν το αμερικανικό νόμισμα από την κυκλοφορία σε μαγαζιά και επιχειρήσεις. Οι αυξημένοι περιορισμοί της κυβέρνησης των ΗΠΑ στα ταξίδια από τους Κουβανούς-Αμερικανούς και στον αριθμό των δολαρίων που μπορούσαν να μεταφέρουν στην Κούβα, ενίσχυσε τον έλεγχο της Κουβανικής κυβέρνησης, αναφορικά με την κυκλοφορία δολαρίων στην οικονομία. Την τελευταία δεκαετία, οι Κουβανοί δέχτηκαν μεταξύ 600 εκατομμυρίων και ενός δισεκατομμυρίου

αμερικανικών δολαρίων το χρόνο, τα περισσότερα προερχόμενα από μέλη των οικογενειών τους στις ΗΠΑ.³⁸

Το 2005, η Κούβα εξήγαγε σε ύψος 2,4 δισεκατομμυρίων (114^η σε 226 χώρες παγκοσμίως) και εισήγαγε σε ύψος 6,9 δισεκατομμυρίων δολαρίων (87^η σε 226 χώρες παγκοσμίως).³⁹ Κύριοι εξαγωγικοί εταίροι της είναι η Ολλανδία, ο Καναδάς και η Κίνα, ενώ κύριοι εισαγωγικοί η Βενεζουέλα, η Ισπανία και οι ΗΠΑ. Η Κούβα εξάγει βασικά ζάχαρη, νικέλιο, καπνό, ψάρια, ιατρικά προϊόντα, κίτρο, καφέ και εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό, ενώ εισάγει τρόφιμα, καύσιμα, ρουχισμό και μηχανήματα. Το παρόν χρέος της χώρας υπολογίζεται στα 13 δισεκατομμύρια δολάρια, που αντιστοιχούν περίπου στο 38% του ΑΕΠ.⁴⁰ (Βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας 1).

Το 2001, έρευνες έδειξαν ότι οι μέσες συνθήκες ζωής στην Κούβα ήταν κατώτερες από ότι πριν την «κατηφόρα» της μετα-Σοβιετικής περιόδου. Κύριο ζήτημα αποτελεί η ανικανότητα των κρατικών μισθών να ικανοποιήσει τις προσωπικές ανάγκες υπό το, χρόνια πληττόμενο από ελλείψεις, κρατικό σύστημα διανομής με δελτίο. Καθώς η ποικιλία και η ποσότητα των διαθέσιμων διανεμόμενων με δελτίο αγαθών μειώνεται, ολοένα και περισσότεροι Κουβανοί στρέφονται στη μαύρη αγορά για να αποκτήσουν τη βασική τροφή, το ρουχισμό, τα είδη νοικοκυριού και ιατρικές προμήθειες. Επιπλέον, η μικροδιαφθορά στις κρατικές βιομηχανίες, όπως η κλοπή κρατικής ιδιοκτησίας για να την πουλήσουν στη μαύρη αγορά, είναι συνηθισμένη.

1.2. Μπαρμπάντος

Από την ανεξαρτησία του, το Μπαρμπάντος έχει μεταμορφωθεί από μία οικονομία χαμηλού εισοδήματος εξαρτώμενη από την παραγωγή ζάχαρης, σε μία οικονομία πάνω του μέσου εισοδήματος βασισμένη στον τουρισμό. Έτσι, ενώ ιστορικά, η οικονομία του Μπαρμπάντος εξαρτείτο από την καλλιέργεια του ζαχαροκάλαμου και τις σχετιζόμενες με αυτό δραστηριότητες, τα τελευταία χρόνια, η παραγωγή έχει διαφοροποιηθεί και εξειδικεύεται πλέον στις κατασκευές και τον τουριστικό τομέα.

Ο τουρισμός ηγείται της οικονομίας της χώρας, αλλά οι offshore τραπεζικές και οικονομικές υπηρεσίες έχουν γίνει ολοένα και πιο σημαντική πηγή ξένου

³⁸ Βλ. <http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/2886.htm>

³⁹ Βλ. <http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/rankorder/2078rank.html>

⁴⁰ Βλ. World Bank, *World Development Indicators*, Washington DC, 2005, διαθέσιμο στο <http://www.wb.org/>

συναλλάγματος και οικονομικής ανάπτυξης. Η βιομηχανία ζάχαρης, που κάποτε επικρατούσε, τώρα προσφέρει λιγότερο του 1% του ΑΕΠ και απασχολεί μονάχα περί τους 800 ανθρώπους.⁴¹

Τα τελευταία δέκα χρόνια, η κυβέρνηση θεωρείται φιλική προς τις επιχειρήσεις και η οικονομία του Μπαρμπάντος υγιής. Από τα τέλη της δεκαετίας του 1990, το νησί έχει γνωρίσει αυξανόμενη κατασκευαστική άνθιση, με νέα ξενοδοχεία, αναπαλαιώσεις, νέα σπίτια, συγκροτήματα γραφείων, πολυκατοικίες και επαύλεις σε όλη την έκτασή του.⁴²

Το Μπαρμπάντος είναι μία από τις πιο ευημερούσες χώρες στο δυτικό ημισφαίριο, μετά τις ΗΠΑ και τον Καναδά. Η οικονομία πέρασε μία φάση βαθιάς ύφεσης κατά το 1990, μετά από τρία χρόνια σταθερής πτώσης εξαιτίας θεμελιωδών μακροοικονομικών ανισορροπιών. Μετά από μία επίπονη διαδικασία αναπροσαρμογής, η οικονομία άρχισε ξανά να αναπτύσσεται το 1993. Ο ρυθμός ανάπτυξης κυμαινόταν από 3% έως 5% ως το τέλος του 2001, όταν η οικονομία συστάλθηκε κατά 2,8% εξαιτίας των τρομοκρατικών επιθέσεων της 11^{ης} Σεπτεμβρίου και της παγκόσμιας αναδίπλωσης του τουρισμού. Η ανάπτυξη ανέκαμψε ξανά το 2003 και η οικονομία μεγεθύνθηκε κατά 3,4% το 2004.⁴³ Το ΑΕΠ της χώρας ξεπερνά πλέον τα 2,6 δισεκατομμύρια δολάρια (2003), ενώ αυξάνεται από το 1975 με μέσο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης 1,2%. Επιπλέον, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι 9.708 δολάρια (2003).⁴⁴

Σήμερα, η κυβέρνηση συνεχίζει τις προσπάθειές της να μειώσει την ανεργία, να ενθαρρύνει τις άμεσες ξένες επενδύσεις και να ιδιωτικοποιήσει τις εναπομείνουσες κρατικές επιχειρήσεις. Η ανεργία έχει μειωθεί από το υψηλό επίπεδο του 14%, στο οποίο βρισκόταν στο παρελθόν, σε κάτω από 10%.⁴⁵ Βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας 2).

Το Μπαρμπάντος εισάγει αγαθά και υπηρεσίες σε ποσοστό 55% του ΑΕΠ (2002) και εξάγει αντίστοιχα το 52% του ΑΕΠ (2002). Παραδοσιακοί εμπορικοί εταίροι του νησιού είναι ο Καναδάς, η Κοινότητα της Καραϊβικής (ειδικά το

⁴¹ Βλ. <http://www.infoplease.com/country/profiles/barbados.html>

⁴² Βλ. <http://www.nationnews.com/story/285076846570648.php>

⁴³ Η διοργάνωση του τελικού του Παγκοσμίου Κυπέλλου Κρίκετ στη χώρα το 2007, κατευθύνει το μεγαλύτερο ποσοστό των επενδύσεων προς την εξυπηρέτηση της αναμενόμενης εισροής τουριστών.

⁴⁴ Βλ. World Bank, *World Development Indicators*, Washington DC, 2005, διαθέσιμο στο <http://www.wb.org/>

⁴⁵ Βλ. <http://centralbank.org.bb/>

Τρίνιντατ και Τομπάγκο), το Ηνωμένο Βασίλειο και οι Ηνωμένες Πολιτείες. Το συνολικό χρέος της χώρας αγγίζει το 8,2% του ΑΕΠ της.⁴⁶

1.3. Σεντ Κιτς και Νέβις

Το Σεντ Κίτς και Νέβις ήταν η τελευταία μονοκαλλιέργεια ζάχαρης στην Ανατολική Καραϊβική. Στα μέσα του 2005, η βιομηχανία ζάχαρης έκλεισε οριστικά στο νησί, αφού σημείωνε συνεχείς απώλειες επί πολλά συναπτά έτη. Η κυβέρνηση της χώρας, προκειμένου να ανταπεξέλθει, ανέλαβε ένα πρόγραμμα διαφοροποίησης του αγροτικού τομέα και ώθησης της ανάπτυξης στους υπόλοιπους τομείς της οικονομίας. Σήμερα, η κύρια βιομηχανία στα Σεντ Κιτς και Νέβις είναι ο τουρισμός, ο οποίος ήδη από το 1987 είχε ξεπεράσει τη βιομηχανία ζάχαρης σε έσοδα σε συνάλλαγμα.

Η κυβέρνηση έθεσε σε λειτουργία ένα πρόγραμμα επενδυτικών κινήτρων για επιχειρήσεις, που σκέφτονται να εγκατασταθούν στο Σέντ Κιτς ή το Νέβις, ενθαρρύνοντας τόσο την εγχώρια όσο και την ξένη ιδιωτική επένδυση. Το πρόγραμμα παρέχει διακοπές απελευθερωμένες από δασμούς, εισαγωγές εξοπλισμού και υλικών χωρίς φόρο και ενισχύσεις για την κατάρτιση του ντόπιου προσωπικού.

Η οικονομία των νησιών γεύθηκε σημαντική ανάπτυξη για το μεγαλύτερο μέρος της δεκαετίας του 1990, αλλά οι τυφώνες του 1998 και 1999, καθώς και οι τρομοκρατικές επιθέσεις της 11^{ης} Σεπτεμβρίου, έπληξαν σημαντικά την βασιζόμενη στον τουρισμό οικονομία. Η πραγματική οικονομική δραστηριότητα ορθοπόδησε στο 5,1% το 2004, ύστερα από έναν αργό ρυθμό της τάξης του 0,75% το 2002 και μία πτώση ύψους 4,3% το 2001. Σημαντικές νέες επενδύσεις στον τουρισμό αναμένονται να βελτιώσουν περαιτέρω την οικονομική επίδοση της χώρας.

Το ΑΕΠ της χώρας ανέρχεται σε 0,3 δισεκατομμύρια δολάρια (2003), ενώ το κατά κεφαλήν ακαθάριστο εγχώριο προϊόν, το 2003 άγγιξε τα 7.397 δολάρια, με ρυθμό ανάπτυξης 3,1% την τελευταία δεκαπενταετία.⁴⁷

Παρ' ότι το 1990, το 83% των αγαθών και των υπηρεσιών προέρχονταν από εισαγωγές, σήμερα το ποσοστό αυτό έχει μειωθεί σε 56%. Ωστόσο, στο ίδιο διάστημα, μειώθηκε και το ποσοστό των εξαγόμενων αγαθών και υπηρεσιών από 52% (1990) σε 37% (2003). Το συνολικό χρέος της χώρας ανέρχεται στο 1,9% του

⁴⁶ Βλ. World Bank, *World Development Indicators*, Washington DC, 2005, διαθέσιμο στο <http://www.wb.org/>

⁴⁷ Για την οικονομία του Σεντ Κιτς και Νέβις βλ. <http://www.skbfinancialservices.com> και <http://www.nevisfinance.com>

ΑΕΠ της⁴⁸, ενώ ο πληθωρισμός κυμάνθηκε την περασμένη δεκαετία ανάμεσα σε 3% και 4% (βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας 3).

1.4. Μπαχάμες

Οι Μπαχάμες είναι ένα σταθερό, αναπτυσσόμενο κράτος, με μία οικονομία, που βασίζεται πλέον, σε μεγάλο βαθμό στον τουρισμό, τη διεθνή ναυτιλία και τις offshore οικονομικές υπηρεσίες. Ο τουρισμός αναλογεί μόνος του σε πάνω από 60% του ΑΕΠ και απασχολεί έμμεσα ή άμεσα σχεδόν το μισό εργατικό δυναμικό. Η σταθερή αύξηση των τουριστικών εσόδων και η άνθιση των κατασκευών νέων ξενοδοχείων, θερέτρων και κατοικιών έχει οδηγήσει σε συνεχή αύξηση του ΑΕΠ, τα τελευταία χρόνια.

Η γεωργία και η αλιεία αναλογούν μαζί σε 3% του ΑΕΠ. Οι Μπαχάμες εξάγουν αστακό και κάποια ψάρια, αλλά δεν αλιεύουν με εμπορικά κίνητρα. Δεν υπάρχει μεγάλη κλίμακα γεωργία, και τα περισσότερα αγροτικά προϊόντα καταναλώνονται σε εγχώριο επίπεδο. Το 2005, η έξαρση μόλυνσης στα εσπεριδοειδή του Abaco κόστισε στις Μπαχάμες μία κύρια εξαγωγική αγορά και ανάγκασε το Υπουργείο Γεωργίας να απαγορεύσει τις εξαγωγές φυτικών προϊόντων από την περιοχή αυτή. Η χώρα εισάγει πάνω από \$250 εκατομμύρια σε τρόφιμα το χρόνο, που αντιστοιχούν στο 80% της κατανάλωσής της. Η κυβέρνηση στοχεύει να διευρύνει την παραγωγή τροφίμων, ώστε να μειώσει τις εισαγωγές και να δημιουργήσει συνάλλαγμα και αναζητεί ενεργά ξένες επενδύσεις, ώστε να αυξήσει τις αγροτικές εξαγωγές⁴⁹.

Οι οικονομικές προκλήσεις που έχουν να αντιμετωπίσουν οι Μπαχάμες περιλαμβάνουν την κάλυψη της εργασιακής ζήτησης, την έναρξη μιας διαδικασίας ιδιωτικοποίησης και την επίβλεψη του αυξανόμενου κυβερνητικού χρέους. Επιπλέον, οφείλουν να προετοιμαστούν για τη ζώνη ελεύθερου εμπορίου FTAA. Στην παρούσα φάση, οι Μπαχάμες δεν πληρώνουν φόρους εισοδήματος ή πωλήσεων. Τα περισσότερα κυβερνητικά έσοδα προέρχονται από τους υψηλούς δασμούς και τους φόρους εισαγωγής. Η μείωση των εμπορικών φραγμών θα απαιτήσει πιθανώς κάποια μορφή φορολογίας για να αντικαταστήσει τα έσοδα αυτά, όταν οι Μπαχάμες γίνουν μέλος της FTAA.

⁴⁸ Βλ. World Bank, *World Development Indicators*, Washington DC, 2005, διαθέσιμο στο <http://www.wb.org/>

⁴⁹ Η κυβέρνηση κατάσσει επίσημα την παραγωγή και επεξεργασία βοδινού και χοιρινού, φρούτων και ξηρών καρπών, γαλακτοκομικών, λαχανικών και γαριδών, ως τους τομείς που επιθυμεί να ενθαρρύνει τις ξένες επενδύσεις.

Οι κατασκευές και η γεωργία μαζί, συνεισφέρουν σχεδόν το ένα δέκατο του ΑΕΠ και παρουσιάζουν μικρή ανάπτυξη, παρά τις κυβερνητικές πρωτοβουλίες, που αναλαμβάνονται σε αυτούς τους κλάδους. Η τύχη της οικονομίας εναπόκειται λοιπόν βραχυπρόθεσμα στην ανάπτυξη του τουριστικού τομέα, που εξαρτάται από τις Ηνωμένες Πολιτείες, από όπου προέρχεται η πλειοψηφία των τουριστών.

Χάρη στο καθεστώς της χώρας ως φορολογικό παράδεισο και offshore τραπεζικό κέντρο, οι οικονομικές υπηρεσίες αποτελούν το δεύτερο πιο σημαντικό τομέα της Μπαχαμιάνας οικονομίας και αναλογούν σε 15% του ΑΕΠ. Το 1990, οι Μπαχάμες εισήγαγαν το Νόμο Διεθνών Επιχειρήσεων (IBC), ώστε να προάγουν το ρόλο της χώρας ως κύριο οικονομικό κέντρο.⁵⁰ Ο νόμος απλοποίησε και μείωσε το κόστος της ίδρυσης offshore εταιρειών στα νησιά. Μέσα σε εννέα χρόνια, ιδρύθηκαν πάνω από 84.000 εταιρείες αυτού του τύπου. Το 1991, η κυβέρνηση νομιμοποίησε επίσης την ίδρυση Ιδρυμάτων Προστασίας Καταπιστευμάτων στις Μπαχάμες. Το 2000, σε απάντηση στις ανησυχίες των πολυμερών οργανισμών, η κυβέρνηση πέρασε ένα νομοθετικό πακέτο ισχυρότερων μέτρων, ώστε να βελτιώσει τη λειτουργία του οικονομικού τομέα και να αποτρέψει το ξέπλυμα χρήματος στον τραπεζικό τομέα της χώρας, καθώς και να ιδρύσει μια Μονάδα Οικονομικών Πληροφοριών και εφαρμογής των κανόνων «μάθε τον πελάτη σου». Πολλά από αυτά τα μέτρα έχουν αμφισβητηθεί στα δικαστήρια της χώρας, με αποτέλεσμα το κλείσιμο πολλών offshore εταιρειών. Για το σκοπό αυτό, η κυβέρνηση σκέφτεται την περαιτέρω προσθήκη νομοθεσίας, με σκοπό να διατηρήσει τη χώρα ανταγωνιστική, αλλά και εναρμονισμένη με τα διεθνή πρότυπα.

Η ευημερία των τελευταίων χρόνων, δεν απολαμβάνεται ωστόσο από το σύνολο του πληθυσμού. Η ανεργία παραμένει σήμερα στο 10%, ενώ το ποσοστό φτώχειας βρίσκεται στο 9%, που είναι σχετικά χαμηλό αν συγκριθεί με άλλες χώρες της Καραϊβικής, αλλά που διευρύνει το οικονομικό χάσμα μεταξύ του λαού. (Βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας 4).

1.5. Αντίγκουα και Μπαρμπούντα

Η οικονομία της Αντίγκουα και της Μπαρμπούντα βασίζεται στις υπηρεσίες. Το 2004, σημείωσε άνθιση της τάξης του 5,2%, με τον τουρισμό, τις οικονομικές υπηρεσίες και τις κυβερνητικές υπηρεσίες να αποτελούν τις κύριες πηγές απασχόλησης και εισοδήματος.

⁵⁰ Βλ. <http://www.infoplease.com/country/profiles/bahamas-the.html>

Το μεγαλύτερο μερίδιο στην οικονομία της χώρας καταλαμβάνει ο τουρισμός, αντιστοιχώντας σε πάνω από 50% του ΑΕΠ της. Παρ' όλα αυτά, ο τουριστικός τομέας σημείωσε σημαντικές καθυστερήσεις, εξαιτίας μιας σειράς τυφώνων από το 1995 και της πτώσης στον τουρισμό λόγω των τρομοκρατικών επιθέσεων της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2001, καθυστερώντας έτσι την οικονομία και εγκλωβίζοντας την κυβέρνηση σε μία στενή δημοσιονομική γωνία.⁵¹ Ωστόσο, το 2004, η τουριστική κίνηση ανέκαμψε σε μεγάλο βαθμό, με πάνω από 750.000 ανθρώπους να επισκέπτονται την Αντίγκουα και την Μπαρμπούντα.

Η αγροτική παραγωγή της χώρας επικεντρώνεται στην εγχώρια αγορά και συρρικνώνεται από την περιορισμένη παροχή νερού και την έλλειψη εργατικού δυναμικού, το οποίο δελεάζεται από τους υψηλότερους μισθούς στον τουρισμό και τις κατασκευές.

Η βιομηχανική παραγωγή προορίζεται κυρίως για εξαγωγή, με κύρια προϊόντα τα κρεβάτια, τις χειροτεχνίες και ηλεκτρικά εξαρτήματα. Οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αντιστοιχούν στο 68% του ΑΕΠ (2002), ενώ οι αντίστοιχες εξαγωγές στο 60% του ΑΕΠ.

Προκειμένου να περιορίσει την εξάρτησή της από τις φυσικές καταστροφές και τις οικονομικές κρίσεις, η Αντίγκουα έχει επιδιώξει να διαφοροποιήσει την οικονομία της, ενθαρρύνοντας την ανάπτυξη των μεταφορών, των επικοινωνιών, του τζόγου μέσω του διαδικτύου και των οικονομικών υπηρεσιών.⁵²

Σήμερα, το ΑΕΠ των νησιών ανέρχεται μόλις σε 0,8 δισεκατομμύρια δολάρια, ενώ το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια, αυξάνεται με ρυθμό 1,6% ετησίως και αγγίζει τις 9.630 δολάρια (2003)⁵³ (βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας 5). Οι προσδοκίες για οικονομική ανάπτυξη της Αντίγκουα και της Μπαρμπούντα, μεσοπρόθεσμα, θα συνεχίσουν να εξαρτώνται από την αύξηση του εισοδήματος στον βιομηχανοποιημένο κόσμο, ειδικά στις ΗΠΑ, από όπου προέρχεται περίπου το ένα τρίτο του συνόλου των τουριστών των νησιών.

---

⁵¹ Για περισσότερα στοιχεία αναφορικά με τουρισμό στην Αντίγκουα και τη Μπαρμπούντα βλ. <http://www.antigua-barbuda.org/index.html>

⁵² Βλ. <http://www.infoplease.com/country/profiles/antigua-and-barbuda.html>

⁵³ Βλ. World Bank, *World Development Indicators*, Washington DC, 2005, διαθέσιμο στο <http://www.wb.org/>

1.6. Γρενάδα

Η Γρενάδα έχει κοινή κεντρική τράπεζα και κοινό νόμισμα (το Δολάριο Ανατολικής Καραϊβικής) με επτά άλλα μέλη του Οργανισμού των Κρατών της Ανατολικής Καραϊβικής (OECS)⁵⁴. Το τελευταίο διάστημα, η χώρα έχει σημειώσει οικονομική πρόοδο, προχωρώντας σε δημοσιονομικές μεταρρυθμίσεις και ακολουθώντας μία συνετή μακροοικονομική διαχείριση. Οι κινήσεις αυτές είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση της ετήσιας οικονομικής ανάπτυξης σε 6,5%, κατά τη χρονιά 1998-1999.⁵⁵

Η αύξηση στην οικονομική δραστηριότητα οδηγείται από τους τομείς των κατασκευών⁵⁶, που αντιστοιχεί στο 18% των συνολικών εμπορικών εξαγωγών, και του εμπορίου, ενώ και ο τουρισμός αναπτύσσεται ολοένα και περισσότερο. Οι τουριστικές εγκαταστάσεις εξαπλώνονται και η τουριστική βιομηχανία εξελίσσεται στη σημαντικότερη πηγή συναλλάγματος.

Βραχυπρόθεσμα, οι μεγαλύτερες ανησυχίες για την οικονομία, αφορούν το δημοσιονομικό έλλειμμα και τη χειροτέρευση του εξωτερικού ισοζυγίου. Η Γρενάδα παράγει και εξάγει μεγάλες ποσότητες κανέλας, μοσχοκάρυδου, πιπερόριζας, παρέχοντας το 20% των παγκόσμιων αποθεμάτων, γι' αυτό και συχνά αποκαλείται το νησί των μπαχαρικών. Τα αγαθά και οι υπηρεσίες αντιπροσωπεύουν εισαγωγές ύψους 57% του ΑΕΠ και εξαγωγές ύψους 47% του ΑΕΠ. Οι πρώτες έχουν μειωθεί κατά 6%, ενώ οι δεύτερες αυξήθηκαν κατά 5%, τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια.

Το 2004, το νησί επλήγει από τον Τυφώνα Ivan (Κατηγορία 3), που προκάλεσε βλάβες ή και καταστροφή του 90% των σπιτιών, ενώ ένα χρόνο αργότερα, τον Ιούλιο, ο Τυφώνας Emily χτύπησε περαιτέρω τη χώρα, προκαλώντας επιπλέον ζημιές αξίας 110 εκατομμυρίων δολλαρίων. Παρ' όλα αυτά, η Γρενάδα χάρη στο κλίμα της και την επιμονή των κατοίκων της, και σε συνδυασμό με τη βοήθεια από τους γείτονές της, αλλά και την παγκόσμια χρηματοδότηση, έχει καταφέρει να ανταπεξέλθει με αξιοσημείωτη ταχύτητα. Ως το Δεκέμβριο του 2005, το 96% των ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων ήταν ανακαινισμένες και τέθηκαν σε λειτουργία. Ο αγροτικός τομέας και ιδιαίτερα η βιομηχανία του μοσχοκάρυδου, υπέστησαν μεγάλες απώλειες. Ωστόσο το γεγονός αυτό, επέφερε σημαντικές αλλαγές στη διαχείριση του

⁵⁴ Τα υπόλοιπα μέλη είναι το Σεντ Κιτς και Νέβις, η Αντίγκουα και η Μπαρμπούντα, η Ντομίνικα, η Σάντα Λουσία, το Σεντ Βίνσεντ και οι Γρεναδίνες, η Αγκουίλα και το Μονσεράτ.

⁵⁵ Βλ. <http://www.gov.gd/>

⁵⁶ Μετά το πλήγμα της χώρας από τους τυφώνες, το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού επωφελήθηκε βρίσκοντας εργασία στον τομέα των κατασκευών, καταπολεμώντας έτσι το φαινόμενο της ανεργίας.

προϊόντος, οι οποίες μπορούν να φέρουν τη βιομηχανία στην πρωτότερη θέση της ως κύριου παροχέα παγκοσμίως.

Το ΑΕΠ της Γρενάδας έχει μόλις ξεπεράσει τα 0,4 δισεκατομμύρια δολάρια (2003), ενώ το κατά κεφαλήν ακαθάριστο εγχώριο προϊόν, τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια, παρ'ότι αυξάνεται με ετήσιο ρυθμό 2,4% βρίσκεται μονάχα στις 4.199 δολάρια. Τέλος, το συνολικό χρέος της χώρας ανέρχεται σε 1,5% του ΑΕΠ της⁵⁷ (βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας 6).

1.7. Ντομίνικα

Η οικονομία της Ντομίνικα εξαρτάται τόσο από τον τουρισμό, όσο και τον αγροτικό τομέα. Τα κύρια αγροτικά προϊόντα της χώρας είναι τα λαχανικά, το κίτρο, το λάδι καρύδας και τα αιθέρια έλαια. Οι βιομηχανίες της χώρας, εκτός από τον τουρισμό, περιλαμβάνουν την παραγωγή σαπουνιού, επίπλων, τσιμεντόλιθων και παπουτσιών. Η Ντομίνικα εφοδεύεται επιπλέον από την παρουσία της offshore ιατρικής σχολής του Πανεπιστημίου του Ross, στην πόλη του Portsmouth⁵⁸.

Η οικονομία της χώρας αναπτύχθηκε κατά 3,5% το 2004, μετά από μία δεκαετία φτωχών επιδόσεων. Σήμερα, το ΑΕΠ μόλις που ξεπερνά τα 0,3 δισεκατομμύρια δολάρια (2003). Η Ντομίνικα παραλίγο να εισέλθει σε οικονομική κρίση κατά το διάστημα 2003-2004, αλλά κατάφερε να σταθεροποιήσει το χρέος της και τα δημοσιονομικά ελλείμματα, χρησιμοποιώντας κάποια δύσκολα μεταρρυθμιστικά μέτρα.

Η οικονομία της Ντομίνικα συνεχίζει να χαρακτηρίζεται από υψηλή φτώχεια (30%), υψηλή ανεργία (23%) και χαμηλό κατά κεφαλήν ΑΕΠ (US\$5.400), που αυξάνεται με ετήσιο ρυθμό 1,2% (1990-2003). Επιπλέον, τα τελευταία χρόνια, πλήττεται από σοβαρά προβλήματα στη βιομηχανία της μπανάνας. Ολόκληρη η οικονομία κλυδωνίζεται όταν οι καιρικές συνθήκες καταστρέφουν την παραγωγή ή όταν η τιμή της πέφτει. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει εξαιρέσει το προϊόν από την προτιμησιακή πρόσβαση στις αγορές της, προκαλώντας την πτώση της ζήτησής του. Σε απάντηση, η Ντομίνικα ιδιωτικοποίησε τη βιομηχανία της μπανάνας, ενώ η κυβέρνηση έχει επιχειρήσει να διαφοροποιήσει την αγροτική παραγωγή και σε άλλα προϊόντα και έχει σταματήσει τους ελέγχους των τιμών σε μία προσπάθεια να την τονώσει.

⁵⁷ Βλ. World Bank, *World Development Indicators*, Washington DC, 2005, διαθέσιμο στο <http://www.wb.org/>

⁵⁸ Για περισσότερα στοιχεία αναφορικά με την ιατρική σχολή και τη συνεισφορά της στην οικονομία της Ντομίνικα βλ. <http://www.rossmed.edu>

Οι εξαγωγές των αγαθών και υπηρεσιών αποτελούν το 54% του ΑΕΠ, ενώ οι αντίστοιχες εισαγωγές το 62% του ΑΕΠ. Αξιοσημείωτο είναι πως το μερίδιο των κατασκευών στις εμπορικές εξαγωγές έχει σχεδόν διπλασιαστεί μέσα στα τελευταία δεκαπέντε χρόνια και βρίσκεται στο 60%. Το συνολικό χρέος της χώρας ανέρχεται πάντως στο 3,5% του ΑΕΠ της⁵⁹ (βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας7).

Η κυβέρνηση επίσης, προσπαθεί να αναπτύξει τον τουρισμό⁶⁰ και ιδιαίτερα τον οικολογικό τουρισμό. Η έλλειψη ενός μεγάλου διεθνούς αεροδρομίου και αμμωδών παραλιών όμως, μειώνουν τις ευκαιρίες για τον κλασικό τουρισμό. Ωστόσο, τα πλούσια δάση και η εξωτική βλάστηση τραβούν αυτούς που αναζητούν αντισυμβατικές εμπειρίες οικοτουρισμού, ενώ η Ντομίνικα παραμένει το μόνο αναλλοίωτο νησί της Καραϊβικής.

1.8. Σάντα Λουσία

Παραδοσιακά, η Σάντα Λουσία στήριζε την οικονομία της στον αγροτικό τομέα και ιδιαίτερα στην καλλιέργεια μπανάνας. Οι πρόσφατες αλλαγές στο προτιμησιακό καθεστώς της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο αυξανόμενος ανταγωνισμός από τις μπανάνες της Λατινικής Αμερικής έχουν κάνει απαραίτητη την οικονομική διαφοροποίηση στην Αγία Λουκία.⁶¹

Το νησί έχει καταφέρει να προσελκύσει ξένες επιχειρήσεις και επενδύσεις, ειδικά στις offshore τραπεζικές και τουριστικές βιομηχανίες του, που αποτελούν την κύρια πηγή εσόδων της χώρας. Ο κατασκευαστικός τομέας της Σεντ Λουσία είναι ο περισσότερο διαφοροποιημένος στην περιοχή της Ανατολικής Καραϊβικής, ενώ η κυβέρνηση προσπαθεί να αναζωογονήσει τη βιομηχανία της μπανάνας. Το 2004, άνοιξαν και τα έσοδα από τον τουρισμό, καθώς το σοκ των τρομοκρατικών επιθέσεων της 11^{ης} Σεπτεμβρίου άρχισε να παρέρχεται.

Τα αγαθά και οι υπηρεσίες, που εισάγονται στη Σάντα Λουσία, αντιπροσωπεύουν το 69% του ΑΕΠ, ενώ αυτά που εξάγονται το 56% του. Επιπλέον, οι εξαγωγές κατασκευών καταλαμβάνουν το 26% των συνολικών εμπορικών εξαγωγών.

Παρά την αρνητική οικονομική ανάπτυξη το 2001, η Σάντα Λουσία έχει ΑΕΠ 0,7 δισεκατομμύρια δολάρια (2003), διπλάσιο και περισσότερο από την επίσης παραγωγό μπανάνας Ντομίνικα. Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, που αυξάνεται με ετήσιο

⁵⁹ Βλ. World Bank, *World Development Indicators*, Washington DC, 2005, διαθέσιμο στο <http://www.wb.org/>

⁶⁰ Βλ. <http://www.dominica.dm/index.php>

⁶¹ Βλ. <http://www.stlucia.gov.lc/>

ρυθμό 0,3% (1990-2003), αγγίζει μόλις τα 4.314 δολάρια, ωστόσο οι οικονομικές βάσεις παραμένουν γερές, και η αύξηση του ΑΕΠ αναμένεται να ανακάμψει στο μέλλον. Το συνολικό χρέος της χώρας ανέρχεται σε 1,6% του ΑΕΠ της⁶² (βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας 8).

1.9. Σεντ Βίνσεντ και Γρεναδίνες

Η γεωργία, που κυριαρχείται από την παραγωγή μπανάνας, είναι ο πιο σημαντικός κλάδος της μικρομεσαίου εισοδήματος οικονομίας του Σεντ Βίνσεντ και των Γρεναδίνων. Ο τομέας των υπηρεσιών βασίζεται κυρίως στην αναπτυσσόμενη τουριστική βιομηχανία και είναι επίσης σημαντικός.

Η κυβέρνηση είναι σχετικά ανεπιτυχής στην εισαγωγή νέων βιομηχανιών και η ανεργία βρίσκεται υψηλά στο 22%. Το ΑΕΠ αγγίζει μόλις τα 0,4 δισεκατομμύρια δολάρια (2003), ενώ ο ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης του 1,8% (1990-2003) δεν έχει καταφέρει να στείλει το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε επίπεδο άνω των 3.500 δολαρίων.⁶³

Η οικονομία εξακολουθεί να εξαρτάται από μία μόνο παραγωγή και αυτό αντανακλά το μεγαλύτερο εμπόδιο στην ανάπτυξη των νησιών. Έτσι, οι τροπικές καταιγίδες εξαφάνισαν σημαντικές ποσότητες αγροτικής παραγωγής τόσο το 1994 όσο και το 1995, με αποτέλεσμα τη στασιμότητα της οικονομικής ανάπτυξης στο Σεντ Βίνσεντ και τις Γρεναδίνες.

Η οικονομία της χώρας μπορεί ωστόσο να ξεπεράσει την ύφεση και να οδηγηθεί σε ανάπτυξη.⁶⁴ Ο τουριστικός τομέας, που ήδη εκσυγχρονίζεται, έχει τη δυναμική να ενισχυθεί περαιτέρω και να καταφέρει να βοηθήσει στην ανάπτυξη αυτή, μέσα στην επόμενη δεκαετία. Ωθηση στην οικονομία δίνει πρόσφατα και η ισχυρή δραστηριότητα στον κατασκευαστικό τομέα. Ενώ επιπλέον, υπάρχει ένας μικρός offshore οικονομικός τομέας, του οποίου οι ιδιαίτερα περιοριστικοί κανόνες απορρήτου έχουν προκαλέσει διεθνή ανησυχία.

Το 2003, οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αντιστοιχούσαν σε 65% του ΑΕΠ, ενώ οι αντίστοιχες εξαγωγές μόλις στο 47% αυτού. Τέλος, ο κατασκευαστικός κλάδος διατηρεί μερίδιο στις εμπορικές εξαγωγές του Σεντ Βίνσεντ και των Γρεναδίνων της τάξης του 10% (2003), ενώ το συνολικό χρέος της χώρας ανέρχεται στο 2,2% του ΑΕΠ της⁶⁵ (βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας 9).

⁶² Βλ. World Bank, *World Development Indicators*, Washington DC, 2005, διαθέσιμο στο <http://www.wb.org/>

⁶³ Όπως παραπάνω.

⁶⁴ Για την οικονομική ύφεση και τις προοπτικές ανάκαμψης βλ. Gonsalves R., *History and the...*, σελ. 150-230.

⁶⁵ Βλ. World Bank, *World Development Indicators*, Washington DC, 2005, διαθέσιμο στο <http://www.wb.org/>

1.10. Δομινικανή Δημοκρατία

Ο τουρισμός (ο κύριος προσοδοφόρος συναλλάγματος), οι τηλεπικοινωνίες και οι κατασκευές είναι οι σημαντικότερες βιομηχανίες της χώρας, αν και η γεωργία συνεχίζει να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομία. Σήμερα, η Δομινικανή Δημοκρατία είναι μία μεσαίου εισοδήματος αναπτυσσόμενη χώρα, που εξαρτάται πρωτίστως από τη γεωργία και εν συνεχεία, από το εμπόριο και τις υπηρεσίες, ειδικά τον τουρισμό. Αν και ο τομέας των υπηρεσιών πρόσφατα ξεπέρασε τη γεωργία ως τον κύριο εργοδότη των Δομινικανών (κυρίως χάρη στην άνθιση στον τουρισμό και στις Ζώνες Ελεύθερου Εμπορίου), η γεωργία παραμένει ο πιο σημαντικός τομέας σε όρους εγχώριας κατανάλωσης και βρίσκεται στη δεύτερη θέση (μετά τα ορυχεία) σε όρους εξαγωγικών εσόδων.

Ο τουρισμός αποφέρει ετησίως πάνω από 3 δισεκατομμύρια δολάρια. Τα έσοδα των Ζωνών Ελευθέρου Εμπορίου και ο τουρισμός είναι οι ταχύτερα αναπτυσσόμενοι εξαγωγικοί τομείς, ενώ τα εμβάσματα από τους Δομινικανούς που ζουν στο εξωτερικό εκτιμώνται σε περίπου 3 δισεκατομμύρια δολάρια το χρόνο.

Μετά την οικονομική αναταραχή της δεκαετίας του 1980, κατά την οποία το ΑΕΠ έπεσε πάνω από 5% και ο καταναλωτικός πληθωρισμός έφτασε το χωρίς προηγούμενο 100%, η Δομινικανή Δημοκρατία μπήκε σε μία περίοδο μέτριας ανάπτυξης και πτώσης του πληθωρισμού. Κατά τη δεκαετία του 1990, η χώρα παρουσίασε μία από τις πιο ταχεία αναπτυσσόμενες οικονομίες στον κόσμο, διευρυνόμενη κατά μέσο όρο 7,7% το χρόνο, από το 1996 έως το 2000.

Η Δομινικανή Δημοκρατία οφείλει μεγάλο μέρος της επιτυχούς οικονομικής ανάπτυξής της στην υιοθέτηση υγιών μακροοικονομικών πολιτικών στις αρχές της προηγούμενης δεκαετίας, και στο μεγαλύτερο άνοιγμα στις ξένες επενδύσεις. Η παραπάνω ανάκαμψη διήρκησε ως το 2002, οπότε και η οικονομία μπήκε σε ύφεση, μετά την κατάρρευση της δεύτερης εμπορικής τράπεζας της χώρας (Baninter), που προκλήθηκε από μεγάλη απάτη ύψους 3,5 δισεκατομμυρίων δολαρίων κατά τη διοίκηση του Προέδρου Hipolito Mejia (2000-2004). Η απάτη της Baninter είχε καταστροφικά αποτελέσματα για τη Δομινικανή οικονομία, με το ΑΕΠ να πέφτει 1% το 2003, ενώ τον πληθωρισμό να φουσκώνει πάνω από το 27%.⁶⁶

Με την εκλογή του πρώην προέδρου Leonel Fernandez το 2004 και την εφαρμογή οικονομικών μεταρρυθμίσεων, η οικονομία επανασταθεροποιήθηκε και η

⁶⁶ Βλ. <http://www.latinbusinesschronicle.com/dominican>

δυναμική και σταθερή αύξηση του ΑΕΠ ξανάρχισε. Παρ' όλα αυτά, η ανάπτυξη της Δομινικανής Δημοκρατίας καθυστερεί σημαντικά εξαιτίας της τρέχουσας ενεργειακής έλλειψης, που προκαλεί συχνές διακοπές ηλεκτρικού και υψηλές τιμές.

Το ΑΕΠ ωστόσο αγγίζει τα 16,5 δισεκατομύρια δολάρια, αν και οι Δομινικανοί είναι εξαιρετικά φτωχοί με κατά κεφαλήν ΑΕΠ 1.893 δολάρια. Επιπλέον, το 28,6% (2002) του πληθυσμού ζει κάτω από το εθνικό όριο της φτώχειας, όταν το 2% σχεδόν, ζει με λιγότερο από 1 δολάριο την ημέρα και άλλο ένα 2% με λιγότερα από 2 δολάρια την ημέρα.⁶⁷

Παρά το αυξανόμενο εμπορικό έλλειμμα, τα έσοδα του τουρισμού και τα εμβάσματα έχουν βοηθήσει να δημιουργηθούν αποθέματα συναλλάγματος. Η Δομινικανή Δημοκρατία, το 1990, είχε συνολικό χρέος ύψους 3,3% του ΑΕΠ της.⁶⁸

Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ανθρώπινη Ανάπτυξη στη Δομινικανή Δημοκρατία, το 2005, η χώρα κατάσσεται 71^η στον κόσμο σε διαθεσιμότητα πόρων, 94^η σε ανθρώπινη ανάπτυξη και 14^η σε μη-ορθολογική διαχείριση των πόρων. Τα στατιστικά αυτά δίνουν έμφαση στην κυβερνητική διαφθορά, την ξένη οικονομική ανάμειξη στο εσωτερικό της χώρας και στο χάσμα μεταξύ φτωχών και πλουσίων⁶⁹ (βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας 10).

1.11. Τζαμάικα

Η Τζαμάικα είναι μία οικονομία ελεύθερης αγοράς, με κρατικές επιχειρήσεις, αλλά και ιδιωτικές εταιρείες. Οι κύριοι τομείς της οικονομίας της χώρας είναι η γεωργία, τα ορυχεία, οι κατασκευές, ο τουρισμός και οι οικονομικές και ασφαλιστικές υπηρεσίες. Ο τουρισμός και τα ορυχεία αποτελούν τις βασικές πηγές συναλλάγματος.

Η γεωργία απασχολεί το ένα πέμπτο του εργατικού δυναμικού της χώρας και καλύπτει λιγότερο από το ένα δέκατο του ΑΕΠ. Περίπου το 20% της γης χρησιμοποιείται για καλλιέργειες, κυρίως ζαχαροκάλαμου, μπανανών, καφέ, φρούτων και λαχανικών. Επιπλέον, εκτρέφονται αιγοπρόβατα, βοοειδή και χοίροι.

Η βιομηχανία απασχολεί λιγότερο από 10% των εργαζομένων και καλύπτει το ένα πέμπτο του ΑΕΠ. Τα κύρια βιομηχανικά προϊόντα είναι η ζάχαρη, το αλεύρι και το ρούμι. Οι εξορύξεις απασχολούν ένα πολύ μικρό ποσοστό του εργατικού δυναμικού, αλλά καλύπτουν σχεδόν το ένα δωδέκατο του ΑΕΠ.

⁶⁷ Βλ. World Bank, *World Development Indicators*, Washington DC, 2005, διαθέσιμο στο <http://www.wb.org/>

⁶⁸ Όπως παραπάνω.

⁶⁹ Το μερίδιο εισοδήματος ή κατανάλωσης του φτωχότερου 10% είναι 2,1%, ενώ του πλουσιότερου 10% είναι 30,3%.

Η Τζαμάικα, συνεπικουρούμενη από πολυμερείς οικονομικούς θεσμούς, έχει προσπαθήσει από τις αρχές της δεκαετίας του 1980, να εφαρμόσει δομικές μεταρρυθμίσεις, με σκοπό να ενδυναμώσει την ιδιωτική δραστηριότητα και να αυξήσει το ρόλο των δυνάμεων της αγοράς στην τοποθέτηση πόρων. Από το 1991, η κυβέρνηση της χώρας έχει ακολουθήσει ένα πρόγραμμα οικονομικής απελευθέρωσης και σταθερότητας, αφαιρώντας τους ελέγχους συναλλαγών, κυμαίνοντας τη συναλλαγματική ισοτιμία, σταθεροποιώντας το τζαμαϊκανό νόμισμα, μειώνοντας τον πληθωρισμό και καταργώντας τους περιορισμούς στις ξένες επενδύσεις. Έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη διατήρηση αυστηρής δημοσιονομικής πειθαρχίας, ανοικτού εμπορίου και οικονομικών ροών, απελευθέρωσης της αγοράς και μείωσης της γραφειοκρατίας. Κατά την περίοδο αυτή, ένα μεγάλο μερίδιο της οικονομίας επιστράφηκε στους ιδιοκτήτες του ιδιωτικού τομέα μέσω προγραμμάτων ιδιωτικοποίησης.

Το πρόγραμμα μακροοικονομικής σταθερότητας του 1991, έχει συνεισφέρει σε μία ελεγχόμενη μείωση του πληθωρισμού. Το ετήσιο ποσοστό έχει μειωθεί από το 80,2% του 1991 σε 7,9% το 1998. Η κυβέρνηση της Τζαμάικα συνεχίζει να προσπαθεί να μειώσει τον πληθωρισμό, με μακροπρόθεσμο στόχο να τον φέρει στο ύψος αυτών, των βασικών εμπορικών της εταίρων.⁷⁰

Μετά από μία περίοδο σταθερής ανάπτυξης από το 1985 έως το 1995, το πραγματικό ΑΕΠ μειώθηκε κατά 1,8% και 2,4% το 1996 και το 1997 αντίστοιχα. Το γεγονός αυτό, οφειλόταν βασικά σε σημαντικά προβλήματα στον οικονομικό τομέα και στη φοβερή ξηρασία του 1997, που μείωσε δραστικά την αγροτική παραγωγή.

Τα πρόσφατα μεγέθη δείχνουν πως η Τζαμαϊκική οικονομία ανακάμπτει (βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας 11). Η αγροτική παραγωγή, κύριος μοχλός ανάπτυξης, αυξήθηκε κατά 15,3% το τρίτο τέταρτο του 1998, ενώ η παραγωγή βωξίτη και αλουμινίου αυξήθηκε κατά 5,5%. Ο τουρισμός, που αποτελεί την κύρια πηγή συναλλάγματος, βελτιώθηκε επίσης και απέφερε περισσότερα έσοδα από τις προηγούμενες χρονιές.⁷¹

Τα βασικά εξαγωγικά προϊόντα της Τζαμάικα είναι τα μεταλλεύματα, το φαγητό, οι μπανάνες, τα χημικά και τα μηχανήματα, ενώ οι χώρα βασικά εισάγει ενέργεια, μηχανήματα και εξοπλισμό και καταναλωτικά αγαθά. Οι κύριοι εμπορικοί εταίροι της είναι οι Ηνωμένες Πολιτείες, το Ηνωμένο Βασίλειο, το Τρίνιντατ και το

⁷⁰ Βλ. http://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Jamaica

⁷¹ Βλ. <http://en.wikipedia.org/wiki/Tourism>

Τομπάγκο, η Γαλλία, η Γερμανία, ο Καναδάς, η Ιαπωνία, η Ολλανδία και η Νορβηγία.

1.12. Τρίνιντατ και Τομπάγκο

Αντίθετα με το μεγαλύτερο μέρος της αγγλόφωνης Καραϊβικής, το Τρίνιντατ και το Τομπάγκο είναι βιομηχανοποιημένη χώρα, της οποίας η οικονομία βασίζεται στο πετρέλαιο και τα πετροχημικά, ενώ τα τελευταία χρόνια, σημαντική πρόοδο έχει επιδείξει ο τομέας του φυσικού αερίου. Επιπλέον, τα νησιά έχουν δημιουργήσει τη φήμη ενός έξοχου επενδυτικού τοπίου για ξένες επιχειρήσεις. Ο τουρισμός αναπτύσσεται συνεχώς, αν και όχι αναλογικά με τα υπόλοιπα νησιά της Καραϊβικής. Ωστόσο, η οικονομία ωφελείται από το χαμηλό πληθωρισμό και το εμπορικό πλεόνασμα, ενώ το 2002 σημειώθηκε ανάπτυξη και του πετρελαϊκού τομέα.⁷²

Το ΑΕΠ της χώρας είναι το δεύτερο υψηλότερο ανάμεσα στις υπό μελέτη περιπτώσεις και αγγίζει τα 10,5 δισεκατομμύρια δολάρια (2003). Οι κάτοικοι ωστόσο έρχονται τέταρτοι από άποψη εισοδήματος, καθώς το κατά κεφαλήν ΑΕΠ τους, αυξανόμενο με ετήσιο ρυθμό 3,2% (1990-2003), μόλις που ξεπερνά τις 8.000 δολάρια. Το χάσμα μεταξύ πλούσιων και φτωχών είναι σχετικά μεγάλο. Το φτωχότερο 10% κατέχει μερίδιο εισοδήματος ή κατανάλωσης μόλις 2,1%, ενώ το πλουσιότερο 10% μερίδιο 29,9%.⁷³

Από το 1990 έως σήμερα, η χώρα έχει αυξήσει τις εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών κατά 50%, ενώ εξάγει τα αντίστοιχα προϊόντα σε ποσοστό 50% του ΑΕΠ της. Τέλος, οι εξαγωγές κατασκευών καταλαμβάνουν το ένα τρίτο των συνολικών εμπορικών εξαγωγών, ενώ το συνολικό χρέος ανέρχεται στο 8,9% του ΑΕΠ⁷⁴ (βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας 12).

1.13. Αιτή

Η Αιτή παραμένει η λιγότερο αναπτυγμένη χώρα στο δυτικό ημισφαίριο και μία από τις φτωχότερες στον κόσμο. Συγκριτικοί οικονομικοί δείκτες δείχνουν την Αιτή πίσω από άλλες χαμηλού εισοδήματος αναπτυσσόμενες χώρες, ήδη από τη δεκαετία του 1980. Η χώρα κατατάσσεται 153^η από τις 180 στο Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών και συμπεριλαμβάνεται στις Ελάχιστα

⁷² Βλ. Besson G., Brereton B., *The Book of...*, σελ. 158-245.

⁷³ Βλ. World Bank, *World Development Indicators*, Washington DC, 2005, διαθέσιμο στο <http://www.wb.org/>

⁷⁴ Όπως παραπάνω.

Αναπτυγμένες Χώρες.⁷⁵ Περίπου το 80% του πληθυσμού ζει στην απόλυτη φτώχεια, φέρνοντας τη χώρα δεύτερη από το τέλος με βάση αυτόν τον δείκτη.

Σχεδόν το 70% όλων των Αϊτινών εξαρτάται από τη γεωργία, που αποτελείται κυρίως από μικρής κλίμακας κτηνοτροφία. Κατά την τελευταία δεκαετία, έχουν δημιουργηθεί ελάχιστες νέες θέσεις εργασίας, τη στιγμή που η παραοικονομία ολοένα και αναπτύσσεται.

Το πραξικόπημα του 2001 και η ανεύθυνη οικονομική πολιτική του καθεστώτος είχαν ως αποτέλεσμα στην οικονομική υπανάπτυξη από το 1991 έως το 1994. Υπό τη δεύτερη διοίκηση Aristide και τη διοίκηση Alexandre-Latortue, η δυσκολία να συνάψει συμφωνία με διεθνείς χρηματοδότες στέρησε από την Αϊτή τον απαιτούμενο προϋπολογισμό και την αναπτυξιακή βοήθεια. Επιπλέον σε αυτά, ένα ακόμη πρόσχωμα στην ανάπτυξη κατά τα τελευταία είκοσι χρόνια είναι τα επαναλαμβανόμενα επεισόδια βίας, που έχουν συγκλονίσει τη χώρα. Παρ' ότι υπήρξε σχετική ηρεμία υπό τη διοίκηση του Fanmi Lavalas, αυτό δεν υπήρξε αρκετό για να πείσει τους ξένους επενδυτές να δεσμεύσουν σημαντικά κεφάλαια στην Αϊτή.⁷⁶

Εξαιτίας αυτών, από το 1990 και μετά, η χώρα έχει υποστεί ελλείψεις, σοβαρά εμπορικά ελλείμματα και περιόδους υψηλού πληθωρισμού. Αναφορές δείχνουν ότι, το μεγαλύτερο μέρος της ροής συναλλάγματος, τα τελευταία πέντε χρόνια τουλάχιστον, προέρχεται από ένα συνδυασμό εμβασμάτων από τους μετανάστες και φόρων από τις εισερχόμενες τηλεφωνικές κλήσεις.

Το ΑΕΠ της χώρας φτάνει τα 2,9 δισεκατομμύρια δολάρια (2003), όμως με ετήσιο ρυθμό κατά κεφαλήν ανάπτυξης -2,8% (1990-2003) και κατά κεφαλήν ΑΕΠ μόλις 346 δολάρια (2003), οι Αϊτινοί είναι οι πιο φτωχοί στην περιοχή της νησιωτικής Καραϊβικής (βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας 13). Επιπλέον, η μέση ετήσια μεταβολή του δείκτη τιμών του καταναλωτή βρίσκεται στο 39,3%, με αποτέλεσμα να πιέζει ασφυκτικά τον πληθωρισμό προς τα πάνω, τη στιγμή που το 65% του πληθυσμού (2002) ζει κάτω από το εθνικό όριο της φτώχειας. Τέλος, οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών από την Αϊτή καταλαμβάνουν μόλις το 13% του ΑΕΠ της (2003), ενώ οι αντίστοιχες εισαγωγές το 37%.⁷⁷

⁷⁵ Βλ. UN, *Human Development Report 2005: International Cooperation at a Crossroads. Aid, Trade and Security in an Unequal World*, UNDP, 2005, σελ. 366.

⁷⁶ Βλ. <http://www.haitiprogres.com/>

⁷⁷ Βλ. World Bank, *World Development Indicators*, Washington DC, 2005, διαθέσιμο στο <http://www.wb.org/>

2. Η Οικονομική Κατάσταση των Βρετανικών Κτήσεων

2.1. Αγκουίλα

Καθώς η Αγκουίλα έχει φτωχούς φυσικούς πόρους, οι κυριότερες οικονομικές δραστηριότητες των κατοίκων της είναι η αλιεία και ο τουρισμός. Οι αστακοί είναι το κύριο εξαγωγικό προϊόν της χώρας. Ενώ, σημαντικό και αυξανόμενο, ρόλο στην οικονομία της Αγκουίλα παίζει η διαμόρφωση offshore εταιριών.⁷⁸

Το 1995, η οικονομία, και ειδικά ο τουριστικός τομέας δέχθηκε ισχυρό πλήγμα εξαιτίας του χτυπήματος του Τυφώνα Luis. Ωστόσο, ένα χρόνο μετά ανέκαμψε. Η αυξανόμενη δραστηριότητα στον τουριστικό τομέα δίνει ώθηση και στον κατασκευαστικό κλάδο, συμβάλλοντας έτσι στην οικονομική ανάπτυξη της Αγκουίλα (βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας 14). Επιπλέον, η κυβέρνηση προωθεί τη μεγέθυνση του offshore οικονομικού τομέα και για το σκοπό αυτό, έχει ήδη από το 1994 υιοθετήσει μια σειρά ευνοϊκών νομοθετικών μέτρων.⁷⁹

Μεσοπρόθεσμα, η περαιτέρω οικονομική ανάπτυξη θα εξαρτηθεί κυρίως από τον τουριστικό τομέα και εξ αυτού από το επίπεδο του εισοδήματος των βιομηχανοποιημένων χωρών, καθώς και από τις καιρικές συνθήκες.

2.2. Βρετανικές Παρθένοι Νήσοι

Η οικονομία των Βρετανικών Παρθένων Νήσων είναι μία από τις πιο ευημερούσες των κρατών της Καραϊβικής, με κατά κεφαλήν ΑΕΠ περίπου 38.500 δολάρια (εκτίμηση 2004)⁸⁰.

Τα νησιά αποτελούν δημοφιλή ταξιδιωτικό προορισμό για τους κατοίκους των ΗΠΑ, με 35.000 τουρίστες το χρόνο (εκτίμηση 1997) να τα επισκέπτονται. Η οικονομία των Βρετανικών Παρθένων Νήσων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από αυτόν τον τουρισμό, που αντιστοιχεί σε 45% του ΑΕΠ της χώρας (βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας 15).

Τα κύρια εξαγωγικά προϊόντα είναι τα ψάρια, τα φρούτα και τα λαχανικά, ενώ οι περισσότεροι κάτοικοι ασχολούνται με μικρής έκτασης καλλιέργειες. Πραγματικά έσοδα παράγονται επίσης από την εγγραφή offshore εταιριών στις Βρετανικές Παρθένες Νήσους.

⁷⁸ Για περισσότερα στοιχεία αναφορικά με την οικονομία της Αγκουίλα βλ. <http://www.gov.ai/> και <http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/av.html>

⁷⁹ Βλ. http://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Anguilla

⁸⁰ Βλ. <http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/vi/html#Econ>

2.3. Μοντσεράτ

Ο τουρισμός είναι ο πυρήνας της οικονομίας του Μοντσεράτ.⁸¹ Το νησί αποτελεί επίσης, φορολογικό παράδεισο. Ενώ, στο θερμό κλίμα ευδοκimei η καλλιέργεια βαμβακιού, λαχανικών και λεμονιών.⁸²

Η έντονη ηφαιστειακή δραστηριότητα, που ξεκίνησε τον Ιούλιο του 1995, οπισθοδρόμησε σημαντικά τη μικρή, ανοιχτή οικονομία του Μοντσεράτ (βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας 16). Η καταστροφική έκρηξη του Soufriere Hills έκλεισε τα αεροδρόμια και τα λιμάνια, προκαλώντας μεγαλύτερη οικονομική και κοινωνική απομόνωση. Τα δύο τρίτα των κατοίκων εγκατέλειψαν τη χώρα. Κάποιοι ξεκίνησαν να επιστρέφουν το 1998, η έλλειψη όμως κατοικίας περιόρισε τον αριθμό τους.

Ο αγροτικός τομέας συνεχίζει να ταλανίζεται από την έλλειψη κατάλληλης γης για καλλιέργεια και από την καταστροφή της παραγωγής. Το μέλλον της οικονομίας του Μοντσεράτ εξαρτάται κυρίως από τις ηφαιστειακές εξελίξεις και από την κατασκευαστική δραστηριότητα του δημοσίου τομέα. Το Ηνωμένο Βασίλειο έχει ξεκινήσει ένα πρόγραμμα βοήθειας 122,8 εκατομμυρίων δολαρίων, για να βοηθήσει την αναδόμηση της οικονομίας. Το μισό ωστόσο της χώρας αναμένεται να παραμείνει ακατοίκητο για μία δεκαετία ακόμη.⁸³

2.4. Νησιά Καϋμάν

Κατά τη δεκαετία του 1970, ο τουρισμός και οι οικονομικές υπηρεσίες άρχισαν να γίνονται οι κύριες πηγές της οικονομίας των Καϋμάν. Οι Ηνωμένες Πολιτείες αποτελούν το μεγαλύτερο εμπορικό εταίρο των Καϋμάν.

Με μέσο εισόδημα περίπου 35.000 δολαρίων, οι Καϋμανιανοί απολαμβάνουν το υψηλότερο επίπεδο διαβίωσης στην Καραϊβική (βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας 17), ενώ τα νησιά τυπώνουν το δικό τους νόμισμα, το Δολάριο των Νήσων Καϋμάν (KYD), που αντιστοιχεί σε σταθερή ισοτιμία σε 1.227 αμερικανικά δολάρια.⁸⁴

Η κύρια πηγή εισοδήματος της κυβέρνησης είναι η έμμεση φορολογία. Ένας εισαγωγικός φόρος ύψους 20% επιβάλλεται στα αγαθά, που εισάγονται. Ελάχιστα αγαθά εξαιρούνται, με εξέχοντα παραδείγματα τα βιβλία, τις κάμερες και το παιδικό γάλα. Η φορολογία στα αυτοκίνητα επιβάλλεται με αυξανόμενη κλίμακα, με το φόρο να φτάνει το 40% για τα ακριβά μοντέλα. Η κυβέρνηση επιβάλλει ένα λειτουργικό

⁸¹ Το Μοντσεράτ υπήρξε έδρα ενός τμήματος των George Martin's AIR Studio, που έκαναν το νησί διάσημο ως τόπο εργασίας και αναψυχής μουσικών και άλλων διασημοτήτων.

⁸² Βλ. <http://www.gov.ms/>

⁸³ Βλ. http://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Montserrat

⁸⁴ Βλ. <http://www.gov.ky/>

δασμό στα οικονομικά ιδρύματα που λειτουργούν στα νησιά. Επιπλέον, ένας μικρός δασμός επιβάλλεται σε κάθε τουρίστα που φτάνει στη χώρα.⁸⁵

Ο τουρισμός αντιστοιχεί σε 70-75% του ετήσιου ΑΕΠ των Νησιών Καϋμάν και είναι μακράν το μεγαλύτερο κομμάτι της οικονομίας. Από τα εκατομμύρια τουριστών, που επισκέπτονται κάθε χρόνο τα νησιά, το 99% διαμένει στο Μεγάλο Καϋμάν. Επιπλέον, το George Town αποτελεί μεγάλο τουριστικό λιμάνι, που δέχεται από 4.000 έως 22.000 τουρίστες τη μέρα, που ταξιδεύουν με κρουαζιερόπλοια.

Η βιομηχανία των οικονομικών υπηρεσιών των Νησιών Καϋμάν συμπεριλαμβάνει τραπεζικές δραστηριότητες, αμοιβαία κεφάλαια, εγγραφή πλοίων, εταιρείες και συνεταιρισμούς, τραπεζ, διαρθρωμένα οικονομικά, ασφάλειες και το Χρηματιστήριο των Νησιών Καϋμάν. Από το Δεκέμβριο του 2005, πάνω από 70.000 επιχειρήσεις λειτουργούν, στον φορολογικό παράδεισο των Καϋμάν, συμπεριλαμβανομένων πάνω από 430 τραπεζικών και καταπιστευματικών εταιρειών, 720 ασφαλιστικών και πάνω από 7.000 δανειστηρίων.

Σε πρόσφατη αναφορά, που εξέδωσε το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, αναφέρεται ότι, επιβλέποντας τη λειτουργία της τραπεζικής και ασφαλιστικής βιομηχανίας των Καϋμάν, καθώς και το καθεστώς τους ενάντια στο ξέπλυμα χρήματος, αναγνωρίζονται ικανοποιητικά λειτουργικά και εναρμονισμένα πλαίσια.⁸⁶

Το Μεγάλο Καϋμάν υπέστη σοβαρές καταστροφές από τον Τυφώνα Ivan (κατηγορία 5), το Σεπτέμβριο του 2004. Πολλά κτίρια καταστράφηκαν, ενώ στο 70% αυτών σημειώθηκαν ζημιές. Το ρεύμα, το νερό και οι επικοινωνίες διακόπησαν. Από τον Ιούνιο του 2006, το νησί έχει πλήρως «αναρρώσει» από το χτύπημα του τυφώνα, με τις περισσότερες δομές του να έχουν ανακατασκευαστεί, ως αποτέλεσμα της άνθισης του τουρισμού και της τραπεζικής βιομηχανίας και αποτελεί ως σήμερα έναν από τους μεγαλύτερους φορολογικούς παραδείσους στον κόσμο.

2.5. Νησιά Τερκς και Κάικος

Η οικονομία των Νήσων Τερκς και Κάικος βασίζεται στον τουρισμό, την αλιεία και τις offshore οικονομικές υπηρεσίες. Τα περισσότερα κεφαλαιακά αγαθά και τρόφιμα, που προορίζονται για εγχώρια κατανάλωση, εισάγονται. Τα κατεψυγμένα αλιεύματα αποτελούν το κύριο εξαγωγικό προϊόν των νησιών.⁸⁷

⁸⁵ Για τον τουρισμό βλ. <http://www.caymanislands.ky>

⁸⁶ Βλ. http://en.wikipedia.org/wiki/Cayman_Islands

⁸⁷ Για το εμπόριο των Νήσων Τερκς και Κάικος βλ. <http://www.dfait-maeci.gc.ca/latinamerica/turescaicos-en.asp>

Κύρια πηγή κυβερνητικών εσόδων αποτελούν οι δασμοί από τις offshore οικονομικές δραστηριότητες. Η αγροτική παραγωγή περιορίζεται σε μικρές ποσότητες λαχανικών και εσπεριδοειδών, ενώ οι όποιες εξαγωγές αφορούν μονάχα την αλιεία (βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας 18).

3. Η Οικονομική Κατάσταση των Ολλανδικών Κτήσεων

3.1. Αρούμπα

Η Αρούμπα απολαμβάνει ένα από τα υψηλότερα επίπεδα συνθηκών διαβίωσης στην περιοχή της Καραϊβικής, με χαμηλά ποσοστά φτώχειας και ανεργίας.⁸⁸ Σχεδόν το μισό του ΑΕΠ της Αρούμπα αντιστοιχεί στα έσοδα από τον τουρισμό ή από σχετικές δραστηριότητες. Οι περισσότεροι από τους τουρίστες προέρχονται από τον Καναδά, την Ευρωπαϊκή Ένωση και άλλες περιοχές, ειδικά τις ΗΠΑ, που αποτελούν και τον μεγαλύτερο εμπορικό εταίρο της χώρας.

Πριν από το διαχωρισμό από τις Ολλανδικές Αντίλλες, η βιομηχανία της επεξεργασίας πετρελαίου κυριαρχούσε στην Αρούμπα, παρά τη διεύρυνση του τουριστικού τομέα. Σήμερα, η επιρροή της βιομηχανίας αυτής είναι μηδαμινή, ενώ παραμένει ισχύο και το μέγεθος της αγροτικής και κατασκευαστικής βιομηχανίας.

Οι ελλειμματικές δαπάνες αποτελούν βασικό χαρακτηριστικό στην ιστορία της Αρούμπα (βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας 19), ενώ επίσης έντονη είναι και η παρουσία υψηλού πληθωρισμού, αν και οι πρόσφατες προσπάθειες συγκράτησης της νομισματικής πολιτικής μπορεί να το διορθώσουν. Η Αρούμπα λαμβάνει αναπτυξιακή βοήθεια από την Ολλανδία σε ετήσια βάση.⁸⁹

3.2 Ολλανδικές Αντίλλες

Ο τουρισμός, η μεταφορά του πετρελαίου και η διύλιση του (στο Κουρασάο), καθώς και οι offshore οικονομικές δραστηριότητες, αποτελούν τα βασικά σημεία της μικρής οικονομίας των Ολλανδικών Αντιλλών, που εξαρτάται άμεσα από τον έξω κόσμο.⁹⁰

Τα νησιά απολαμβάνουν ένα υψηλό κατά κεφαλή εισόδημα και καλά αναπτυγμένες εσωτερικές δομές, συγκριτικά με άλλες χώρες στην περιοχή. Σχεδόν όλα τα καταναλωτικά και κεφαλαιακά αγαθά εισάγονται, με τη Βενεζουέλα, τις ΗΠΑ και το Μεξικό να είναι οι μεγαλύτεροι παροχείς τους, καθώς και την Ολλανδική

⁸⁸ Βλ. <http://www.aruba.com>

⁸⁹ Βλ. World Bank, *World Development Indicators*, Washington DC, 2005, διαθέσιμο στο <http://www.wb.org/>

⁹⁰ Βλ. <http://www.gov.an/>

κυβέρνηση, που στηρίζει τα νησιά με ενισχύσεις αναπτυξιακής βοήθειας. Το φτωχό έδαφος και τα ακατάλληλα αποθέματα νερού καθυστερούν την ανάπτυξη της γεωργίας (βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας 20).

4. Η Οικονομική Κατάσταση των Γαλλικών Κτήσεων

4.1. Γουαδελούπη

Η οικονομία της Γουαδελούπης βασίζεται στον τουρισμό, τη γεωργία, την ελαφριά βιομηχανία και τις υπηρεσίες. Επίσης, η χώρα στηρίζεται στη Γαλλία, αναφορικά με τις εισαγωγές και την παροχή μεγάλων ενισχύσεων.⁹¹

Ο τουρισμός είναι η βιομηχανία κλειδί της Γουαδελούπης, με το 88,3% των τουριστών να προέρχονται από τον ηπειρωτική Γαλλία, το 10,8% από την υπόλοιπη Ευρώπη, το 3,4% από τις Ηνωμένες Πολιτείες, το 1,5% από τον Καναδά, το 0,4% από τη Νότιο Αμερική και το 0,6% από τον υπόλοιπο κόσμο. Επίσης, ένας μεγάλος αριθμός κρουαζιερόπλοιων επισκέπτεται το νησί.

Η παραδοσιακή παραγωγή ζαχαροκάλαμου σταδιακά αντικαθίσταται από την παραγωγή άλλων προϊόντων, όπως μπανάνες (που σήμερα αντιπροσωπεύουν το 50% των εξαγωγικών κερδών), μελιτζάνες, κακάο, πολλά λαχανικά και λουλούδια. Επίσης, καλλιεργούνται λαχανικά για εγχώρια κατανάλωση, αν και η Γουαδελούπη εξαρτάται ακόμη σε μεγάλο βαθμό από εισαγόμενη τροφή, που προέρχεται κυρίως από τη Γαλλία.

Η ελαφρά βιομηχανία περιλαμβάνει την παραγωγή ζάχαρης και προϊόντων από ρούμι. Τα περισσότερα κατασκευασμένα αγαθά και καύσιμα εισάγονται. Η ανεργία είναι εξαιρετικά υψηλή, ιδίως μεταξύ των νέων, ενώ η οικονομία πλήγεται συχνά από τους τυφώνες (βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας 21).

4.2. Μαρτινίκα

Η οικονομία της Μαρτινίκας βασίζεται κυρίως στο εμπόριο. Η γεωργία αντιστοιχεί σε περίπου 6% του ΑΕΠ και ο μικρός βιομηχανικός τομέας σε 11%. Η παραγωγή ζάχαρης έχει μειωθεί, με τη μεγαλύτερη ποσότητα ζαχαροκάλαμου να χρησιμοποιείται πλέον για να παράγεται ρούμι.⁹²

Οι εξαγωγές μπανάνας αυξάνονται, με συνήθη προορισμό τη Γαλλία. Ο κύριος όγκος κρέατος, λαχανικών και σιτηρών οφείλει να εισάγεται, επιδεινώνοντας ένα χρόνιο εμπορικό έλλειμμα, που απαιτεί μεγάλη ετήσια μεταφορά βοήθειας από τη

⁹¹ Για τις σχέσεις της Γουαδελούπης με τη Γαλλία βλ. <http://www.guadeloupe.pref.gouv.fr/>

⁹² Βλ. <http://en.wikipedia.org/wiki/Martinique>

Γαλλία. Ο τουρισμός έχει γίνει πιο σημαντικός από τις αγροτικές εξαγωγές ως πηγή συναλλάγματος και αναπτύσσεται γοργά ως πηγή εισοδήματος. Η πλειοψηφία του εργατικού δυναμικού απασχολείται στον τομέα των υπηρεσιών και τη διοίκηση (βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας 22).

5. Η Οικονομική Κατάσταση των Κτήσεων των ΗΠΑ

5.1. Παρθένι Νήσοι των Ηνωμένων Πολιτειών

Ο τουρισμός είναι η κύρια οικονομική δραστηριότητα στις Παρθένες Νήσους των ΗΠΑ. Τα νησιά συνήθως υποδέχονται δύο εκατομμύρια τουρίστες κάθε χρόνο, πολλοί από τους οποίους καταφθάνουν με κρουαζιερόπλοια.

Ο κατασκευαστικός τομέας αποτελείται από το μοναδικό δυλιστήριο πετρελαίου, τα αποστακτήρια ρούμι και τις βιομηχανίες υφασμάτων, ηλεκτρονικών και φαρμακευτικών. Ο αγροτικός τομέας είναι πολύ μικρός, με τις περισσότερες τροφές να εισάγονται, καθώς τα νησιά πλήττονται από τροπικές καταιγίδες και τυφώνες, που καταστρέφουν την παραγωγή. Τέλος, οι διεθνείς επιχειρήσεις και οι οικονομικές υπηρεσίες είναι ένα μικρό, αλλά αναπτυσσόμενο συστατικό της οικονομίας των νησιών⁹³ (βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας 23).

5.2. Πουέρτο Ρίκο

Η γεωργία, που κάποτε αποτελούσε το κέντρο της οικονομίας του Πουέρτο Ρίκο, σήμερα είναι μικρής οικονομικής σημασίας. Η βιομηχανία απασχολεί περίπου το ένα έβδομο του εργατικού δυναμικού και καλύπτει το 20% του ΑΕΠ. Τα κυριότερα βιομηχανικά προϊόντα είναι τα χημικά, τα μηχανήματα και τα διατροφικά είδη.⁹⁴

Ο σημαντικότερος εμπορικός εταίρος του Πουέρτο Ρίκο είναι οι ΗΠΑ, που απορροφούν τα τέσσερα πέμπτα των εξαγωγών του νησιού.⁹⁵ Οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών και ο τουρισμός είναι οι τομείς με τη μεγαλύτερη οικονομική σημασία (βλ. Παράρτημα 1, Πίνακας 24).

Η Καραϊβική παράγει κυρίως πετρέλαιο, μέταλλευμα σιδήρου, βωξίτη, καφέ και μπανάνες, τα οποία και εμπορεύεται διά θαλάσσης, σε μικρό όμως βαθμό. Για την

⁹³ Βλ. http://en.wikipedia.org/wiki/United_States_Virgin_Islands

⁹⁴ Βλ. <http://www.bdepr.org/bde/index.php> και <http://www.gdb-pur.com/>

⁹⁵ Για το εμπόριο του Πουέρτο Ρίκο βλ. <http://www.fomecomercialpr.com>

ικανοποίηση των καθημερινών αναγκών της βασίζεται, κατά κύριο λόγο, στις εισαγωγές, ενώ το σύνολο των νησιωτικών χωρών της εξαρτάται οικονομικά από το πατρонаρίσμα των ΗΠΑ και των Ευρωπαίων και από μία πελώρια τουριστική βιομηχανία. Οι τοπικές οικονομίες αποτελούν φορολογικό παράδεισο, όπου ανθίζουν οι offshore οικονομικές και τραπεζικές υπηρεσίες. Οι διεθνείς οικονομικοί θεσμοί βλέπουν με καχυποψία και συχνά κατηγορούν τις χώρες της Καραϊβικής για ξέπλυμα χρήματος και παράνομες δραστηριότητες, αναγκάζοντάς τες να αναλαμβάνουν όλο και αυστηρότερα νομοθετικά μέτρα.

Η ανεργία μαστίζει τις περισσότερες χώρες, οι κυβερνήσεις των οποίων προσπαθούν να την καταπολεμήσουν μέσω της εκπόνησης φιλόδοξων προγραμμάτων και της ανάπτυξης της βιομηχανίας των κατασκευών. Ο πληθωρισμός ασκεί επιπλέον κοινωνική πίεση και αυξάνει το χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών.

Οι τυφώνες, που πλήττουν σε μεγάλο βαθμό τις τοπικές οικονομίες είναι συχνό φαινόμενο. Χαρακτηριστικό πάντως είναι το γεγονός, ότι οι πληγείσες χώρες ανακάμπτουν σχετικά γρήγορα, χρησιμοποιώντας τόσο τους δικούς τους πόρους όσο και την αναπτυξιακή βοήθεια, που ούτως ή άλλως παρέχεται στη νησιωτική Καραϊβική.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

ΣΤΙΣ ΝΗΣΙΩΤΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ

1. Η Πολιτική Κατάσταση στα Κυρίαρχα Κράτη της Νησιωτικής Καραϊβικής

Η Καραϊβική, όπως είδαμε, είναι διάσπαρτη από μικρότερα ή μεγαλύτερα νησιά. Τα περισσότερα από αυτά, συνδυάστηκαν με την πάροδο του χρόνου, αποτέλεσαν χώρες και απέκτησαν την ανεξαρτησία τους. Τα κυρίαρχα αυτά κράτη είναι δεκατρία στον αριθμό και χωρίζονται με βάση την πολιτική τους οργάνωση σε τρεις κατηγορίες.

1.1. Τα Κοινοπολιτειακά Βασίλεια

Στα κοινοπολιτειακά βασίλεια ανήκουν η Αντίγκουα και Μπαρμπούντα, οι Μπαχάμες, το Μπαρμπάντος, η Γρενάδα, η Τζαμάικα, το Σεντ Κιτς και Νέβις, η Σάντα Λουσία και το Σεντ Βίνσεντ και Γρεναδίνες. Τα κράτη αυτά ακολουθούν κατά βάση, το βρετανικό μοντέλο πολιτικής οργάνωσης, ενώ παρουσιάζουν διαφορές στα δημογραφικά τους στοιχεία και στους δείκτες πολιτικής ανάπτυξής τους.

1.1.α) Το Πολιτικό Σύστημα των Κοινοπολιτειακών Βασιλείων

Η πολιτική ζωή στα βασίλεια της Κοινοπολιτείας λειτουργεί σε ένα πλαίσιο ομοσπονδιακής, αντιπροσωπευτικής, δημοκρατικής μοναρχίας.⁹⁶ Οι χώρες αναγνωρίζουν ως βασίλισσα και αρχηγό του κράτους τους τη Βασίλισσα Ελισσάβητ τη Β΄. Το Στέμμα αντιπροσωπεύεται στο εσωτερικό των κοινοπολιτειακών βασιλείων από ένα Γενικό Κυβερνήτη, ο οποίος δρα υπό τις συμβουλές του πρωθυπουργού και του υπουργικού συμβουλίου. Ο Πρωθυπουργός είναι η κεφαλή της κυβέρνησης και ενός πολύμορφου πολυκομματικού συστήματος και αν και διορίζεται από τον γενικό κυβερνήτη, είναι συνήθως ο αρχηγός του πλειοψηφούντος στις εκλογές κόμματος (Βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 25). Με σύσταση του πρωθυπουργού, ο γενικός κυβερνήτης διορίζει και το Υπουργικό Συμβούλιο, που διεξάγει τις εσωτερικές υποθέσεις του νησιού.

Πρωθυπουργός και υπουργικό συμβούλιο έχουν τον έλεγχο της κυβέρνησης, είναι υπόλογοι στο κοινοβούλιο και ασκούν την εκτελεστική εξουσία. Νομοθετικό όργανο είναι το Κοινοβούλιο, το οποίο διαθέτει σε όλα τα κράτη δύο βουλευτήρια.

⁹⁶ Για το πολιτικό σύστημα των κοινοπολιτειακών βασιλείων βλ. <http://www.ab.gov.ag/>, <http://www.bahamas.gov.bs/>, <http://www.barbados.gov.bb/>, <http://www.gov.gd/>, <http://www.gov.kn/>, <http://stlucia.gov.lc/> και <http://www.gov.vc/>

Στα Αντίγκουα και Μπαρμπούντα το κοινοβούλιο αποτελείται από τη Γερουσία, που διαθέτει δεκαεπτά μέλη, τα οποία διορίζονται από το γενικό κυβερνήτη και τη Βουλή των Αντιπροσώπων, που έχει επίσης δεκαεπτά μέλη, εκλεγμένα όμως με αναλογική αντιπροσώπευση για πενταετή θητεία. Και στη Γρενάδα και τη Τζαμάικα το κοινοβούλιο αποτελείται από μία Γερουσία και μία Βουλή των Αντιπροσώπων. Οι δεκατρείς γερουσιαστές διορίζονται από την κυβέρνηση και την αντιπολίτευση, ενώ οι δεκαπέντε βουλευτές εκλέγονται από το λαό κάθε πέντε χρόνια.

Στις Μπαχάμες και τη Σάντα Λουσία το κοινοβούλιο αποτελείται από τη Συνέλευση, τα δεκαεπτά μέλη της οποίας αναδεικνύονται με εκλογές και τη Γερουσία, που διαθέτει έντεκα διορισμένα μέλη. Το κοινοβούλιο του Μπαρμπάντος, που αποτελεί μία από τις πιο ασφαλείς δημοκρατίες στην Καραϊβική, αποτελείται από μία τριανταμελή Σύγκλητο, που εκλέγεται για να υπηρετήσει πενταετή θητεία και μία Γερουσία, με είκοσι ένα μέλη, που διορίζονται από το γενικό κυβερνήτη.⁹⁷

Στα Σεντ Κιτς και Νέβις, η νομοθετική εξουσία βρίσκεται στα χέρια της Εθνοσυνέλευσης. Τα δεκατέσσερα μέλη της υπηρετούν πενταετείς θητείες και χωρίζονται σε έντεκα εκλεγμένους Αντιπρόσωπους (οι τρεις είναι από το Νέβις) και σε τρεις Γερουσιαστές, διορισμένους από το γενικό κυβερνήτη (οι δύο με πρόταση του πρωθυπουργού και ένας με πρόταση του ηγέτη της αντιπολίτευσης). Αντίθετα με ό,τι συμβαίνει σε άλλες χώρες, οι Γερουσιαστές των Σεντ Κιτς και Νέβις δεν αποτελούν ξεχωριστό σώμα.

Η δικαστική εξουσία είναι ανεξάρτητη της εκτελεστικής και νομοθετικής και ασκείται από τα αρμόδια σε κάθε κράτος όργανα. Για παράδειγμα, στην Αντίγκουα και τη Μπαρμπούντα η δικαστική εξουσία ασκείται από το Ανώτατο Δικαστήριο της Ανατολικής Καραϊβικής⁹⁸, όπως άλλωστε και στη Σάντα Λουσία. Σημαντικός στον τομέα αυτό, αναμένεται να είναι ο ρόλος που θα παίζει μελλοντικά το Δικαστήριο της Καραϊβικής⁹⁹.

Και τα οκτώ κοινοπολιτειακά βασίλεια αποτελούν πλήρη και συμμετέχοντα μέλη του ΟΗΕ, της Κοινότητας της Καραϊβικής (CARICOM) και του Οργανισμού

---

⁹⁷ Η παρούσα κυβέρνηση προτείνει να γίνουν τα Μπαρμπάντος δημοκρατία στο πλαίσιο της Κοινοπολιτείας των Εθνών, με ένα εθιμοτυπικό πρόεδρο που θα αντικαταστήσει τη Βασίλισσα.

⁹⁸ Το Ανώτατο Δικαστήριο της Ανατολικής Καραϊβικής εδρεύει στη Σάντα Λουσία. Ένας δικαστής του είναι κάτοικος των νησιών και προεδρεύει του Δικαστηρίου.

⁹⁹ Το Δικαστήριο της Καραϊβικής προς το παρόν αναφέρεται μόνο στα Αντίγκουα και Μπαρμπούντα, Μπαρμπάντος και Γουιάνα, αναμένεται όμως σταδιακά να αντικαταστήσει το Ανακτοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου για το σύνολο της αγγλόφωνης Καραϊβικής.

Αμερικανικών Κρατών. Τα Αντίγκουα και Μπαρμπούντα, Γρενάδα, Σεντ Κιτς και Νέβις, Σάντα Λουσία και Σεντ Βίνσεντ και Γρεναδίνες είναι μέλη του Οργανισμού Κρατών της Ανατολικής Καραϊβικής (OECS). Το Μπαρμπάντος συμμετέχει στην Ενιαία Αγορά και Οικονομία της Καραϊβικής (CSME), στο Δικαστήριο της Καραϊβικής (CCJ) και στην Ένωση των Κρατών της Καραϊβικής (ACS). Ενώ, τα Αντίγκουα και Μπαρμπούντα είναι επίσης μέλη του Δικαστηρίου της Καραϊβικής, καθώς και του Περιφερειακού Συστήματος Ασφάλειας της Ανατολικής Καραϊβικής.

1.1.β) Η Πολιτική Ανάπτυξη των Κοινοπολιτειακών Βασιλείων

➤ Από το 1975 έως σήμερα, ο ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης του πληθυσμού βρίσκεται στο 0,9%, ωστόσο ο πληθυσμός της Αντίγκουα και της Μπαρμπούντα παραμένει σταθερά στις 81.479 κατοίκους. Ο αριθμός αυτός δεν αναμένεται να μεταβληθεί σημαντικά μέσα στην επόμενη δεκαετία, αν και το ποσοστό ετήσιας ανάπτυξης θα ανέλθει σε 1,2%.¹⁰⁰

Εικόνα 1 Αντίγκουα & Μπαρμπούντα

Η Αντίγκουα και Μπαρμπούντα είναι η χώρα, που μετά τη Σάντα Λουσία, έχει το χαμηλότερο αστικό πληθυσμό στην περιοχή. Τα τελευταία τριάντα χρόνια, η αύξησή του είναι της τάξης του 3,5%, έτσι μονάχα το 37,8% κατοικεί στα αστικά κέντρα. Ως το 2015 όμως, ο αστικός πληθυσμός υπολογίζεται πως θα αυξηθεί κι άλλο και θα φτάσει το 43,4%.¹⁰¹

Στην Αντίγκουα και Μπαρμπούντα, το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού είναι απόγονοι των σκλάβων που χρησιμοποιήθηκαν στις φυτείες ζάχαρης. Υπάρχουν όμως και ομάδες Ευρωπαίων, ιδιαίτερα Ιρλανδοί, Βρετανοί και Πορτογάλοι. Αν και η επίσημη γλώσσα είναι τα Αγγλικά, οι περισσότεροι ντόπιοι μιλούν *patois*, μια μορφή Κρεολί Αγγλικών. Σχεδόν όλοι οι Αντιγκουανοί είναι Χριστιανοί, με την Αγγλικανική Εκκλησία να κυριαρχεί (44% περίπου)¹⁰² (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 26).

➤ Ο πληθυσμός της Γρενάδα ανέρχεται σε 103.000 κατοίκους (2005) και παραμένει σταθερός τα τελευταία τριάντα χρόνια, με ετήσιο ποσοστό αύξησης 0,4%. Αν και το ποσοστό αυτό αναμένεται να αυξηθεί σε 1,3% ως το 2015, ο πληθυσμός εκτιμάται ότι θα παραμείνει στα σημερινά επίπεδα.¹⁰³

¹⁰⁰ Βλ. UN, *World Population Prospects 1950-2050: The 2004 Revision . Database*, Department of Economic and Social Affairs (Population Division), New York, 2005.

¹⁰¹ Όπως παραπάνω.

¹⁰² Για δημογραφικά στοιχεία αναφορικά με την Αντίγκουα και τη Μπαρμπούντα βλ. <http://www.ab.gov.ag/> και <http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/ac.html>

¹⁰³ Βλ. UN, *World Population Prospects...*

Από τις 103.000, το 40,7% των κατοίκων διαμένει στα αστικά κέντρα της χώρας. Αν και το 1975, δύο στους τρεις Γρεναδιανούς ζούσε στην επαρχία, ως το 2015 μονάχα ένας στους δύο θα εξακολουθεί να διαμένει εκεί, καθώς η αστικοποίηση θα γίνεται ολοένα και πιο έντονη.¹⁰⁴

Περίπου το 80% του πληθυσμού της Γρενάδας κατάγεται από τους Αφρικανούς σκλάβους που έφεραν στο νησί οι Ευρωπαίοι. Κανένας πληθυσμός Carib ή Arawak δεν επέζησε της εθνοκάθαρσης, στην οποία προέβησαν οι Γάλλοι στο

Εικόνα 2 Γρενάδα

Sauters το 1650. Περίπου ένα 12% των κατοίκων προέρχεται από Ινδιάνους, λόγω της μετανάστευσης που ξεκίνησε το 1855 προς τη Σάντα Λουσία και τη Γρενάδα, ενώ ο υπόλοιπος πληθυσμός αποτελεί μείγμα Αφρικανικής, Ινδικής και Ευρωπαϊκής καταγωγής.

Η Γρενάδα, όπως και πολλά από τα νησιά της Καραϊβικής, είναι αντιμέτωπη με μεγάλα ποσοστά μετανάστευσης, καθώς πολλοί είναι οι νέοι, που θέλουν να την εγκαταλείψουν και να αναζητήσουν μία καλύτερη ζωή κάπου αλλού. Οι εκτιμήσεις και οι απογραφές υποδεικνύουν πως εκτός από τις 100.000 ανθρώπων που ζουν στη Γρενάδα, υπάρχουν τουλάχιστον άλλοι τόσοι Γρεναδικής εθνικότητας που ζουν σε άλλα μέρη της Καραϊβικής (όπως στο Τρίνιτατ και Τομπάγκο) και άλλοι 100.000 που ζουν σε χώρες του λεγόμενου πρώτου κόσμου. Κύριοι προορισμοί των Γρεναδιανών μεταναστών στο Βορρά, περιλαμβάνουν τη Νέα Υόρκη, το Τορόντο, το Λονδίνο και το Γιορκσάιρ.¹⁰⁵

Η επίσημη γλώσσα, τα αγγλικά, μιλούνται από όλους. Εκτός από μια περιθωριακή κοινότητα Ρασταφαριανών που ζουν στη Γρενάδα, σχεδόν όλοι είναι Χριστιανοί, με του μισούς από αυτούς Καθολικούς, ενώ υπάρχει και ένας μικρός Μουσουλμανικός πληθυσμός¹⁰⁶ (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 27).

➤ Ο πληθυσμός του Μπαρμπάντος από το 1975 έως σήμερα, αυξήθηκε κατά 0,1 εκατομμύρια κατοίκους, με ετήσιο ρυθμό αύξησης 0,33%. Σύμφωνα με εκτιμήσεις του 2005, ανέρχεται πλέον σε 279.254 κατοίκους, ενώ ως το 2015 εκτιμάται ότι θα

Εικόνα 3 Μπαρμπάντος

παραμείνει σταθερός. Το 19,6% αυτού του πληθυσμού πρόκειται για άτομα κάτω των 15 ετών, ενώ το 9% είναι άνω των 65. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Προγράμματος

¹⁰⁴ Βλ. UN, *World Urbanization Prospects: The 2003 Revision. Database*, Department of Economic and Social Affairs (Population Division), New York, 2004.

¹⁰⁵ Για δημογραφικά στοιχεία αναφορικά με τη Γρενάδα βλ. <http://www.gov.gd/>

¹⁰⁶ Οι Μουσουλμάνοι αφορούν κυρίως απογόνους των μεταναστών Gujrati Ινδιάνων, που ήρθαν πριν πολλά χρόνια στη Γρενάδα και άνοιξαν εμπορικά μαγαζιά.

των Ηνωμένων Εθνών για την Ανάπτυξη, μέσα στην επόμενη δεκαετία, ο ρυθμός αύξησης του πληθυσμού θα πέσει σε 0,2%, με αποτέλεσμα το ποσοστό των νέων (έως και 15 ετών) να μειωθεί σε 16,7%, με το αντίστοιχο των γηραιότερων (65 και άνω) να ανεβαίνει σε 11,5%.¹⁰⁷

Σήμερα, πάνω από τους μισούς Μπαρμπαντιανούς (51,7%) ζουν στις μεγάλες πόλεις των νησιών. Το 1975 ο αστικός πληθυσμός έφτανε το 40,8%, ενώ στην επόμενη δεκαετία αναμένεται να ξεπεράσει και το 59%.¹⁰⁸

Περίπου το 90% του πληθυσμού (γνωστών επίσης ως Bajan) είναι Αφρικανικής καταγωγής (Afro-Bajans), κυρίως απόγονοι των δούλων εργατών στις φυτείες ζαχαροκάλαμου. Το υπόλοιπο 10% περιλαμβάνει ομάδες Ευρωπαίων (Anglo-Bajans / Euro-Bajans), Ασιατών, Ινδών και Μουσουλμάνων, και μία Αραβική ομάδα (Arab-Bajans) κυρίως Συριακής και Λιβανέζικης καταγωγής. Επίσης, στα Μπαρμπάντος συναντώνται και άνθρωποι από τις ΗΠΑ, τον Καναδά, το Ηνωμένο Βασίλειο και εκπατρισμένοι από τη Λατινική Αμερική.

Η επίσημη γλώσσα είναι τα αγγλικά, αλλά οι περισσότεροι ντόπιοι μιλούν στην εθνική τους διάλεκτο, αναφερόμενη ως Bajan. Ενώ οι περισσότεροι Μπαρμπαντιανοί είναι Χριστιανοί Προτεστάντες, κυρίως της Αγγλικανικής Εκκλησίας, υπάρχουν και άλλοι Προτεστάντες, Ρωμαιοκαθολικοί, καθώς και Ινδικές και Μουσουλμανικές μειονότητες. Το Μπαρμπάντος αποτελεί κύριο προορισμό για μετανάστες από τη νοτιοαμερικανική Γουιάνα¹⁰⁹ (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 28).

Εικόνα 4 Μπαχάμες

➤ Οι Μπαχάμες, σύμφωνα με εκτίμηση του 2005, έχουν πληθυσμό 323.000 κατοίκους. Με ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης περί το 1,5% ο αριθμός των κατοίκων έχει αυξηθεί ήδη κατά 100.000, ενώ ως το 2015 εκτιμάται ότι θα έχει ανέλθει κατά 100.000 ακόμη. Το 28,9% του συνόλου πρόκειται για παιδιά έως 15 ετών, ενώ μόλις το 4,9% ξεπερνά τα 65 έτη ζωής. Μέσα στα επόμενα δέκα χρόνια όμως, οι κοινωνικοί δείκτες αποκαλύπτουν πως το πρώτο ποσοστό θα μειωθεί τουλάχιστον 4%, ενώ ο αριθμός των ηλικιωμένων μάλλον θα διπλασιαστεί.¹¹⁰

Η συντριπτική πλειοψηφία των κατοίκων ζει στις μεγάλες πόλεις, δίνοντας στις Μπαχάμες την πρώτη θέση σε αστικό πληθυσμό στη νησιωτική Καραϊβική, με

¹⁰⁷ Βλ. UN, *World Population Prospects...*

¹⁰⁸ Βλ. UN, *World Urbanization Prospects...*

¹⁰⁹ Για δημογραφικά στοιχεία, αναφορικά με το Μπαρμπάντος βλ. <http://www.barbados.gov.bb/> και <http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/bb.html>

¹¹⁰ Βλ. UN, *World Population Prospects...*

ποσοστό 89,4%. Σε διάστημα τριών δεκαετιών, το μέγεθος αυτό έχει αυξηθεί κατά 16%, ενώ εκτιμάται πως και μέσα στα επόμενα δέκα χρόνια θα αυξηθεί και θα φτάσει σχεδόν το 92% του συνολικού πληθυσμού.¹¹¹

Περίπου το 85% των Μπαχαμιανών είναι μαύροι. Οι λευκοί αποτελούν το 12% του πληθυσμού, ενώ άλλες μειονότητες είναι οι Ασιάτες και οι Λατίνοι με 3% ποσοτό. Εκτός των υπηκόων, στις Μπαχάμες διαμένουν επίσης πολλοί εκπατρισμένοι από τις ΗΠΑ και την Ευρώπη.

Η επίσημη γλώσσα είναι τα Αγγλικά, που μιλούνται σχεδόν από όλους, αν και πολλοί είναι αυτοί, που μιλούν μία *patois* διάλεκτό τους. Ένας σημαντικός αριθμός μεταναστών μιλά επίσης Κρεολί Αϊτής, Ισπανικά και Πορτογαλικά.

Οι Μπαχάμες είναι το πρώτο έθνος παγκοσμίως σε λατρευτικούς χώρους ανά άτομο. Πρόκειται για ισχυρά θρησκευτική χώρα, της οποίας πάνω από το 80% των κατοίκων είναι Χριστιανοί Προτεστάντες. Το ένα τρίτο αυτών είναι Βαπτιστές και οι υπόλοιποι Αγγλικανοί και Ρωμαιοκαθολικοί. Επίσης, ορισμένοι, ειδικά στα νότια και ανατολικά νησιά, εξασκούν την Obeah, μία πνευματιστική θρησκεία παρόμοια με τη Voodoo. Αν και είναι ευρέως γνωστή σε όλες τις Μπαχάμες, η Obaeh αποκηρύσσεται από τους περισσότερους. Η Voodoo ασκείται, αλλά σχεδόν αποκλειστικά από το μεγάλο αριθμό μεταναστών από την Αϊτή, την Κούβα, τη Δομινικανή Δημοκρατία και τη Τζαμάικα¹¹² (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 29).

➤ Τα τελευταία τριάντα χρόνια, ο πληθυσμός του Σεντ Βίνσεντ και των Γρεναδίνων παραμένει σταθερός και υπολογίζεται σήμερα σε 119.000 κατοίκους. Αν και ο ετήσιος ρυθμός αύξησης θα μειωθεί και θα φτάσει το 0,4%, ο αριθμός των κατοίκων δεν αναμένεται να αλλάξει ως το 2015. Στο συνολικό αυτό πληθυσμό, το μερίδιο των παιδιών είναι εξαπλάσιο των ηλικιωμένων, αν και τα επόμενα δέκα χρόνια εκτιμάται πως θα μειωθεί και θα είναι τετραπλάσιο.¹¹³

Εικόνα 5 Σεντ Βίνσεντ & Γρεναδίνες

Από το 1975 έως σήμερα, ο αστικός πληθυσμός στο Σεντ Βίνσεντ και τις Γρεναδίνες έχει αυξηθεί πάνω από 100%. Σήμερα, το 58,2% κατοικεί στις πόλεις, ενώ στην επόμενη δεκαετία, το ποσοστό θα αυξηθεί κατά 10% επιπλέον.¹¹⁴

¹¹¹ Βλ. UN, *World Urbanization Prospects...* .

¹¹² Για δημογραφικά στοιχεία, αναφορικά με τις Μπαχάμες βλ. <http://www.bahamas/gov.bs/> και <http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/bf.html>

¹¹³ Βλ. UN, *World Population Prospects...* .

¹¹⁴ Βλ. UN, *World Urbanization Prospects...* .

Οι περισσότεροι Βικεντιανοί είναι απόγονοι των Αφρικανών σκλάβων που μεταφέρθηκαν στο νησί για να εργαστούν στις φυτείες. Υπάρχουν επίσης μερικοί απόγονοι Άγγλων αποικιστών, καθώς και κάποιοι Ινδιάνοι και μιγάδες. Η επίσημη γλώσσα της χώρας είναι τα αγγλικά. Ο Άγιος Βικέντιος έχει μεγάλο ποσοστό μεταναστών, που εγκαταλείπουν το νησί. Σε αυτό, συμβάλλει αρνητικά και η εξαιρετικά υψηλή ανεργία στη χώρα, η οποία μετατρέπει επίσης, την αύξηση του πληθυσμού σε μείζον πρόβλημα¹¹⁵ (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 30). Η χώρα δεν έχει επίσημες ένοπλες δυνάμεις, αν και η Βασιλική Αστυνομική Δύναμη των νησιών περιλαμβάνει μία Μονάδα Ειδικής Υπηρεσίας.¹¹⁶

Εικόνα 6 Σεντ Κιτς και Νέβις

➤ Τα Σεντ Κιτς και Νέβις αριθμούν σήμερα 42.696 κατοίκους (Ιούλιος 2005). Ο αριθμός αυτός αναμένεται να αυξηθεί ελαφρά μέσα στα επόμενα χρόνια καθώς, ο σημερινός ρυθμός αύξησης του 0,2%, εκτιμάται πως ως το 2015 θα ανέλθει στο 1,1%, όταν ο μέσος όρος ζωής των κατοίκων φτάνει τα 72,4 χρόνια.¹¹⁷

Ενώ στις υπόλοιπες μελετώμενες χώρες της νησιωτικής Καραϊβικής παρατηρείται μετακίνηση του πληθυσμού προς τα αστικά κέντρα, στα Σεντ Κιτς και Νέβις υπάρχει μια ελαφρά τάση αποκέντρωσης. Έτσι, παρ' ότι το 1975 ο αστικός πληθυσμός έφτανε το 35%, αξιοσημείωτο είναι πως σήμερα το ποσοστό αυτό έχει μειωθεί στο 32,2% και αναμένεται να μείνει σταθερό μέσα στα επόμενα δέκα χρόνια.¹¹⁸

Η μετανάστευση από τα Σεντ Κιτς και Νέβις ιστορικά είναι πολύ μεγάλη και σήμερα ο πληθυσμός είναι κατά 25% μικρότερος από ότι ήταν το 1960, που βρισκόταν στο απόγειό του με 51.100 κατοίκους. Κύριο προορισμό των μεταναστών αποτελούν οι Ηνωμένες Πολιτείες. Την περίοδο 1986 έως 1990 κατέφυγαν σε αυτές πάνω από 3.500 άνθρωποι, ενώ την τελευταία πενταετία το νούμερο αυτό έχει μειωθεί σχεδόν κατά 50%¹¹⁹ (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 31).

➤ Με ετήσιο ποσοστό αύξησης 1,3%, ο πληθυσμός της Σάντα Λουσία έχει αυξηθεί από το 1975 ως σήμερα κατά 50% και αριθμεί 161.000 κατοίκους (2005). Τα στοιχεία υποδεικνύουν πως, αν και ο ρυθμός αύξησης θα μειωθεί κατά 0,5%, ο πληθυσμός θα παραμείνει στα ίδια επίπεδα και την ερχόμενη δεκαετία. Το 29,9% του

¹¹⁵ Για μία γενεαλογική έρευνα στο Σεντ Βίνσεντ και τις Γρεναδίνες βλ. <http://sv.usaroots.com/families.htm>

¹¹⁶ Βλ. http://en.wikipedia.org/wiki/Saint_Vincent_and_the_Grenadines

¹¹⁷ Βλ. UN, *World Population Prospects...*

¹¹⁸ Βλ. UN, *World Urbanization Prospects...*

¹¹⁹ Για τη διαχρονική πορεία της μετανάστευσης από τα Σεντ Κιτς και Νέβις προς τις ΗΠΑ, την τελευταία εικοσαετία, βλ. <http://uscis.gov>

συνόλου πρόκειται για παιδιά έως 15 ετών, ενώ το 6,1% για άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω. Έως το 2015, η αναλογία παιδιών-ηλικιωμένων θα φτάνει το 4 προς 1.¹²⁰

Η Σάντα Λουσία έχει το μικρότερο αστικό πληθυσμό, μεταξύ των υπό μελέτη χωρών. Το 1975, το ποσοστό αυτού έφτανε μόλις το 23,6%. Σήμερα, το 30,5% των κατοίκων ζει στις μεγάλες πόλεις, ενώ την επόμενη δεκαετία το ποσοστό θα αγγίξει το 36,8%.¹²¹

Ο μικρός πληθυσμός της χώρας είναι κυρίως Αφρικανικής καταγωγής (πάνω από το 90%). Υπάρχει επίσης μία μικρή αλλά οικονομικά σημαντική μειονότητα μιγάδων, που αντιπροσωπεύει περίπου το 5% του πληθυσμού. Μόλις το 1,1% είναι Ευρωπαϊκής καταγωγής, ενώ υπάρχει και μία μειονότητα caribb Ινδιάνων της τάξης του 3%, καθώς και μικρός αριθμός Λιβανέζων και Συρίων.

Εικόνα 7 Σάντα Λουσία

Επίσημη γλώσσα είναι τα αγγλικά, αλλά χρησιμοποιείται επίσης και μια *patois*, βασισμένη στα γαλλικά. Η πλειοψηφία του πληθυσμού είναι Ρωμαιοκαθολικοί (90%), ενώ οι υπόλοιποι Αγγλικανοί (3%) ή άλλοι Προτεστάντες (7%)¹²² (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 32).

Εικόνα 8 Τζαμάικα

➤ Η Τζαμάικα το 1975 αριθμούσε 2 εκατομμύρια κατοίκους. Με ετήσιο ποσοστό αύξησης 1%, σήμερα ο πληθυσμός ανέρχεται σε 2.651.000 (Ιούλιος 2005), ενώ αναμένεται να συνεχίσει να αυξάνεται με ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης 0,4%. Το ποσοστό των παιδιών είναι πενταπλάσιο από αυτό των ηλικιωμένων, αν και ως το 2015 αναμένεται τα δύο μεγέθη να συγκλίνουν κατά 20%.¹²³

Σήμερα, ένας στους δύο Τζαμαϊκανούς ζει στις πόλεις. Παρ' όλα αυτά, η Τζαμάικα είναι η μόνη χώρα της περιοχής, όπου η αστικοποίηση, αν και έχει ελαφρά αυξητική τάση, δεν αναμένεται να ξεπεράσει το 54% ως το 2015 από το 44% του 1975.¹²⁴

Τουλάχιστον το 90% των Τζαμαϊκανών είναι Δυτικοαφρικανικής καταγωγής, οι πρόγονοι των οποίων ξεριζώθηκαν από τη μαύρη ήπειρο με το δουλεμπόριο. Το 4,9% είναι μεικτής καταγωγής, συμπεριλαμβανομένων Ινδιάνων Arawak/Taino και

¹²⁰ Βλ. UN, *World Population Prospects...* .

¹²¹ Βλ. UN, *World Urbanization Prospects...* .

¹²² Για δημογραφικά στοιχεία αναφορικά με τη Σάντα Λουσία βλ. http://www.stats.gov.lc/cenpub_f.pdf και http://en.wikipedia.org/wiki/Saint_Lucia

¹²³ Βλ. UN, *World Population Prospects...* .

¹²⁴ Βλ. UN, *World Urbanization Prospects...* .

Αφρικανών, Ευρωπαίων και Αφρικανών ή Κινέζων και Ινδιάνων. Ο υπόλοιπος πληθυσμός αποτελείται από Κουβανικές, Λιβανέζικες, Σύριες, Ασιατικές Ευρωπαϊκές και άλλες μειονότητες.

Εδώ και αρκετές δεκαετίες, εκατοντάδες χιλιάδες Τζαμαϊκανών έχουν φύγει από τη χώρα, με κύριο προορισμό τις ΗΠΑ, τον Καναδά¹²⁵, το Ηνωμένο Βασίλειο και άλλες χώρες, αν και η μετανάστευση αυτή φαίνεται πως έχει συγκρατηθεί τα τελευταία χρόνια.

Η επίσημη κυβερνητική και εκπαιδευτική γλώσσα είναι τα αγγλικά, παρ' όλο που ευρέως μιλάτε η *patois* μορφή των Τζαμαϊκανών Κρεολί. Σύμφωνα με τις έρευνες, το 80% του πληθυσμού είναι Χριστιανοί. Η πλειοψηφία τους είναι Προτεστάντες, χάρη στην επιρροή των Βρετανών αποικιοκρατών και αργότερα των Αμερικανών, ενώ σηματική είναι και η μερίδα των Ρωμαιοκαθολικών, που συνδέονται με την αποικιοκρατία των Ισπανών.

Επιπλέον, υπάρχει πληθώρα μη-χριστιανικών θρησκειών, όπως η Obeah και η Voodoo, με κυριότερο το κίνημα Ρασταφάρι. Επίσης, η μετανάστευση από την Ινδία και την Κίνα έφερε στο νησί τον Ινδουισμό και το Βουδισμό, ενώ ο Ισλαμισμός και ο Ιουδαϊσμός αντιπροσωπεύουν λιγότερο από 0,5% των κατοίκων¹²⁶ (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 33).

1.2. Οι Κοινοπολιτειακές Δημοκρατίες

Σήμερα, στην περιοχή της Καραϊβικής υπάρχουν δύο νησιωτικές χώρες με δημοκρατικό πολίτευμα, που ανήκουν στην Κοινοπολιτεία των Εθνών, η Ντομίνικα και το Τρίνιντατ και Τομπάγκο. Αντίθετα με άλλες πρώην Βρετανικές αποικίες στην περιοχή, η Ντομίνικα δεν υπήρξε ποτέ κοινοπολιτειακό βασίλειο με το Βρετανό μονάρχη αρχηγό του κράτους της, αλλά έγινε δημοκρατία υπό ανεξαρτησία.

1.2.α) Το Πολιτικό Σύστημα των Κοινοπολιτειακών Δημοκρατιών

Η Ντομίνικα και τα Τρίνιντατ και Τομπάγκο είναι δύο φιλελεύθερες, κοινοβουλευτικές δημοκρατίες στα πλαίσια της Κοινοπολιτείας των Εθνών.¹²⁷ Στο πολιτικό αυτό σκηνικό, αρχηγός της χώρας είναι ο Πρόεδρος, ο οποίος εκλέγεται από ένα εκλεκτορικό κολέγιο, που απαρτίζεται από όλα τα μέλη του κοινοβουλίου, και ο

¹²⁵ Ο Καναδάς έχει ένα «πρόγραμμα εργασίας επισκεπτών», το Πρόγραμμα Εποχιακών Αγροτικών Εργαζομένων, που προσελκύει εργάτες από την Καραϊβική, και ειδικά από τη Τζαμάικα.

¹²⁶ Για δημογραφικά στοιχεία αναφορικά με τη Τζαμάικα βλ. http://en.wikipedia.org/wiki/Demographics_of_Jamaica

¹²⁷ Για το πολιτικό σύστημα των κοινοπολιτειακών δημοκρατιών βλ. <http://en.wikipedia.org/wiki/Dominica> και <http://www.gov.tt/>

οποίος διορίζει τον Πρωθυπουργό, που είναι αρχηγός της κυβέρνησης (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 34).

Ο πρωθυπουργός ηγείται του Υπουργικού Συμβουλίου και μαζί ασκούν την εκτελεστική εξουσία. Νομοθετικό όργανο των δημοκρατιών είναι το Κοινοβούλιο, που απαρτίζεται και στις δύο περιπτώσεις από δύο βουλευτήρια.

Στη Ντομίνικα η Σύγκλητος έχει τριάντα μέλη, εκ των οποίων τα είκοσι ένα εκλέγονται απευθείας από το λαό, ενώ οι εννέα γερουσιαστές, είτε διορίζονται από τον Πρόεδρο είτε εκλέγονται από τα άλλα μέλη της Συγκλήτου.

Το Κοινοβούλιο αποτελείται από τη Γερουσία, που έχει τριάντα ένα μέλη και τη Βουλή των Αντιπροσώπων, με τα τριάντα έξι μέλη, που θα γίνουν προσεχώς σαράντα ένα. Οι γερουσιαστές διορίζονται από τον πρόεδρο, οι δεκαέξι με πρόταση του πρωθυπουργού, οι έξι με πρόταση του αρχηγού της Αντιπολίτευσης και οι εννέα ανεξάρτητοι από τον ίδιο τον πρόεδρο για να εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών. Η βουλή των αντιπροσώπων εκλέγεται απευθείας από το λαό για μέγιστη θητεία πέντε ετών.

Και τα δύο κράτη είναι ενεργά και συμμετέχοντα μέλη της Κοινότητας της Καραϊβικής (CARICOM). Το Τρίνιντατ και Τομπάγκο συμμετέχει επίσης στην Ενιαία Αγορά και Οικονομία της Καραϊβικής (CSME), ενώ είναι και η έδρα του Δικαστηρίου της Καραϊβικής, που εγκαινιάστηκε στις 16 Απριλίου του 2005. Η Ντομίνικα είναι πλήρες και συμμετέχον μέλος του Οργανισμού των Ανατολικών Κρατών της Καραϊβικής (OECS), καθώς και του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, με μία Διμερή Συμφωνία Ασυλίας για την προστασία των στρατιωτικών των ΗΠΑ.

1.2.β) Η Πολιτική Κατάσταση των Κοινοπολιτειακών Δημοκρατιών

Εικόνα 9 Ντομίνικα

➤ Από το 1975 και με ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης 0,3%, ο πληθυσμός της Ντομίνικα παραμένει σταθερός και ανέρχεται σήμερα σε 78.940 κατοίκους. Ο αριθμός αυτός υπολογίζεται πως δεν θα μεταβληθεί μέσα στα επόμενα δέκα χρόνια, αν και ο ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης θα τριπλασιαστεί. Ο ρυθμός αύξησης του πληθυσμού είναι πολύ χαμηλός, εξαιτίας κυρίως της μετανάστευσης σε πιο ανεπτυγμένα νησιά της Καραϊβικής, στο Ηνωμένο βασίλειο, τις Ηνωμένες Πολιτείες ή τον Καναδά.¹²⁸

Η Ντομίνικα είναι από τις πλέον αστικοποιημένες νησιωτικές χώρες της Καραϊβικής με ποσοστό 72%. Την τελευταία τριακονταετία, το ποσοστό των

¹²⁸ Βλ. UN, *World Population Prospects...*

ανθρώπων, που ζει στις μεγάλες πόλεις, έχει αυξηθεί κατά 30%, ενώ ως το 2015 εκτιμάται πως θα αυξηθεί κατά 4% επιπλέον.¹²⁹

Σχεδόν ολόκληρος ο πληθυσμός της χώρας κατάγεται από τους Αφρικανούς σκλάβους, που έφεραν οι αποικιοκράτες κύριοι των φυτειών τον 18^ο αιώνα. Παρ' όλα αυτά, η Ντομίνικα είναι ένα από τα λίγα νησιά της Ανατολικής Καραϊβικής που διαθέτει πληθυσμό προ-Κολομβιανών Καρίμπ Ινδιάνων, από τους οποίους περίπου 3.000 ζουν στην ανατολική ακτή του νησιού σε δικό τους έδαφος. Επίσης, λιγότεροι από διακόσιοι από τους κατοίκους του νησιού είναι λευκοί.

Τα αγγλικά είναι η επίσημη γλώσσα και τα καταλαβαίνουν όλοι. Ωστόσο, εξαιτίας της ιστορικής γαλλικής κατοχής, η Patois Κρεολί των Αντιλλών, μια γαλλικής βάσης κρεολί, είναι η μητρική γλώσσα του 80% του πληθυσμού και αποτελεί έναν από τους λόγους που οδήγησαν τη Ντομίνικα να συμμετάσχει στον οργανισμό Γαλλοφωνίας. Το 80% περίπου του πληθυσμού είναι Καθολικοί, αν και τα τελευταία χρόνια αυξάνονται και οι Προτεστάντες¹³⁰ (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 35).

➤ Τα τελευταία τριάντα χρόνια ο πληθυσμός του Τρίνιντατ και του Τομπάγκο έχει αυξηθεί, με ετήσιο ρυθμό 0,9%, μονάχα κατά 0,3 εκατομμύρια και φτάνει σήμερα το 1.305.000 κατοίκους.

Εικόνα 10 Τρίνιντατ και Τομπάγκο

Ο ρυθμός ανάπτυξης υπολογίζεται ότι τα επόμενα δέκα χρόνια θα μειωθεί στο ένα τρίτο αφήνοντας τον πληθυσμό στα σημερινά επίπεδα. Το 5,9% του πληθυσμού είναι άνω των 65 ετών, νούμερο που αναμένεται πως θα παραμείνει σταθερό και την επόμενη δεκαετία.¹³¹

Από το 1975 που ο αστικός πληθυσμός άγγιξε το 63% του συνόλου, σήμερα έχει αυξηθεί στο 75,4% του πληθυσμού, ενώ το 2015 υπολογίζεται πως μονάχα το 20% των κατοίκων των νησιών θα ζει αποκεντρωμένο.¹³²

Η εθνική σύνθεση του Τρίνιντατ και του Τομπάγκο αντανακλά μια ιστορία κατακτήσεων και προσφυγιάς. Δύο κύριες εθνικές ομάδες, οι Ινδο-Τριντατιανοί (40,3%) και οι Αφρο-Τριντατιανοί (39,5%), συνιστούν σχεδόν το 80% του πληθυσμού. Το υπόλοιπο 20% πρόκειται για μιγάδες (18,4%) και ανθρώπους Ευρω-

¹²⁹ Βλ. UN, *World Urbanization Prospects...*

¹³⁰ Για δημογραφικά στοιχεία αναφορικά με τη Ντομίνικα βλ. <http://en.wikipedia.org/wiki/Dominica>

¹³¹ Βλ. UN, *World Population Prospects...*

¹³² Βλ. UN, *World Urbanization Prospects...*

Τριντατιανής/Ευρωπαϊκής (0,6%)¹³³ και Σινο-Τριντατιανής/Κινεζικής και Αραβο-Τριντατιανής/Συριακής-Λιβανέζικης καταγωγής (1,2%).

Η μετανάστευση από τα Τρίντατ και Τομπάγκο, όπως συμβαίνει και με τις άλλες χώρες της Καραϊβικής, ιστορικά είναι μεγάλη. Οι περισσότεροι μετανάστες κατευθύνονται στις Ηνωμένες Πολιτείες, στον Καναδά και τη Βρετανία. Το κύμα αυτό της «φυγής» συνεχίζεται, αν και σε χαμηλότερο βαθμό απ' ότι στο παρελθόν, ακόμη και τώρα που το ποσοστό γεννήσεων έχει πέσει σε επίπεδα τυπικά για εκβιομηχανισμένες χώρες. Εξαιτίας αυτού του φαινομένου κυρίως, από το 2006, το Τρίντατ και Τομπάγκο έχει το χαμηλότερο ρυθμό πληθυσμιακής ανάπτυξης στην Αμερικανική ήπειρο (-0,87%).

Τα αγγλικά είναι η επίσημη γλώσσα της χώρας, αλλά αυτή που χρησιμοποιείται κυρίως είναι τα Τομπαγκονιανά Κρεολί Αγγλικά. Πολλές είναι και οι θρησκείες που ασκούνται στα νησιά. Οι δύο μεγαλύτερες είναι ο Ρωμαιοκαθολικισμός και ο Ινδουισμός. Υπάρχουν επίσης λίγοι Αγγλικανοί, Μουσουλμάνοι, Πρεσβυτεριανοί και Μεθοδιστές, ενώ η Αφρο-Καραϊβικής καταγωγής Shouter (Πνευματικοί Βαπτιστές) και η Orisha ή Shangos, αποκτούν όλο και περισσότερους πιστούς¹³⁴ (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 36).

1.3. Άλλες Δημοκρατίες

Τα κυρίαρχα κράτη της νησιωτικής Καραϊβικής συμπληρώνουν η Κούβα, η Δομινικανή Δημοκρατία και η Αϊτή. Οι τρεις αυτές χώρες έχουν δημοκρατικό πολίτευμα, δεν ανήκουν όμως στη Βρετανική Κοινοπολιτεία (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 37).

1.3.α) Το Πολιτικό Σύστημα των Δημοκρατιών της Καραϊβικής

➤ Η Δημοκρατία της Κούβας¹³⁵ περιγράφεται συνταγματικά ως ένα «σοσιαλιστικό κράτος που καθοδηγείται από τις αρχές του José Martí, και τις πολιτικές ιδέες του Marx, του Engels και του Lenin»¹³⁶. Το ισχύον Σύνταγμα σκιαγραφεί το ρόλο του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κούβας ως την «κύρια δύναμη της κοινωνίας και του κράτους»¹³⁷. Ο πρώτος γραμματέας του Κομμουνιστικού Κόμματος, Fidel Castro, είναι ταυτόχρονα Πρόεδρος του Κρατικού Συμβουλίου (Πρόεδρος της Κούβας) και Πρόεδρος του Υπουργικού Συμβουλίου

¹³³ Οι Ευρω-Τριντατιανοί αναφέρονται συχνά ως Γάλλοι Κρεολί, ακόμη και αν κατάγονται από Ισπανούς, Βρετανούς, Πορτογάλους ή Γερμανούς εποίκους, βλ. <http://freepages.genealogy.rootsweb.com/~portwestind>

¹³⁴ Για δημογραφικά και στατιστικά στοιχεία αναφορικά με το Τρίντατ και Τομπάγκο βλ. <http://www.cso.gov.tt/>

¹³⁵ Για το πολιτικό σύστημα της Κούβας βλ. <http://www.cubagob.cu/>

¹³⁶ Βλ. http://www.cubanet.org/ref/dis/const_92_e.htm

¹³⁷ Όπως παραπάνω.

(Πρωθυπουργός της Κούβας). Ο Πρόεδρος της Κούβας υπηρετεί πενταετή θητεία, χωρίς να υπάρχει ωστόσο όριο στον αριθμό των θητειών.¹³⁸

Την εκτελεστική εξουσία ασκούν το Κρατικό και το Υπουργικό Συμβούλιο, τα μέλη των οποίων εκλέγονται από την Εθνοσυνέλευση της Λαϊκής δύναμης (Asamblea Nacional de Poder Popular). Το Ανώτατο Δικαστήριο της Κούβας υπηρετεί ως ο ανώτατος κυβερνητικός δικαστικός κλάδος του έθνους, ενώ αποτελεί και το δευτεροβάθμιο όργανο για όλες τις εφέσεις από καταδίκη στα περιφερειακά δικαστήρια.

Ο εθνικός νομοθέτης της Κούβας, η Εθνοσυνέλευση της Λαϊκής Δύναμης, έχει 609 μέλη, που υπηρετούν πενταετείς θητείες. Οι υποψήφιοι για την Εθνοσυνέλευση εγκρίνονται με δημοψήφισμα, ενώ όλοι οι Κουβανοί πολίτες άνω των δεκαέξι ετών, που δεν έχουν κριθεί ένοχοι εγκληματικής πράξης, μπορούν να συμμετάσχουν στις εκλογές.

Κανένα πολιτικό κόμμα δεν επιτρέπεται να ονομάζει υποψηφίους ή να κάνει προεκλογική εκστρατεία στο εσωτερικό της χώρας, αν και το Κουμμουνιστικό Κόμμα της Κούβας έχει πραγματοποιήσει πέντε κομματικά συνέδρια από το 1975. Το 1997 το Κόμμα αριθμούσε 780.000 μέλη. Τα μέλη του Κρατικού Συμβουλίου και της Εθνοσυνέλευσης, σε γενικές γραμμές, προέρχονται κατά το ήμισι τουλάχιστον από το Κόμμα. Οι εναπομείνουσες θέσεις συμπληρώνονται από υποψηφίους χωρίς κομματική υποστήριξη. Τα υπόλοιπα πολιτικά κόμματα κάνουν εκστρατεία και συγκεντρώνουν πόρους διεθνώς, καθώς η δραστηριότητα εντός Κούβας από τις αντιπολιτευόμενες ομάδες είναι ελάχιστη και κυρίως παράνομη.

Σχεδόν όλοι οι ενήλικοι Κουβανοί συμμετέχουν στις βασισμένες στην κοινότητα, Επιτροπές για την Προστασία της Επανάστασης, που παίζουν κεντρικό ρόλο στην καθημερινή ζωή. Αυτές οι ομάδες είναι σχεδιασμένες να συντονίζουν δημόσια σχέδια, να προστατεύουν και να διασφαλίζουν τη σοσιαλιστική ιδεολογία μεταξύ των πολιτών και να δρουν ως ένας «φύλακας της γειτονιάς» ενάντια σε κάθε «αντι-επαναστατική» δραστηριότητα.

Από τότε που η Κούβα έγινε διακηρυγμένη σοσιαλιστική δημοκρατία το 1961, η κυβέρνηση των ΗΠΑ εισήγαγε σειρά πολιτικών μέτρων εναντίον της, τα οποία είχαν σημαντικό πολιτικό και οικονομικό αντίκτυπο στο νησί. Τα μέτρα αυτά σχεδιάστηκαν με σκοπό να απομακρύνουν την ηγεσία και να ενθαρρύνουν την Κούβα

---

¹³⁸ Ο Castro είναι Πρόεδρος από την υιοθέτηση του Συντάγματος το 1976, όταν ανυπηρετούσε τον Osvaldo Dorticós Torrado.

να αλλάξει πολιτικά προς μία πολυκομματική εκλογική διαδικασία. Το πιο σημαντικό από αυτά τα μέτρα είναι το εμπάργκο των ΗΠΑ εναντίον της Κούβας και ο ακόλουθος Νόμος Helms – Burton του 1996. Πολλοί πιστεύουν πως η κυβέρνηση της Κούβας δεν ικανοποιεί τα ελάχιστα απαιτούμενα της δημοκρατίας, ειδικά λόγω της έλλειψης πολυκομματικών εκλογών για τα αξιώματα. Η κυβέρνηση της Κούβας, οι υποστηρικτές της και άλλοι παρατηρητές εντός και εκτός Κούβας διαφωνούν υποστηρίζοντας πως η Κούβα έχει μία μορφή δημοκρατίας που μνημονεύει τη διευρυμένη συμμετοχή στη διαδικασία διορισμού υποψηφίων σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο.

➤ Η Δομινικανή Δημοκρατία είναι μία προεδρική αντιπροσωπευτική δημοκρατία, ενώ η Αϊτή είναι προεδρευόμενη δημοκρατία. Και τα δύο κράτη λειτουργούν στο πλαίσιο ενός πολύμορφου πολυκομματικού συστήματος.¹³⁹ Στη Δομινικανή Δημοκρατία, ο Πρόεδρος της χώρας είναι ταυτόχρονα αρχηγός του κράτους και της κυβέρνησης. Στην Αϊτή, ο Πρόεδρος είναι αρχηγός του κράτους, ενώ ο Πρωθυπουργός αρχηγός της κυβέρνησης. Και στις δύο περιπτώσεις, η εκτελεστική εξουσία ασκείται από την κυβέρνηση, ενώ η νομοθετική βρίσκεται τόσο στα χέρια της κυβέρνησης, όσο και σε αυτά των δύο βουλευτηρίων της Εθνοσυνέλευσης. Τέλος, η δικαστική εξουσία είναι ανεξάρτητη των άλλων δύο.

1.3.β) Η Πολιτική Κατάσταση των Δημοκρατιών

➤ Μέσα στα τελευταία τριάντα χρόνια, ο πληθυσμός της Κούβας έχει αυξηθεί, με ετήσιο ρυθμό 0,7%, κατά δύο εκατομμύρια και αριθμεί σήμερα 11.382.820 κατοίκους (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 38). Ως το 2015, ο ρυθμός ανάπτυξης εκτιμάται ότι θα μειωθεί στο 0,2% και ο πληθυσμός θα μείνει σε γενικές γραμμές στα σημερινά επίπεδα. Ενώ σήμερα το ποσοστό των παιδιών έως 15 ετών αγγίζει σχεδόν το 20% και των ηλικιωμένων άνω των 65 το 8,6%, μέσα στα επόμενα δέκα χρόνια τα δύο μεγέθη θα συγκλίνουν ανησυχητικά και θα φτάσουν το 16,6% και το 14,4% αντίστοιχα.¹⁴⁰

Εικόνα 11 Κούβα

Στις μέρες μας, μονάχα το 24,3% του πληθυσμού εξακολουθεί να ζει στην Κουβανική ύπαιθρο. Ο αστικός πληθυσμός αυξάνεται με ρυθμό περίπου 0,5% ετησίως και από τα επίπεδα του 64% του 1975 αναμένεται να αγγίξει το 78% το 2015.¹⁴¹

¹³⁹ Για το πολιτικό σύστημα της Αϊτής βλ. <http://www.presidencia.gov.do/> και <http://www.hayti.net/>

¹⁴⁰ Βλ. UN, *World Population Prospects...*

¹⁴¹ Βλ. UN, *World Urbanization Prospects...*

Ο πληθυσμός της Κούβας είναι κατά 51% mulato, δηλαδή μιγάδες, κατά 37% λευκοί, 11% μαύροι και 1% Κινέζοι. Το ποσοστό γεννήσεων της Κούβας είναι ένα από τα χαμηλότερα στο δυτικό ημισφαίριο. Το 2003 αριθμούσε 11,6 γεννήσεις ανά 100 άτομα. Αν και, όπως είδαμε, το σύνολο του πληθυσμού έχει αυξηθεί αδιάκοπα από περίπου 7 εκατομμύρια το 1961 σε πάνω από 11 εκατομμύρια σήμερα, ο ρυθμός αύξησης έχει επιβραδυνθεί τις τελευταίες δεκαετίες. Η μείωση στο ποσοστό γονιμότητας από 3,2 το 1970 σε 1,2 το 1992, είναι η τρίτη μεγαλύτερη στο δυτικό ημισφαίριο, με μόνο τη Γουαδελούπη και την Τζαμάικα να την ξεπερνούν¹⁴². Η Κούβα, έχοντας νομιμοποιήσει τη διακοπή της εγκυμοσύνης, το 1996 είχε ποσοστό εκτρώσεων ύψους 58,6 ανά 1000 εγκυμοσύνες, ενώ ο μέσος όρος της Καραϊβικής ήταν 35, της Λατινικής Αμερικής 27 (οι περισσότερες εκ των οποίων παράνομες) και της Ευρώπης 48. Επιπλέον, η χρήση αντισύλληψης υπολογίζεται στο 79%.¹⁴³

Η μετανάστευση είχε σημαντικές επιπτώσεις στο δημογραφικό προφίλ της Κούβας κατά τη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα. Μεταξύ 1900 και 1930 κοντά στο ένα εκατομμύριο Ισπανών έφθασαν από την Ιβηρική Χερσόνησο. Από το 1959 και μετά όμως, πάνω από ένα εκατομμύριο Κουβανοί έχουν εγκαταλείψει το νησί. Έως το 1993, περίπου 1,2 εκατομμύρια Κουβανοί¹⁴⁴ έφυγαν με προορισμό κυρίως τις ΗΠΑ¹⁴⁵. Επίσης, πολλοί που επικαλούνταν διπλή Ισπανο-κουβανική υπηκοότητα μετανάστευσαν στην Ισπανία. Με την πάροδο των ετών, μεγάλος αριθμός Κουβανών Εβραίων απέκτησαν, μέσω διαπραγματεύσεων, το δικαίωμα να πάνε στο Ισραήλ. Μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, πολλοί από τους Κουβανούς διαμένουν πλέον σε ένα μεγάλο αριθμό χωρών, μεταξύ αυτών και σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ πολλοί ζουν στο Μεξικό και τον Καναδά.

Η μετανάστευση που ακολούθησε την Επανάσταση αφορούσε πρωτίστως τις ανώτερες και μεσαίες τάξεις, που ήταν κυρίως λευκοί, συνεισφέροντας έτσι στις αλλαγές στα ποσοστά γεννήσεων και τα φυλετικά χαρακτηριστικά ανάμεσα στις διάφορες εθνοτικές ομάδες. Κατά καιρούς, η έξοδος αυτή έγινε ανεκτή από την Κυβέρνηση, ενώ άλλες φορές παρεμποδίστηκε. Κάποιοι Κουβανοί έφυγαν για

¹⁴² Βλ. UN, *World Fertility Patterns*, United Nations, 1997 διαθέσιμο στο <http://www.un.org/esa/population/pubsarchive/fer/ffer.htm>

¹⁴³ Βλ. Henshaw S., Singh S., Haas T., "The Incidence of Abortion Worldwide" available at *International Family Planning Perspectives*, 1999, 25 (supplement): S30-S38, διαθέσιμο στο <http://www.guttmacher.org/pubs/journals/25s3099.html>

¹⁴⁴ Βλ. <http://www.census.gov/Press->

[Release/www/releases/archives/facts_for_features_special_editions/000797.html](http://www.census.gov/Press-Release/www/releases/archives/facts_for_features_special_editions/000797.html)

¹⁴⁵ Οι περισσότεροι από τους Κουβανούς μετανάστες συγκεντρώνονται στο Miami της Florida, όπου υπάρχει μία καλά οργανωμένη, μορφωμένη και οικονομικά επιτυχημένη κοινότητα, που εναντιώνεται στον Castro (Κουβανο-Αμερικανικό λόμπυ).

οικονομικούς λόγους, κάποιιοι για πολιτικούς, αλλά οι περισσότεροι εξαιτίας ενός συδυασμού των δύο. Ορισμένοι έφυγαν μέσω της ναυτικής βάσης των ΗΠΑ στον Κόλπο του Guantanamo, που φυλάσσεται στην Κουβανική πλευρά από ηλεκτροφόρους φράκτες και νάρκες. Εκτιμάται ότι μόνο ένας στους τέσσερις Κουβανούς που το επιχείρησαν κατάφερε να δραπετεύσει. Εκατοντάδες σκοτώθηκαν κατά την προσπάθειά τους.

Με τις συμφωνίες Clinton-Castro του 1994, Κούβα και ΗΠΑ συμφώνησαν να περιορίσουν τη μετανάστευση προς τις τελευταίες. Σύμφωνα με τις συμφωνίες αυτές, οι ΗΠΑ παραχωρούν έναν ορισμένο αριθμό βίζα σε αυτούς, που επιθυμούν να μεταναστεύσουν (20.000 βίζα), ενώ όσοι Κουβανοί περισυλλεγούν από τη θάλασσα, προσπαθώντας να διαφύγουν χωρίς βίζα, επιστρέφονται στην Κούβα. Παρ' όλα αυτά, ο νόμος των ΗΠΑ παραχωρεί κατοικία σε όποιον Κουβανό καταφέρει να φτάσει σε αμερικανικό έδαφος, έστω και χωρίς βίζα, καθώς διανύεται μία ανεπίσημη περίοδος εξόδου. Οι «αποδράσεις» αυτές είναι συχνά τολμηρές και επικίνδυνες.

Ο αριθμός των Κουβανών που φεύγουν διά θαλάσσης είναι 2.000 άτομα το χρόνο, ωστόσο στην παρούσα φάση η τάση αυτή είναι ανοδική. Το 2005, άλλοι 7.610 Κουβανοί μετανάστες μπήκαν στις ΗΠΑ. Σύμφωνα με τη Miami Herald: «Αντίθετα με τις περισσότερες χώρες, η Κούβα απαιτεί από τους πολίτες της να αποκτήσουν άδειες εξόδου όταν φεύγουν από τη χώρα. Υπάρχουν 533 Κουβανοί με έγκυρη βίζα των ΗΠΑ που δεν τους επιτρέπεται να φύγουν»¹⁴⁶. Η οργάνωση Human Rights Watch έχει επικρίνει τους περιορισμούς της Κούβας στη μετανάστευση και την υποτιθέμενη κράτηση των παιδιών ως «ομήρους», με σκοπό να αποτρέψει τους Κουβανούς που ταξιδεύουν στο εξωτερικό από το να αποστατήσουν.¹⁴⁷

Στην Κούβα συναντάται πλήθος θρησκειών, που αντανακλούν τα ποικίλλα κοινωνικά στοιχεία του νησιού. Ο Καθολικισμός είναι η πιο διαδεδομένη πίστη. Μετά την Επανάσταση, η Κούβα έγινε επίσημα κράτος αθεϊστικό και απαγόρευσε τη θρησκευτική πρακτική. Στα χρόνια που ακολούθησαν, η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία τέθηκε υπό διωγμό. Ο Castro, όχι μόνο περιορίσε σημαντικά τις δραστηριότητές της, αλλά επίσης δήμευσε το 1961, χωρίς αποζημίωση, όλη την περιουσία των θρησκευτικών οργανώσεων. Εκατοντάδες μέλη του κλήρου, καθώς και ένας αρχιεπίσκοπος, εξορίστηκαν μόνιμα.

¹⁴⁶ Βλ. <http://www.miami.com/mld/miamiherald/14092171.htm>

¹⁴⁷ Βλ. Human Rights Overview: Cuba διαθέσιμο στο <http://hrw.org/english/docs/2006/01/18/cuba12207.htm>

Από το 1991 και μετά, οι απαγορεύσεις έχουν περιοριστεί και οι άμεσες προκλήσεις από κρατικούς θεσμούς, αναφορικά με το δικαίωμα στη θρησκεία έχουν εκλείψει. Η Κουβανική ηγεσία ήταν επισήμως άθρησκος έως το 1992, όταν το Κομμουνιστικό Κόμμα συμφώνησε να δεχτεί στους κόλπους του θρησκευτικούς υποστηρικτές.

Το 1998, ο Πάππας Ιωάννης Παύλος ο Β΄ επισκέφθηκε το νησί και του επιτράπηκε να διεξάγει μεγάλες ανοιχτές συγκεντρώσεις. Κατά την επίσκεψή του, ο Πάππας καταδίκασε τον Castro και την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά ενθάρρυνε τη συμφιλίωση. Την ίδια χρονιά, η Κούβα ενέκρινε βίζα για δεκαεννέα ξένους ιερείς, ωστέ να κατοικήσουν στη χώρα. Επιπλέον, άλλες θρησκευτικές ομάδες στην Κούβα όπως η Εβραϊκή κοινότητα, έχουν πλέον το δικαίωμα να διατηρούν δημόσιες υπηρεσίες, καθώς και να δέχονται επισκέπτες από το εξωτερικό. Σήμερα, η Εκκλησία συνεχίζει ωστόσο να αντιμετωπίζει περιορισμούς στη γραπτή και ηλεκτρονική επικοινωνία, και μπορεί να δέχεται δωρεές μόνο από κρατικά ενεκριμένες χρηματοδοτικές πηγές.¹⁴⁸

➤ Με ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης 1,9%, ο πληθυσμός της Δομινικανής Δημοκρατίας παρουσιάζει αυξητική πορεία τα τελευταία τριάντα χρόνια και ανέρχεται σήμερα σε 8.895.000

Εικόνα 12 Δομινικανή Δημοκρατία

κατοίκους. Ως το 2015, εκτιμάται πως θα συνεχίσει να αυξάνεται με ρυθμό 1,3% ετησίως και θα ξεπεράσει τα 10 εκατομμύρια. Σήμερα, το 33,6% του συνόλου είναι παιδιά έως και 15 ετών και το 3,2% ηλικιωμένοι 65 ετών και άνω. Τα ποσοστά αυτά αναμένεται να μεταβληθούν, μέσα στην επόμενη δεκαετία, και η αναλογία να γίνει έξι παιδιά προς έναν ηλικιωμένο.¹⁴⁹

Σχεδόν το 60% των κατοίκων ζει σήμερα στις μεγάλες πόλεις. Από το 1975 ο αστικός πληθυσμός έχει αυξηθεί κατά 15%, ενώ ως το 2015 υπολογίζεται πως άλλο ένα 15% των Δομινικανών θα μεταφερθεί προς τα βιομηχανικά κέντρα.¹⁵⁰

Περίπου το 75% των Δομινικανών είναι μιγάδες, Ευρωπαϊκής και Αφρικανικής καταγωγής. Κάποιοι από αυτούς έχουν και μακρινές ρίζες από τους Ταϊνός. Επίσης, υπάρχει μαύρη και λευκή (κυρίως Ισπανικής προέλευσης) μειονότητα, καθώς και μικρότερη παρουσία Ασιατών (κυρίως Κινέζοι) και

¹⁴⁸ Για δημογραφικά στοιχεία αναφορικά με την Κούβα βλ. <http://www.cubagob.cu/> και <http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/cu.html>

¹⁴⁹ Για δημογραφικά στοιχεία αναφορικά με τη Δομινικανή Δημοκρατία βλ. http://digital.library.unt.edu/govdocs/crs/search.tkl?q=dominican+republic&search_crit=fulltext&search=Search&date1=Anytime&date2=Anytime&type=

¹⁵⁰ Βλ. UN, *World Urbanization Prospects...*

Μεσανατολιτών (κυρίως Λιβανέζοι). Ο ιθαγενής Αμερινδιανός πληθυσμός έχει ουσιαστικά εξαφανιστεί. Επιπλέον, πολλοί ξένοι διαμένουν στο νησί λόγω επαγγελματικών, θρησκευτικών ή άλλων δραστηριοτήτων. Αυτοί είναι κυρίως Αμερικανοί, Καναδοί, Γερμανοί και Γάλλοι.

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1960, οικονομικά προβλήματα έχουν οδηγήσει σε μετανάστευση των Δομινικανών στις Ηνωμένες Πολιτείες, κυρίως στις μεγάλες πόλεις της ανατολικής ακτής. Τα τελευταία χρόνια, η παράνομη μετανάστευση από την Αϊτή έχει αυξηθεί δραματικά, καθώς η οικονομία της Δομινικανής Δημοκρατίας βελτιώνεται σε σχέση με αυτή της γειτονικής της χώρας. Οι περισσότεροι από αυτούς τους μετανάστες δουλεύουν με χαμηλούς μισθούς, σε εργατικές θέσεις που δεν απαιτούν εξειδίκευση, συμπεριλαμβανομένων των οικοδομών και των οικοκυρικών. Σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις, ο πληθυσμός των Αϊτινών στη Δομινικανή Δημοκρατία υπολογίζεται σε 1 εκατομμύριο¹⁵¹, η πλειοψηφία των οποίων πιστεύεται ότι έχει γεννηθεί σε αυτή¹⁵² (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 39).

Εικόνα 13 Αϊτή

➤ Ο πληθυσμός της Αϊτής, με ετήσιο ρυθμό 1,9%, έχει διπλασιαστεί τα τελευταία τριάντα χρόνια και αγγίζει σήμερα τα 8.528.000 κατοίκους, ενώ θα συνεχίσει να αυξάνεται, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, με ρυθμό ανάπτυξης 1,4% το χρόνο. Το ποσοστό των παιδιών αγγίζει σχεδόν το 40%, ενώ των ηλικιωμένων μόλις που ξεπερνά το 3% και ενώ το τελευταίο αναμένεται να αυξηθεί κατά 50% ως το 2015, το πρώτο δεν εκτιμάται ότι θα μειωθεί πάνω από 4%.¹⁵³

Το 1975, σχεδόν το 80% των Αϊτινών ζούσε στην επαρχία. Σήμερα το ποσοστό αυτό έχει μειωθεί σε 62,5%, ενώ μέσα στην επόμενη δεκαετία, ο αστικός πληθυσμός αναμένεται να αγγίζει το 45,5%. Αν και κατά μέσο όρο κατοικούν 758 άνθρωποι ανά τετραγωνικό μίλι, ο πληθυσμός της χώρας συγκεντρώνεται βασικά στα αστικά κέντρα, τις παράκτιες πεδιάδες και κοιλάδες.¹⁵⁴

Το 95% του πληθυσμού είναι κυρίως Αφρικανικής καταγωγής, ενώ το υπόλοιπο 5% πρόκειται για μιγάδες ή μείγμα Καυκάσιων με Αφρικανούς. Λίγοι έχουν Ευρωπαϊκή ή Λιβανέζικη καταγωγή. Οι επίσημες γλώσσες είναι τα Γαλλικά και τα Αϊτινά κρεολί.

¹⁵¹ Βλ. <http://www.hrg.org/reports/2002/domrep0402-02.htm>

¹⁵² Βλ. http://en.wikipedia.org/wiki/Dominican_Republic

¹⁵³ Βλ. UN, *World Population Prospects...*

¹⁵⁴ Βλ. UN, *World Urbanization Prospects...*

Η κρατική θρησκεία είναι ο Ρωμαιοκαθολικισμός, τον οποίον επικαλείται η πλειοψηφία του πληθυσμού. Ένα 20% των κατοίκων είναι Προτεστάντες, ενώ πολλοί Αϊτινοί εξασκούν τη Voodoo, είτε αποκλειστικά είτε μαζί με τις Χριστιανικές επιρροές τους (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 40). Πάντως, αρκετοί είναι αυτοί που πιστεύουν ότι, η Voodoo δεν είναι πραγματική και απλά χρησιμοποιείται λανθασμένα από κάποιους Αϊτινούς για να διώχνουν τους τουρίστες.¹⁵⁵

2. Η Πολιτική Κατάσταση στα Εξαρτώμενα Εδάφη της Νησιωτικής Καραϊβικής

2.1. Βρετανικές Κτήσεις

Η Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την Αποαποικιοποίηση συμπεριλαμβάνει την Αγκουίλα, τις Βρετανικές Παρθένους Νήσους, τα Νησιά Καϋμάν, το Μοντσεράτ και τα Νησιά Τερκς και Κάικος, στη λίστα των Μη-Αυτοκυβερνώμενων Εδαφών.¹⁵⁶ Οι νησιωτικές αυτές χώρες αποτελούν υπερπόντιες Βρετανικές κτήσεις και ελέγχονται από το Ηνωμένο Βασίλειο (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 41).

2.1.α) Το Πολιτικό Σύστημα των Βρετανικών Κτήσεων¹⁵⁷

➤ Η Αγκουίλα είναι μία εσωτερικά αυτοκυβερνώμενη υπερπόντια κτήση του Ηνωμένου Βασιλείου. Η πολιτική ζωή της λαμβάνει χώρα σε ένα πλαίσιο κοινοβουλευτικής αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας και ενός πολύμορφου πολυκομματικού συστήματος, στο οποίο ο Πρωθυπουργός είναι επικεφαλής της κυβέρνησης.

Το Σύνταγμα της χώρας είναι η Συνταγματική Τάξη της Αγκουίλα της 1^{ης} Απριλίου του 1982 (αναθεωρημένη το 1990). Σύμφωνα με αυτό, η εκτελεστική εξουσία ασκείται από την κυβέρνηση, ενώ η νομοθετική μοιράζεται τόσο στην κυβέρνηση όσο και στη Βουλή. Η δικαστική εξουσία είναι ανεξάρτητη της εκτελεστικής και της νομοθετικής. Το Ηνωμένο Βασίλειο είναι υπεύθυνο για τη στρατιωτική άμυνα της χώρας.

¹⁵⁵ Για δημογραφικά στοιχεία αναφορικά με την Αϊτή βλ. <http://en.wikipedia.org/wiki/Haiti> και <http://www.britannica.com/nations/Haiti>

¹⁵⁶ Βλ. <http://www.un.org/Depts/dpi/decolonization/trust3.htm>

¹⁵⁷ Για το πολιτικό σύστημα των Βρετανικών κτήσεων στην Καραϊβική βλ. <http://www.gov.ai/>, http://en.wikipedia.org/wiki/British_Virgin_Islands, <http://www.gov.ky/>, <http://www.gov.ms/> και <http://www.turksandcaicosislands.gov.tc/>

➤ Η εκτελεστική αρχή των Βρετανικών Παρθένων Νήσων είναι η Βασίλισσα, η οποία διορίζει μετά από σύσταση της Βρετανικής κυβέρνησης τον Κυβερνήτη των Νήσων, για να ασκεί εκ μέρους της την εκτελεστική εξουσία.

Το Σύνταγμα της χώρας τέθηκε σε ισχύ το 1971. Σύμφωνα με αυτό, αρχηγός της κυβέρνησης είναι ο Πρωθυπουργός, που εκλέγεται με γενικές εκλογές μαζί με τα υπόλοιπα μέλη της κυβέρνησης καθώς και τα μέλη της αντιπολίτευσης. Ο πρωθυπουργός με τη σειρά του, προτείνει ένα εκτελεστικό συμβούλιο, το οποίο διορίζει ο κυβερνήτης. Επιπλέον, υπάρχει ένα δεκατριαμελές Νομοθετικό Συμβούλιο με δύο βουλευτήρια. Ως μητρόπολη, το Ηνωμένο Βασίλειο είναι υπεύθυνο τόσο για την άμυνα όσο και για τις εξωτερικές σχέσεις των Νήσων.

➤ Το Μοντσεράτ αποτελεί υπερπόντιο Βρετανικό έδαφος, στο οποίο η Βασίλισσα Ελισσάβετ η Β΄, εκπροσωπείται από τον Κυβερνήτη. Το νησί, αν και περιλαμβάνεται στη λίστα των μη-αυτοκυβερνώμενων εδαφών της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Αποαποικιοποίηση, αποτελεί πλήρες και συμμετέχον μέλος της Κοινότητας της Καραϊβικής (CARICOM)¹⁵⁸ και του Οργανισμού Κρατών της Ανατολικής Καραϊβικής (OECS).

➤ Η Βρετανική κυβέρνηση διορίζει στα Νησιά Καϋμάν έναν Κυβερνήτη για να αντιπροσωπεύει το μονάρχη. Ο κυβερνήτης μπορεί να ασκεί πλήρη εκτελεστική εξουσία εάν το επιθυμεί μέσω των αρμοδιοτήτων, που του επιφυλάσσει το Σύνταγμα. Οφείλει να δίνει τη βασιλική συναίνεση στη νομοθεσία, ενώ του επιτρέπεται να απορρίπτει κάθε νόμο που θεωρεί ότι δεν είναι ορθός για τη χώρα.

Στη σύγχρονη εποχή, ο κυβερνήτης επιτρέπει συνήθως στο Υπουργικό Συμβούλιο, του οποίου ηγείται, να διοικεί τη χώρα, καθώς και στο Γενικό Γραμματέα, που είναι ο δρων τον κυβερνήτη όταν ο ίδιος δε μπορεί να επιτελέσει για κάποιο λόγο τα καθήκοντά του, να διοικεί τις δημόσιες υπηρεσίες. Ο λαός εκλέγει κάθε τέσσερα χρόνια μία δεκαπενταμελή Νομοθετική Συνέλευση, για να χειρίζεται τις εσωτερικές υποθέσεις της χώρας. Από τα εκλεγμένα μέλη της βουλής αυτής, τα πέντε εκλέγονται για να υπηρετήσουν ως κυβερνητικοί υπουργοί, ενώ αρχηγός της κυβέρνησης είναι ο Αρχηγός της Επιχείρησης της Κυβέρνησης (Leader of Government Business).

Η άμυνα των Νησιών Καϋμάν αποτελεί ευθύνη του Ηνωμένου Βασιλείου. Για αυτό, τα νησιά δεν έχουν ιδρύσει και στρατό. Έχουν παρ' όλα αυτά δική τους αστυνομική δύναμη, τη Βασιλική Αστυνομική Υπηρεσία των Νήσων Καϋμάν, ενώ το

¹⁵⁸ Το Μοντσεράτ περιμένει τα Βρετανικά καταπιστευτήρια για να εισέλθει στην Ενιαία Αγορά και Οικονομία της Καραϊβικής.

2001 ιδρύθηκε το μικρό Σώμα Δοκίμων των Νήσων Καϋμάν, που αντικαθιστά την έννοια του παραδοσιακού στρατού.

Το Ηνωμένο Βασίλειο χειρίζεται και τις εξωτερικές σχέσεις των Νησιών Καϋμάν. Παρ' όλα αυτά, επιτρέπει συχνά στην κυβέρνηση των Νήσων να λύνει σημαντικά θέματα με ξένες κυβερνήσεις μόνη της, χωρίς να παρεμβαίνει. Αν και αρχικά, τα Καϋμάν συντηρούσαν τις πιο στενές σχέσεις με τη Βρετανία και τη Τζαμάικα, τα τελευταία χρόνια αυτό έχει υποχωρήσει και οι σχέσεις είναι πιο στενές με τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Παρ' ότι τα Καϋμάν δεν έχουν εμπλακεί σε μεγάλες διεθνείς διαφορές, έχουν επικριθεί εξαιτίας της χρήσης του εδάφους τους για διακίνηση ναρκωτικών και ξέπλυμα χρήματος. Σε μια προσπάθεια να αντιμετωπιστούν αυτά τα ζητήματα, η κυβέρνηση προσχώρησε στη Συμφωνία για τα Ναρκωτικά του 1984 και στη Συνθήκη Αμοιβαίας Νομικής Βοήθειας του 1986 με τις ΗΠΑ, με σκοπό να μειώσουν τη χρήση των εγκαταστάσεών τους που σχετίζονται με αυτές τις δραστηριότητες. Τα τελευταία χρόνια, τα Καϋμάν έχουν ταχθεί ενάντια στο ξέπλυμα χρήματος, περιορίζοντας το τραπεζικό απόρρητο, εισάγοντας απαιτήσεις για την ταυτοποίηση των πελατών και την τήρηση αρχείου και απαιτώντας από τις τράπεζες να συνεργάζονται με ξένους ελεγκτικούς μηχανισμούς.

Εξαιτίας του καθεστώτος τους ως υπερπόντια κτήση του Ηνωμένου Βασιλείου, τα Καϋμάν δεν έχουν αντιπροσώπευση ούτε στα Ηνωμένα Έθνη, ούτε στους περισσότερους διεθνείς οργανισμούς. Παρ' όλα αυτά, συμμετέχουν σε κάποιους διεθνείς οργανισμούς, ενώ αποτελούν πλήρες μέλος της Κεντρικής Τράπεζας Ανάπτυξης, της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής και της FIFA, συνδεδεμένο μέλος της CARICOM και της UNESCO και διαθέτουν περιφερειακό γραφείο της Interpol.

➤ Το Μεγάλο Τερκ είναι η διοικητική και πολιτική πρωτεύουσα των Νήσων Τερκς και Κάικος, ενώ η πόλη του Cockburn αποτελεί την έδρα της κυβέρνησης από το 1776. Τα νησιά βρίσκονταν υπό Τζαμαϊκανή διοίκηση ως το 1962, όταν απέκτησαν το καθεστώς βασιλικής αποικίας. Ο κυβερνήτης των Μπαχάμας διοίκησε τη χώρα από το 1965 έως το 1973, ενώ με την ανεξαρτησία των πρώτων, τα Τερκς και Κάικος απέκτησαν ξεχωριστό κυβερνήτη το 1973. Αν και υπήρξε συμφωνία για την ανεξαρτησία των νησιών μέχρι το 1982, αυτή ωστόσο ανατράπηκε και η χώρα αποτελεί σήμερα υπερπόντια βρετανική κτήση.

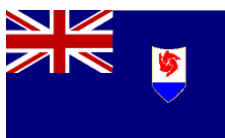
Στις 30 Αυγούστου του 1976 υιοθετήθηκε το Σύνταγμα των Νησιών, το οποίο αναστάλη το 1986, αλλά επανήλθε και αναθεωρήθηκε δύο χρόνια αργότερα (Μάιος 1988). Το νομικό σύστημα των Τερκς και Κάικος βασίζεται στο αγγλικό common law, με ένα μικρό αριθμό νομοθεσίας να αποτελεί δάνειο από τη Τζαμάικα και τις Μπαχάμες.

Κύριος των νησιών είναι η Βασίλισσα Ελισάβετ η Β΄ του Ηνωμένου Βασιλείου, η οποία αντιπροσωπεύεται στο εσωτερικό της χώρας από τον Κυβερνήτη. Αρχηγός της κυβέρνησης είναι ο Πρωθυπουργός. Το Εκτελεστικό Συμβούλιο αποτελείται από τρία ex officio μέλη και πέντε διορισμένα από τον κυβερνήτη, που προέχονται από τα μέλη του Νομοθετικού Συμβουλίου. Δεν διεξάγονται εκλογές. Η μοναρχία είναι κληρονομική, ο κυβερνήτης διορίζεται από το μονάρχη και αυτός διορίζει τον πρωθυπουργό.

Το Νομοθετικό Συμβούλιο έχει δύο βουλευτήρια και αποτελείται από δεκαεννέα μέλη (εκ των οποίων τα δεκατρία εκλέγονται από το λαό), που υπηρετούν τετραετείς θητείες. Τέλος, του δικαστικού κλάδου της κυβέρνησης ηγείται το Ανώτατο Δικαστήριο.

Τα Τερκς και Κάικος συμμετέχουν στην Τράπεζα Ανάπτυξης της Καραϊβικής, είναι συνδεδεμένο μέλος της CARICOM και διαθέτουν ένα γραφείο της Interpol. Το 2004, επιδίωξαν να γίνουν συνδεδεμένο μέλος και στην Ένωση των Κρατών της Καραϊβικής (ACS).¹⁵⁹ Η άμυνα των νησιών αποτελεί ευθύνη του Ηνωμένου Βασιλείου.

2.1.β) Η Πολιτική Κατάσταση των Βρετανικών Κτήσεων

Εικόνα 14 Αγκουίλα

➤ Η Αγκουίλα, σύμφωνα με εκτίμηση του 2005, έχει πληθυσμό μόλις 12.205 κατοίκους. Η πλειοψηφία αυτών (90,08%) είναι μαύροι, ενώ υπάρχουν και κάποιες αυξανόμενες μειονότητες, που περιλαμβάνουν 3,74% λευκούς και 4,65% άτομα μεικτής φυλής, σύμφωνα με απογραφή του 2001 (βλ.Παράρτημα 2, Πίνακας 42).

Το 72% του πληθυσμού είναι Αγκουιλανής καταγωγής, ενώ το υπόλοιπο 28% προέρχεται από άλλα μέρη του κόσμου. Από αυτούς, πολλοί είναι πολίτες των

¹⁵⁹ Για περισσότερες πληροφορίες για την κίνηση αυτή των Τερκς και Κάικος βλ. http://www.caribbeaninvestor.com/article.shtml?browser_query=varticle&field=3864

Ηνωμένων Πολιτειών, του Ηνωμένου Βασιλείου, των Σεντ Κίτς και Νέβις ή της Τζαμάικα.¹⁶⁰

➤ Ο πληθυσμός των Βρετανικών Παρθένων Νήσων, σύμφωνα με εκτίμηση του 2005, φτάνει τις 22.000, που προέρχονται κυρίως από τους σκλάβους, που έφεραν οι Βρετανοί στο νησί. Το 83,36% των κατοίκων είναι μαύροι, το 7,28%

Εικόνα 15 Βρετανικές Παρθένες Νήσοι

λευκοί, το 5,38% μιγάδες και το 3,14% Ινδιάνοι. Κατά κύριο λόγο πρόκειται για Χριστιανούς, και ιδιαίτερα Προτεστάντες (86%)¹⁶¹ (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 43).

Εικόνα 16 Μοντσεράτ

➤ Ο πληθυσμός του Μοντσεράτ αγγίζει, σύμφωνα με εκτίμηση του 2006, τις 9.400 κατοίκους. Διαχρονικά, το νούμερο αυτό αυξάνεται με ρυθμό 1,1%. Το 23,4% του συνόλου είναι παιδιά ηλικίας έως και 14 ετών, ενώ το 11,4% είναι 65 ετών και άνω. Το προσδοκώμενο όριο ζωής των Μοντσερατιανών φτάνει τα 78,8 χρόνια. Ο αριθμός των γεννήσεων είναι 17,6, ενώ οι θάνατοι φτάνουν τους 7,34 ανά 1000 άτομα. Κάθε γυναίκα γεννά κατά μέσο όρο 1,8 παιδιά, ενώ η θνησιμότητα των βρεφών υπολογίζεται σε 7,2 θανάτους ανά 1000 γεννήσεις.

Οι κάτοικοι είναι είτε μαύροι με αφρικανικές ρίζες, είτε λευκοί απόγονοι Ιρλανδών αποίκων. Το σύνολο του πληθυσμού μιλά αγγλικά, που είναι και η επίσημη γλώσσα, ενώ ασπάζεται το Χριστιανισμό¹⁶² (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 44).

Εικόνα 17 Νήσοι Καϊμάν

➤ Τον Απρίλιο του 2006, ο πληθυσμός των Νήσων Καϊμάν υπολογίστηκε στις 57.800 κατοίκους, νούμερο που αντανακλά ένα μείγμα πάνω από εκατό εθνοτήτων. Οι μισοί περίπου είναι Καϊμανικής καταγωγής. Το 60% πρόκειται για μιγάδες. Το υπόλοιπο 40% μοιράζεται εξίσου σε Καυκάσιους και Αφρικανικής καταγωγής ανθρώπους. Τα Νησιά είναι κυρίως Χριστιανικά, με μεγάλο αριθμό Πρεσβυτεριανών και Αγγλικανών¹⁶³ (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 45).

Οι Καϊμανιανοί απολαμβάνουν από τις καλύτερες συνθήκες διαβίωσης στις Δυτικές Ινδίες. Η μεγάλη πλειοψηφία του πληθυσμού διαμένει στο Μεγάλο Καϊμάν.

¹⁶⁰ Για δημογραφικά στοιχεία αναφορικά με την Αγκουίλα βλ. <http://www.gov.ai/> και http://en.wikipedia.org/wiki/Demographics_of_Anguilla

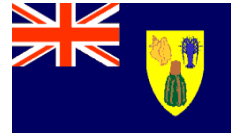
¹⁶¹ Για δημογραφικά στοιχεία αναφορικά με τις Βρετανικές Παρθένους Νήσους βλ. http://en.wikipedia.org/wiki/Demographics_of_British_Virgin_Islands

¹⁶² Για δημογραφικά στοιχεία αναφορικά με το Μοντσεράτ βλ. http://en.wikipedia.org/wiki/Demographics_of_Montserrat

¹⁶³ Για δημογραφικά στοιχεία αναφορικά με τα Νησιά Καϊμάν βλ. <http://www.gov.ky/> και <http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/cj.html>

Δεύτερο σε σειρά έρχεται το Καϋμάν Μπρακ με 2.000 περίπου κατοίκους, ενώ το Μικρό Καϋμάν έχει περί τους 250 μόνιμους κατοίκους.

➤ Τα Νησιά Τερκς και Κάικος αριθμούν σήμερα περίπου 32.000 κατοίκους, που ζουν στο 83% του εδάφους τους. Το 1/3 του πληθυσμού είναι κάτω των 15 ετών και μόλις το 4% είναι 65 και άνω. Το 2000, ο πληθυσμός αυξανόταν με ποσοστό 3,55%

Εικόνα 18 Τερκς και Κάικος

το χρόνο, με 14,46 μετανάστες ανά 1.000 άτομα και 26,65 γεννήσεις και 4,57 θανάτους ανά 1.000 ανθρώπους. Το ποσοστό παιδικής θνησιμότητας ήταν 18,66 θάνατοι ανά 1.000 γεννήσεις και το προσδοκώμενο όριο ζωής έφτανε τα 73,28 χρόνια (71,15 για τους άνδρες και 75,51 για τις γυναίκες). Το ποσοστό συνολικής γονιμότητας ήταν 3,25 παιδιά ανά γυναίκα.

Η πλειοψηφία των κατοίκων είναι μαύροι και Χριστιανοί Προτεστάντες. Τα δύο πέμπτα αυτών είναι Βαπτιστές, ένα πέμπτο Μεθοδιστές, ένα πέμπτο Αγγλικανοί και λιγότερο από 2% Σαρακοστιανοί¹⁶⁴ (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 46).

2.2. Ολλανδικές Κτήσεις

Η Αρούμπα και οι Ολλανδικές Αντίλλες αποτελούν τμήμα του Βασιλείου της Ολλανδίας και μαζί με το Ευρωπαϊκό τμήμα της Ολλανδίας σχηματίζουν ομοσπονδία (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 47).

2.1.α) Το Πολιτικό Σύστημα των Ολλανδικών Κτήσεων¹⁶⁵

➤ Η Αρούμπα, συνιστά τμήμα του Βασιλείου της Ολλανδίας. Η πολιτική ζωή της λαμβάνει χώρα εντός ενός πλαισίου κοινοβουλευτικής, αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας και ενός πολύμορφου πολυκομματικού συτήματος. Ο Πρωθυπουργός ηγείται της κυβέρνησης, η οποία ασκεί την εκτελεστική εξουσία. Η ομοσπονδιακή νομοθετική εξουσία ανήκει στην κυβέρνηση και το κοινοβούλιο. Η δικαστική εξουσία είναι ανεξάρτητη των άλλων δύο¹⁶⁶.

Η Αρούμπα έχει πλήρη αυτονομία στα περισσότερα θέματα. Εξαιρούνται η άμυνα, οι εξωτερικές σχέσεις και το Ανώτατο Δικαστήριο. Το Σύνταγμα τέθηκε σε ισχύ τον Ιανουάριο του 1986. Η εκτελεστική εξουσία βασίζεται στον κυβερνήτη, ενώ ο Πρωθυπουργός ηγείται ενός οκταμελούς υπουργικού συμβουλίου. Ο Γενικός Κυβερνήτης διορίζεται για εξαετή θητεία από το μονάρχη, ενώ ο πρωθυπουργός και ο

¹⁶⁴ Για δημογραφικά στοιχεία αναφορικά με τα Τερκς και Κάικος βλ. <http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos.tk.html>

¹⁶⁵ Για περισσότερες πληροφορίες για το πολιτικό σύστημα των Ολλανδικών κτήσεων βλ. <http://www.aruba.com/> και <http://www.gov.an/>

¹⁶⁶ Η νομική δικαιοδοσία εναπόκειται στο Ανώτατο Δικαστήριο της Αρούμπα, στο Κοινό Δικαστήριο των Ολλανδικών Αντιλλών και της Αρούμπα και στο Ανώτατο Δικαστήριο της Ολλανδίας.

υποπρωθυπουργός εκλέγονται από το Κοινοβούλιο (staten) για τρετείς θητείες. Το κοινοβούλιο αποτελείται από είκοσι ένα μέλη, που εκλέγονται απευθείας από το λαό κάθε τέσσερα χρόνια.

➤ Αρχηγός των Ολλανδικών Αντιλλών είναι ο μονάρχης της Ολλανδίας, που αντιπροσωπεύεται στο εσωτερικό της χώρας από ένα Κυβερνήτη. Ο τελευταίος ηγείται της τοπικής κυβέρνησης και σχηματίζει μαζί με το συμβούλιο των υπουργών τον εκτελεστικό κλάδο της κυβέρνησης.

Ο νομοθετικός κλάδος έχει δύο διαστάσεις. Αντιπρόσωποι των νησιών εκπροσωπούνται στην κυβέρνηση των Ολλανδικών Αντίλλων, αλλά κάθε νησί έχει τη δική του κυβέρνηση και φροντίζει για την καθημερινότητά του.

Στις 28 Νοεμβρίου 2005, η κυβέρνηση κάθε νησιού υπέγραψε συμφωνίες με την Ολλανδική κυβέρνηση. Με βάση αυτές, από τον Ιούλιο του 2007, θα δημιουργηθούν δύο συνδεδεμένα κράτη στα πλαίσια του βασιλείου της Ολλανδίας, το Κουρασάο και το Σεντ Μάρτεν, ενώ το Μποναίρ, το Σάμπα και το Σεντ Γιουστέσιας θα γίνουν απευθείας τμήμα της Ολλανδίας ως Νησιά του Βασιλείου.¹⁶⁷

2.2.β) Η Πολιτική Κατάσταση των Ολλανδικών Κτήσεων

Εικόνα 19 Αρούμπα

➤ Το φτωχό έδαφος της και η ανυδρία έσωσαν την Αρούμπα από τις οικονομικές φυτείες και το δουλεμπόριο. Το 1515, οι Ισπανοί μετέφεραν ολόκληρο τον πληθυσμό στην Ισπανιόλα για να εργαστεί στα ορυχεία χαλκού, ενώ όταν αυτά εξαντλήθηκαν επιτράπηκε στους περισσότερους να επιστρέψουν.

Οι Ολλανδοί, που πήραν τον έλεγχο έναν αιώνα αργότερα, άφησαν τους Arawaks να βόσκουν ζώα, χρησιμοποιώντας το νησί ως πηγή κρέατος για τις άλλες Ολλανδικές κτήσεις στην Καραϊβική. Η κληρονομιά των Arawak είναι ισχυρότερη στην Αρούμπα απ' ότι στα υπόλοιπα νησιά της Καραϊβικής. Δεν υπάρχουν πλέον 100% ιθαγενείς, αλλά τα χαρακτηριστικά των κατοίκων υποδεικνύουν πλήρως τη γενετική τους κληρονομιά.

Η πλειοψηφία του πληθυσμού προέρχεται από Arawak, Ολλανδούς και Ισπανούς προγόνους. Πρόσφατα, σημειώθηκε περιστασιακή μετανάστευση στο νησί από τα γειτονικά κράτη της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής, πληθυσμός που προσελκύνθηκε από τις καλά αμειβόμενες εργασίες.¹⁶⁸

¹⁶⁷ Για τις συμφωνίες αυτές βλ. http://www.bbc.co.uk/2/hi/americas/country_profiles/4547365.stm

¹⁶⁸ Βλ. <http://www.aruba.com/>

Από τις 102.695 κατοίκους (Μάρτιος 2006), το 20,7% πρόκειται για άτομα έως 14 ετών, το 68,3% για άτομα 15 έως 64 ετών και το 11% για πληθυσμό 65 ετών και άνω. Ο πληθυσμός εκτιμάται ότι αυξάνεται με ρυθμό 0,55% (2003), ενώ το ποσοστό γεννήσεων είναι σχεδόν διπλάσιο από αυτό των θανάτων, με 11,86 γεννήσεις (1,79 παιδιά ανά γυναίκα) και 6,38 θανάτους ανά 1.000 άτομα. Το προσδοκώμενο όριο ζωής είναι τα 78,83 χρόνια (82,34 για τις γυναίκες και 75,48 για τους άνδρες), ενώ η παιδική θνησιμότητα βρίσκεται σχετικά χαμηλά στους 6,14 θανάτους ανά 1.000 γεννήσεις.

Οι δύο επίσημες γλώσσες είναι τα Ολλανδικά και η κυρίαρχη εθνική γλώσσα *Pariamento*, που κατατάσσεται ως Κρεολί και σχηματίστηκε αρχικά τον 16^ο αιώνα από μείγμα πορτογαλικών και άλλων γλωσσών. Επιπλέον, μιλούνται ισπανικά και αγγλικά, ενώ οι ντόπιοι συχνά μιλούν τέσσερις ή και περισσότερες γλώσσες.

Κυρίαρχη θρησκεία στην Αρούμπα είναι ο Ρωμαιοκαθολικισμός, με το 82% των κατοίκων να τον ασπάζεται, ενώ υπάρχουν επίσης, Προτεστάντες (8%), Ινδουιστές, Μουσουλμάνοι, Κομφουκιανοί και Εβραίοι¹⁶⁹ (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 48).

➤ Ο πληθυσμός των Ολλανδικών Αντίλλων, σύμφωνα με εκτίμηση του 2005, ανέρχεται σε 183.000. Ένα μεγάλο τμήμα των κατοίκων προέρχεται από Ευρωπαίους αποίκους και Αφρικανούς σκλάβους, που μεταφέρθηκαν εκεί από τον 17^ο ως τον 19^ο αιώνα.

Εικόνα 20 Ολλανδικές Αντίλλες

Ο υπόλοιπος πληθυσμός κατάγεται από άλλα νησιά της Καραϊβικής, τη Λατινική Αμερική, την Ανατολική Ασία και άλλα μέρη.

Κυρίαρχη γλώσσα στο Κουρασάο και τη Μποναίρ είναι τα *Pariamento*, ενώ στα βόρεια νησιά (Σεντ Μαρτέν, Σάμπα και Σεντ Εουστάτιους) πρώτη γλώσσα είναι τα αγγλικά και δεύτερα έρχονται τα ισπανικά. Η επίσημη γλώσσα όμως είναι τα Ολλανδικά, αν και η κυβέρνηση των Ολλανδικών Αντίλλων αναγνωρίζει επισήμως τη χρήση τόσο των αγγλικών όσο και των *pariamiento*.¹⁷⁰

Η πλειοψηφία του πληθυσμού είναι Χριστιανοί, κυρίως Ρωμαιοκαθολικοί. Στο Κουρασάο υπάρχει επίσης, σημαντικός αριθμός Εβραίων, απόγονοι Πορτογάλων που ήρθαν στο νησί το 1654 από το Αμστερντάμ και τη Βραζιλία (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 49).

¹⁶⁹ Για δημογραφικά στοιχεία, αναφορικά με την Αρούμπα βλ. <http://www.aruba.com/> και <http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/aa.html>

¹⁷⁰ Ενώ η νομοθεσία παράγεται στα Ολλανδικά, οι κοινοβουλευτικοί λόγοι και η πολιτική συζήτηση γίνεται στα αγγλικά ή τα *pariamiento*, ανάλογα από το νησί.

Κατά τις τελευταίες δεκαετίες, μία μεγάλη ομάδα νέων και εξαιρετικά μορφωμένων Αντίλλεανών έχει μεταναστεύσει στην Ολλανδία, αφήνοντας τα νησιά με περιστασιακά κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα. Από την άλλη μεριά, τα τελευταία χρόνια, μετανάστες από τη Δομινικανή Δημοκρατία, την Αϊτή, την αγγλόφωνη Καραϊβική και την Κολομβία έχουν αυξήσει την παρουσία τους στα νησιά.¹⁷¹

2.3. Γαλλικές Κτήσεις

Η Γουαδελούπη και η Μαρτινίκα αποτελούν υπερπόντια διαμερίσματα και εσωτερικό τμήμα της Γαλλικής Δημοκρατίας. Ως εκ τούτου, πρόκειται για περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ στην επικράτειά τους κυκλοφορεί το ευρώ.

2.3.α) Το Πολιτικό Σύστημα των Γαλλικών Κτήσεων¹⁷²

Στη Γουαδελούπη και τη Μαρτινίκα, υπερπόντια εδάφη της Γαλλίας, αρχηγός του κράτους είναι ο Πρόεδρος της Γαλλικής Δημοκρατίας, ο οποίος εκπροσωπείται στα νησιά από κυβερνήτη. Ο κυβερνήτης διορίζεται από το Γάλλο Πρόεδρο, μετά από σύσταση του γαλλικού Υπουργείου Εσωτερικών. Αρχηγός της Κυβέρνησης είναι ο Πρόεδρος του Γενικού Συμβουλίου, καθώς και ο Πρόεδρος του Περιφερειακού Συμβουλίου, οι οποίοι εκλέγονται από τα μέλη τους και ασκούν την εκτελεστική εξουσία (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 50).

Ο νομοθετικός κλάδος είναι ευθύνη του Γενικού Συμβουλίου και του Περιφερειακού Συμβουλίου, τα οποία διαθέτουν από δύο βουλευτήρια. Το Γενικό Συμβούλιο έχει σαρανταδύο μέλη, τα οποία εκλέγονται με λαϊκή ψηφοφορία για εξαετή θητεία, ενώ το Περιφερειακό Συμβούλιο διαθέτει ένα μέλος λιγότερο, αλλά την ίδια εκλογική διαδικασία. Επιπλέον, η Γουαδελούπη και η Μαρτινίκα εκλέγουν από δύο αντιπροσώπους στη Γαλλική Γερουσία και από τέσσερις στη Γαλλική Εθνοσυνέλευση.

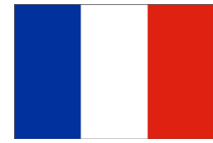
Ο δικαστικός κλάδος λειτουργεί με βάση το γαλλικό νομικό σύστημα και εξασφαλίζει την ομαλή λειτουργία του μέσω του Εφετείου και του Περιοδικού Δικαστηρίου (τρεις δικαστές και ένας λαϊκός ένορκος), που δικάζουν τους κατηγορούμενους για κακουργήματα. Παράλληλα, υπάρχουν πολλά δικαστήρια πρώτου βαθμού, σε διάφορα επίπεδα αρμοδιότητας, σε πολλές πόλεις των δύο χωρών.

¹⁷¹ Για δημογραφικά στοιχεία αναφορικά με τις Ολλανδικές Αντίλλες βλ. <http://www.gov.an/>
<http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/nt.html>

¹⁷² Για το πολιτικό σύστημα των γαλλικών κτήσεων βλ. <http://www.guadeloupe.pref.gouv.fr/> και <http://en.wikipedia.org/wiki/Martinique>

2.3.β) Η Πολιτική Κατάσταση των Γαλλικών Κτήσεων

➤ Ο πληθυσμός της Γουαδελούπης, σύμφωνα με την τελευταία εκτίμηση, υπολογίζεται σε κάτι λιγότερο από 453.000 (Ιούλιος 2006), ενώ αυξάνεται με ρυθμό 0,88%. Το 23,6% είναι ηλικίας μέχρι και 14 ετών, το 67,1% από 15 έως και 64, ενώ το 9,2% από 65 ετών και άνω. Οι γεννήσεις ξεπερνούν τις 15 ανά 1.000 άτομα (1,9 παιδιά ανά γυναίκα), ενώ οι θάνατοι είναι 6,09 στα 1.000 άτομα. Το προσδοκώμενο όριο ζωής αγγίζει τα 78,1 έτη (81,37 για τις γυναίκες και 74,91 για τους άνδρες), ενώ η παιδική θνησιμότητα εκτιμάται στους 8,41 θανάτους ανά 1.000 γεννήσεις.¹⁷³

Εικόνα 21 Γαλλική Δημοκρατία

Εικόνα 22 Γουαδελούπη

Το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού είναι κυρίως Αφρικανικής καταγωγής, με το 75% περίπου να είναι μαύροι ή μιγάδες. Ενώ υπάρχει επίσης και σημαντικός Ευρωπαϊκός (11%) και Ινδιάνικος πληθυσμός (9%), καθώς και μεινότητες Σύριων και Λιβανέζων (3%) και Κινέζων.

Η επίσημη γλώσσα είναι τα γαλλικά, τα οποία μιλά το σύνολο των κατοίκων, ενώ οι ντόπιοι μιλούν και Κρεολί patois. Το 91% του πληθυσμού είναι Ρωμαιοκαθολικοί, το 5% Προτεστάντες και το 4% ασπάζεται τον Ινδουισμό και Αφρικανικές θρησκείες (Βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 51).

➤ Η Μαρτινίκα έχει πληθυσμό, σύμφωνα με εκτίμηση του 2006, 436.131 κατοίκους. Το 22,1 αυτών είναι έως 14 ετών, ενώ το 10,6% αγγίζει και ξεπερνά τα 65 χρόνια. Το προσδοκώμενο όριο ζωής στη Μαρτινίκα είναι τα 79,2 έτη. Οι γεννήσεις φτάνουν τις 13,7 ανά 1000 άτομα πληθυσμού, ενώ σε κάθε γυναίκα αντιστοιχούν 1,79 παιδιά. Η παιδική θνησιμότητα βρίσκεται σε σχετικά χαμηλό επίπεδο με 7 θανάτους ανά 1000 ζωντανές γεννήσεις.

Εικόνα 24 Μαρτινίκα

Εικόνα 25: Ανεπίσημη σημαία της Μαρτινίκας

Το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού έχει αφρικανικές ρίζες και είναι κυρίως μαύροι ή μιγάδες. Μόλις το 5% είναι λευκοί και αντίστοιχο ποσοστό καταλαμβάνουν οι Άραβες και οι Ασιάτες. Η επίσημη γλώσσα είναι τα γαλλικά, ωστόσο οι ντόπιοι μιλούν και κρεολί patois. Σχεδόν το σύνολο των Μαρτινίκων είναι Χριστιανοί

¹⁷³ Για δημογραφικά στοιχεία αναφορικά με τη Γουαδελούπη βλ. <http://www.guadeloupe.pref.gouv.fr/> και <http://en.wikipedia.org/wiki/Guadeloupe>

(95,5%), ενώ 0,5% είναι Μουσουλμάνοι, 0,5% Ινδουιστές και ένα 3,5% ασπάζεται άλλες θρησκείες¹⁷⁴ (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 52).

2.4. Κτήσεις των Ηνωμένων Πολιτειών

Οι κτήσεις των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής στην Καραϊβική είναι τρεις, το καθεστώς τους όμως διαφοροποιείται σημαντικά. Το νησί Ναβάσσα¹⁷⁵, αν και διεκδικείται έως και σήμερα και από την Αϊτή, θεωρείται μη ενσωματωμένο, ανοργάνωτο έδαφος των Ηνωμένων Πολιτειών, διοικούμενο από την Αμερικανική Υπηρεσία Ψαριών και Άγριας Φύσης. Το νησί δεν κατοικείται. Οι Αμερικανικές Παρθένοι Νήσοι περιλαμβάνονται στη λίστα των μη-αυτοκυβερνώμενων εδαφών των Ηνωμένων Εθνών¹⁷⁶, το Πουέρο Ρίκο όμως, θεωρείται πως δεν συμπεριλαμβάνεται σε αυτή (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 53).

2.4.α) Το Πολιτικό Σύστημα των Κτήσεων των Ηνωμένων Πολιτειών¹⁷⁷

➤ Οι Αμερικανικές Παρθένοι Νήσοι αποτελούν επικράτεια των Ηνωμένων Πολιτειών. Οι κάτοικοί τους, αν και είναι αμερικανοί πολίτες, δε μπορούν να ψηφίσουν στις Προεδρικές εκλογές των ΗΠΑ. Σε εθνικό επίπεδο, τα νησιά εκλέγουν έναν αντιπρόσωπο στο Κογκρέσο. Παρ' όλα αυτά, ο εκπρόσωπος ενώ μπορεί να ψηφίζει σε επίπεδο επιτροπών, δε μπορεί να συμμετέχει σε ψηφοφορίες του σώματος.

Σε επίπεδο επικράτειας, δεκαπέντε γερουσιαστές εκλέγονται για διετή θητεία στη Βουλή των Παρθένων Νήσων. Τα Νησιά, από το 1970, εκλέγουν κάθε τέσσερα χρόνια τον Κυβερνήτη τους, ενώ πριν από αυτό οι κυβερνήτες διορίζονταν από τον Πρόεδρο των ΗΠΑ. Τα Νησιά διαθέτουν επίσης Περιφερειακό Δικαστήριο και Ανώτατο Δικαστήριο.

➤ Η κυβέρνηση του Πουέρτο Ρίκο βασίζεται στο ρεπουμπλικανικό σύστημα, που συντίθεται από τρεις κλάδους. Ο εκτελεστικός κλάδος ηγείται από τον κυβερνήτη, ο νομοθετικός συνίσταται από μία Νομοθετική Συνέλευση με δύο βουλευτήρια (Σύγκλητος και Βουλή Αντιπροσώπων). Στο δικαστικό κλάδο ακολουθείται ένα μείγμα αστικού δικαίου και κοινοπολιτειακού δικαίου. Ο Κυβερνήτης, καθώς και οι βουλευτές εκλέγονται με λαϊκή ψηφοφορία κάθε τέσσερα χρόνια, ενώ τα μέλη του δικαστικού κλάδου διορίζονται από τον κυβερνήτη και

¹⁷⁴ Για δημογραφικά στοιχεία αναφορικά με τη Μαρτινίκα βλ.

<http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/mb.html#People>

¹⁷⁵ Βλ. <http://www.doi.gov/oia/Islandpages/navassapage.htm> και http://www.worldstatesmen.org/US_minor.html

¹⁷⁶ Βλ. http://en.wikipedia.org/wiki/United_Nations_list_of_Non-Self-Governing_Territories

¹⁷⁷ Για το πολιτικό σύστημα των κτήσεων των ΗΠΑ βλ. http://en.wikipedia.org/wiki/United_States_Virgin_Islands και <http://www.gobierno.pr/>

εγκρίνονται από τη σύγκλητο. Επιπλέον, το Πουέρτο Ρίκο χωρίζεται σε 78 δήμους, καθένας από τους οποίους εκλέγει ένα δήμαρχο και ένα δημοτικό νομοθετικό σώμα.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα του 1952, το Πουέρτο Ρίκο είναι Κοινοπολιτεία και του επιτέεται ένας βαθμός αυτονομίας¹⁷⁸. Δεν έχει παρ' όλα αυτά αντιπροσώπευση ψήφου στο Κογκρέσο των ΗΠΑ, ούτε εκλέκτορες στο εκλεκτορικό κολέγιό τους, και επομένως οι Πουερτορικανοί δε συμμετέχον στις αμερικανικές προεδρικές εκλογές, αν και τα κόμματά τους έχουν αντιπροσωπείες με δικαίωμα ψήφου στα συνέδρια, που δίνουν το χρήμα στους υποψηφίους των δύο μεγάλων κομμάτων. Επιπλέον, ένας Επίτροπος χωρίς ψήφο εκλέγεται από τους κατοίκους του Πουέρτο Ρίκο στο Κογκρέσο ως αντιπρόσωπος του Πουερτορικανού λαού.

2.4.β) Η Πολιτική Κατάσταση των Κτήσεων των ΗΠΑ

Εικόνα 26 Παρθένοι Νήσοι των ΗΠΑ

➤ Οι Παρθένοι Νήσοι των ΗΠΑ, σύμφωνα με εκτίμηση του 2005, έχουν πληθυσμό 112.000 κατοίκους.¹⁷⁹ Το 27,8% αυτών πρόκειται για παιδιά έως 14 ετών, ενώ μονάχα το 8,5% ξεπερνά τα 65 έτη ζωής. Τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται μία πτώση στην πληθυσμιακή ανάπτυξη, καθώς ο αριθμός των γεννήσεων ολοένα και μειώνεται, αν και αναλογούν 2,3 παιδιά σε κάθε γυναίκα. Το προσδοκώμενο όριο ζωής αγγίζει τα 79 έτη, ενώ η παιδική θνησιμότητα μειώνεται με σταθερό ρυθμό.

Το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού είναι μαύροι (80%), ενώ ακολουθούν σε μικρότερο βαθμό οι λευκοί (15%), καθώς και λίγοι Ασιάτες. Το 14% του συνόλου είναι Ισπανικής καταγωγής. Η επίσημη γλώσσα της χώρας είναι τα αγγλικά, οι κάτοικοι όμως χρησιμοποιούν σε μεγάλο βαθμό λόγω της καταγωγής τους τα ισπανικά, καθώς και τα γαλλικά. Κύρια θρησκεία είναι ο Χριστιανισμός, ενώ το 42% ασπάζεται το δόγμα των Βαπτιστών¹⁸⁰ (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 54).

➤ Το Πουέρτο Ρίκο, σύμφωνα με εκτίμηση του 2005, αριθμεί 3.912.054 κατοίκους. Ο πληθυσμός αυτός προέρχεται από τρεις κύριες γενετικές πηγές, Αμερινδιανούς, Ευρωπαίους και Αφρικανούς. Το μεγαλύτερο ποσοστό είναι λευκοί, ενώ ένα 10% περίπου είναι μαύροι και οι υπόλοιποι μιγάδες.

Εικόνα 27 Πουέρτο Ρίκο

¹⁷⁸ Η συζήτηση για το αν το Πουέρτο Ρίκο είναι ή όχι αυτοκυβερνώμενο έδαφος, σύμφωνα με τα κριτήρια των Ηνωμένων Εθνών, ξεκίνησε το 1953 και συνεχίζεται έως και σήμερα. Για περισσότερες πληροφορίες βλ. <http://www.prfaa.com/eng/PuertoRicoBookletFinal.pdf>

¹⁷⁹ Βλ. http://factfinder.census.gov/servlet/DTTable?_bm=y&-show_geoid=Y&-tree_id=405&-_caller+geoselect&-context=dt&-errMsg=&-all_geo_types=N&-mt_name=DEC2000_IAVI_P001&-redoLog=true&-transpose=N&-

¹⁸⁰ Για δημογραφικά στοιχεία αναφορικά με τις Παρθένες Νήσους των ΗΠΑ βλ. http://en.wikipedia.org/wiki/Demographics_of_the_United_States_Virgin_Islands

Επίσημες γλώσσες του νησιού είναι τα ισπανικά και τα αγγλικά. Τα ισπανικά είναι η κύρια κυβερνητική γλώσσα, αλλά τα αγγλικά αποτελούν υποχρεωτικό μάθημα σχεδόν σε όλη την εκπαιδευτική διαδικασία. Ο Ρωμαιοκαθολικισμός είναι η θρησκεία, που κυριαρχεί ιστορικά στο νησί και που ασπάζεται η πλειοψηφία των Πουερτορικανών¹⁸¹ (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 55).

Οι είκοσι πέντε νησιωτικές χώρες της Καραϊβικής, ανάλογα με το πολιτικό τους σύστημα και το καθεστώς το οποίο επικρατεί σε αυτές, χωρίζονται σε κοινοπολιτειακά βασίλεια, κοινοπολιτειακές δημοκρατίες, ανεξάρτητες δημοκρατίες και εξαρτημένα εδάφη. Οι ιδιαίτερες πολιτικές συνθήκες ποικίλλουν, σύμφωνα με την κάθε κατηγορία.

Η συντριπτική πλειοψηφία των χωρών έχει μικρό πληθυσμό, μόλις λίγων χιλιάδων, με εξαίρεση την Κούβα, τη Τζαμάικα, τη Δομινικανή Δημοκρατία, την Αϊτή, το Τρίνιτατ και Τομπάγκο και το Πουέρτο Ρίκο. Οι κάτοικοι είναι κυρίως νέοι και φθάνουν κατά μέσο όρο τα 67 χρόνια ζωής.

Ο πληθυσμός είναι στην πλειοψηφία του μαύροι, απόγονοι των Αφρικανών δούλων, που έφεραν οι αποικιοκράτες για να εργαστούν στις καλλιέργειες. Λευκοί είναι κατά κύριο λόγο οι απόγονοι των αποικιοκρατών. Πάντως μεγάλο είναι το ποσοστό των μιγάδων, που προέρχεται από συνδυασμό όλων των φυλών. Οι γενεαλογικές ρίζες εντοπίζονται στους caribs και τους taínos Αμερινδιανούς, χαρακτηριστικά των οποίων δεν έχουν εξαλειφθεί τελείως ως σήμερα σε κάποιες από τις περιοχές.

Οι γλώσσες που μιλούνται είναι τα αγγλικά, τα ισπανικά, τα γαλλικά, και οι τοπικές patois, κρεολί και rariamento. Η αποικιοκρατία άφησε στα κατάλοιπά της και τον διαδεδομένο Χριστιανισμό, αν και δε λείπουν και οι διάφορες τοπικές δοξασίες και κάλτες.

---

¹⁸¹ Για τα γενικά δημογραφικά χαρακτηριστικά του Πουέρτο Ρίκο βλ. http://factfinder.census.gov/servlet/QTTTable?_bm=y&-geo_id=04000US72&-qr_name=DEC2000_SF1_U_DP1&-ds_name=DEC2000_SF1_U

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ

1. Η Κοινωνική Κατάσταση στα Κυρίαρχα Κράτη της Καραϊβικής

1.1. Μπαρμπάντος

Τα Μπαρμπάντος απολαμβάνουν ένα από τα υψηλότερα επίπεδα διαβίωσης και από τα μεγαλύτερα ποσοστά μόρφωσης στον αναπτυσσόμενο κόσμο και, σύμφωνα με το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών, κατάσσονται στην τέταρτη θέση ανάπτυξης ανάμεσα στις αναπτυσσόμενες χώρες παγκοσμίως.¹⁸²

Την περίοδο 1970 έως 1975, το προσδοκώμενο όριο ζωής στο Μπαρμπάντος έφτανε τα 69,4 χρόνια. Σήμερα, το όριο αυτό έχει ανέβει στα 74,9 έτη, με την παιδική θνησιμότητα να έχει μειωθεί σημαντικά κατά την τελευταία τριακονταετία και να πτάνει πλέον τους 11 θανάτους ανά 1.000 γεννήσεις.

Το 1,5% των Μπαρμπαντιανών, μεταξύ 15 και 49 ετών, πάσχει από τον ιό HIV (2003), τη στιγμή που το 99% του συνολικού πληθυσμού έχει πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας. Παρ' ότι το ποσοστό αυτό είναι ικανοποιητικό, για 100.000 άτομα αναλογούν 121 γιατροί. Από το 1990 και μετά, το 100% των κατοίκων των νησιών έχει πρόσβαση σε πόσιμο νερό υψηλής ποιότητας.¹⁸³

Το 99,8% του συνολικού πληθυσμού διαθέτει επαρκές επίπεδο μόρφωσης. Ανάμεσα στους νέους, το ποσοστό αυτό είναι ίδιο για τα δύο φύλα, στους ενήλικους όμως, ενώ για τους άνδρες το ποσοστό αναλφαβητισμού είναι μηδενικό για τις γυναίκες αγγίζει ένα 0,2%.¹⁸⁴

Με βάση το δείκτη GDI για την ισότητα των φύλων, τα Μπαρμπάντος κατατάχθηκαν στην 29^η θέση για το 2003. Την ίδια χρονιά, σύμφωνα με το μέτρο GEM, αναφορικά με την ενδυνάμωση των φύλων, βρίσκονταν στην 25^η θέση.

Οι γυναίκες στα νησιά Μπαρμπάντος εκτιμάται ότι έχουν ετήσιο εισόδημα κατά \$8.000 μικρότερο από τους άνδρες. Το 4% του γυναικείου εργατικού δυναμικού

¹⁸² Βλ. UN, *Human Development Report 2005...*, σελ. 366.

¹⁸³ Βλ. UN, *Millenium Indicators Database*, Department of Economic and Social Affairs (Statistics Division), New York, 2005 διαθέσιμο στο <http://milleniumindicators.un.org>

¹⁸⁴ Βλ. UN, *Correspondence on Adult and Youth Literacy Rates*, UNESCO (Institute for Statistics), Montreal, 2005.

απασχολείται στη γεωργία, το 10% στη βιομηχανία και το 63% στον τομέα των υπηρεσιών. Για τους άνδρες τα ποσοστά αυτά είναι 5%, 29% και 49% αντίστοιχα.¹⁸⁵

Το 1950 οι γυναίκες της χώρας απέκτησαν το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι, ενώ το 1966 διορίστηκε η πρώτη γυναίκα στο κοινοβούλιο των νησιών. Σήμερα, οι Μπαρμπαντιανές καταλαμβάνουν μόλις το 17,6% των θέσεων του κοινοβουλίου, το 23,8% της Γερουσίας, και το φτωχό 0,3% των υπουργικών θέσεων. Πάντως, το 45% των νομοθετών, ανώτατων αξιωματούχων και στελεχών των Μπαρμπάντος είναι γυναίκες.¹⁸⁶

Στα Μπαρμπάντος, οι δαπάνες για τη δημόσια υγεία αντιστοιχούν στο 4,7% του ΑΕΠ (2002) και για την ιδιωτική στο 2,2% του ΑΕΠ, με \$1.018 να είναι το κατά κεφαλήν ποσό, που διατέθηκε το 2002 για τον κλάδο αυτό. Η δημόσια δαπάνη για την εκπαίδευση, από το 7,8% του 1990, μειώθηκε ελαφρά σε 7,6% το 2002 και αντιστοιχεί σε 17,3% των συνολικών κυβερνητικών εξόδων.¹⁸⁷

1.2. Μπαχάμες

Στις Μπαχάμες, το προσδοκώμενο όριο ζωής των ανθρώπων έχει αυξηθεί μονάχα κατά τρία χρόνια, σε διάστημα τριάντα ετών, και φτάνει κατά μέσο όρο τα 69,5 χρόνια. Οι γυναίκες αναμένεται να ζήσουν ως τα 73 τους (2003), ενώ οι άνδρες μέχρι τα 66,5 τους.

Η παιδική θνησιμότητα, από το 1970 μέχρι το 2003, μειώθηκε πάνω από 70% και έφτασε στους 11 θανάτους ανά 1.000 γεννήσεις. Ωστόσο, το 7% των βρεφών γεννιέται με βάρος μικρότερο του φυσιολογικού. Ο ιός HIV ταλανίζει το 3% των Μπαχαμιανών ηλικίας 15 έως 49 ετών, ενώ αντιστοιχούν μόλις 106 γιατροί σε 100.000 ανθρώπους.

Η δαπάνη για τη δημόσια υγεία, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία, αντιστοιχεί σε περίπου 3,4% του ΑΕΠ, ενώ για την ιδιωτική λίγο παραπάνω σε 3,5% του ΑΕΠ. Οι Μπαχάμες, ανάμεσα στις υπό εξέταση χώρες, έχουν τη μεγαλύτερη κατά κεφαλήν δαπάνη για την υγεία με \$1.074, ενώ από το 1990 και μετά το 100% του πληθυσμού έχει πρόσβαση σε αξιοπρεπείς υπηρεσίες υγείας και το 97% σε πόσιμο νερό (2002).¹⁸⁸

¹⁸⁵ Βλ. ILO, *Key Indicators of The Labour Market*, Third edition, International Labour Organization, Geneva, 2003 διαθέσιμο στο <http://kilm.ilo.org/kilm/>

¹⁸⁶ Βλ. IPU, *Women in Parliaments 1945-1995: A World Statistical Survey*, Inter-Parliamentary Union, Geneva, 1995.

¹⁸⁷ Βλ. WHO, *Correspondence on Health Expenditure*, World Health Organization, 2005 και UN, *Correspondence on Education Expenditure*, UNESCO (Institute for Statistics), Montreal, 2005.

¹⁸⁸ Βλ. UN, *Millennium Indicators Database...*

Η δημόσια δαπάνη για την εκπαίδευση αντιστοιχεί σε 4% του ΑΕΠ και σε 17,8% των συνολικών κυβερνητικών εξόδων. Το 1990, το ποσοστό αναλφαβητισμού των νέων 15 έως 24 ετών στις Μπαχάμες έφτανε το 3,5%. Οι γυναίκες είναι μορφωμένες κατά 96,3%, ενώ οι άνδρες κατά 94,6%.¹⁸⁹

Σύμφωνα με το μέτρο GEM, οι Μπαχάμες κατατάσσονται στην 17^η θέση για την ενδυνάμωση των φύλων. Το 6% των ανδρών απασχολείται στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας, το 24% στο δευτερογενή και το 69% στις υπηρεσίες, τη στιγμή που τα αντίστοιχα ποσοστά για τις γυναίκες είναι 1%, 5% και το εντυπωσιακό 93%. Η εργασία των γυναικών αποδίδει ωστόσο, κατά 30% λιγότερο σε όρους εισοδήματος σε σχέση με την αντίστοιχη ανδρική.¹⁹⁰

Στις Μπαχάμες, οι γυναίκες απέκτησαν το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι μερικώς το 1961 και καθολικά τρία χρόνια αργότερα. Χρειάστηκε να περάσει μιάμιση δεκαετία, για να διοριστεί το 1977, η πρώτη γυναίκα βουλευτής. Σήμερα, το 40% των επίσημων αξιωμάτων καταλαμβάνεται από γυναίκες, όπως και το 26,8% του κοινοβουλίου. Εντυπωσιακό για την εξεταζόμενη περιοχή, είναι το 43,8% των γυναικών στη Γερουσία, νούμερο όμως ασύμμετρο με το 0,3% των γυναικείων υπουργικών θέσεων.¹⁹¹

1.3. Σεντ Κιτς και Νέββις

Παρ' ότι τα στοιχεία για τα νησιά Σεντ Κιτς και Νέββις είναι περιορισμένα, η γενική εικόνα της κατάστασης της υγείας δεν είναι ιδιαιτέρως καλή. Η παιδική θνησιμότητα βρίσκεται σε αρκετά υψηλό επίπεδο, με τους θανάτους να φτάνουν τους 19 ανά 1.000 γεννήσεις, ενώ το 9% των βρεφών γεννιέται με ελλιπές βάρος.

Το 3,4% του ΑΕΠ του Σεντ Κιτς και Νέββις διατίθεται για τη δημόσια και το 2,1% του ΑΕΠ για την ιδιωτική υγεία. Το κατά κεφαλήν όμως ποσό που δαπανάται για την υγεία αγγίζει μόλις τα \$667.

Η αναλογία των γιατρών είναι μόλις 118 ανά 100.000 άτομα, ενώ εδώ και δέκα χρόνια, τα ποσοστά του πληθυσμού που έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας και σε πόσιμο νερό παραμένουν σταθερά σε 96% και 99% αντίστοιχα.¹⁹²

Τα στοιχεία παραμένουν φτωχά και για το εκπαιδευτικό επίπεδο της χώρας. Ωστόσο, από το 1990 έως σήμερα, η δημόσια δαπάνη για την εκπαίδευση έχει

¹⁸⁹ Βλ. UN, *Correspondence on Adult and Youth Literacy Rates...*

¹⁹⁰ Βλ. ILO, *Key Indicators...*

¹⁹¹ Βλ. IPU, *Women in Parliaments...*

¹⁹² Βλ. UN, *Millennium Indicators Database...*

αυξηθεί κατά 5% και φτάνει το 7,6% του ΑΕΠ, αντιστοιχώντας στο 19% των συνολικών κυβερνητικών δαπανών.¹⁹³

Οι γυναίκες στο Σεντ Κιτς και Νέβις απέκτησαν το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι το 1951 και χρειάστηκαν τριαντατρία χρόνια για να εκλεγεί η πρώτη γυναίκα στο κοινοβούλιο. Σήμερα, άλλη μια εικοσαετία μετά, δυστυχώς δεν υπάρχει γυναίκα βουλευτής ή γυναίκα σε υπουργική θέση.¹⁹⁴

1.4. Κούβα

Η ανεπτυγμένη στην Κούβα επιστήμη της ιατρικής έχει εξασφαλίσει στη χώρα ιδιαίτερα ανεπτυγμένο επίπεδο υγειονομικών υπηρεσιών. Το 6,5% του ΑΕΠ διατίθεται για τη δημόσια υγεία, ενώ οι δαπάνες για την ιδιωτική υγεία αγγίζουν μόλις το 1% του ΑΕΠ, καθώς η υγειονομική περίθαλψη αποτελεί κυβερνητική υποχρέωση.

Σύμφωνα με τα στατιστικά του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (βλ. Παράρτημα 2, Πίνακας 56), η Κούβα βρίσκεται στην πρώτη πεντάδα σε παγκόσμιες συγκρίσεις κύριων δεικτών υγείας όπως, γιατροί κατά κεφαλή, προσδοκώμενο όριο ζωής και παιδική θνησιμότητα. Παρ' όλα αυτά, όπως και η υπόλοιπη Κουβανική οικονομία, η ιατρική περίθαλψη έχει υποστεί σοβαρές υλικές ελλείψεις, που ακολούθησαν τον τερματισμό των Σοβιετικών επιχορηγήσεων και το συνεχιζόμενο εμπάργκο από τις ΗΠΑ¹⁹⁵.

Η ενίσχυση από την κυβέρνηση της Βενεζουέλας έχει ανακουφίσει κάποια από αυτά τα προβλήματα. Η Επιχείρηση Θαύμα (Operación Milagro) είναι ένα κοινό πρόγραμμα υγείας μεταξύ της Κούβας και της Βενεζουέλας, που ξεκίνησε το 2005. Η πρωτοβουλία αυτή αποτελεί τμήμα της συμφωνίας του Sandino, που φέρνει τις δύο χώρες κοντά με σκοπό να παρασχεθούν, σε διάστημα τουλάχιστον δέκα χρόνων, δωρεάν οφθαλμολογικές επεμβάσεις σε περίπου 4,5 εκατομμύρια ανθρώπους στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική. Το πρόγραμμα αποτελεί επίσης τμήμα του ALBA (Μπολιβαριανή Εναλλακτική για την Αμερική), και δρα σαν εναλλακτική στο πρόγραμμα FTAA, που ξεκίνησαν οι ΗΠΑ¹⁹⁶. Σύμφωνα με τη συμφωνία, ασθενείς από τη Βενεζουέλα και άλλες λατινικές χώρες μεταφέρονται στην Κούβα, όπου τους παρέχονται οφθαλμολογικές εγχειρήσεις και άλλες σημαντικές θεραπείες. Σε αντάλλαγμα, η Βενεζουέλα αποστέλλει κάθε μέρα 90.000 βαρέλια ακατέργαστου

¹⁹³ Βλ. UN, *Correspondence on Education Expenditure...*

¹⁹⁴ Βλ. IPU, *Women in Parliaments 1945-1995...*

¹⁹⁵ Βλ. <http://www.personal.umich.edu/~ksinghz/cubamed/FoodMedicine.htm>

¹⁹⁶ Βλ. <http://www.plenglish.com/article.asp?ID=%7B2C6FE9D0-3F54-4111-93AC-6F79B3F4D436%7D&language-EN>

πετρελαίου σε προτιμησιακές τιμές.¹⁹⁷ Ως τον Ιούνιο του 2006, το πρόγραμμα έχει δώσει την όρασή τους σε πάνω από 300.000 ανθρώπους¹⁹⁸, ενώ προσδοκάται να αναπτυχθεί περαιτέρω.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της Κουβανικής κυβέρνησης, η Κούβα έχει πάνω από 71.000 γιατρούς¹⁹⁹ και έναν από τους υψηλότερους λόγους γιατρού ανά ασθενή παγκοσμίως²⁰⁰. Όλες οι οικονομικές και διοικητικές όψεις της υγειονομικής περίθαλψης στην Κούβα διεξάγονται από το κράτος. Δεν επιτρέπεται η λειτουργία ιδιωτικών νοσοκομείων ή κλινικών, ενώ το ιατρικό προσωπικό είναι υποχρεωμένο να δουλεύει για το κράτος. Ιστορικά, η Κούβα κατατάσσεται υψηλά στους αριθμούς ιατρικού προσωπικού. Έτσι, το 1957, πριν την επανάσταση, βρισκόταν στην τρίτη θέση στη Λατινική Αμερική και μπροστά από πολλά Ευρωπαϊκά κράτη.

Το προσδοκώμενο όριο ζωής και τα ποσοστά παιδικής θνησιμότητας στην Κούβα είναι συγκρίσιμα με αυτά των δυτικών βιομηχανοποιημένων χωρών ήδη από τη δεκαετία του 1950. Ανάμεσα στους ενήλικους έως 49 χρονών, τα ατυχήματα αποτελούν τη βασική αιτία θανάτου, αν και τα εργασιακά ατυχήματα έχουν μειωθεί αισθητά την τελευταία δεκαετία. Οι καρδιακές παθήσεις και ο καρκίνος αποτελούν τα κυρίαρχα αίτια θνησιμότητας για τους ενήλικους άνω των 49 ετών. Το ποσοστό αυτοκτονίας του 18,2 ανά 100.000 είναι υψηλότερο, ενώ το ποσοστό ανθρωποκτονιών του 7,0 ανά 100.000 είναι χαμηλότερο από αυτό άλλων λατινικών χωρών της Καραϊβικής. Γενικά η θνησιμότητα «χαρακτηρίζεται από μία σαφή κυριαρχία αιτιών που συνδέονται με χρόνιες ανίατες ασθένειες»²⁰¹, σύμφωνα με τον Παναμερικανικό Οργανισμό Υγείας.

Το προσδοκώμενο όριο ζωής φτάνει τα 77,2 χρόνια και έχει αυξηθεί από το 1970 κατά 7 έτη. Οι γυναίκες εκτιμάται πως ζουν 4 χρόνια περισσότερο από τους άνδρες (79,2 έναντι 75,5 ετών). Η παιδική θνησιμότητα βρίσκεται στο χαμηλότερο επίπεδο της νησιωτικής Καραϊβικής με 6 θανάτους ανά 1.000 γεννήσεις, έχοντας σημειώσει κατακόρυφη πτώση από τους 34 θανάτους ανά 1.000 γεννήσεις του 1970. Επιπλέον, μόλις το 6% των παιδιών γεννιέται με βάρος χαμηλότερο του φυσιολογικού. Το 3% του πληθυσμού υποσιτίζεται, το ποσοστό αυτό όμως έχει μειωθεί πάνω από 50% τα τελευταία δέκα χρόνια.

¹⁹⁷ Βλ. <http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/americas/4486708.stm>

¹⁹⁸ Βλ. <http://www.gramma.cu.espanol/2006/junio/mier21/milagro.html>

¹⁹⁹ Βλ. <http://www.gramma.cu/ingles/2005/noviembre/juev17/47turquino.html>

²⁰⁰ Βλ. <http://hdr.undp.org/statistics/data/indicators.cfm?x=58&y=2&z=1>

²⁰¹ Βλ. <http://www.paho.org/English/sha/prflcub.htm>

Σύμφωνα με την έκθεση του UNAIDS για το 2003, υπολογίστηκαν περί τους 3.300 Κουβανούς που ζουν με τον ιό HIV/AIDS και οι οποίοι αντιστοιχούσαν περίπου στο 0,05% του πληθυσμού. Το 2003, η Κούβα είχε τη χαμηλότερη διάδοση HIV στην Αμερική και μία από τις χαμηλότερες παγκοσμίως. Συγκριτικά, τα ποσοστά μόλυνσης στην Καραϊβική ως σύνολο την καθιστούν δεύτερη περιοχή στον κόσμο, πίσω μονάχα από την υπο-Σαχάρια Αφρική²⁰².

Παρ' ότι μόνο το 91% του πληθυσμού έχει πρόσβαση σε πόσιμο νερό και το 98% στις υγειονομικές υπηρεσίες, η εξαιρετικά ανεπτυγμένη ιατρική και η πολιτική του Castro να μην επιτρέπει στους γιατρούς της να φεύγουν από τη χώρα, εξασφαλίζει πολύ μεγάλο αριθμό γιατρών, με αναλογία 591 ανά 100.000 άτομα.²⁰³

Οι επικρίσεις αναφορικά με την υγειονομική περίθαλψη στην Κούβα αφορούν κυρίως στο ζήτημα του τουρισμού υγείας. Ο πρώην κορυφαίος Κουβανός νευροχειρουργός Dr Hilda Molina τονίζει ότι ο κεντρικός επαναστατικός στόχος της δωρεάν, ποιοτικής ιατρικής περίθαλψης για όλους, συνθλείβεται από την ανάγκη της Κούβας για ξένο συνάλλαγμα. Ο Molina συνεχίζει λέγοντας πως μετά την οικονομική κατάρρευση της Ειδικής Περιόδου, η Κουβανική Κυβέρνηση καθιέρωσε μηχανισμούς σχεδιασμένους να μετατρέψουν το ιατρικό σύστημα σε μία επικερδή επιχείρηση, δημιουργώντας έτσι τεράστια διαφορά στην ποιότητα των ιατρικών υπηρεσιών ανάμεσα σε ξένους και Κουβανούς.²⁰⁴

Το 1997, μία ομάδα δεκαοκτώ εξόριστων Κουβανών γιατρών στις ΗΠΑ, δημοσίευσαν μία δήλωση καταγγέλοντας την Κουβανική κυβέρνηση και ειδικά τον Fidel Castro. Υποστήριξαν ότι στην Κούβα «τα φάρμακα και ο εξοπλισμός, ακόμη και τα σεντόνια και οι κουβέρτες, προορίζονται για τις καθεστωτικές ελίτ και για τους γεμάτους δολάρια ξένους, εις βάρος των ανθρώπων μας, που πρέπει να φέρουν τα δικά τους σεντόνια, για να μη σχολιάσουμε τη διαθεσιμότητα των φαρμάκων».²⁰⁵

Η εκπαίδευση στην Κούβα είναι θεωρητικά ελεύθερη σε όλα τα επίπεδα και ελέγχεται από το Κουβανικό Υπουργείο Παιδείας. Το 1961 η κυβέρνηση εθνικοποίησε όλους τους ιδιωτικούς εκπαιδευτικούς θεσμούς και εισήγαγε ένα κρατικά διευθυνόμενο εκπαιδευτικό σύστημα. Ούτε οι μαθητές ούτε οι φοιτητές πληρώνουν δίδακτρα, ενώ δεν επιτρέπονται τα ιδιωτικά σχολεία ή τα ιδιωτικά πανεπιστήμια. Οι εκπαιδευτικές δαπάνες εξακολουθούν να αποτελούν προτεραιότητα.

²⁰² Βλ. <http://www.avert.org/caribbean.htm>

²⁰³ Βλ. UN, *Millenium Indicators Database...*

²⁰⁴ Βλ. http://www.cubacenter.org/media/archives/1998/summer/medicine_today.php3

²⁰⁵ Βλ. <http://cubanet.org/Cnews/y97/apr97/14e9.htm>

Παρ' όλα αυτά, η οικονομική αναταραχή μετά το 1991, γνωστή ως Ειδική περίοδος, καταπόνησε τις μακροχρόνιες προσπάθειες της Κούβας να διασφαλίσει πρόσβαση για όλους σε ποιοτικές εκπαιδευτικές υπηρεσίες.

Η Κούβα, ιστορικά, έχει από τα υψηλότερα ποσοστά εκπαίδευσης και μόρφωσης στη Λατινική Αμερική, τόσο πριν όσο και μετά την επανάσταση. Κατά τη δεκαετία του 1950, το ποσοστό μόρφωσης της Κούβας έφτανε στο 76% και την καθιστούσε τέταρτη μορφωτικά ανεπτυγμένη χώρα στην περιοχή. Από την επανάσταση και μετά, η Κούβα έχει διατηρήσει υψηλά επίπεδα εκπαιδευτικής ανάπτυξης, με το 1995 το ποσοστό να φτάνει το 96%.²⁰⁶

Η Κούβα δαπανά σήμερα το 18,7% του ΑΕΠ της για την εκπαίδευση, ποσοστό διπλάσιο από ότι το 1990. Η δαπάνη αυτή αντιστοιχεί σε 18,7% των συνολικών κυβερνητικών εξόδων.²⁰⁷ Το 99,9% των νέων (99,8% γυναίκες και 100% άνδρες) είναι μορφωμένοι, ενώ ο αντίστοιχος δείκτης για τους ενήλικους βρίσκεται λίγο χαμηλότερα στο 96,9% (96,8 γυναίκες και 97% άνδρες).

Η κυβέρνηση της Κούβας έχει κατηγορηθεί για σωρεία καταπατήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων βασανιστηρίων, αυθαίρετων φυλακίσεων, άδικων δικών και εξωδικαστικών εκτελέσεων²⁰⁸, ενώ οι αντίπαλοι του καθεστώτος κατηγορούν τον Castro για παρενοχλήσεις και βασανιστήρια.

Η Κουβανική κυβέρνηση έχει ευρεία αρμοδιότητα να περιορίζει την ελευθερία του λόγου, του συνέρχεσθαι και συναθροίζεσαι, του τύπου και της μετακίνησης. Το Σύνταγμα του 1976 θέτει τα ανθρώπινα δικαιώματα υποκειμένα των πολιτικών στόχων του κράτους. Σύμφωνα με το άρθρο 62: «Καμία από τις ελευθερίες που αναγνωρίζονται για τους πολίτες δε μπορεί να εξασκηθεί αντίθετα σε ότι καθιερώνεται στο Σύνταγμα και με νόμο, ή αντίθετα στην ύπαρξη και τους σκοπούς του σοσιαλιστικού κράτους, ή αντίθετα στην απόφαση του Κουβανικού λαού να οικοδομήσει σοσιαλισμό και κομμουνισμό. Οι παραβιάσεις αυτής της αρχής μπορούν να τιμωρηθούν με νόμο.»

Από τα δεκάξι, που αποτελούν και τη νόμιμη ηλικία ψήφου, κάθε πολίτης οφείλει να φέρει ταυτότητα. Αυτή μοιάζει με διαβατήριο και περιλαμβάνει πλήρες προσωπικό ιστορικό, τις νυν και πρώην διευθύνσεις, το εργασιακό ιστορικό, την

²⁰⁶ Βλ. <http://lanic.utexas.edu/la/cb/cuba/asce/cuba8/30smith.pdf>

²⁰⁷ Βλ. UN, *Correspondence on Education Expenditure...*

²⁰⁸ Βλ. Comision Interamericana de Derechos Humanos, *Informe Sobre La Situacion De Los Derechos Humanos En Cuba*, 1967 διαθέσιμο στο <http://www.cidh.org/countryrep/Cuba67sp/indice.htm>

οικογενειακή κατάσταση και τον αριθμό παιδιών. Οι επικριτές του Castro θεωρούν την ταυτότητα αυτή ως μία μορφή καταπίεσης.

Προκειμένου να μετακομίσουν οι Κουβανοί σε άλλη κατοικία απαιτείται κυβερνητική άδεια, εξαιτίας της έλλειψης δικαιωμάτων ιδιωτικής ιδιοκτησίας. Επίσης, η εργασία βρίσκεται υπό κρταικό έλεγχο. Απαγορεύονται, και είναι σχεδόν αδύνατα, τα ταξίδια στο εξωτερικό για εργαζόμενους σε ορισμένους τομείς όπως η υγεία, η εκπαίδευση και το δημόσιο, καθώς και για κάποιους αντιπολιτευόμενους.

Αν και είναι δύσκολο να καθοριστεί ο ακριβής αριθμός, έχουν γίνει αρκετές προσπάθειες, συχνά όχι αντικειμενικές και από μη επαληθεύσιμες πηγές, να υπολογισθούν οι πολιτικές δολοφονίες που έχει διαπράξει το καθεστώς του Fidel Castro. Τις υψηλότερες εκτιμήσεις κάνει ο Επίτιμος Καθηγητής Πολιτικής Επιστημής R.J. Rummel του Πανεπιστημίου της Hawaii. Σύμφωνα με αυτόν, η μέση εκτίμηση των θυμάτων που καταλογίζονται στην διοίκηση Castro υπολογίζεται στις 73.000, με ανώτατη εκτίμηση τις 141.000 και κατώτατη τις 35.000.²⁰⁹

Ο Δρ. Armando Lago της Ένωσης για τη Μελέτη της Κουβανικής Οικονομίας, μιας ομάδας ακαδημαϊκών που το συμβούλιο της αποτελείται σχεδόν εξ ολοκλήρου από Κουβανούς εξόριστους, παραθέτει τα ακόλουθα νούμερα στο: «Το Ανθρώπινο Κόστος της Κοινωνικής Επανάστασης»²¹⁰:

- 15.000 με 18.000 εκτελέσεις για αντιεπαναστατικές δραστηριότητες
- 1.000 εξωδικαστικές δολοφονίες
- 250 εξαφανίσεις
- 500 θάνατοι στη φυλακή ελλείψη ιατρικής μέριμνας
- 500 δολοφονίες στη φυλακή από φρουρούς
- 150 εξωδικαστικές δολοφονίες γυναικών.

Ωστόσο, η έρευνα αυτή στηρίζεται σε πολύ μεγάλο βαθμό σε στοιχεία που προέρχονται από το Αμερικανικό Υπουργείο Εσωτερικών και τον Οργανισμό Αμερικανικών Κρατών.²¹¹

Η «Κουβανική Επιτροπή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και την Εθνική Συμφιλίωση» υπολόγισε τους πολιτικούς φυλακισμένους σε περίπου 400 το 1998. Πολλοί από αυτούς σταδιακά απελευθερώθηκαν. Το 2001, η Διεθνής Αμνηστία

²⁰⁹ Βλ. <http://hawaii.edu/powerkills/SOD.TAB15.1B.GIF>

²¹⁰ Βλ. <http://lanic.utexas.edu/project/asce/>

²¹¹ Βλ. <http://www.cubanet.org/Cnews/y00/sep00/08e1.htm>

υπολόγισε τον αριθμό των φυλακισμένων συνείδησης σε «τουλάχιστον 7», ωστόσο και άλλοι συνελήφθησαν το 2002.

Η Κούβα έθεσε moratorium στη χρήση της θανατικής ποινής το 2001. Παρ' όλα αυτά, τρία χρόνια αργότερα, έγινε μία εξαίρεση όταν τρεις Κουβανοί εκτελέστηκαν για την πειρατία ενός πλοίου με τη χρήση αυτόματων όπλων, κατά την οποία κρατούσαν ομήρους οικογένεις Κουβανών και δύο γαλλίδες τουρίστριες. Αν και δεν υπήρξαν θύματα, το περιστατικό μεταδόθηκε σε εθνικό δίκτυο και καταδικάστηκε ευρέως, ενώ η απόφαση για τις εκτελέσεις λήφθηκε υποτίθεται προκειμένου να συγκρατήσει υποτιθέμενη προβοκάτσια των ΗΠΑ με σειρά πειρατιών.

Το Μάρτιο του 2003, η κυβέρνηση της Κούβας συνέλαβε δεκάδες δημοσιογράφων, συγγραφέων και ακτιβιστών, και τους κατηγόρησε για ανατρεπτικές ενέργειες εξαιτίας των υποτιθέμενων επαφών τους με τον James Cason, τον επικεφαλής του Τμήματος Συμφερόντων των ΗΠΑ στην Havana²¹². Οι κατηγορούμενοι δικάστηκαν και καταδικάστηκαν σε φυλάκιση από 15 έως 28 χρόνια. Η Διεθνής Αμνηστία περιέγραψε τις κεκλεισμένων των θυρών δίκες ως «απερίσκεπτες και έκδηλα άδικες»²¹³.

Ο Κουβανός Υπουργός Εξωτερικών Felipe Perez Roque αρνήθηκε αυτές τις κατηγορίες και απάντησε: «Η Κούβα έχει το δικαίωμα να υπερασπίζεται τον εαυτό της και να τιμωρεί όπως κάνουν και άλλα έθνη, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες τιμωρούν αυτούς που συνεργάζονται με μία ξένη δύναμη για να επιφέρουν ζημιά στους πολίτες και την επικράτειά τους».²¹⁴

Κατά τη διάρκεια της κεκλεισμένων των θυρών δίκης, παρουσιάστηκαν αποδεικτικά στοιχεία ότι οι κατηγορούμενοι είχαν λάβει πόρους από το Τμήμα Συμφερόντων των ΗΠΑ. Οι Κουβανοί αξιωματικοί υποστηρίζουν ότι ο σκοπός αυτής της χρηματοδότησης ήταν να υπονομευθεί το Κουβανικό κράτος, να διασπαστεί η εσωτερική τάξη, και να πληγεί η οικονομία της χώρας. Από μέρους του, ο Cason αρνείται ότι έχει προσφέρει χρηματική ενίσχυση σε οποιονδήποτε στην Κούβα.

Στις 29 Νοεμβρίου του 2004, η κυβέρνηση της Κούβας απελευθέρωσε αφηνιδιαστικά τρεις διαφωνούντες, που είχαν συλληφθεί το Μάρτιο του 2003, τον ηγέτη της αντιποίτευσης Oscar Espinosa Chere και τους Marcelo Lopez και

²¹² Βλ. <http://www.hermanos.org/docs/tmh032103.html>

²¹³ Βλ. <http://takeaction.amnestyusa.org/action/index.asp?step=2&item=10678>

²¹⁴ Βλ. <http://www.ain.cubaweb.cu/2004/marzo/25cmconferencia.htm>

Margarito Broche. Ακολούθησε μία συνάντηση μεταξύ του Ισπανού πρέσβη και του Κουβανού Υπουργού Εξωτερικών²¹⁵ και τις επόμενες μέρες απελευθερώθηκαν ο ποιητής Raul Rivero, ο Osvaldo Alfonso Valdes, και οι δημοσιογράφοι Edel Jose Garcia και Jorge Olivera. Άλλοι επτά φυλακισμένοι είχαν ήδη απελευθερωθεί για λόγους υγείας. Από τους 75 αρχικά φυλακισμένους, οι 61 παραμένουν υπό κράτηση.

Διάφορες οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ των οποίων και η Διεθνής Αμνηστία, επικρίνουν επί μακρόν τις αποκαλούμενες από τις Κουβανικές αρχές «Πράξεις Απόρριψης» (actos de repudio). Αυτές οι ενέργειες λαμβάνουν χώρα όταν μεγάλες ομάδες πολιτών επιτίθενται φραστικά, τρομοκρατούν και κάποιες φορές επιτίθενται σωματικά και πετούν πέτρες και αντικείμενα σε σπίτια Κουβανών που θεωρούνται αντιεπαναστατικοί. Οι οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων υπονιάζουν ότι, οι εκδηλώσεις αυτές διεξάγονται συχνά σε συνεννόηση με τις δυνάμεις ασφαλείας και κάποιες φορές περιλαμβάνουν τις Επιτροπές για την Άμυνα της Επανάστασης και τις Ταξιαρχίες Άμεσης Απάντησης. Από το 2003, το επίπεδο της βίας έχει αυξηθεί σημαντικά²¹⁶.

Οι γυναίκες στην Κούβα απέκτησαν δικαίωμα ψήφου και δικαίωμα να εκλέγονται ήδη από το 1934. Έξι χρόνια αργότερα, το 1940 εκλέχθηκε η πρώτη γυναίκα βουλευτής. Σήμερα, οι θέσεις του κοινοβουλίου αντιστοιχούν σε κάτι παραπάνω από μία γυναίκα ανά τρεις άνδρες, ενώ σε υπουργικό επίπεδο η εκπροσώπησή τους είναι μηδαμινή, με ποσοστό 0,2%.²¹⁷

1.5. Τρίνιντατ και Τομπάγκο

Στο Τρίνιντατ και Τομπάγκο η δαπάνη για τη δημόσια υγεία αντιστοιχεί μόλις σε 1,4% του ΑΕΠ και σε \$428 κατά κεφαλήν. Το 1970 το αναμενόμενο όριο ζωής των κατοίκων ήταν τα 65,9 χρόνια. Το 2005, ο δείκτης αυτός ανέβηκε στα 69,9 έτη, με τις γυναίκες να αγγίζουν τα 73 και τους άνδρες τα 66,9 χρόνια αντίστοιχα.

Η παιδική θνησιμότητα το 1970 έφτανε το 0,5%, ενώ σήμερα οι θάνατοι έχουν μειωθεί σε 17 ανά 1.000 γεννήσεις. Το 23% όμως των βρεφών γεννιέται με ελλιπές βάρος, ενώ το 12% του συνολικού πληθυσμού υποσιτίζεται. Το 3,2% των ανθρώπων 15 έως 49 ετών πάσχει από AIDS, ενώ ένας ανά 100.000 ανθρώπους πλήττεται από ελονοσία.

²¹⁵ Βλ. <http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/americas/4053581.stm>

²¹⁶ Βλ. <http://hawaii.edu/powerkills/SOD.TAB15.1B.GIF>

²¹⁷ Βλ. IPU, *Women in Parliaments 1945-1995...*

Παρ' ότι αντιστοιχούν μόλις 79 γιατροί σε 100.000 άτομα, το 100% του πληθυσμού έχει, εδώ και μία δεκαετία, πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας. Ενώ όμως το 1990, το 92% του πληθυσμού είχε πρόσβαση σε πόσιμο νερό, σήμερα το ποσοστό αυτό έχει πέσει κατά 1%.²¹⁸

Η κυβέρνηση των Τρίνιτατ και Τομπάγκο δαπανά το 4,2% του ΑΕΠ της για την εκπαίδευση. Ο αναλφαβητισμός αγγίζει μόλις το 0,1% για τους νέους και το 1,6% για τους ενήλικους.²¹⁹

Με βάση το δείκτη GDI, το Τρίνιτατ και το Τομπάγκο κατατάσσονται στην 48^η θέση αναφορικά με την ισότητα των φύλων, ενώ το μέτρο GEM φέρνει τα νησιά στην 23^η θέση.²²⁰ Μόλις το 3% του γυναικείου εργατικού δυναμικού απασχολείται στη γεωργία, το 13% στη βιομηχανία και το 84% στις υπηρεσίες. Για τους άνδρες τα ποσοστά αυτά είναι 11%, 36% και 53% αντίστοιχα, ενώ το εισόδημά τους είναι δύο φορές μεγαλύτερο από αυτό των γυναικών, παρ' ότι βρίσκεται και αυτό σε εξαιρετικά χαμηλό επίπεδο.²²¹

Το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι για τις γυναίκες στο Τρίνιτατ και το Τομπάγκο κατοχυρώθηκε το 1946. Χρειάστηκαν όμως άλλα 16 χρόνια για να εκλεγεί γυναίκα στο κοινοβούλιο των νησιών. Σήμερα, οι γυναίκες καταλαμβάνουν το 25% των θέσεων του κοινοβουλίου, το 32,3% της γερουσίας και μόλις το 0,2% των υπουργικών θέσεων.²²²

1.6. Αντίγκουα και Μπαρμπούντα

Η Αντίγκουα και Μπαρμπούντα δαπανά ετησίως το 3,3% του ΑΕΠ για τη δημόσια υγεία, ποσοστό που αναλογεί στο φτωχό ποσό των \$527 κατά κεφαλήν. Από την άλλη πλευρά, η δαπάνη για την ιδιωτική υγεία φτάνει μόλις το 1,5% του ΑΕΠ της χώρας.

Σήμερα, η παιδική θνησιμότητα βρίσκεται στο επίπεδο των 11 θανάτων ανά 1.000 γεννήσεις, ενώ το 8% των βρεφών δε γεννιούνται με επαρκές βάρος. Η Αντίγκουα και Μπαρμπούντα, παρ' ότι το 95% του πληθυσμού της έχει πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, παρουσιάζει τη χαμηλότερη αναλογία γιατρών ανά ανθρώπους στη

²¹⁸ Βλ. UN, *Millenium Indicators Database...*

²¹⁹ Βλ. UN, *Correspondence on Adult and Youth Literacy Rates...*

²²⁰ Για τη θέση της γυναίκας στο Τρίνιτατ και Τομπάγκο, κατά τις τελευταίες δεκαετίες βλ. Saith R., Lyndersay M., *Why Not a Woman?*, Paria Publishing Co., Port of Spain, 1993.

²²¹ Βλ. ILO, *Key Indicators of...*

²²² Βλ. IPU, *Women in Parliaments...*

νησιωτική Καραϊβική, με μόλις 17 γιατρούς ανά 1.000 άτομα. Τέλος, το 91% των κατοίκων έχει πρόσβαση σε πόσιμο νερό.²²³

Τα στοιχεία για την κατάσταση της εκπαίδευσης σε Αντίγκουα και Μπαρμπούντα είναι μηδαμινά. Τα διαθέσιμα νούμερα υποδεικνύουν πως η κοινωνική αυτή διάσταση δεν είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένη και πως η κυβέρνηση δαπανά μόλις το 3,8% του ΑΕΠ της για την εκπαίδευση.²²⁴

Οι γυναίκες στην Αντίγκουα και τη Μπαρμπούντα απέκτησαν το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι το 1951. Χρειάστηκαν όμως πάνω από τρεις δεκαετίες για να διοριστεί το 1984 η πρώτη γυναίκα στο κοινοβούλιο. Σήμερα, η εκπροσώπηση του γυναικείου φύλου στην πολιτική ζωή της χώρας είναι μηδαμινή. Οι γυναίκες καταλαμβάνουν μόλις το 13,9% των συνολικών βουλευτικών θέσεων, το 17,6% της γερουσίας και μόλις το 0,2% των υπουργικών θέσεων.²²⁵

1.7. Γρενάδα

Η κυβέρνηση της Γρενάδα διαθέτει το 4% του ΑΕΠ της για τη δημόσια υγεία, ποσό δηλαδή \$465 κατά κεφαλή, ενώ τα έξοδα για την ιδιωτική υγεία αγγίζουν το 1,7% του ΑΕΠ.

Το επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένο, παρ' ότι το 97% του πληθυσμού έχει πρόσβαση σε αυτές. Έτσι, σε 100.000 ανθρώπους αναλογούν μόλις 50 γιατροί. Ανά 1.000 γεννήσεις παιδιών τα 18 πεθαίνουν, ενώ το 9% των βρεφών έχει βάρος μικρότερο του φυσιολογικού. Τέλος, το 95% του πληθυσμού έχει πρόσβαση σε πόσιμο νερό.²²⁶

Η Γρενάδα δαπανά για την εκπαίδευση μεγαλύτερο ποσό απ' ότι για την υγεία, που αγγίζει το 5,1% του ΑΕΠ της και αντιστοιχεί σε 12,9% των συνολικών δαπανών της. Την τελευταία δεκαετία όμως, το ποσό αυτό έχει μειωθεί καθώς το 1990 αντιστοιχούσε στο 13,2% των κυβερνητικών εξόδων.²²⁷

Το 10% του γυναικείου εργατικού δυναμικού απασχολείται στον αγροτικό τομέα, το 12% στο βιομηχανικό και το 77% στον κλάδο των υπηρεσιών, ενώ τα ποσοστά αυτά για τους άνδρες είναι 17%, 32% και 46% αντίστοιχα.

Το 1974, η χώρα απέκτησε την ανεξαρτησία της. Έντονες όμως εξελίξεις και βίαιη πολιτική αντιπαράθεση οδήγησαν στις 25 Οκτωβρίου 1983, στην εισβολή

²²³ Βλ. UN, *Millenium Indicators Database...*

²²⁴ Βλ. UN, *Correspondence on Education Expenditure...*

²²⁵ Βλ. IPU, *Women in Parliaments...*

²²⁶ Βλ. UN, *Millenium Indicators Database...*

²²⁷ Βλ. UN, *Correspondence on Education Expenditure...*

δυνάμεων των ΗΠΑ, της Ντομίνικα και πέντε ακόμη εθνών της Καραϊβικής, στο νησί («Επιχείρηση Επείγον Ξέσπασμα»). Στην κίνηση αυτή, οι κυβερνήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου και του Τρίνιντατ και Τομπάγκο εξέφρασαν το θυμό τους, καθώς δεν τους είχε ζητηθεί η σύμφωνη γνώμη τους. Οι δυνάμεις γρήγορα αιχμαλώτισαν τους επαναστάτες, καθώς και χιλιάδες Κουβανούς εργάτες, με το πρόσχημα πως ήταν «σύμβουλοι». ²²⁸

Μετά την εισβολή, το 1984, οι ΗΠΑ έδωσαν 48,4 εκατομμύρια δολάρια ως οικονομική ενίσχυση προς τη Γρενάδα. Παράλληλα, η CIA κρυφά χρηματοδότησε με 650.000 δολάρια την καμπάνια ενός ευνοούμενου των ΗΠΑ υποψηφίου στις εκλογές αυτής της χρονιάς. Επιπλέον, οι ΗΠΑ οργάνωσαν και χρηματοδότησαν δικαστήριο, που καταδίκασε δεκαεπτά μέλη της Λαϊκής Επαναστατικής Κυβέρνησης και του στρατού, τους γνωστούς Δεκαεπτά της Γρενάδας. ²²⁹ Η διεθνής κοινή γνώμη αντιδρά έντονα. Η Διεθνής Αμνηστία, τον Οκτώβριο του 2003, εξέδωσε μία αναφορά, σύμφωνα με την οποία η σύλληψη και η καταδίκη τους υπήρξε προϊόν δικαστικής πλάνης, τη στιγμή που οι ίδιοι αποδεικνύουν συνεχώς από το 1983 την αθωότητά τους. ²³⁰

Το 1951 οι γυναίκες της Γρενάδα κατοχύρωσαν το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι, ενώ το 1976 εκλέχθηκαν και διορίστηκαν οι πρώτες γυναίκες στο κοινοβούλιο. Σήμερα, το 32,1% των βουλευτών είναι γυναίκες, όπως και το 30,8% των γερουσιαστών. Σε υπουργικό επίπεδο όμως, οι γυναίκες εκπροσωπούνται μόλις κατά 0,4%. ²³¹

1.8. Ντομίνικα

Η Ντομίνικα δαπανά το 4,6% του ΑΕΠ της για τη δημόσια υγεία. Η ιδιωτική υγεία καταλαμβάνει μόλις το 1,8% του ΑΕΠ, ενώ η συνολική κατά κεφαλήν δαπάνη για την υγεία μόλις που φτάνει το ποσό των \$310. ²³²

Η παιδική θνησιμότητα βρίσκεται στους 12 θανάτους ανά 1.000 γεννήσεις, ενώ το 10% των βρεφών δε γεννιέται με επαρκές βάρος. Μόλις το 83% του

²²⁸ Οι ΗΠΑ ανησυχούσαν για τυχόν συνασπισμό Γρενάδας, Κούβας και Νικαράγουας εναντίον τους, γεγονός που θα μπορούσε να οδηγήσει σε έλεγχο από τους τρεις της μεταφοράς του πετρελαίου από τη Βενεζουέλα και το Τρίνιντατ και Τομπάγκο προς τις ΗΠΑ.

²²⁹ Από αυτούς οι δεκατέσσερις καταδικάστηκαν σε θάνατο, ποινή που μετατράπηκε σε ισόβιο κάθειρξη μετά από διεθνή εκστρατεία, ενώ οι υπόλοιποι τρεις καταδικάστηκαν σε 45 χρόνια φυλάκιση.

²³⁰ Η εκστρατεία για τη δικαίωση των 17 αποτελεί το θέμα του ντοκυμαντέρ "Prisoners of Cold War" (UK, 2006, διαθέσιμο στο <http://www.silvercityfilms.co.uk>), που διερευνά την ιδέα ότι η συνεχιζόμενη φυλάκιση των 17 αντανάκλα τη μετατραυματική κατάσταση του νησιού ως σύνολο, καθώς οι 17 όπως και όλοι οι κάτοικοι παραμένουν συναισθηματικοί «αιχμάλωτοι» του Ψυχρού Πολέμου.

²³¹ Βλ. IPU, *Women in Parliaments...*

²³² Βλ. WHO, *Correspondence on Health Expenditure...*

πληθυσμού έχει πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, τη στιγμή που ανά 100.000 Ντομινικανούς αντιστοιχούν 49 γιατροί. Πάντως το 97% των ανθρώπων έχει πρόσβαση σε πόσιμο νερό.²³³

Οι Ντομινικανές απασχολούνται κατά 14% στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας, κατά 10% στη βιομηχανία και 72% στις υπηρεσίες, ενώ οι άνδρες απασχολούνται κατά 31%, 24% και 40% στους αντίστοιχους τομείς.²³⁴

Οι γυναίκες στη Ντομίνικα απέκτησαν το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι το 1951. Η Ντομίνικα όμως είναι η τελευταία χρονολογικά, νησιωτική χώρα της Καραϊβικής που εξέλεξε γυναίκα βουλευτή το 1980. Σήμερα, μόλις το 19,4% του Κοινοβουλίου είναι γυναίκες, ενώ τα υπουργικά αξιώματα κατέχονται αποκλειστικά από άνδρες.²³⁵

1.9. Σάντα Λουσία

Η Σάντα Λουσία δαπανά το 3,4% του ΑΕΠ της για τη δημόσια υγεία, δηλαδή ποσό που φτάνει μόλις τα \$306 κατά κεφαλήν. Η ιδιωτική υγεία καταλαμβάνει μικρότερο μερίδιο και αντιστοιχεί σε 1,6% του ΑΕΠ.

Το προσδοκώμενο όριο ζωής στο νησί είναι σήμερα τα 72,3 χρόνια (73,9 για τις γυναίκες και 70,9 για τους άνδρες), όταν το 1990 το όριο αυτό έφτανε μόλις τα 65,3 έτη. Ωστόσο, η παιδική θνησιμότητα παραμένει σε σχετικά υψηλά επίπεδα με 16 θανάτους ανά 1.000 γεννήσεις, ενώ το 8% των βρεφών γεννιέται με ελλιπές βάρος.

Μέσα στην τελευταία δεκαετία, το ποσοστό των κατοίκων του νησιού με πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας έχει αυξηθεί κατά 9% και αγγίζει πλέον το 98%. Επιπλέον, μετά την Κούβα, η Σάντα Λουσία έχει τη μεγαλύτερη αναλογία γιατρών με 518 ανά 100.000 άτομα. Τέλος, το 98% του πληθυσμού έχει πρόσβαση σε πόσιμο νερό.²³⁶

Η κυβέρνηση της Σάντα Λουσία αφιερώνει το 7,7% του ΑΕΠ για την εκπαίδευση. Τα στοιχεία δεν είναι επαρκή, ωστόσο δείχνουν πως μόλις το 90,1% των ενηλίκων (90,6% γυναίκες και 89,5% άνδρες) και το 94,5% των νέων (95,9% γυναίκες και 93,1% άνδρες) διαθέτει επαρκές μορφωτικό επίπεδο.²³⁷

²³³ Βλ. UN, *Millenium Indicators Database*...

²³⁴ Βλ. ILO, *Key Indicators*...

²³⁵ Βλ. IPU, *Women in Parliaments*...

²³⁶ Βλ. UN, *Millenium Indicators Database*...

²³⁷ Βλ. UN, *Correspondence on Adult and Youth Literacy Rates*...

Το 16% του γυναικείου εργατικού δυναμικού απασχολείται στον αγροτικό τομέα, το 14% στη βιομηχανία και το 71% στις υπηρεσίες. Αντίστοιχα, τα ποσοστά αυτά για τους άνδρες είναι 27%, 24% και 49%.²³⁸

Στη Σάντα Λουσία, οι γυναίκες απέκτησαν το δικαίωμα να εκλέγουν και να εκλέγονται το 1951. Σχεδόν τρεις δεκαετίες αργότερα, το 1979 διορίστηκε η πρώτη γυναίκα στο κοινοβούλιο του νησιού. Σήμερα, οι γυναίκες αντιπροσωπεύονται στη βουλή μονάχα κατά 20,7%, στη γερουσία κατά 36,4% και σε υπουργικό επίπεδο μόλις κατά 0,1%.²³⁹

1.10. Σεντ Βίνσεντ και Γρεναδίνες

Η κυβέρνηση του Σεντ Βίνσεντ και των Γρεναδίνων δαπανά ετησίως το 3,9% του ΑΕΠ της για την υγειονομική περίθαλψη των πολιτών της. Για την ιδιωτική υγεία οι δαπάνες βρίσκονται σε χαμηλότερο επίπεδο και αγγίζουν το 2% του ΑΕΠ. Σε όρους ονομαστικής αξίας, στα νησιά δαπανούνται \$340 κατά κεφαλήν για την υγεία.²⁴⁰

Το 1990, το προσδοκώμενο όριο ζωής έφτανε τα 61,6 χρόνια. Σήμερα, το όριο αυτό έχει ανέβει στα 71 χρόνια περίπου (73,9 γυναίκες και 68,3 άνδρες). Οι θάνατοι των βρεφών φτάνουν τους 23 ανά 1.000 γεννήσεις, ενώ το 10% των παιδιών γεννιέται με βάρος μικρότερο του φυσιολογικού. Τέλος, σε 100.000 ανθρώπους αναλογούν μόλις 88 γιατροί.²⁴¹

Η εκπαίδευση συνιστά το 10% του ΑΕΠ και το 20,3% των συνολικών κυβερνητικών εξόδων, κάνοντας το Σεντ Βίνσεντ και τις Γρεναδίνες την πρώτη χώρα σε εκπαιδευτικές δαπάνες στη νησιωτική Καραϊβική.²⁴²

Οι γυναίκες στο Σεντ Βίνσεντ και τις Γρεναδίνες απέκτησαν το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι το 1951 και το 1979 εκλέχθηκε η πρώτη γυναίκα βουλευτής. Σήμερα, μονάχα το 22,7% του κοινοβουλίου και μόλις το 0,2% των υπουργών είναι γυναίκες.²⁴³

1.11. Δομινικανή Δημοκρατία

Μετά το Τρίνιτατ και το Τομπάγκο, η Δομινικανή Δημοκρατία δαπανά το δεύτερο μικρότερο ποσοστό επί του ΑΕΠ για την υγεία. Με δαπάνες λοιπόν ύψους

²³⁸ Βλ. ILO, *Key Indicators...* .

²³⁹ Βλ. IPU, *Women in Parliaments 1945-1995...* .

²⁴⁰ Βλ. WHO, *Correspondence on Health Expenditure...* .

²⁴¹ Βλ. UN, *Millenium Indicators Database...* .

²⁴² Βλ. UN, *Correspondence on Education Expenditure...* .

²⁴³ Βλ. IPU, *Women in Parliaments...* .

2,2% του ΑΕΠ για τη δημόσια υγεία και 3,9% για την ιδιωτική, τα ετήσια κατά κεφαλήν έξοδα αγγίζουν το φτωχό ποσό των \$295.²⁴⁴

Από τα 59,7 έτη που ήταν το προσδοκώμενο όριο ζωής το 1990, σήμερα ο δείκτης αυτός έχει φτάσει τα 67,1 χρόνια (71 για τις γυναίκες και μόλις 63,9 για τους άνδρες). Σημαντικότερη όμως, είναι η μείωση της παιδικής θνησιμότητας την τελευταία δεκαετία κατά 300% φτάνοντας σήμερα τους 29 θανάτους ανά 1.000 γεννήσεις. Ωστόσο, το 11% των παιδιών γεννιέται με ελλιπές βάρος και το 25%, δηλαδή το ένα τέταρτο του πληθυσμού, υποσιτίζεται.

Επιπλέον, το 1,7% των Δομινικανών ηλικίας 15 έως 49 πάσχει από τον ιό HIV, ενώ συναντώνται και 6 κρούσματα ελονοσίας ανά 100.000 ανθρώπους. Μονάχα το 57% του συνολικού πληθυσμού έχει πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, ενώ αντιστοιχούν 188 γιατροί σε 100.000 άτομα. Πρόσβαση σε πόσιμο νερό έχει σήμερα το 93% των Δομινικανών.²⁴⁵

Για την εκπαίδευση, η κυβέρνηση της Δομινικανής Δημοκρατίας διαθέτει το 12,4% των συνολικών δαπανών της, που αντιστοιχεί σε 2,3% του ΑΕΠ. Ωστόσο, ο αναλφαβητισμός βρίσκεται σε πολύ υψηλά επίπεδα, καθώς μόλις το 87,7% των ενηλίκων (87,3% γυναίκες και 88% άνδρες) και το 94% των νέων είναι μορφωμένοι, παρά την ανοδική τάση του δείκτη τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια.²⁴⁶

Η Δομινικανή Δημοκρατία με βάση το δείκτη GDI κατατάσσεται στην 74^η θέση, ενώ σύμφωνα με το μέτρο GEM στην 45^η. Οι γυναίκες έχουν ετήσιο εισόδημα τρεις φορές μικρότερο από τους άνδρες συναδέλφους τους, το οποίο μόλις που ξεπερνά τις \$3.500. Το 2% του γυναικείου εργατικού δυναμικού απασχολείται στη γεωργία, το 17% στη βιομηχανία και το 81% στις υπηρεσίες, τη στιγμή που για τους άνδρες τα ποσοστά αυτά είναι 21%, 26% και 53% αντίστοιχα.²⁴⁷

Το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι για τις γυναίκες της Δομινικανής Δημοκρατίας κατοχυρώθηκε ήδη από το 1942, όταν και εκλέχθηκε η πρώτη γυναίκα βουλευτής. Παρ' όλα αυτά, σήμερα οι γυναίκες αποτελούν μόλις το 15,4% του κοινοβουλίου, το 6,3% της γερουσίας και το 0,1% των υπουργικών θέσεων, με τη συντριπτική πλειοψηφία των αξιωμάτων να κατέχεται από άνδρες.²⁴⁸

²⁴⁴ Βλ. WHO, *Correspondence on Health Expenditure...*

²⁴⁵ Βλ. UN, *Millennium Indicators Database...*

²⁴⁶ Βλ. UN, *Correspondence on Adult and Youth Literacy Rates...*

²⁴⁷ Βλ. ILO, *Key Indicators...*

²⁴⁸ Βλ. IPU, *Women in Parliaments...*

1.12. Αϊτή

Η Αϊτή βρίσκεται στη χειρότερη κοινωνική κατάσταση από τις μελετώμενες χώρες της νησιωτικής Καραϊβικής. Η κυβέρνηση δαπανά το 3% του ΑΕΠ για τη δημόσια υγεία, ενώ το 4,6% του ΑΕΠ δαπανάται για την ιδιωτική. Όμως, το ποσό που δαπανάται ετησίως κατά κεφαλήν για την υγεία είναι μόλις \$83.²⁴⁹

Το προσδοκώμενο όριο ζωής στην Αϊτή δεν ξεπερνά τα 51,5 χρόνια (52,4 για τις γυναίκες και 50,8 για τους άνδρες). Η παιδική θνησιμότητα, που το 1990 έφτανε το 0,148%, ενώ σήμερα έχει μειωθεί, εξακολουθεί να βρίσκεται σε εξαιρετικά υψηλό επίπεδο με 76 θανάτους ανά 1.000 γεννήσεις. Επιπλέον, το 21% των βρεφών γεννιέται με ελλιπές βάρος, ενώ το 47% του πληθυσμού, δηλαδή σχεδόν ένας στους δύο Αϊτινούς, υποσιτίζεται.

Ο ιός HIV ταλανίζει το 5,6% των νέων ηλικίας 15 έως 49 ετών, ενώ τα κρούσματα ελονοσίας φτάνουν τα 15 ανά 1.000 άτομα. Μόλις το 34% του πληθυσμού έχει πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη, τη στιγμή που αναλογούν 25 γιατροί σε 100.000 ανθρώπους. Τέλος, η Αϊτή έχει το μικρότερο ποσοστό επί του συνολικού πληθυσμού, 71%, με πρόσβαση σε πόσιμο νερό.²⁵⁰

Παρ' ότι οι δαπάνες για την εκπαίδευση αποτελούν το 20% των συνολικών κυβερνητικών εξόδων, το ποσό που διατίθεται μόλις που αγγίζει το 1,5% του ΑΕΠ. Επιπλέον, ο αναλφαβητισμός μαστίζει την Αϊτή, όπου μόλις το 51,9% (50% γυναίκες και 53,8 άνδρες) των ενηλίκων και το 66,2% (66,5% γυναίκες και 65,9% άνδρες) των νέων είναι μορφωμένο.²⁵¹

Οι γυναίκες στην Αϊτή απασχολούνται κατά 37% στη γεωργία, 6% στη βιομηχανία και 57% στις υπηρεσίες. Για τους άνδρες εργαζόμενους τα ποσοστά αυτά είναι 63%, 15% και 23% αντίστοιχα. Το εισόδημα των γυναικών αντιστοιχεί στο μισό του ανδρικού και βρίσκεται στο εξευτελιστικό επίπεδο των \$1250 ετησίως.²⁵²

Το δικαίωμα ψήφου για τις γυναίκες στην Αϊτή κατοχυρώθηκε το 1950. Επτά χρόνια αργότερα, το 1957 οι γυναίκες απέκτησαν και το δικαίωμα να εκλέγονται και το 1961 οι κάλπες ανέδειξαν την πρώτη Αϊτινή βουλευτή. Σήμερα, η πολιτική ζωή της Αϊτής κυριαρχείται από άνδρες. Μόλις το 9,1% του κοινοβουλίου και το 25,9% της

²⁴⁹ Βλ. WHO, *Correspondence on Health Expenditure...*

²⁵⁰ Βλ. UN, *Millenium Indicators Database...*

²⁵¹ Βλ. UN, *Correspondence on Adult and Youth Literacy Rates...*

²⁵² Βλ. ILO, *Key Indicators...*

γερουσίας είναι γυναίκες, ενώ στο συντριπτικό 97,7% των υπουργικών θέσεων βρίσκονται άνδρες.²⁵³

1.13. Τζαμάικα

Η Τζαμάικα διαθέτει το 3,4% του ΑΕΠ της για τη δημόσια υγεία. Η δαπάνη για την ιδιωτική υγεία είναι ελαφρά μικρότερη και φτάνει το 2,6% του ΑΕΠ, ενώ τα συνολικά κατά κεφαλήν έξοδα για την υγεία αγγίζουν μονάχα τα \$234.²⁵⁴

Το προσδοκώμενο όριο ζωής έχει παραμείνει σταθερό την τελευταία δεκαπενταετία στα 70,7 χρόνια, ενώ η παιδική θνησιμότητα έχει μειωθεί κατά 280% και φτάνει τους 17 θανάτους ανά 1.000 γεννήσεις. Το 9% των παιδιών που γεννιούνται έχουν βάρος μικρότερο του φυσιολογικού, ενώ το 10% όλου του πληθυσμού υποσιτίζεται.

Το 1,2% των Τζαμαϊκανών ηλικίας 15 έως 49 χρονών πάσχει από τον ιό HIV, ενώ το 80% του συνολικού πληθυσμού έχει πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας, με 85 γιατρούς να αναλογούν σε κάθε 100.000 άτομα. Τέλος, πρόσβαση σε πόσιμο νερό έχει το 93% των κατοίκων.²⁵⁵

Τα στοιχεία στον τομέα της εκπαίδευσης είναι περιορισμένα, ωστόσο, η Τζαμάικα διαθέτει για αυτή το 6,1% του ΑΕΠ της και το 12,3% των συνολικών κυβερνητικών εξόδων. Τα ποσοστά αναλφαβητισμού παραμένουν ανησυχητικά, καθώς μόλις το 87,6% των ενηλίκων (91,4% γυναίκες και 83,8% άνδρες) και το 94,5% των νέων είναι μορφωμένο.²⁵⁶

Η Τζαμάικα κατατάσσεται 75^η σύμφωνα με τον δείκτη GDI για την ισότητα των φύλων. Το 10% του γυναικείου εργατικού δυναμικού απασχολείται στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας, ενώ το 9% στη βιομηχανία και το 81% στον τομέα των υπηρεσιών. Οι γυναίκες αμείβονται κατά 33% λιγότερο από τους άνδρες συναδέλφους τους.²⁵⁷

2. Η Περιβαλλοντική Κατάσταση στα Κυρίαρχα Κράτη της Καραϊβικής

Η κατάσταση του περιβάλλοντος στην περιοχή της Καραϊβικής είναι ομολογουμένως σε πολύ υψηλό επίπεδο. Ωστόσο, το φυσικό περιβάλλον έχει υποστεί αλλοίωση σε μεγάλο βαθμό, τόσο εξαιτίας των επιβαλλόμενων από τους

²⁵³ Βλ. IPU, *Women in Parliaments...*

²⁵⁴ Βλ. WHO, *Correspondence on Health Expenditure...*

²⁵⁵ Βλ. UN, *Millenium Indicators Database...*

²⁵⁶ Βλ. UN, *Correspondence on Adult and Youth Literacy Rates...*

²⁵⁷ Βλ. ILO, *Key Indicators of...*

αποικιοκράτες εξαντλητικών μονοκαλλιεργειών, όσο και λόγω της τουριστικής έκρηξης, που σημειώνεται την τελευταία δεκαετία.

Από τη μία η ανέγερση πελώριων τουριστικών εγκαταστάσεων και από την άλλη η μη ορθολογική συμπεριφορά των επισκεπτών έχει υποβαθμίσει περιβαλλοντικά την Καραϊβική, η οποία έχει καταφέρει να κρατήσει ανέπαφο τον χαρακτήρα της μονάχα στις περιοχές εκείνες, που είναι δυσπρόσιτες από τη φύση τους.

Τα νησιωτικά κράτη εκτός από τις ελάχιστες και μεμονωμένες εθνικές πρωτοβουλίες, που αναλαμβάνουν για την προστασία του περιβάλλοντος, συμμετέχουν και στις παγκόσμιες πρωτοβουλίες. Ωστόσο, συμβατικές υποχρεώσεις, αναφορικά με την προστασία του περιβάλλοντος, έχουν αναληφθεί σε περιορισμένο βαθμό από τις νησιωτικές χώρες της Καραϊβικής.²⁵⁸

Πιο συγκεκριμένα, μελετώντας τη συμπεριφορά των Αντίγκουα και Μπαρμπούντα, Μπαχάμες, Μπαρμπάντος, Κούβα, Ντομίνικα, Γρενάδα, Τρίνιντατ και Τομπάγκο, Άγιος Βικέντιος και Γρεναδίνες, παρατηρούμε ότι έχουν υπογράψει, χωρίς να έχουν προχωρήσει ωστόσο σε επικύρωση, του Πρωτοκόλλου της Καρθαγενής για τη Βιοασφάλεια, της Σύμβασης-Πλαισίου για την Κλιματική Αλλαγή και του ακολούθου Πρωτοκόλλου του Κυότο και της Σύμβασης-Πλαίσιο για τη Βιοποικιλότητα.

Το Σεντ Κιτς και Νέβις έχει υπογράψει τις δύο Συμβάσεις-Πλαίσιο και το Πρωτόκολλο της Καρθαγενής. Η Σάντα Λουσία και η Δομινικανή Δημοκρατία δεν έχουν υπογράψει το τελευταίο, έχουν όμως υπογράψει τα υπόλοιπα τρία κείμενα.

Η Αϊτή δεν έχει υπογράψει το Πρωτόκολλο του Κυότο, έχει υπογράψει ωστόσο τη Σύμβαση-Πλαίσιο για την Κλιματική Αλλαγή και τη Σύμβαση-Πλαίσιο για τη Βιοποικιλότητα και έχει προχωρήσει σε επικύρωση του Πρωτοκόλλου της Καρθαγενής. Σε πιο προχωρημένο επίπεδο βρίσκεται η Τζαμάικα, η οποία έχει υπογράψει τις δύο Συμβάσεις-Πλαίσιο και το Πρωτόκολλο του Κυότο, ενώ έχει επικυρώσει το Πρωτόκολλο της Καρθαγενής για τη Βιοασφάλεια.

Συνεχίζοντας τη μελέτη των ίδιων δεκατριών κρατών, παρατηρούμε πως σε διάστημα τριών δεκαετιών, οι κατά κεφαλήν εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, σε

---

²⁵⁸ Για την ανάληψη συμβατικών περιβαλλοντικών υποχρεώσεων από τα κυρίαρχα κράτη της νησιωτικής Καραϊβικής βλ. UN, *Multilateral Treaties Deposited With The Secretary-General*, United Nations, 2005 διαθέσιμο στο <http://untreaty.un.org>

μετρικούς τόνους, έχουν σε γενικές γραμμές αυξητική τάση.²⁵⁹ Έτσι, στην περίπτωση των Μπαρμπάντος, Σεντ Κιτς και Νέβις, Τρίνιτατ και Τομπάγκο, Αντίγκουα και Μπαρμπούντα, Σάντα Λουσία, Δομινικανή Δημοκρατία και Αϊτή έχουν σχεδόν διπλασιαστεί. Στη Ντομίνικα έχουν τριπλασιαστεί, ενώ στο Σεντ Βίνσεντ και τις Γρεναδίνες έχουν τετραπλασιαστεί και στη Γρενάδα έχουν φτάσει σε πενταπλάσιο ύψος.

Στη Τζαμάικα, οι εκπομπές έχουν παραμείνει σε σταθερό επίπεδο, ενώ στην περίπτωση της Κούβας έχουν παρουσιάσει πτώση της τάξης του 30%. Σημαντική εξαίρεση αποτελούν οι Μπαχάμες, όπου το 1980 οι εκπομπές του διοξειδίου του άνθρακα έφταναν τους 38,1 μετρικούς τόνους, ενώ το 2002 είχαν πέσει κατακόρυφα στους 6,7 μετρικούς τόνους, σημειώνοντας μείωση πάνω από 80%.

Το συνολικό παγκόσμιο μερίδιο των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για τις παραπάνω νησιωτικές χώρες της Καραϊβικής παραμένει σχεδόν αμελητέο. Σύμφωνα με τα στοιχεία των Ηνωμένων Εθνών για το 2000, το μερίδιο αυτό, για την Κούβα, το Τρίνιτατ και το Τομπάγκο και τη Δομινικανή Δημοκρατία, έφτανε κατά μέσο όρο το 0,1%.²⁶⁰

Στο διάστημα 1980 έως 2002, η κατά κεφαλήν κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας αυξήθηκε. Η αύξηση αυτή έχει ξεπεράσει το 100% σε Μπαρμπάντος, Τρίνιτατ και Τομπάγκο, Γρενάδα, Ντομίνικα, Σάντα Λουσία, Σεντ Βίνσεντ και Γρεναδίνες, Δομινικανή Δημοκρατία και Τζαμάικα. Χαρακτηριστικές είναι οι περιπτώσεις των Γρενάδα και Ντομίνικα, όπου η κατανάλωση ηλεκτρικού έχει εξαπλασιαστεί και οκταπλασιαστεί αντίστοιχα. Στις Μπαχάμες, την Αντίγκουα και Μπαρμπούντα και την Αϊτή η αύξηση έχει ξεπεράσει το 50%, τη στιγμή που η κατανάλωση στην Κούβα παραμένει, σε γενικές γραμμές, σταθερή.²⁶¹

Η κοινωνική κατάσταση της Καραϊβικής κυμαίνεται σε γενικές γραμμές σε μεσαία επίπεδα. Με εξαίρεση την Κούβα, οι δαπάνες για την υγεία είναι περιορισμένες και ο αριθμός των γιατρών, που αντιστοιχεί στον πληθυσμό δεν επαρκεί. Η παιδική θνησιμότητα παρουσιάζει σημαντική πτώση με την πάροδο των

²⁵⁹ Βλ. CDIAC, *Data On Carbon Dioxide Emmissions*, Carbon Dioxide Information Analysis Center, 2005 διαθέσιμο στο http://cdiac.esd.ornl.gov/trends/em_cont.htm

²⁶⁰ Το ίδιο.

²⁶¹ Βλ. UN, *Correspondence on Energy Consumption*, Department of Economic and Social Affairs (Statistics Division), New York, 2005.

ετών, παρ' ότι ο ρυθμός αύξησης του πληθυσμού είναι στις περισσότερες περιπτώσεις μηδαμινός ή αρνητικός. Η πρόσβαση στο πόσιμο νερό είναι σε γενικές γραμμές ικανοποιητική, παρ' ότι στην περίπτωση της Αιτής το ποσοστό είναι τραγικά απογοητευτικό.

Η εκπαίδευση δεν αναλογεί σε μεγάλο ποσοστό των κυβερνητικών δαπανών, ωστόσο τα ποσοστά αναλφαβητισμού είναι γενικά μικρά και με την πάροδο των χρόνων μειώνονται όλο και περισσότερο. Οι γυναίκες παρουσιάζονται περισσότερο μορφωμένες από τους άνδρες. Ωστόσο, για όμοια εργασία και με όμοια προσόντα αμείβονται πολύ λιγότερο από τους άνδρες συναδέλφους τους, ενώ η εκπροσώπησή τους στα πολιτικά κρατικά όργανα είναι σχεδόν ανύπαρκτη.

Σε περιβαλλοντικούς όρους, η έξαρση του τουρισμού και του κατασκευαστικού τομέα, τα τελευταία χρόνια, έχει πολλαπλασιάσει την κατανάλωση ενέργειας. Με βάση τους δείκτες, η Καραϊβική κατέχει μηδαμινό μερίδιο εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, με τις συνολικές εκπομπές να μην ξεπερνούν το 0,1%. Αναφορικά, με τις συμβατικές υποχρεώσεις στον τομέα του περιβάλλοντος, τα νησιωτικά κράτη της περιοχής οφείλουν να διανύσουν ακόμη αρκετό δρόμο, καθώς ακόμη και έχοντας υπογράψει την πλειοψηφία των κειμένων, στα πλαίσια του συστήματος του ΟΗΕ, δεν έχουν ωστόσο προβεί, σε όλες τις περιπτώσεις, σε επικύρωση και θέση σε εφαρμογή.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι νησιωτικές χώρες παρουσιάζουν μία σειρά από γεωγραφικές ιδιαιτερότητες, με πιο σημαντικές τη μεγάλη απόσταση που τις χωρίζει από τις πλησιέστερες ηπειρωτικές ακτές και την μικρή εδαφική έκταση που καλύπτουν, τις διασκορπισμένες, τις περισσότερες φορές, εκτάσεις τους και την αδυναμία τους μπροστά στις φυσικές καταστροφές. Όλες αυτές οι συνθήκες και ιδιαιτερότητες προκαλούν μια σειρά προβλημάτων, που εμποδίζουν την εξέλιξη του αναπτυξιακού φαινομένου και που οι άλλες αναπτυσσόμενες χώρες δεν αντιμετωπίζουν, και καθιστούν έτσι τη μελέτη των αναπτυσσόμενων νησιωτικών χωρών ελκυστικότερη.

Η περιοχή της Καραϊβικής, διάσημη παγκοσμίως για τα τουριστικά θέρετρα, που παρέχει και τις ειδυλλιακές διακοπές, που προσφέρει στον αναπτυγμένο Βορρά, ζει καθημερινά μία άλλη πραγματικότητα. Από τις είκοσι πέντε νησιωτικές χώρες, που απλώνονται στα νερά της, η συντριπτική πλειοψηφία γνωρίζει στο εσωτερικό της τη φτώχεια και την εξαθλίωση.

Η συγγραφή της εργασίας αυτής βασίστηκε στην προσπάθεια να παρουσιαστεί η κατάσταση, που επικρατεί στις νησιωτικές χώρες της Καραϊβικής, με βάση τους πυλώνες της βιώσιμης ανάπτυξης. Στόχος ήταν η ανάλυση των διαθέσιμων δεικτών ανθρώπινης ανάπτυξης, η παρουσίαση των αναπτυξιακών προβλημάτων, που επικρατούν στις υπό μελέτη χώρες και η παρουσίαση των προοπτικών εξέλιξης.

Στο Κεφάλαιο 1 εξετάστηκαν σε πρώτη φάση τα προβλήματα, που αντιμετωπίζουν οι νησιωτικές χώρες ως ενιαίο σύνολο. Οι ιδιαίτερες γεωγραφικές συνθήκες, που χαρακτηρίζουν τις νησιωτικές χώρες παράγουν με τη σειρά τους μεγάλο αριθμό προβλημάτων, τόσο οικονομικής όσο κοινωνικής φύσης. Η γεωγραφία και το κλίμα, συχνά οδηγούν σε μονοδιάστατη παραγωγή, τις λεγόμενες μονοκαλλιέργειες, όπου ο παραγωγός υπόκειται στη ζήτηση του αναπτυγμένου, που καθορίζει και τις τιμές. Επιπλέον, τα ακραία καιρικά φαινόμενα πλήττουν το σύνολο της οικονομίας ανεπανόρθωτα, ενώ αποτελούν κίνδυνο και για την ίδια την ανθρώπινη ζωή. Παράλληλα, η απόσταση από την κύρια νησιωτική αλυσίδα σε πολλές περιπτώσεις σημαίνει και καταδίκη για τους κατοίκους των μικρών νησιών, καθώς βρίσκονται εκ των πραγμάτων αποκλεισμένοι από κάθε δραστηριότητα.

Η δεύτερη ενότητα του πρώτου κεφαλαίου πραγματεύεται την περίπτωση της Καραϊβικής. Η Καραϊβική συνορεύει βόρεια και ανατολικά με το αρχιπέλαγος των

Δυτικών Ινδιών, νότια με τη Νότιο Αμερική και δυτικά με τον ισθμό της Κεντρικής Αμερικής. Έχει έκταση 2.512.950 χλμ² και αποτελεί τμήμα του Ατλαντικού Ωκεανού. Τα νησιωτικά συμπλέγματα των Μπαχάμας, Μεγάλων Αντίλλων και Μικρών Αντίλλων (Leeward Islands, Windward Islands, και υπόλοιπες Μικρές Αντίλλες) απαρτίζονται από είκοσι πέντε νησιωτικές χώρες. Γεωγραφικά, η μία χώρα διαδέχεται την άλλη και ενώ άλλες μοιάζουν σε μεγάλο βαθμό μεταξύ τους, άλλες είναι ολότελα διαφορετικές. Το έδαφός τους είναι κυρίως επίπεδο, ασβεστολιθικό και γεμάτο με έλη και βάλτους. Κοινό πάντως όλων είναι το τροπικό κλίμα, που χαρακτηρίζεται από μακρά περίοδο βροχών και οι τυφώνες, που πλήττουν καταστροφικά την περιοχή.

Στο Κεφάλαιο 2 αναλύθηκε η οικονομική κατάσταση όλων των χωρών της Καραϊβικής. Η περιοχή παράγει κυρίως πετρέλαιο, μέταλλευμα σιδήρου, βωξίτη, καφέ και μπανάνες, τα οποία και εμπορεύεται διά θαλάσσης. Η Καραϊβική εξαρτάται οικονομικά από το πατρνάρισμα των ΗΠΑ και των Ευρωπαίων και από μία πελώρια τουριστική βιομηχανία. Επιπλέον ώθηση στην οικονομία δίνει ο άμεσα εξαρτώμενος από τον τουρισμό τομέας των κατασκευών, καθώς και η άνθιση των offshore οικονομικών και τραπεζικών υπηρεσιών. Όσον αφορά, το τελευταίο στοιχείο, οι διεθνείς οικονομικοί θεσμοί συχνά κατηγορούν τις χώρες της Καραϊβικής για ξέπλυμα χρήματος και παράνομες δραστηριότητες, αναγκάζοντάς τες να αναλαμβάνουν όλο και αυστηρότερα νομοθετικά μέτρα.

Η ανεργία καταπολεμείται από τις κυβερνήσεις μέσω της εκπόνησης ειδικών προγραμμάτων και της ανάπτυξης της βιομηχανίας των κατασκευών. Οι τυφώνες, που καταστρέφουν τις τοπικές οικονομίες είναι συχνό φαινόμενο. Χαρακτηριστικό πάντως είναι το γεγονός, ότι οι πληγείσες χώρες ανακάμπτουν σχετικά γρήγορα, χρησιμοποιώντας τόσο τους δικούς τους πόρους όσο και την αναπτυξιακή βοήθεια, που ούτως ή άλλως τους παρέχεται.

Στο Κεφάλαιο 3 μελετήθηκε η πολιτική κατάσταση των κρατών της νησιωτικής Καραϊβικής. Η Αντίγκουα και Μπαρμπούντα, η Γρενάδα, οι Μπαχάμες, το Μπαρμπάντος, η Σάντα Λουσία, το Σεντ Βίνσεντ και οι Γρεναδίνες, το Σεντ Κιτς και Νέβις και η Τζαμάικα αποτελούν τα Βασίλεια της Κοινοπολιτείας των Εθνών. Τα ανεξάρτητα αυτά κράτη αναγνωρίζουν ως μονάρχη τη Βασίλισσα Ελισσάβητ Β΄ του Ηνωμένου Βασιλείου, διαθέτουν όμως τον Γενικό Κυβερνήτη τους και λειτουργούν αυτόνομα στα πλαίσια της δικής τους κυβέρνησης.

Η Ντομίνικα και το Τρίνιντατ και Τομπάγκο είναι δύο φιλελεύθερες, κοινοβουλευτικές δημοκρατίες, στα πλαίσια της Κοινοπολιτείας των Εθνών. Στο πολιτικό αυτό σκηνικό, αρχηγός της κάθε χώρας είναι ο Πρόεδρος, ο οποίος διορίζει τον αρχηγό της κυβέρνησης. Πρότυπο αποτελεί το βρετανικό μοντέλο διακυβέρνησης και χαρακτηριστική είναι η επικράτηση του common law.

Η Αϊτή, η Δομινικανή Δημοκρατία και η Κούβα αποτελούν επίσης Δημοκρατίες, εκτός όμως της Βρετανικής Κοινοπολιτείας. Η Δομινικανή Δημοκρατία είναι μία προεδρική αντιπροσωπευτική δημοκρατία, ενώ η Αϊτή είναι προεδρευόμενο καθεστώς. Η Κούβα ως σοσιαλιστική δημοκρατία, με πολύ αυστηρό συγκεντρωτικό κρατικό μηχανισμό και την ηγετική «αυτοκρατορία» του Castro, ελέγχει όλες τις όψεις του καθημερινού βίου και συχνά χαρακτηρίζεται ως καθεστώς αυταρχικό και αντιδημοκρατικό.

Η Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την Αποαποικιοποίηση συμπεριλαμβάνει την Αγκουίλα, τις Βρετανικές Παρθένους Νήσους, τα Νησιά Καϋμάν, το Μοντσεράτ και τα Νησιά Τερκς και Κάικος, στη λίστα των Μη-Αυτοκυβερνώμενων Εδαφών. Οι νησιωτικές αυτές χώρες αποτελούν υπερπόντιες Βρετανικές κτήσεις και ελέγχονται από το Ηνωμένο Βασίλειο. Εσωτερικά είναι ουσιαστικά αυτοκυβερνώμενες και απολαμβάνουν μεγάλο βαθμό ελευθερίας κινήσεων. Στο επίπεδο ωστόσο των εξωτερικών σχέσεων και της άμυνας και ασφάλειας, υπεύθυνο για αυτές είναι το Ηνωμένο Βασίλειο.

Η Αρούμπα και οι Ολλανδικές Αντίλλες αποτελούν τμήμα του Βασιλείου της Ολλανδίας και μαζί με το Ευρωπαϊκό τμήμα της Ολλανδίας σχηματίζουν ομοσπονδία. Ωστόσο, στις 28 Νοεμβρίου 2005, η κυβέρνηση κάθε νησιού των Ολλανδικών Αντίλλων υπέγραψε συμφωνίες με την Ολλανδική κυβέρνηση. Με βάση αυτές, από τον Ιούλιο του 2007, θα δημιουργηθούν δύο συνδεδεμένα κράτη στα πλαίσια του Βασιλείου της Ολλανδίας, το Κουρασάο και το Σεντ Μάρτεν, ενώ το Μποναίρ, το Σάμπα και το Σεντ Γιουστέσσιας θα γίνουν απευθείας τμήμα της Ολλανδίας ως Νησιά του Βασιλείου.

Η Γουαδελούπη και η Μαρτινίκα αποτελούν υπερπόντια διαμερίσματα και εσωτερικό τμήμα της Γαλλικής Δημοκρατίας και ως εκ τούτου κομμάτι της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αρχηγός του κράτους και στις δύο περιπτώσεις είναι ο Πρόεδρος της Γαλλικής Δημοκρατίας, ο οποίος εκπροσωπείται στα νησιά από έναν κυβερνήτη (διοικητή), που ελέγχει τις καθημερινές υποθέσεις. Παράλληλα, και οι δύο

χώρες συμμετέχουν στην πολιτική ζωή της Γαλλίας, καθώς εκλέγουν τους δικούς τους, ξεχωριστούς αντιπροσώπους στα πολιτικά όργανα αυτής.

Οι κτήσεις των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής στην Καραϊβική είναι τρεις, το καθεστώς τους όμως διαφοροποιείται σημαντικά. Το ακατοίκητο νησί Ναβάσσα, αν και διεκδικείται έως και σήμερα και από την Αϊτή, θεωρείται μη ενσωματωμένο, ανοργάνωτο έδαφος των Ηνωμένων Πολιτειών και διοικείται από την Αμερικανική Υπηρεσία Ψαριών και Άγριας Φύσης. Από την άλλη, οι Παρθένοι Νήσοι των ΗΠΑ περιλαμβάνονται στη λίστα των μη-αυτοκυβερνώμενων εδαφών των Ηνωμένων Εθνών, ενώ το Πουέρτο Ρίκο θεωρείται πως δεν συμπεριλαμβάνεται σε αυτή, αν και δεν είναι ουσιαστικά ακόμη αυτοκυβερνώμενο. Οι κάτοικοι των δύο χωρών θεωρούνται Αμερικανοί υπήκοοι, παρ' ότι στερούνται δικαιώματος ψήφου στις προεδρικές εκλογές των ΗΠΑ.

Το Κεφάλαιο 3 παρουσίασε επιπλέον, τα δημογραφικά στοιχεία των υπό μελέτη χωρών. Με την πλειοψηφία των χωρών να έχουν πληθυσμό λίγων χιλιάδων, εξαίρεση αποτελούν μόνο η Κούβα, η Τζαμάικα, η Δομινικανή Δημοκρατία, η Αϊτή, το Τρίνιτατ και Τομπάγκο και το Πουέρτο Ρίκο. Οι κάτοικοι είναι κυρίως νέοι και φθάνουν κατά μέσο όρο τα 67 χρόνια ζωής. Ο πληθυσμός είναι στην πλειοψηφία του μαύροι, απόγονοι των Αφρικανών δούλων, που έφεραν οι αποικιοκράτες για να εργαστούν στις καλλιέργειες. Λευκοί είναι κατά κύριο λόγο οι απόγονοι των αποικιοκρατών. Πάντως μεγάλο είναι το ποσοστό των μιγάδων, που προέρχεται από συνδυασμό όλων των φυλών. Οι γενεαλογικές ρίζες εντοπίζονται στους caribs και τους ταίπος Αμερινδιανούς, χαρακτηριστικά των οποίων δεν έχουν εξαλειφθεί τελείως σε κάποιες από τις περιοχές. Οι γλώσσες που μιλούνται είναι τα αγγλικά, τα ισπανικά, τα γαλλικά, και οι τοπικές διάλεκτοι patois, κρεολί και rariamento. Η αποικιοκρατία άφησε στα κατάλοιπά της και τον διαδεδομένο Χριστιανισμό, αν και δεν λείπουν και οι διάφορες τοπικές δοξασίες και κάλτες, όπως συμβαίνει στην Αϊτή και στη Τζαμάικα.

Το Κεφάλαιο 4 εξέτασε την κοινωνική κατάσταση των κυρίαρχων κρατών της περιοχής. Με εξαίρεση την Κούβα, οι δαπάνες για την υγεία είναι περιορισμένες και ο αριθμός των γιατρών, που αντιστοιχεί στον πληθυσμό δεν επαρκεί. Η παιδική θνησιμότητα παρουσιάζει σημαντική πτώση με την πάροδο των ετών, παρ' ότι ο ρυθμός αύξησης του πληθυσμού είναι στις περισσότερες περιπτώσεις μηδαμινός ή

αρνητικός. Η πρόσβαση στο πόσιμο νερό είναι σε γενικές γραμμές ικανοποιητική, παρ' ότι στην περίπτωση της Αϊτής το ποσοστό είναι τραγικά απογοητευτικό.

Η εκπαίδευση δεν αναλογεί σε μεγάλο ποσοστό των κυβερνητικών δαπανών, ωστόσο τα ποσοστά αναλφαβητισμού είναι γενικά μικρά και με την πάροδο των χρόνων μειώνονται όλο και περισσότερο. Οι γυναίκες παρουσιάζονται περισσότερο μορφωμένες από τους άνδρες. Ωστόσο, για όμοια εργασία και με όμοια προσόντα αμείβονται πολύ λιγότερο από τους άνδρες συναδέλφους τους, ενώ η εκπροσώπησή τους στα πολιτικά κρατικά όργανα είναι σχεδόν ανύπαρκτη.

Το Κεφάλαιο 4 πραγματεύτηκε επίσης, την περιβαλλοντική κατάσταση των κυρίαρχων αρχιπελαγικών κρατών της Καραϊβικής. Τα τελευταία είκοσι χρόνια, η έξαρση του τουρισμού και του κατασκευασικού τομέα έχει πολλαπλασιάσει την κατανάλωση ενέργειας και σε πολλές περιπτώσεις, οι εγχώριες δυνατότητες παροχής της δεν επαρκούν. Πάντως, όσον αφορά τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, σύμφωνα με τη μελέτη αυτή, η Καραϊβική κατέχει μηδαμινό μερίδιο σε παγκόσμια κλίμακα, με τις συνολικές εκπομπές να μην ξεπερνούν το 0,1%. Αναφορικά, με τις συμβατικές υποχρεώσεις στον τομέα του περιβάλλοντος, τα κράτη της περιοχής οφείλουν να διανύσουν ακόμη αρκετό δρόμο, καθώς ακόμη και έχοντας υπογράψει την πλειοψηφία των κειμένων, δεν έχουν προβεί σε όλες τις περιπτώσεις σε επικύρωση και θέση σε εφαρμογή.

Οι νησιωτικές χώρες της Καραϊβικής βασανισμένες από τη μια από την υπέρμετρη υδάτινη γενναιοδωρία, αλλά τυχερές χάρη στην εκπληκτική φυσική ομορφιά τους και τον ετήσιο ζεστό καιρό τους βρίσκονται σε ευνοϊκότερη θέση από τις υπόλοιπες αναπτυσσόμενες νησιωτικές χώρες. Η αναδιάρθρωση των εσωτερικών δομών τους και η ανάληψη πρωτοβουλιών μπορούν να τις βγάλουν από το τέλμα της υπανάπτυξης.

Διαφοροποίηση της οικονομίας και εισαγωγή νέων καλλιεργειών στη γεωργία, ανάπτυξη του κλάδου των κατασκευών και βελτίωση των τουριστικών υποδομών, σε συνδυασμό με την παροχή επενδυτικών κινήτρων, είναι κινήσεις, που μπορούν να δώσουν ώθηση στις τοπικές οικονομίες. Παράλληλα, είναι απαραίτητη η παροχή ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος, το οποίο όμως θα συνάδει με τα διεθνή πρότυπα και απαιτήσεις.

Το άνοιγμα νέων θέσεων εργασίας και η οικονομική μεγέθυνση θα δώσουν με τη σειρά τους νέα ώθηση στην κοινωνική δυναμική. Η καταπολέμηση της φτώχειας

θα παρέχει στις χώρες τη δυνατότητα να βελτιώσουν τόσο τον τομέα της υγείας όσο και της εκπαίδευσης. Ένας σταθερά αναπτυσσόμενος υγιής πληθυσμός, με κατάρτιση και μορφωτικά εφόδια θα στηρίξει την περιοχή, ενώ θα μειωθεί ταυτόχρονα το οικονομικό και κοινωνικό χάσμα ανάμεσα σε φτωχούς και πλούσιους.

Ο ρόλος της γυναίκας στην Καραϊβική είναι σημαντικότερος. Η απόκτηση των πολιτικών δικαιωμάτων δεν άργησε σε αυτήν την περιοχή του κόσμου, όμως η εκπροσώπηση στα εθνικά κοινοβούλια και τις κυβερνητικές θέσεις οφείλει να αυξηθεί, προκειμένου να υπάρξει ουσιαστική κοινωνική ανάπτυξη.

Σε αντίθεση με την νησιωτική Αφρική, η Καραϊβική είχε την τύχη να γνωρίσει τον εκδημοκρατισμό σχετικά νωρίς, ενώ το ήμισυ των χωρών έχει αποκτήσει εδώ και μερικές δεκαετίες την ανεξαρτησία του. Ακόμη και στις περιπτώσεις των εξαρτημένων εδαφών, οι χώρες απολαμβάνουν στο εσωτερικό τους μια μορφή αυτοκυβέρνησης και διαχείρισης των καθημερινών θεμάτων τους. Ωστόσο, μελανό σημείο αποτελεί η περίπτωση της Δημοκρατίας της Αϊτής, όπου οι πολυετείς πολιτικές αναταραχές έχουν οπισθοδρομήσει σημαντικά την χώρα και την έχουν εγκλωβίσει σε ένα φαύλο κύκλο φτώχειας και υπανάπτυξης. Επιπλέον, μεγάλη είναι η συζήτηση αναφορικά με την πολιτική κατάσταση στην Κούβα, όπου η διοίκηση του Castro προκαλεί πολλά ερωτήματα, σχετικά με το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η οικονομική πρόοδος των νησιωτικών χωρών δε θα πρέπει σε καμία περίπτωση να αποτελέσει εμπόδιο στην προστασία του περιβάλλοντος. Είναι επιτακτική ανάγκη να διατηρηθεί το εξαιρετικά όμορφο φυσικό περιβάλλον της περιοχής, με τη σπάνια χλωρίδα και πανίδα, αλλά και να μην επιβαρυνθεί επιπλέον η παγκόσμια περιβαλλοντική κατάσταση, μέσω διασυνοριακής ρύπανσης. Η συμμετοχή στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών και η προώθηση μέσα από τους κόλπους του, της περιβαλλοντικής προστασίας πρέπει να μην παραμένει απλά στα γραπτά κείμενα, αλλά να τίθεται σε ενεργό εφαρμογή. Επιπλέον, τα κράτη οφείλουν να αναλάβουν περαιτέρω πρωτοβουλίες και να αναζητήσουν εναλλακτικούς τρόπους παραγωγής ενέργειας και μείωσης της υπέρμετρης κατανάλωσης.

Η ανάγκη για ανάπτυξη των νησιωτικών χωρών μέσω του Πρόγραμματος Δράσης του Μπαρμπάντος, της Διακήρυξης του Μαυρίκιου²⁶² και της γενικότερης υποχρέωσης των αναπτυσσόμενων χωρών να συνδράμουν για την ανάπτυξη των

²⁶² Βλ. UN, *Mauritius Declaration*, United Nations, Port Louis, 10-14 January 2005 (A/CONF207/L.6), διαθέσιμο στο <http://www.un.org/smallislands2005/pdf/mauritiusdeclaration.pdf>

πρώτων, κυριαρχεί σε όλο το σύστημα των Ηνωμένων Εθνών. Η αναπτυξιακή βοήθεια δίνεται σε σταθερή βάση και είναι ανάγκη να συνεχιστεί, καθώς οι φυσικές καταστροφές αποτελούν θλιβερή καθημερινότητα για την Καραϊβική. Η συνεργασία είναι απαραίτητη τόσο με τους αναπτυγμένους, όσο και μεταξύ των αναπτυσσόμενων νησιωτικών χωρών και μόνο με παράλληλη προώθηση και των δύο θα μπορέσει να επέλθει ουσιαστική αναπτυξιακή πρόοδος στην περιοχή.

«...Η γενναιοδωρία της θάλασσας που τις περιβάλλει (τις νησιωτικές χώρες) και που, παρά τα προβλήματα που όπως είδαμε τους προκαλεί, τις έχει ταυτόχρονα προικίσει με σημαντικές φυσικές πηγές...».²⁶³

---

²⁶³ Τσάλτας Γρ., *Αναπτυξιακό Φαινόμενο...*, σελ.126.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

Πίνακας 1: Η Οικονομία της Κούβας	σελ.110
Πίνακας 2: Η Οικονομία του Μπαρμπάντος	σελ.110
Πίνακας 3: Η Οικονομία του Σεντ Κιτς και Νέβις	σελ.111
Πίνακας 4: Η Οικονομία των Μπαχάμας	σελ.111
Πίνακας 5: Η Οικονομία της Αντίγκουα και της Μπαρμπούντα	σελ.111
Πίνακας 6: Η Οικονομία της Γρενάδα	σελ.112
Πίνακας 7: Η Οικονομία της Ντομίνικα	σελ.112
Πίνακας 8: Η Οικονομία της Σάντα Λουσία	σελ.112
Πίνακας 9: Η Οικονομία του Σεντ Βίνσεντ και Γρεναδίνων	σελ.113
Πίνακας 10: Η Οικονομία της Δομινικανής Δημοκρατίας	σελ.113
Πίνακας 11: Η Οικονομία της Τζαμάικα	σελ.113
Πίνακας 12: Η Οικονομία του Τρίνιτατ και Τομπάγκο	σελ.114
Πίνακας 13: Η Οικονομία της Αϊτής	σελ.114
Πίνακας 14: Η Οικονομία της Αγκουίλα	σελ.114
Πίνακας 15: Η Οικονομία των Βρετανικών Παρθένων Νήσων	σελ.115
Πίνακας 16: Η Οικονομία του Μοντσεράτ	σελ.115
Πίνακας 17: Η Οικονομία των Νήσων Καϋμάν	σελ.115
Πίνακας 18: Η Οικονομία των Νήσων Τερκς και Κάικος	σελ.116
Πίνακας 19: Η Οικονομία της Αρούμπα	σελ.116
Πίνακας 20: Η Οικονομία των Ολλανδικών Αντίλλων	σελ.116
Πίνακας 21: Η Οικονομία της Γουαδελούπης	σελ.117
Πίνακας 22: Η Οικονομία της Μαρτινίκας	σελ.117
Πίνακας 23: Η Οικονομία των Παρθένων Νήσων των ΗΠΑ	σελ.117
Πίνακας 24: Η Οικονομία του Πουέρτο Ρίκο	σελ.118

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

Πίνακας 25: Η Πολιτική Ηγεσία των Κοινοπολιτειακών Βασιλείων	σελ.119
Πίνακας 26: Αντίγκουα και Μπαρμπούντα – Δημογραφικά Στοιχεία	σελ.119
Πίνακας 27: Γρενάδα – Δημογραφικά Στοιχεία	σελ.119

Πίνακας 28: Μπαρμπάντος – Δημογραφικά Στοιχεία	σελ.120
Πίνακας 29: Μπαχάμες – Δημογραφικά Στοιχεία	σελ.120
Πίνακας 30: Σεντ Βίνσεντ και Γρεναδίνες– Δημογραφικά Στοιχεία	σελ.120
Πίνακας 31: Σεντ Κιτς και Νέβις – Δημογραφικά Στοιχεία	σελ.121
Πίνακας 32: Σάντα Λουσία – Δημογραφικά Στοιχεία	σελ.121
Πίνακας 33: Τζαμάικα – Δημογραφικά Στοιχεία	σελ.121
Πίνακας 34: Η Πολιτική Ηγεσία των Κοινοπολιτειακών Δημοκρατιών	σελ.122
Πίνακας 35: Ντομίνικα – Δημογραφικά Στοιχεία	σελ.122
Πίνακας 36: Τρίνιτατ και Τομπάγκο – Δημογραφικά Στοιχεία	σελ.122
Πίνακας 37: Η Πολιτική Ηγεσία των Δημοκρατιών της Καραϊβικής	σελ.122
Πίνακας 38: Κούβα – Δημογραφικά Στοιχεία	σελ.123
Πίνακας 39: Δομινικανή Δημοκρατία – Δημογραφικά Στοιχεία	σελ.123
Πίνακας 40: Αϊτή – Δημογραφικά Στοιχεία	σελ.123
Πίνακας 41: Η Πολιτική Ηγεσία των Βρετανικών Κτήσεων	σελ.124
Πίνακας 42: Αγκουίλα – Δημογραφικά Στοιχεία	σελ.124
Πίνακας 43: Βρετανικές Παρθένοι Νήσοι – Δημογραφικά Στοιχεία	σελ.124
Πίνακας 44: Μοντσεράτ – Δημογραφικά Στοιχεία	σελ.124
Πίνακας 45: Νησιά Καϋμάν – Δημογραφικά Στοιχεία	σελ.125
Πίνακας 46: Νησιά Τερκς και Κάικος – Δημογραφικά Στοιχεία	σελ.125
Πίνακας 47: Η Πολιτική Ηγεσία των Ολλανδικών Κτήσεων	σελ.125
Πίνακας 48: Αρούμπα – Δημογραφικά Στοιχεία	σελ.125
Πίνακας 49: Ολλανδικές Αντίλλες – Δημογραφικά Στοιχεία	σελ.126
Πίνακας 50: Η Πολιτική Ηγεσία των Γαλλικών Κτήσεων	σελ.126
Πίνακας 51: Γουαδελούπη – Δημογραφικά Στοιχεία	σελ.126
Πίνακας 52: Μαρτινίκα – Δημογραφικά Στοιχεία	σελ.126
Πίνακας 53: Η Πολιτική Ηγεσία των Κτήσεων των ΗΠΑ	σελ.127
Πίνακας 54: Παρθένοι Νήσοι των ΗΠΑ – Δημογραφικά Στοιχεία	σελ.127
Πίνακας 55: Πουέρτο Ρίκο – Δημογραφικά Στοιχεία	σελ.127
Πίνακας 56: Η Υγεία στην Κούβα	σελ.127

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

Πίνακας 1

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΚΟΥΒΑΣ	
ΑΕΠ/PPP (2005)	\$37,24 δις
ΑΕΠ/PPP κατά κεφαλήν (2005)	\$3.300
Ρυθμός αύξησης ΑΕΠ (2005)	5,5%
ΑΕΠ ανά τομέα	γεωργία: 5,5%, βιομηχανία: 26,1%, υπηρεσίες: 64,4%
Νόμισμα	Κουβανικό πέσο
Ποσοστό πληθωρισμού (2005)	4,2%
Εργατικό δυναμικό (2005)	4,6 εκατομμύρια
Εργατικό δυναμικό ανά απασχόληση (2005)	γεωργία: 21,2%, βιομηχανία: 14,4%, υπηρεσίες: 64,4%
Ποσοστό ανεργίας (2005)	1,9%
Κύριες βιομηχανίες	ζάχαρη, πετρέλαιο, καπνός, κατασκευές, νικέλιο, ατσάλι, τσιμέντο, αγροτικά μηχανήματα, παραφαρμακευτικά
Εξαγωγές (2005)	\$2.388 δις
Κύριοι εξαγωγικοί εταίροι (2005)	Ολλανδία 22,8%, Καναδάς 20,6%, Κίνα 7,7%, Ρωσία 7,5%, Ισπανία 6,4%, Βενεζουέλα 4,4%
Εισαγωγές (2005)	\$6.916 δις
Κύριοι εισαγωγικοί εταίροι (2005)	Γερμανία 14,1%, ΗΠΑ 8,7%, Γαλλία 8%, Ολλανδία 7,2%, Βέλγιο 5,5%, Ιταλία 4,9%, Κίνα 4,1%, Ιρλανδία 4%
Εξωτερικό χρέος	38% του ΑΕΠ
Πηγή: United Nations, World Bank, IMF	

Πίνακας 2

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑΝΤΟΣ	
ΑΕΠ/PPP (2005)	\$4,841 δις
ΑΕΠ/PPP κατά κεφαλήν (2005)	\$17.400
Ρυθμός αύξησης ΑΕΠ (2005)	2,5%
ΑΕΠ ανά τομέα	γεωργία: 6%, βιομηχανία: 18%, υπηρεσίες: 76%
Νόμισμα	Δολάριο Μπαρμπάντος
Ποσοστό πληθωρισμού (2003)	-0,5%
Ποσοστό ανεργίας (2003)	10,7%
Εργατικό δυναμικό (2001)	128.500
Εργατικό δυναμικό ανά απασχόληση (2005)	γεωργία: 10%, βιομηχανία: 15%, υπηρεσίες: 75%
Εξαγωγές (2004)	\$209 εκατομ.
Εισαγωγές (2004)	\$1,476 δις
Κύριοι εμπορικοί εταίροι (2004)	ΗΠΑ, Ηνωμένο Βασίλειο, Τρίνιτατ και Τομπάγκο, Σάντα Λουσία, Τζαμάικα, Σεντ Βίνσεντ και Γρεναδίνες, Ιαπωνία
Πηγή: United Nations, World Bank, IMF	

Πίνακας 3

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΣΕΝΤ ΚΙΤΣ ΚΑΙ ΝΕΒΙΣ	
ΑΕΠ/PPP (2002)	\$339 εκατομ.
ΑΕΠ/PPP κατά κεφαλήν (2002)	\$8.800
Ρυθμός αύξησης ΑΕΠ (2002)	-1,9%
ΑΕΠ ανά τομέα	γεωργία: 6%, βιομηχανία: 26%, υπηρεσίες: 68%
Νόμισμα	Δολάριο Ανατολικής Καραϊβικής
Ποσοστό πληθωρισμού (2001)	1,7%
Ποσοστό ανεργίας (1997)	4,5%
Εργατικό δυναμικό (1995)	18.170
Εξαγωγές (2004)	\$70 εκατομ.
Εισαγωγές (2004)	\$405 εκατομ.
Κύριοι εμπορικοί εταίροι (2004)	ΗΠΑ, Καναδάς, Πορτογαλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ουκρανία, Τρίνιτατ και Τομπάγκο
Πηγή: United Nations, World Bank, IMF	

Πίνακας 4

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΩΝ ΜΠΑΧΑΜΑΣ	
ΑΕΠ/PPP (2005)	\$5,696 δις
ΑΕΠ/PPP κατά κεφαλήν (2005)	\$18.900
Ρυθμός αύξησης ΑΕΠ (2005)	3%
ΑΕΠ ανά τομέα	γεωργία: 3%, βιομηχανία: 7%, υπηρεσίες: 90%
Νόμισμα	Δολάριο Μπαχάμας
Ποσοστό πληθωρισμού (2005)	1,2%
Ποσοστό ανεργίας (2005)	10,2%
Εργατικό δυναμικό (2004)	176.300
Εργατικό δυναμικό ανά απασχόληση (2005)	γεωργία: 5%, βιομηχανία: 5%, υπηρεσίες: 90% (τουρισμός: 50%)
Εξαγωγές (2004)	\$469,3 εκατομ.
Εισαγωγές (2004)	\$1,82 δις
Κύριοι εμπορικοί εταίροι (2004)	ΗΠΑ, Πολωνία, Ισπανία, Γερμανία, Γαλλία, Νότια Κορέα, Βραζιλία, Ιαπωνία, Ιταλία, Βενεζουέλα
Πηγή: United Nations, World Bank, IMF	

Πίνακας 5

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΓΚΟΥΑ ΚΑΙ ΜΠΑΡΜΠΟΥΝΤΑ	
ΑΕΠ/PPP (2002)	\$750 εκατομ.
ΑΕΠ/PPP κατά κεφαλήν (2002)	\$11.000
Ρυθμός αύξησης ΑΕΠ (2002)	3%
ΑΕΠ ανά τομέα	γεωργία: 4%, βιομηχανία: 20%, υπηρεσίες: 76%
Νόμισμα	Δολάριο Ανατολικής Καραϊβικής
Ποσοστό πληθωρισμού (2000)	0,4%
Ποσοστό ανεργίας (2001)	11%
Εργατικό δυναμικό (2005)	30.000
Εργατικό δυναμικό ανά απασχόληση (2005)	γεωργία: 7%, βιομηχανία: 11%, υπηρεσίες: 82%
Εξαγωγές (2004)	\$214 εκατομ.
Εισαγωγές (2004)	\$735 εκατομ.
Κύριοι εμπορικοί εταίροι (2004)	Πολωνία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία, Κίνα, ΗΠΑ, Σιγκαπούρη, Τρίνιτατ και Τομπάγκο
Πηγή: United Nations, World Bank, IMF	

Πίνακας 6

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΓΡΕΝΑΔΑ	
ΑΕΠ/PPP (2002)	\$440 εκατομ.
ΑΕΠ/PPP κατά κεφαλήν (2002)	\$5.000
Ρυθμός αύξησης ΑΕΠ (2002)	2,5%
ΑΕΠ ανά τομέα	γεωργία: 11%, βιομηχανία: 19%, υπηρεσίες: 70%
Νόμισμα	Δολάριο Ανατολικής Καραϊβικής
Ποσοστό πληθωρισμού (2001)	2,8%
Ποσοστό ανεργίας (2000)	12,5%
Εργατικό δυναμικό (1996)	42.300
Εργατικό δυναμικό ανά απασχόληση (2005)	γεωργία: 24%, βιομηχανία: 14%, υπηρεσίες: 62%
Εξαγωγές (2004)	\$40 εκατομ.
Εισαγωγές (2004)	\$276 εκατομ.
Κύριοι εμπορικοί εταίροι (2004)	Σάντα Λουσία, ΗΠΑ, Αντίγκουα και Μπαρμπούντα, Ολλανδία, Σεντ Κιτς και Νέβις, Ντομίνικα, Γερμανία, Γαλλία, Τρίνιτατ και Τομπάγκο, Ηνωμένο Βασίλειο
Πηγή: United Nations, World Bank, IMF	

Πίνακας 7

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΝΤΟΜΙΝΙΚΑ	
ΑΕΠ/PPP (2003)	\$384 εκατομ.
ΑΕΠ/PPP κατά κεφαλήν (2003)	\$5.500
Ρυθμός αύξησης ΑΕΠ (2003)	-1%
ΑΕΠ ανά τομέα	γεωργία: 26%, βιομηχανία: 56%, υπηρεσίες: 18%
Νόμισμα	Δολάριο Ανατολικής Καραϊβικής
Ποσοστό πληθωρισμού (2001)	1%
Ποσοστό ανεργίας (2000)	23%
Εργατικό δυναμικό (1999)	25.000
Εργατικό δυναμικό ανά απασχόληση (2005)	γεωργία: 40%, βιομηχανία: 32%, υπηρεσίες: 28%
Εξαγωγές (2004)	\$74 εκατομ.
Εισαγωγές (2004)	\$234 εκατομ.
Κύριοι εμπορικοί εταίροι (2004)	Ηνωμένο Βασίλειο, Τζαμάικα, Αντίγκουα και Μπαρμπούντα, Γουιάνα, Ιαπωνία, Τρίνιτατ και Τομπάγκο, ΗΠΑ, Κίνα, Νότια Κορέα
Πηγή: United Nations, World Bank, IMF	

Πίνακας 8

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΣΑΝΤΑ ΛΟΥΣΙΑ	
ΑΕΠ/PPP (2002)	\$866 εκατομ.
ΑΕΠ/PPP κατά κεφαλήν (2002)	\$5.400
Ρυθμός αύξησης ΑΕΠ (2002)	3,3%
ΑΕΠ ανά τομέα	γεωργία: 26%, βιομηχανία: 56%, υπηρεσίες: 18%
Νόμισμα	Δολάριο Ανατολικής Καραϊβικής
Ποσοστό πληθωρισμού (2001)	3%
Ποσοστό ανεργίας (2003)	20%
Εργατικό δυναμικό (2001)	43.800
Εργατικό δυναμικό ανά απασχόληση (2002)	γεωργία: 21,7%, βιομηχανία: 24,7%, υπηρεσίες: 53,6%
Εξαγωγές (2004)	\$82 εκατομ.
Εισαγωγές (2004)	\$410 εκατομ.
Κύριοι εμπορικοί εταίροι (2004)	Ηνωμένο Βασίλειο, ΗΠΑ, Βραζιλία, Μπαρμπάντος, Αντίγκουα και Μπαρμπούντα, Ντομίνικα, Τρίνιτατ και Τομπάγκο, Βενεζουέλα, Φινλανδία
Πηγή: United Nations, World Bank, IMF	

Πίνακας 9

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΣΕΝΤ ΒΙΝΣΕΝΤ ΚΑΙ ΓΡΕΝΑΔΙΝΩΝ	
ΑΕΠ/PPP (2002)	\$342 εκατομ.
ΑΕΠ/PPP κατά κεφαλήν (2002)	\$2.900
Ρυθμός αύξησης ΑΕΠ (2002)	0,7%
ΑΕΠ ανά τομέα	γεωργία: 11%, βιομηχανία: 22%, υπηρεσίες: 67%
Νόμισμα	Δολάριο Ανατολικής Καραϊβικής
Ποσοστό πληθωρισμού (2001)	-0,4%
Ποσοστό ανεργίας (2001)	15%
Εργατικό δυναμικό (1984)	67.000
Εργατικό δυναμικό ανά απασχόληση (1980)	γεωργία: 26%, βιομηχανία: 17%, υπηρεσίες: 57%
Εξαγωγές (2004)	\$37 εκατομ.
Εισαγωγές (2004)	\$225 εκατομ.
Κύριοι εμπορικοί εταίροι (2004)	Ηνωμένο Βασίλειο, Μπαρμπάντος, Σάντα Λουσία, Τρίνιτατ και Τομπάγκο, Αντίγκουα και Μπαρμπούντα, ΗΠΑ, Γρενάδα, Ντομίνικα
Πηγή: United Nations, World Bank, IMF	

Πίνακας 10

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΔΟΜΙΝΙΚΑΝΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	
ΑΕΠ/PPP (2005)	\$60 δις
ΑΕΠ/PPP κατά κεφαλήν (2005)	\$6.600
Ρυθμός αύξησης ΑΕΠ (2005)	6,5%
ΑΕΠ ανά τομέα	γεωργία: 15%, βιομηχανία: 22%, υπηρεσίες: 64%
Νόμισμα	Δομινικανό πέσο
Ποσοστό πληθωρισμού (2005)	4,3%
Ποσοστό ανεργίας (2005)	17%
Εργατικό δυναμικό (2000)	2,3 εκατομ. με 2,6 εκατομ.
Εργατικό δυναμικό ανά απασχόληση (1980)	γεωργία: 17%, βιομηχανία: 24,3%, υπηρεσίες: 58,7%
Εξαγωγές (2005)	\$5,818 δις
Εισαγωγές (2005)	\$9,747 δις
Κύριοι εμπορικοί εταίροι (2004)	ΗΠΑ, Νότια Κορέα, Καναδάς, Βενεζουέλα, Κολομβία, Μεξικό
Πηγή: United Nations, World Bank, IMF	

Πίνακας 11

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΤΖΑΜΑΪΚΑ	
ΑΕΠ/PPP (2005)	\$ 11,56 δις
ΑΕΠ/PPP κατά κεφαλήν (2005)	\$4.200
Ρυθμός αύξησης ΑΕΠ (2005)	1,5%
ΑΕΠ ανά τομέα	γεωργία: 9%, βιομηχανία: 38%, υπηρεσίες: 53%
Νόμισμα	Δολάριο Τζαμάικα
Ποσοστό πληθωρισμού (2005)	12,9%
Ποσοστό ανεργίας (2005)	11,5%
Εργατικό δυναμικό (2004)	1,2 εκατομ.
Εργατικό δυναμικό ανά απασχόληση (2004)	γεωργία: 19%, βιομηχανία: 17%, υπηρεσίες: 64%
Εξαγωγές (2004)	\$1,608 δις
Εισαγωγές (2004)	\$4,093 δις
Κύριοι εμπορικοί εταίροι (2004)	ΗΠΑ, Καναδάς, Γαλλία, Κίνα, Ηνωμένο Βασίλειο, Ολλανδία, Νορβηγία, Γερμανία, Τρίνιτατ και Τομπάγκο, Ιαπωνία
Πηγή: United Nations, World Bank, IMF	

Πίνακας 12

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΤΡΙΝΙΝΤΑΤ ΚΑΙ ΤΟΜΠΑΓΚΟ	
ΑΕΠ/PPP (2005)	\$13,92 δις
ΑΕΠ/PPP κατά κεφαλήν (2005)	\$12.900
Ρυθμός αύξησης ΑΕΠ (2005)	7%
ΑΕΠ ανά τομέα	γεωργία: 3%, βιομηχανία: 42%, υπηρεσίες: 54%
Νόμισμα	Δολάριο Τρίνιντατ και Τομπάγκο
Ποσοστό πληθωρισμού (2005)	6,8%
Ποσοστό ανεργίας (2005)	8%
Εργατικό δυναμικό (1997)	620.000
Εργατικό δυναμικό ανά απασχόληση (1980)	γεωργία: 9,5%, βιομηχανία: 26,4%, υπηρεσίες: 64,1%
Εξαγωγές (2005)	\$9,161 δις
Εισαγωγές (2005)	\$6,011 δις
Κύριοι εμπορικοί εταίροι (2004)	ΗΠΑ, Τζαμάικα, Γαλλία, Βενεζουέλα, Γερμανία, Βραζιλία, Ισπανία, Ιταλία
Πηγή: United Nations, World Bank, IMF	

Πίνακας 13

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΑΪΤΗΣ	
ΑΕΠ/PPP (2005)	\$12,85 δις
ΑΕΠ/PPP κατά κεφαλήν (2005)	\$1.600
Ρυθμός αύξησης ΑΕΠ (2005)	1,5%
ΑΕΠ ανά τομέα	γεωργία: 44%, βιομηχανία: 12%, υπηρεσίες: 44%
Νόμισμα	Γκούρντε
Ποσοστό πληθωρισμού (2005)	15,2%
Ποσοστό ανεργίας (2002)	Πάνω από τα 2/3 του εργατικού δυναμικού
Εργατικό δυναμικό (1995)	3,6 εκατομ.
Εργατικό δυναμικό ανά απασχόληση (1980)	γεωργία: 66%, βιομηχανία: 25%, υπηρεσίες: 9%
Εξαγωγές (2005)	\$390,7 δις
Εισαγωγές (2005)	\$1,471 δις
Κύριοι εμπορικοί εταίροι (2004)	ΗΠΑ, Δομινικανή Δημοκρατία, Καναδάς, Τρίνιντα και Τομπάγκο, Κούβα, Ηνωμένο Βασίλειο
Πηγή: United Nations, World Bank, IMF	

Πίνακας 14

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΑΓΚΟΥΪΛΑ	
ΑΕΠ/PPP (2002)	\$112 εκατομ.
ΑΕΠ/PPP κατά κεφαλήν (2002)	\$7.500
Ρυθμός αύξησης ΑΕΠ (2002)	2,8%
Νόμισμα	Δολάριο Ανατολικής Καραϊβικής
Ποσοστό πληθωρισμού (2002)	2,3%
Ποσοστό ανεργίας (2002)	8%
Εργατικό δυναμικό (2001)	6.049
Εργατικό δυναμικό ανά απασχόληση (2000)	γεωργία: 4%, βιομηχανία: 21%, υπηρεσίες: 75%
Εξαγωγές (1999)	\$2,6 εκατομ.
Εισαγωγές (1999)	\$80,9 εκατομ.
Κύριοι εμπορικοί εταίροι (2004)	Ηνωμένο Βασίλειο, ΗΠΑ, Πουέρτο Ρίκο, Σεντ Μάρτιν
Πηγή: United Nations, World Bank, IMF	

Πίνακας 15

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΩΝ ΒΡΕΤΑΝΙΚΩΝ ΠΑΡΘΕΝΩΝ ΝΗΣΩΝ	
ΑΕΠ/PPP (2004)	\$2,498 δις
ΑΕΠ/PPP κατά κεφαλήν (2004)	\$38.500
Ρυθμός αύξησης ΑΕΠ (2004)	1%
Νόμισμα	Δολάριο ΗΠΑ
Ποσοστό πληθωρισμού (2003)	2,5%
Ποσοστό ανεργίας (1995)	3%
Εργατικό δυναμικό (2004)	12.770
Εξαγωγές (2002)	\$25,3 εκατομ.
Εισαγωγές (2002)	\$187 εκατομ.
Κύριοι εμπορικοί εταίροι (2004)	Παρθένοι Νήσοι των ΗΠΑ, Πουέρτο Ρίκο, ΗΠΑ
Πηγή: United Nations, World Bank, IMF	

Πίνακας 16

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΜΟΝΤΣΕΡΑΤ	
ΑΕΠ/PPP (2002)	\$29 εκατομ.
ΑΕΠ/PPP κατά κεφαλήν (2002)	\$3.400
Ρυθμός αύξησης ΑΕΠ (2002)	-1%
Νόμισμα	Δολάριο Ανατολικής Καραϊβικής
Ποσοστό πληθωρισμού (2002)	2,6%
Ποσοστό ανεργίας (1998)	6%
Εργατικό δυναμικό (2000)	4.521
Εξαγωγές (2001)	\$700.000
Εισαγωγές (2001)	\$17 εκατομ.
Κύριοι εμπορικοί εταίροι (2004)	ΗΠΑ, Αντίγκουα και Μπαρμπούντα, Ηνωμένο Βασίλειο, Τρίνιτατ και Τομπάγκο, Ιαπωνία, Καναδάς
Πηγή: United Nations, World Bank, IMF	

Πίνακας 17

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΩΝ ΝΗΣΩΝ ΚΑΪΜΑΝ	
ΑΕΠ/PPP (2004)	\$1, 391 δις
ΑΕΠ/PPP κατά κεφαλήν (2004)	\$32.300
Ρυθμός αύξησης ΑΕΠ (2002)	1,7%
Νόμισμα	Δολάριο Νήσων Καϊμάν
Ποσοστό πληθωρισμού (2002)	2,8%
Ποσοστό ανεργίας (1997)	4,1%
Εργατικό δυναμικό (1995)	19.820
Εργατικό δυναμικό ανά απασχόληση (1995)	γεωργία: 1,4%, βιομηχανία: 12,6%, υπηρεσίες: 86%
Εξαγωγές (1999)	\$1,2 εκατομ
Εισαγωγές (1999)	\$457,4 εκατομ.
Κύριοι εμπορικοί εταίροι (2004)	ΗΠΑ, Τρίνιτατ και Τομπάγκο, Ηνωμένο Βασίλειο, Ολλανδικές Αντίλλες, Ιαπωνία
Πηγή: United Nations, World Bank, IMF	

Πίνακας 18

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΩΝ ΝΗΣΩΝ ΤΕΡΚΣ ΚΑΙ ΚΑΪΚΟΣ	
ΑΕΠ/PPP (2002)	\$216 εκατομ.
ΑΕΠ/PPP κατά κεφαλήν (2002)	\$11.500
Ρυθμός αύξησης ΑΕΠ (2000)	4,9%
Νόμισμα	Δολάριο ΗΠΑ
Ποσοστό πληθωρισμού (1995)	4%
Ποσοστό ανεργίας (1997)	10%
Εργατικό δυναμικό (1990)	4.848
Εξαγωγές (2000)	\$169,2 εκατομ.
Εισαγωγές (2000)	\$175,6 εκατομ.
Κύριοι εμπορικοί εταίροι (2004)	ΗΠΑ, Ηνωμένο Βασίλειο
Πηγή: United Nations, World Bank, IMF	

Πίνακας 19

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΑΡΟΥΜΠΙΑ	
ΑΕΠ/PPP (2004)	\$2,13 δις
ΑΕΠ/PPP κατά κεφαλήν (2004)	\$21.800
Ρυθμός αύξησης ΑΕΠ (2004)	3,5%
Νόμισμα	Αρουμπιανό γκουίντερ/φλορίνι
Ποσοστό πληθωρισμού (2005)	3,8%
Ποσοστό ανεργίας (2005)	7,3%
Εργατικό δυναμικό (2004)	41.500
Εξαγωγές (2004)	\$80 εκατομ.
Εισαγωγές (1999)	\$875 εκατομ.
Κύριοι εμπορικοί εταίροι (2004)	Ολλανδία, Παναμάς, Βενεζουέλα, Ολλανδικές Αντίλλες, Κολομβία, ΗΠΑ
Πηγή: United Nations, World Bank, IMF	

Πίνακας 20

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΩΝ ΟΛΛΑΝΔΙΚΩΝ ΑΝΤΙΛΛΩΝ	
ΑΕΠ/PPP (2004)	\$2,8 δις
ΑΕΠ/PPP κατά κεφαλήν (2004)	\$16.000
Ρυθμός αύξησης ΑΕΠ (2004)	1%
Νόμισμα	γκουίντερ Ολλανδικών Αντιλλών
Ποσοστό πληθωρισμού (2003)	2,1%
Ποσοστό ανεργίας (2002)	17%
Εργατικό δυναμικό (2005)	83.600
Εργατικό δυναμικό ανά απασχόληση (2005)	γεωργία: 1%, βιομηχανία: 20%, υπηρεσίες: 79%
Εξαγωγές (2004)	\$2,076 δις
Εισαγωγές (1999)	\$4,383 δις
Κύριοι εμπορικοί εταίροι (2004)	ΗΠΑ, Παναμάς, Γουατεμάλα, Αϊτή, Μπαχάμες, Ονδούρα, Βενεζουέλα, Ολλανδία
Πηγή: United Nations, World Bank, IMF	

Πίνακας 21

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΓΟΥΔΕΛΟΥΠΗΣ	
ΑΕΠ/PPP (2003)	\$3,513 δις
ΑΕΠ/PPP κατά κεφαλήν (2003)	\$7.900
Νόμισμα	Ευρώ
Ποσοστό ανεργίας (1998)	27,8%
Εργατικό δυναμικό (1997)	125.900
Εργατικό δυναμικό ανά απασχόληση (2002)	γεωργία: 15%, βιομηχανία: 20%, υπηρεσίες: 65%
Εξαγωγές (1997)	\$140 εκατομ.
Εισαγωγές (2002)	\$1,766 δις
Κύριοι εμπορικοί εταίροι (1999)	Γαλλία, Μαρτινίκα, ΗΠΑ, Γερμανία, Ιαπωνία, Ολλανδικές Αντίλλες
Πηγή: United Nations, World Bank, IMF	

Πίνακας 22

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΜΑΡΤΙΝΙΚΑΣ	
ΑΕΠ/PPP (2003)	\$6,117 δις
ΑΕΠ/PPP κατά κεφαλήν (2003)	\$14.400
Νόμισμα	Ευρώ
Ποσοστό πληθωρισμού (1990)	3,9%
Ποσοστό ανεργίας (1998)	27,2%
Εργατικό δυναμικό (1998)	165.900
Εργατικό δυναμικό ανά απασχόληση (1997)	γεωργία: 10%, βιομηχανία: 17%, υπηρεσίες: 73%
Εξαγωγές (1997)	\$250 εκατομ.
Εισαγωγές (1997)	\$2 δις
Κύριοι εμπορικοί εταίροι (2004)	Γαλλία, Γουαδελούπη, Βενεζουέλα, Γερμανία, Ιταλία, ΗΠΑ
Πηγή: United Nations, World Bank, IMF	

Πίνακας 23

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΘΕΝΩΝ ΝΗΣΩΝ ΤΩΝ ΗΠΑ	
ΑΕΠ/PPP (2002)	\$2,5 δις
ΑΕΠ/PPP κατά κεφαλήν (2002)	\$17.200
Ρυθμός αύξησης ΑΕΠ (2002)	2%
Νόμισμα	Δολάριο ΗΠΑ
Ποσοστό πληθωρισμού (2003)	2,2%
Ποσοστό ανεργίας (2003)	9,3%
Εργατικό δυναμικό (2003)	48.900
Εργατικό δυναμικό ανά απασχόληση (2003)	γεωργία: 1%, βιομηχανία: 19%, υπηρεσίες: 80%
Κύριοι εμπορικοί εταίροι (2004)	ΗΠΑ, Πουέρτο Ρίκο
Πηγή: United Nations, World Bank, IMF	

Πίνακας 24

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΠΟΥΕΡΤΟ ΡΙΚΟ	
ΑΕΠ/PPP (2005)	\$72,52 δις
ΑΕΠ/PPP κατά κεφαλήν (2005)	\$18.500
Ρυθμός αύξησης ΑΕΠ (2005)	2,5%
Νόμισμα	Δολάριο ΗΠΑ
Ποσοστό πληθωρισμού (2003)	6,5%
Ποσοστό ανεργίας (2002)	12%
Εργατικό δυναμικό (2000)	1,3 εκατομ.
Εργατικό δυναμικό ανά απασχόληση (2000)	γεωργία: 3%, βιομηχανία: 20%, υπηρεσίες: 77%
Εξαγωγές (2001)	\$46,9 δις
Εισαγωγές (2001)	\$29,1 δις
Κύριοι εμπορικοί εταίροι (2004)	ΗΠΑ, Ηνωμένο Βασίλειο, Ολλανδία, Δομινικανή Δημοκρατία, Ιρλανδία, Ιαπωνία
Πηγή: United Nations, World Bank, IMF	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

Πίνακας 25

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ		
	Γενικός Κυβερνήτης	Πρωθυπουργός
Αντίγκουα & Μπαρμπούντα	James Beethoven Carlisle (1993)	Baldwin Spencer (2004)
Γρενάδα	Sir Daniel Williams (1996)	Keith C. Mitchell (1995)
Μπαρμπάντος	Sir Clifford Husbands (1996)	Owen Arthur (1994)
Μπαχάμες	Ivy Dumont (2001)	Perry Christie (2002)
Σάντα Λουσία	Dame Pearlette Louisy (1997)	Kenny D. Anthony (1997)
Σεντ Βίνσεντ & Γρεναδίνες	Frederick Ballantyne (2002)	Ralph Gonsalves (2001)
Σεντ Κιτς & Νέβις	Sir Cuthbert Sebastian (1996)	Joseph Parry (2006)
Τζαμάικα	Kenneth Hall (2006)	Portia Simpson Miller (2006)

Πηγή: <http://www.infoplease.com/ce6/world/>

Πίνακας 26

ΑΝΤΙΓΚΟΥΑ ΚΑΙ ΜΠΑΡΜΠΟΥΝΤΑ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
Πληθυσμός (2006)	69.108
Ρυθμός Ανάπτυξης (2006)	0,6%
Ρυθμός Γεννήσεων (2006)	16,9/1000
Παιδική θνησιμότητα (2006)	18,9/1000
Προσδοκώμενο Όριο Ζωής (2006)	72,2
Γλώσσα	Αγγλικά (επίσημη), τοπικοί διάλεκτοι
Εθνότητα/Φυλή	μαύροι, Βρετανοί, Πορτογάλοι, Λιβανέζοι, Σύριοι
Θρησκεία	Χριστιανισμός (κυρίως Αγγλικανοί και άλλοι Προτεστάντες, λίγοι Ρωμαιοκαθολικοί)

Πηγή: <http://www.infoplease.com/ipa/A0107284.html>

Πίνακας 27

ΓΡΕΝΑΔΑ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
Πληθυσμός (2006)	89.703
Ρυθμός Ανάπτυξης (2006)	0,3%
Ρυθμός Γεννήσεων (2006)	22,1 1000
Παιδική θνησιμότητα (2006)	14,3/1000
Προσδοκώμενο Όριο Ζωής (2006)	64,9
Γλώσσα	Αγγλικά (επίσημη), Γαλλικά patois
Εθνότητα/Φυλή	μαύροι 82%, μισγάδες μαύροι και Ευρωπαίοι 13%, Ευρωπαίοι και Ινδιάνοι 5% και ίχνη Arawak/Carib Αμερινδιανών
Θρησκεία	Ρωμαιοκαθολικοί 53%, Αγγλικανοί 14%, άλλοι Προτεστάντες 33%

Πηγή: <http://www.infoplease.com/ipa/A0107592.html>

Πίνακας 28

ΜΠΑΡΜΠΑΝΤΟΣ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
Πληθυσμός (2006)	279.912
Ρυθμός Ανάπτυξης (2006)	0,4%
Ρυθμός Γεννήσεων (2006)	12,7/1000
Παιδική θνησιμότητα (2006)	11,8/1000
Προσδοκώμενο Όριο Ζωής (2006)	72,8
Γλώσσα	Αγγλικά
Εθνότητα/Φυλή	Μαύροι 90%, λευκοί 4%, Ασιάτες και μιγάδες 6%
Θρησκεία	Προτεστάντες 67%, Ρωμαιοκαθολικοί 4%, καμία 17%, άλλη 12%
Πηγή: http://www.infoplease.com/ipa/A0107284.html	

Πίνακας 29

ΜΠΑΧΑΜΕΣ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
Πληθυσμός (2006)	303.770
Ρυθμός Ανάπτυξης (2006)	0,6%
Ρυθμός Γεννήσεων (2006)	17,6/1000
Παιδική θνησιμότητα (2006)	24,7/1000
Προσδοκώμενο Όριο Ζωής (2006)	65,6
Γλώσσα	Αγγλικά (επίσημη), Κρεολί (Αϊτινοί μετανάστες)
Εθνότητα/Φυλή	μαύροι 85%, λευκοί 12%, Ασιάτες και Λατίνοι 3%
Θρησκεία	Χριστιανισμός (κυρίως Βαπτιστές)
Πηγή: http://www.infoplease.com/ipa/A0107284.html	

Πίνακας 30

ΣΕΝΤ ΒΙΝΣΕΝΤ ΚΑΙ ΓΡΕΝΑΔΙΝΕΣ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
Πληθυσμός (2006)	117.848
Ρυθμός Ανάπτυξης (2006)	0,3%
Ρυθμός Γεννήσεων (2006)	16,2/1000
Παιδική θνησιμότητα (2006)	14,4/1000
Προσδοκώμενο Όριο Ζωής (2006)	73,8
Γλώσσα	Αγγλικά, Γαλλικά patois
Εθνότητα/Φυλή	μαύροι 66%, μιγάδες 19%, ινδιάνοι 6%, Carib Αμερινδιανοί 2%, άλλοι 7%
Θρησκεία	Αγγλικανοί 47%, Μεθοδιστές 28%, Ρωμαιοκαθολικοί 13%, Ινδουιστές, άλλοι Προτεστάντες
Πηγή: http://www.infoplease.com/ipa/A0107935.html	

Πίνακας 31

ΣΕΝΤ ΚΙΤΣ ΚΑΙ ΝΕΒΙΣ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
Πληθυσμός (2006)	39.129
Ρυθμός Ανάπτυξης (2006)	0,5%
Ρυθμός Γεννήσεων (2006)	18,1/1000
Παιδική θνησιμότητα (2006)	14,1/1000
Προσδοκώμενο Όριο Ζωής (2006)	72,4
Γλώσσα	Αγγλικά
Εθνότητα/Φυλή	κυρίως μαύροι, κάποιοι Βρετανοί, Πορτογάλοι και Λιβανέζοι
Θρησκεία	Αγγλικανοί, άλλοι Προτεστάντες, Ρωμαιοκαθολικοί
Πηγή:	http://www.infoplease.com/country/profiles/saint-kitts-and-nevis.html

Πίνακας 32

ΣΑΝΤΑ ΛΟΥΣΙΑ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
Πληθυσμός (2006)	168.458
Ρυθμός Ανάπτυξης (2006)	1,3%
Ρυθμός Γεννήσεων (2006)	19,7/1000
Παιδική θνησιμότητα (2006)	13,2/1000
Προσδοκώμενο Όριο Ζωής (2006)	73,8
Γλώσσα	Αγγλικά, Γαλλικά patois
Εθνότητα/Φυλή	μαύροι 90%, μιγάδες 6%, Ινδιάνοι, 3%, λευκοί 1%
Θρησκεία	Χριστιάνοι (Ρωμαιοκαθολικοί, Αγγλικανοί κ.α.), Ρασταφαριανοί, καμία 5%
Πηγή:	http://www.infoplease.com/ipa/A0107931.html

Πίνακας 33

ΤΖΑΜΑΪΚΑ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
Πληθυσμός (2006)	2.758.124
Ρυθμός Ανάπτυξης (2006)	0,8%
Ρυθμός Γεννήσεων (2006)	20,8/1000
Παιδική θνησιμότητα (2006)	16,1/1000
Προσδοκώμενο Όριο Ζωής (2006)	73,2
Γλώσσα	Αγγλικά, Τζαμαϊκανά Κρεολί
Εθνότητα/Φυλή	μαύροι 90,9%, Ινδιάνοι 1,3%, λευκοί 0,2%, κινέζοι 0,2%, μιγάδες 7,3%, άλλοι 0,1%,
Θρησκεία	Προτεστάντες 61,3%, Ρωμαιοκαθολικοί 4%, άλλες (συμπεριλαμβανομένων κάποιων πνευματιστικών λατρειών) 34,7%
Πηγή:	http://www.infoplease.com/ipa/A0107662.html

Πίνακας 34

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΩΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΩΝ		
	Πρόεδρος	Πρωθυπουργός
Ντομίνικα	Nicholas Liverpool (2003)	Roosevelt Skerrit (2004)
Τρίνιτατ και Τομπάγκο	Maxwell Richards (2003)	Patrick Manning (2001)
Πηγή: http://www.infoplease.com/ipa/		

Πίνακας 35

ΝΤΟΜΙΝΙΚΑ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
Πληθυσμός (2006)	68.910
Ρυθμός Ανάπτυξης (2006)	-0,1%
Ρυθμός Γεννήσεων (2006)	15,3/1000
Παιδική θνησιμότητα (2006)	13,7/1000
Προσδοκώμενο Όριο Ζωής (2006)	74,9
Γλώσσα	Αγγλικά (επίσημη), Γαλλικά patois
Εθνότητα/Φυλή	μαύροι, μιγάδες μαύροι και Ευρωπαίοι, Ευρωπαίοι, Σύριοι, Carib Αμερινδιανοί
Θρησκεία	Ρωμαιοκαθολικοί 77%, Προτεστάντες 15%, καμία 2%
Πηγή: http://www.infoplease.com/ipa/A0107471.html	

Πίνακας 36

ΤΡΙΝΙΝΤΑΤ ΚΑΙ ΤΟΜΠΑΓΚΟ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
Πληθυσμός (2006)	1.065.842
Ρυθμός Ανάπτυξης (2006)	-0,9%
Ρυθμός Γεννήσεων (2006)	12,9/1000
Παιδική θνησιμότητα (2006)	25,1/1000
Προσδοκώμενο Όριο Ζωής (2006)	66,8
Γλώσσα	Αγγλικά (επίσημη), Hindi, Γαλλικά, Ισπανικά, Κινέζικα
Εθνότητα/Φυλή	Ινδιάνοι 40%, Αφρικανοί 37,5%, μιγάδες 20,5%, άλλη 1,2%, ακαθόριστη 0,8%
Θρησκεία	Ρωμαιοκαθολικοί 26%, Προτεστάντες 26%, άλλοι Χριστιανοί 6%, Ινδουιστές 22%, Ισλαμιστές 6%, καμία 2%
Πηγή: http://www.infoplease.com/ipa/A0108046.html	

Πίνακας 37

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΩΝ ΤΗΣ ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ		
	Πρόεδρος	Πρωθυπουργός
Κούβα	Fidel Castro (1976)	Fidel Castro (1976)
Δομινικανή Δημοκρατία	Leonel Fernández (2004)	Leonel Fernández (2004)
Αϊτή	René Préval (2006)	Jacques-Édouard Alexis (2006)
Πηγή: http://www.infoplease.com/ipa/		

Πίνακας 38

ΚΟΥΒΑ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
Πληθυσμός (2006)	11.382.820
Ρυθμός Ανάπτυξης (2006)	0,3%
Ρυθμός Γεννήσεων (2006)	11,9/1000
Παιδική θνησιμότητα (2006)	6,2/1000
Προσδοκώμενο Όριο Ζωής (2006)	77,4
Γλώσσα	Ισπανικά
Εθνότητα/Φυλή	μιγάδες 51%, λευκοί 37%, μαύροι 11%, Κινέζοι 1%
Θρησκεία	κυρίως Ρωμαιοκαθολικισμός και Σαντερία
Πηγή:	http://www.infoplease.com/ipa/A0107443.html

Πίνακας 39

ΔΟΜΙΝΙΚΑΝΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
Πληθυσμός (2006)	9.183.984
Ρυθμός Ανάπτυξης (2006)	1,5%
Ρυθμός Γεννήσεων (2006)	23,2/1000
Παιδική θνησιμότητα (2006)	28,2/1000
Προσδοκώμενο Όριο Ζωής (2006)	71,7
Γλώσσα	Ισπανικά
Εθνότητα/Φυλή	μιγάδες 73%, λευκοί 16%, μαύροι 11%
Θρησκεία	Ρωμαιοκαθολικοί 95%
Πηγή:	http://www.infoplease.com/ipa/A0107475.html

Πίνακας 40

ΑΪΤΗ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
Πληθυσμός (2006)	8.308.504
Ρυθμός Ανάπτυξης (2006)	2,3%
Ρυθμός Γεννήσεων (2006)	36,4/1000
Παιδική θνησιμότητα (2006)	71,7/1000
Προσδοκώμενο Όριο Ζωής (2006)	53,2
Γλώσσα	Κρεολί και Γαλλικά (επίσημες και οι δύο)
Εθνότητα/Φυλή	μαύροι 95%, μιγάδες και λευκοί 5%
Θρησκεία ²⁶⁴	Ρωμαιοκαθολικοί 80%, Προτεστάντες 16%, άλλη 3%, καμία 1%
Πηγή:	http://www.infoplease.com/ipa/A0107612.html

²⁶⁴ Ο μισός σχεδόν πληθυσμός κάνει και Voodoo.

Πίνακας 41

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΤΩΝ ΒΡΕΤΑΝΙΚΩΝ ΚΤΗΣΕΩΝ		
	Κυβερνήτης	Πρωθυπουργός
Αγκουίλα	Andrew George (2006)	Osbourne Fleming (2000)
Βρετανικές Παρθένοι Νήσοι	David Pearey (2006)	Orlando Smith (2003)
Μοντσεράτ	Deborah Barnes Jones (2004)	Lowell Lewis (2006)
Νησιά Καϋμάν	Stuart Jack (2005)	–
Νησιά Τερκς και Κάικος	Richard Tauwhare (2005)	Michael Misick (2003)

Πηγή: <http://www.infoplease.com/ipa/>

Πίνακας 42

ΑΓΚΟΥΙΛΑ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
Πληθυσμός (2006)	13.477
Ρυθμός Ανάπτυξης (2006)	1,6%
Ρυθμός Γεννήσεων (2006)	14,2/1000
Παιδική θνησιμότητα (2006)	20,3/1000
Προσδοκώμενο Όριο Ζωής (2006)	77,3
Γλώσσα	Αγγλικά
Εθνότητα/Φυλή	κυρίως μαύροι Αφρικανοί

Πηγή: <http://www.infoplease.com/ipa/A0198164.html>

Πίνακας 43

ΒΡΕΤΑΝΙΚΕΣ ΠΑΡΘΕΝΟΙ ΝΗΣΟΙ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
Πληθυσμός (2006)	23.098
Ρυθμός Ανάπτυξης (2006)	2%
Ρυθμός Γεννήσεων (2006)	14,9/1000
Παιδική θνησιμότητα (2006)	16,7/1000
Προσδοκώμενο Όριο Ζωής (2006)	76,7
Γλώσσα	Αγγλικά
Εθνότητα/Φυλή	μαύροι 83,4%, λευκοί 7,4%, μιγάδες 5,4%, Ινδιάνοι 3,1%
Θρησκεία	Χριστιανισμός

Πηγή: <http://www.infoplease.com/ipa/A0108109.html>

Πίνακας 44

ΜΟΝΤΣΕΡΑΤ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
Πληθυσμός (2006)	9.439
Ρυθμός Ανάπτυξης (2006)	1,1%
Ρυθμός Γεννήσεων (2006)	17,6/1000
Παιδική θνησιμότητα (2006)	7,2/1000
Προσδοκώμενο Όριο Ζωής (2006)	78,8
Γλώσσα	Αγγλικά
Εθνότητα/Φυλή	μαύροι και λευκοί, αφρικανικής και ιρλανδικής καταγωγής
Θρησκεία	Χριστιανισμός (Προτεστάντες κυρίως και Ρωμαιοκαθολικοί)

Πηγή: <http://www.infoplease.com/ipa/A0108117.html>

Πίνακας 45

ΝΗΣΙΑ ΚΑΪΜΑΝ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
Πληθυσμός (2006)	45.436
Ρυθμός Ανάπτυξης (2006)	2,6%
Ρυθμός Γεννήσεων (2006)	12,7/1000
Παιδική θνησιμότητα (2006)	8/1000
Προσδοκώμενο Όριο Ζωής (2006)	80,1
Γλώσσα	Αγγλικά
Εθνότητα/Φυλή	μυγάδες 60%, Ευρωπαίοι και Αφρικανοί 40%
Θρησκεία	Χριστιανισμός
Πηγή: http://www.infoplease.com/ipa/A0108110.html	

Πίνακας 46

ΝΗΣΙΑ ΤΕΡΚΣ ΚΑΙ ΚΑΪΚΟΣ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
Πληθυσμός (2006)	21.152
Ρυθμός Ανάπτυξης (2006)	2,8%
Ρυθμός Γεννήσεων (2006)	21,8/1000
Παιδική θνησιμότητα (2006)	15,2/1000
Προσδοκώμενο Όριο Ζωής (2006)	74,7
Γλώσσα	Αγγλικά
Εθνότητα/Φυλή	κυρίως μαύροι
Θρησκεία	Χριστιανισμός (κυρίως Προτεστάντες)
Πηγή: http://www.infoplease.com/ipa/A0108120.html	

Πίνακας 47

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΤΩΝ ΟΛΛΑΝΔΙΚΩΝ ΚΤΗΣΕΩΝ		
	Κυβερνήτης	Πρωθυπουργός
Αρούμπα	Fredis Refunjol (2004)	Nelson O. Oduber (2001)
Ολλανδικές Αντίλλες	Frits Goedgedrag (2002)	Emily de Jongh-Elhage (2006)
Πηγή: http://www.infoplease.com/ipa/		

Πίνακας 48

ΑΡΟΥΜΠΑ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
Πληθυσμός (2006)	71.891
Ρυθμός Ανάπτυξης (2006)	0,4%
Ρυθμός Γεννήσεων (2006)	11/1000
Παιδική θνησιμότητα (2006)	5,8/1000
Προσδοκώμενο Όριο Ζωής (2006)	79,3
Γλώσσα	Ολλανδικά (επίσημη), Παπιαμέντο, Αγγλικά, Ισπανικά
Εθνότητα/Φυλή	μείγμα Ευρωπαίων/Ινδιάνων της Καραϊβικής 80%
Θρησκεία	Ρωμαιοκαθολικοί 82%, Προτεστάντες 8%, Ινδουιστές, Μουσουλμάνοι, Κομφουκιανιστές, Εβραίοι
Πηγή: http://www.infoplease.com/ipa/A0107831.html	

Πίνακας 49

ΟΛΛΑΝΔΙΚΕΣ ΑΝΤΙΛΛΕΣ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
Πληθυσμός (2006)	221.736
Ρυθμός Ανάπτυξης (2006)	0,8%
Ρυθμός Γεννήσεων (2006)	14,8/1000
Παιδική θνησιμότητα (2006)	9,8/1000
Προσδοκώμενο Όριο Ζωής (2006)	76
Γλώσσα	Ολλανδικά (επίσημη), Παπιαμέντο, Αγγλικά, Ισπανικά
Εθνότητα/Φυλή	μαύροι 80%, Carib Αμερινδιανοί, λευκοί, Ασιάτες
Θρησκεία	Ρωμαιοκαθολικοί, Προτεστάντες, Εβραίοι
Πηγή: http://www.infoplease.com/ipa/A0198163.html	

Πίνακας 50

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΤΩΝ ΓΑΛΛΙΚΩΝ ΚΤΗΣΕΩΝ	
	Διοικητής (Επιμελητής)
Γουαδελούπη	Jean-Jacques Brot (2006)
Μαρτινίκα	Michel Cadot (2000)
Πηγή: http://www.infoplease.com/ipa/	

Πίνακας 51

ΓΟΥΑΔΕΛΟΥΠΗ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
Πληθυσμός (2006)	452.776
Ρυθμός Ανάπτυξης (2006)	0,9%
Ρυθμός Γεννήσεων (2006)	15,1/1000
Παιδική θνησιμότητα (2006)	8,4/1000
Προσδοκώμενο Όριο Ζωής (2006)	78,1
Γλώσσα	Γαλλικά (επίσημη), Κρεολί Patois
Εθνότητα/Φυλή	μαύροι ή μιγάδες 90%, λευκοί 5%, Ινδιάνοι Λιβανέζοι, Κινέζοι λιγότεροι από 5%
Θρησκεία	Ρωμαιοκαθολικοί 85%, Ινδουιστές και παγανιστές Αφρικανοί 4%, Προτεστάντες 1%
Πηγή: http://www.infoplease.com/ipa/A0107545.html	

Πίνακας 52

ΜΑΡΤΙΝΙΚΑ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
Πληθυσμός (2006)	436.131
Ρυθμός Ανάπτυξης (2006)	0,7%
Ρυθμός Γεννήσεων (2006)	13,7/1000
Παιδική θνησιμότητα (2006)	7/1000
Προσδοκώμενο Όριο Ζωής (2006)	79,2
Γλώσσα	Γαλλικά (επίσημη), Κρεολί Patois
Εθνότητα/Φυλή	Αφρικανοί και μείγμα Αφρικανών-λευκών-Ινδιάνων 90%, λευκοί 5%, Ινδιάνοι, Λιβανέζοι, Κινέζοι λιγότεροι από 5%
Θρησκεία	Ρωμαιοκαθολικοί 85%, Προτεστάντες 10,5%, Μουσουλμάνοι 0,5%, Ινδουιστές 0,5%, άλλη 3,5%
Πηγή: http://www.infoplease.com/ipa/A0107546.html	

Πίνακας 53

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΤΩΝ ΚΤΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΗΠΑ	
	Κυβερνήτης
Παρθένοι Νήσοι των ΗΠΑ	Charles Turnbull (1999)
Πουέρτο Ρίκο	Aníbal Acevedo Vilá (2005)
Πηγή: http://www.infoplease.com/ipa/	

Πίνακας 54

ΠΑΡΘΕΝΟΙ ΝΗΣΟΙ ΤΩΝ ΗΠΑ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
Πληθυσμός (2006)	108.605
Ρυθμός Ανάπτυξης (2006)	-0,1%
Ρυθμός Γεννήσεων (2006)	14/1000
Παιδική θνησιμότητα (2006)	7,9/1000
Προσδοκώμενο Όριο Ζωής (2006)	79
Γλώσσα	Αγγλικά (επίσημη), Ισπανικά, Γαλλικά
Εθνότητα/Φυλή	μαύροι 80%, λευκοί 15%, άλλοι 5% (το 14% Ισπανικής καταγωγής) (Ινδιάνοι 74%, Αμερικανοί (ΗΠΑ) 13%, Πουερτορικανοί 5%, άλλοι 8%)
Θρησκεία	Βαπτιστές 42%, Ρωμαιοκαθολικοί 34%, Επισκοπιανοί 17%, άλλη 7%
Πηγή: http://www.infoplease.com/ipa/A0113951.html	

Πίνακας 55

ΠΟΥΕΡΤΟ ΡΙΚΟ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
Πληθυσμός (2006)	3.927.188
Ρυθμός Ανάπτυξης (2006)	0,4%
Ρυθμός Γεννήσεων (2006)	12,8/1000
Παιδική θνησιμότητα (2006)	9,1/1000
Προσδοκώμενο Όριο Ζωής (2006)	78,4
Γλώσσα	Ισπανικά και Αγγλικά (και οι δύο επίσημες)
Εθνότητα/Φυλή	Σχεδόν όλοι Ισπανικής καταγωγής
Θρησκεία	Ρωμαιοκαθολικοί 85%, Προτεστάντες και άλλοι 15%
Πηγή: http://www.infoplease.com/ipa/A0113949.html	

Πίνακας 56

Η ΥΓΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΥΒΑ		
Δείκτες	Ανδρες	Γυναίκες
Προσδοκώμενο όριο ζωής στη γέννα	75,0	79,0
Προσδοκώμενο όριο υγιούς ζωής στη γέννα	67,1	69,5
Παιδική θνησιμότητα	8 (ανά 1000)	6 (ανά 1000)
Ενήλικη θνησιμότητα	137	87
Συνολική δαπάνη για την υγεία κατά κεφαλήν	\$236	
Συνολική δαπάνη για την υγεία ως % επί του ΑΕΠ	7,5%	
Πηγή: http://www.who.int/countries/cub/en		

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΠΗΓΕΣ

ΟΗΕ

UN, *Correspondence on Adult and Youth Literacy Rates*, UNESCO (Institute for Statistics), Montreal, 2005.

UN, *Correspondence on Education Expenditure*, UNESCO (Institute for Statistics), Montreal, 2005.

UN, *Correspondence on Energy Consumption*, Department of Economic and Social Affairs (Statistics Division), New York, 2005.

UN, *Human Development Report 2005: International Cooperation at a Crossroads. Aid, Trade and Security in an Unequal World*, UNDP, 2005.

UN, *Mauritius Declaration*, United Nations, Port Louis, 10-14 January 2005 (A/CONF207/L.6),
διαθέσιμο στο <http://www.un.org/smallislands2005/pdf/mauritiusdeclaration.pdf>

UN, *Millennium Indicators Database*, Department of Economic and Social Affairs (Statistics Division), New York, 2005 διαθέσιμο στο <http://millenniumindicators.un.org>

UN, *Multilateral Treaties Deposited With The Secretary-General*, United Nations, 2005 διαθέσιμο στο <http://untreaty.un.org>

UN, *World Fertility Patterns*, 1997
διαθέσιμο στο <http://www.un.org/esa/population/pubsarchive/fer/ffer.htm>

UN, *World Population Prospects 1950-2050: The 2004 Revision. Database*, Department of Economic and Social Affairs (Population Division), New York, 2005.

UN, *World Urbanization Prospects: The 2003 Revision. Database*, Department of Economic and Social Affairs (Population Division), New York, 2004.

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

CDIAC, *Data On Carbon Dioxide Emissions*, Carbon Dioxide Information Analysis Center, 2005 διαθέσιμο στο http://cdiac.esd.ornl.gov/trends/em_cont.htm

Comision Interamericana de Derechos Humanos, *Informe Sobre La Situacion De Los Derechos Humanos En Cuba*, 1967 διαθέσιμο στο <http://www.cidh.org/countryrep/Cuba67sp/indice.htm>

ILO, *Key Indicators of The Labour Market*, Third edition, International Labour Organization, Geneva, 2003 διαθέσιμο στο <http://kilm.ilo.org/kilm/>

IPU, *Women in Parliaments 1945-1995: A World Statistical Survey*, Inter-Parliamentary Union, Geneva, 1995

WHO, *Correspondence on Health Expenditure*, World Health Organization, 2005.

World Bank, *World Development Indicators*, Washington DC, 2005, διαθέσιμο στο <http://www.wb.org/>

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

BIBΛΙΑ

Καλτσούνης Α., «Ανάπτυξη-Υπανάπτυξη. Ιστορική Εξέλιξη» στο *Αφρική και Ανάπτυξη: Η Τελευταία Παγκόσμια Πρόκληση/Ευκαιρία*, επιμέλεια-παρουσίαση Τσάλτας Γρ., Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 2003, σελ. 207-243.

Τσάλτας Γρ., *Αναπτυξιακό Φαινόμενο και Τρίτος Κόσμος*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1991.

Τσάλτας Γρ., «Η Νησιωτική Αφρική: Ιδιαίτερα Προβλήματα και Προοπτικές Ανάπτυξης» στο *Αφρική και Ανάπτυξη: Η Τελευταία Παγκόσμια Πρόκληση/Ευκαιρία*, επιμέλεια-παρουσίαση Τσάλτας Γρ., Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 2003, σελ. 135-157.

Τσάλτας Γρ., Κλάδη-Ευσταθοπούλου Μ., *Το Διεθνές Καθεστώς των Θαλασσών και των Ωκεανών. Διεθνής Πολιτική, Διεθνές Δίκαιο, Διεθνής Οργάνωση*, τόμος πρώτος, Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 2003.

ΑΡΘΡΑ

Τσάλτας Γρ., Χίου Θ., «Το καθεστώς των περίκλειστων και αρχιπελαγικών κρατών σύμφωνα με τη Νέα Σύμβαση του Ο.Η.Ε. για το Δίκαιο της Θάλασσας», άρθρο στο *Διεθνές Δίκαιο και Διεθνής Πολιτική*, τεύχος 16, εκδ. Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη, 1989, σελ.95-105.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

BIBΛΙΑ

Albury P., *The Story of The Bahamas*, MacMillan Caribbean, London, 1975.

Besson G., Brereton B., *The Book of Trinidad*, 2nd ed., Paria Publishing Co., Port of Spain, 1992.

Burns A., *History of The British West Indies*, George Allen and Unwin Ltd., London, 1965

Craton M., *Founded Upon The Seas: A History of The Cayman Islands and Their People*, Ian Randel Publishers, London, 2003.

Ferrer A., “Development and Underdevelopment in a Globalized World: Latin American Dilemmas” διαθέσιμο στο *Economic and Social Development into the XXI Century*, edited by Emmerij L., Inter-American Development Bank, Washington D.C., 1997, σελ. 178-185.

Gonsalves R., *History And The Future: A Caribbean Perspective*, Quik-Print, Kingstown, 1994.

Hamshire C., *The British in The Caribbean*, Harvard University Press, Massachusetts, 1972.

Hamshire C., Storr V., *Enterprising Slaves and Master Pirates: Understanding Economic Life in The Bahamas*, Peter Lang, New York, 2004.

Rosenthal G., “Development Thinking and Policies in Latin America and the Caribbean: Past and Future”, διαθέσιμο στο *Economic and Social Development into the XXI Century*, edited by Emmerij L., Inter-American Development Bank, Washington D.C., 1997, σελ. 189-206.

Saith R., Lyndersay M., *Why Not a Woman?*, Paria Publishing Co., Port of Spain, 1993.

ΑΡΘΡΑ

Henshaw S., Singh S., Haas T., “The Incidence of Abortion Worldwide” available at *International Family Planning Perspectives*, 1999, 25 (supplement): S30-S38, διαθέσιμο στο <http://www.guttmacher.org/pubs/journals/25s3099.html>

Human Rights Overview: Cuba διαθέσιμο στο <http://hrw.org/english/docs/2006/01/18/cuba12207.htm>

Spadi F., “Navassa: Legal Nightmares in a Biological Heaven?” διαθέσιμο στο *Boundary And Security Bulletin*, autumn edition διαθέσιμο στο <http://www.dur.ac.uk/ibru.www/publications/showpubs.php?id=195>

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

<http://centralbank.org.bb/>

<http://cubanet.org/Cnews/y97/apr97/14e9.htm>

http://digital.library.unt.edu/govdocs/crs/search.tkl?q=dominican+republic&search_cr it=fulltext&search=Search&date1=Anytime&date2=Anytime&type=

<http://en.wikipedia.org/wiki/Bahamas>

http://en.wikipedia.org/wiki/British_Virgin_Islands

http://en.wikipedia.org/wiki/Cayman_Islands

<http://en.wikipedia.org/wiki/Cuba>

http://en.wikipedia.org/wiki/Demographics_of_Anguilla

http://en.wikipedia.org/wiki/Demographics_of_British_Virgin_Islands

http://en.wikipedia.org/wiki/Demographics_of_Jamaica

http://en.wikipedia.org/wiki/Demographics_of_Montserrat

http://en.wikipedia.org/wiki/Demographics_of_the_United_States_Virgin_Islands

<http://en.wikipedia.org/wiki/Dominica>

http://en.wikipedia.org/wiki/Dominican_Republic

http://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Anguilla

http://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Jamaica

http://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Montserrat

<http://en.wikipedia.org/wiki/Guadeloupe>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Haiti>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Jamaica>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Martinique>

http://en.wikipedia.org/wiki/Saint_Lucia

http://en.wikipedia.org/wiki/Saint_Vincent_and_the_Grenadines

<http://en.wikipedia.org/wiki/Tourism>

http://en.wikipedia.org/wiki/United_Nations_list_of_Non-Self-Governing_Territories

http://en.wikipedia.org/wiki/United_States_Virgin_Islands

http://factfinder.census.gov/servlet/DTTable?_bm=y&-show_geoid=Y&-tree_id=405&-_caller+geoselect&-context=dt&-errMsg=&-all_geo_types=N&-mt_name=DEC2000_I_AVI_P001&-redoLog=true&-transpose=N&-

http://factfinder.census.gov/servlet/QTTTable?_bm=y&-geo_id=04000US72&-qr_name=DEC2000_SF1_U_DP1&-ds_name=DEC2000_SF1_U

<http://freepages.genealogy.rootsweb.com/~portwestind>

<http://hawaii.edu/powerkills/SOD.TAB15.1B.GIF>

<http://hdr.undp.org/statisticks/data/indicators.cfm?x=58&y=2&z=1>

<http://lanic.utexas.edu/la/cb/cuba/asce/cuba8/30smith.pdf>

<http://lanic.utexas.edu/project/asce/>

<http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/americas/4053581.stm>

<http://sv.usaroots.com/families.htm>

<http://takeaction.amnestyusa.org/action/index.asp?step=2&item=10678>

<http://uscis.gov>

<http://www.ab.gov.ag/>

<http://www.ain.cubaweb.cu/2004/marzo/25cmconferencia.htm>

<http://www.antigua-barbuda.org/index.html>

<http://www.aruba.com>

<http://www.avert.org/caribbean.htm>

<http://www.bahamas/gov.bs/>

<http://www.barbados.gov.bb/>

<http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/americas/4486708.stm>

http://www.bbc.co.uk/2/hi/americas/country_profiles/4547365.stm

<http://www.bdepr.org/bde/index.php>

<http://www.britannica.com/nations/Haiti>

http://www.caribbeaninvestor.com/article.shtml?browser_query=varticle&field=3864

<http://www.caymanislands.ky>

http://www.census.gov/Press-Release/www/releases/archives/facts_for_features_special_editions/000797.html

<http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/aa.html>
<http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/ac.html>
<http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/av.html>
<http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/bb.html>
<http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/bf.html>
<http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/cj.html>
<http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/cu.html>
<https://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/mb.html#People>
<http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/nt.html>
<http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos.tk.html>
<http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/vi/html#Econ>
<http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/rankorder/2078rank.html>
<http://www.cso.gov.tt/>
http://www.cubacenter.org/media/archives/1998/summer/medicine_today.php3
<http://www.cubagob.cu/>
<http://www.cubanet.org/Cnews/y00/sep00/08e1.htm>
http://www.cubanet.org/ref/dis/const_92_e.htm
<http://www.dfait-maeci.gc.ca/latinamerica/turcscaicos-en.asp>
<http://www.doi.gov/oia/Islandpages/navassapage.htm>
<http://www.dominica.dm/index.php>
<http://www.fomecomercialpr.com>
<http://www.gdb-pur.com/>
<http://www.geo.mtu.edu/volcanoes/west.indies/soufriere/govt>
<http://www.gobierno.pr/>
<http://www.gov.ai/>

<http://www.gov.an/>

<http://www.gov.gd/>

<http://www.gov.kn/>

<http://www.gov.ky/>

<http://www.gov.ms/>

<http://www.gov.tt/>

<http://www.gov.vc/>

<http://www.gramma.cu.espanol/2006/junio/mier21/milagro.html>

<http://www.gramma.cu/ingles/2005/noviembre/juev17/47turquino.html>

<http://www.guadeloupe.pref.gouv.fr/>

<http://www.haitiprogres.com/>

<http://www.haiti.org/keydate.htm>

<http://www.hayti.net/>

<http://www.hermanos.org/docs/tmh032103.html>

<http://www.hrg.org/reports/2002/domrep0402-02.htm>

<http://www.hurricanecity.com/city/barbados.htm>

<http://www.infoplease.com/country/profiles/antigua-and-barbuda.html>

<http://www.infoplease.com/country/profiles/bahamas-the.html>

<http://www.infoplease.com/country/profiles/barbados.html>

<http://www.latinbusinesschronicle.com/dominican>

<http://www.lwnnoxhonychurch.com/>

<http://www.miami.com/mld/miamiherald/14092171.htm>

http://www.mg.co.za/articlePage.aspx?articleid=270631&area=/insight_international/

<http://www.nationnews.com/story/285076846570648.php>

http://www.oxfamamerica.org/newsandpublications/publications/research_reports/art3670.html/pdfs/social_p

<http://www.paho.org/English/sha/prflcub.htm>

<http://www.personal.umich.edu/~ksinghz/cubamed/FoodMedicine.htm>

<http://www.plenglish.com/article.asp?ID=%7B2C6FE9D0-3F54-4111-93AC-6F79B3F4D436%7D&language-EN>

<http://www.presidencia.gov.do/>

<http://www.prfaa.com/eng/PuertoRicoBookletFinal.pdf>

<http://www.rossmed.edu>

<http://www.skbfinancialservices.com> και <http://www.nevisfinance.com>

<http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/2886.htm>

http://www.stats.gov.lc/cenpub_f.pdf

<http://www.stlucia.gov.lc/>

<http://www.turksandcaicosislands.gov.tc/>

<http://www.un.org/Depts/dpi/decolonization/trust3.htm>

http://www.worldstatesmen.org/US_minor.html

<http://www.yale.edu/lawweb/avalon/diplomasy/spain/sp1898.htm>